

UKMERGĖS RAJONO VIETOS VEIKLOS GRUPĖ (TOLIAU – UKMERGĖS RAJONO VVG)

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

Ukmergės rajono vietos veiklos grupės 2016-2023 metų vietos plėtros strategija

Ukmergė
2015 m.

TURINYS		Psl.
I DALIS. KAS MES: ESAMA SITUACIJA IR MŪSŲ SIEKIAI		
1.	VVG vertybės, VVG teritorijos vizija iki 2023 m. ir VVG misija	3
2.	VVG teritorijos socialinės, ekonominės bei aplinkos situacijos ir gyventojų poreikių analizė	7
3.	VVG teritorijos stiprybės, silpnybės, galimybės ir grėsmės (SSGG)	49
4.	VVG teritorijos plėtros poreikių nustatymas prioritetine tvarka	51
II DALIS. KOKIE MŪSŲ PRIORITETAI IR TIKSLAI?		
5.	VPS prioritetai, priemonės ir veiklos sritys	55
6.	VPS prioritetų, priemonių ir veiklos sričių sąsaja su ESIF teminiais tikslais ir EŽŪFKP prioritetais bei tikslinėmis sritimis	56
7.	VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (ESBJS)	57
III DALIS. KAIP PASIEKSIME UŽSIBRĖŽTUS TIKSLUS?		
8.	LEADER metodo principų bei horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimas	61
9.	VPS priemonių ir veiklos sričių aprašymas	77
10.	VPS įgyvendinimo veiksmų planas	95
11.	VPS finansinis planas	105
12.	VPS įgyvendinimo rodikliai	107
13.	VPS įgyvendinimo vidaus stebėseną ir valdymas	112
IV DALIS. PRIEDAI		
	1 priedas. VVG teritorijos situacijos analizei naudojama 2011 m. statistinė informacija apie VVG teritorijos gyventojus: VVG teritorijos gyventojai ir jų pasiskirstymas pagal amžių, lytį, gyvenamąją vietovę, užimtumą, socialinę padėtį.	114
	2 priedas. VVG teritorijos situacijos analizei naudojama 2013 m. (2014 m.) statistinė informacija apie VVG teritorijos gyventojus: VVG teritorijos gyventojai ir jų pasiskirstymas pagal amžių, lytį, gyvenamąją vietovę, užimtumą, socialinę padėtį.	115
	3 priedas. VVG narių sąrašas	116
	4 priedas. 2013-11-13 valdybos susirinkimo protokolas Nr. 7	122
	5 priedas. Susitikimus-diskusijas pagrindžiantys dokumentai	126
	6 priedas. Rajono socialinės-ekonominės situacijos ir gyventojų poreikių tyrimo anketos forma	209
	7 priedas. Ukmergės rajono kaimo gyventojų anketinės apklausos rezultatų suvestinė	216
	8 priedas. Ukmergės rajono seniūnų-ekspertų anketinės apklausos rezultatų suvestinė	224
	9 priedas. Ukmergės rajono kaimo gyventojų-ekspertų ir seniūnų-ekspertų anketinės apklausos rezultatų palyginimas	229
	10 priedas. Kvietimas į seminarą ir dalyvių sąrašai	236
	11 priedas. Jaunimo diskusijų grupių susitikimus pagrindžiantys dokumentai	239
	12 priedas. Susitikimus-diskusijas pagrindžiantys dokumentai	249
	13 priedas. Kvietimas į atvirų durų dienas	273
	14 priedas. Seniūnų apklausos anketos forma	275
	15 priedas. Ukmergės rajono VVG vietos plėtros strategijos rengimo darbo grupės (VVG valdybos) protokolai	282
	16 priedas. Seniūnijų anketiniai duomenys	293
	17 priedas. Ukmergės rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus duomenys	338
	18 priedas. Ukmergės rajono savivaldybės administracijos Žemės ūkio ir infrastruktūros skyriaus duomenys	339
	19 priedas. Ukmergės rajono savivaldybės administracijos vaiko teisių apsaugos skyriaus	340

duomenys	
20 priedas. Ukmergės rajono savivaldybės administracijos Kultūros ir viešųjų ryšių skyriaus duomenys	341
21 priedas. Ukmergės rajono savivaldybės administracijos strateginės plėtros ir investicijų skyriaus duomenys	344

I DALIS. KAS MES: ESAMA SITUACIJA IR MŪSŲ SIEKIAI

1. VVG vertybės, VVG teritorijos vizija iki 2023 m. ir VVG misija

1.1. Informacija apie VVG

Ukmergės rajono VVG buvo suformuota 2003 metais, atsižvelgiant į visus LEADER principus:

skirtingų partnerių bendradarbiavimo arba partnerystės;

- iniciatyvos „iš apačios į viršų“ įgyvendinimo;
- teritorinio vientisumo;
- lygiavertiškumo;
- viešumo;
- įtraukimo ir skaidrumo.

2003 m. balandžio mėnesį Ukmergės rajone susiformavo iniciatyvinė grupė, kurią sudarė aktyviausi iki tol veikusios Partnerystės grupės nariai, norintys partęsti jau pardėtą veiklą. Iniciatyvinė grupė organizavo viešą susitikimą, į kurį pakvietė Ukmergės rajono kaimo bendruomenių, verslo ir vietos valdžios organizacijų atstovus.

2003 m. gruodžio 17 d. įvyko Ukmergės rajono VVG steigiamasis susirinkimas, kuriame 7 steigėjai, atstovaujantys skirtingiems sektoriams, jono VVG) nusprendė įsteigti Visuomeninę organizaciją „Ukmergės rajono vietos veiklos grupė“ (toliau – Ukmergės r. 2003 m. gruodžio 30 d. Ukmergės rajono VVG įregistruota Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registre.

Pagrindinis sukurtos Ukmergės rajono VVG strateginis tikslas – apjungti įvairių vietos organizacijų, institucijų ir kitų kaimo plėtros dalyvių pastangas ir suteikti galimybes įtakoti pasikeitimus, gerinančius vietovės gyvenimo kokybę.

Šiuo metu Ukmergės rajono VVG sudaro 39 nariai (žr. priedą.Nr. 3), kurie atstovauja įvairias organizacijas, įstaigas ir įmones, veikiančias VVG pasirinktoje teritorijoje.

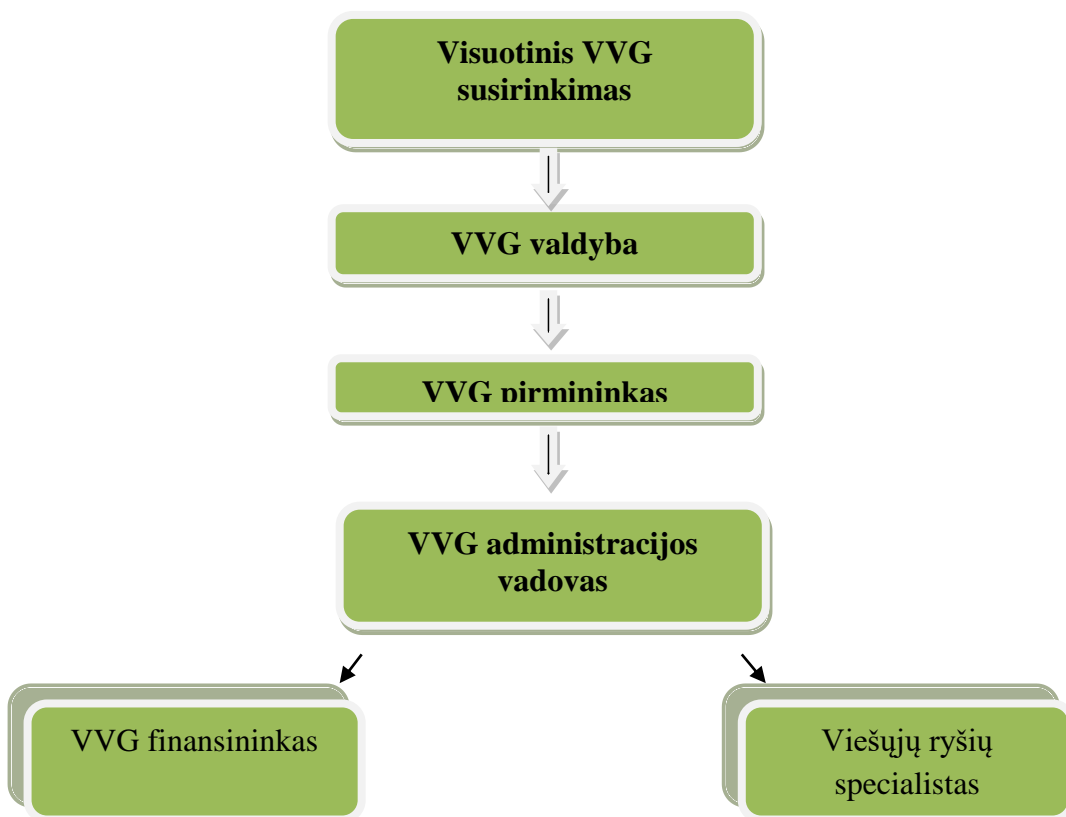
1. pav. VG narių pasiskirstymas pagal atstovaujamą sektorių

Ukmergės rajono VVG valdybą sudaro 16 narių, kurių atstovavimas visiškai atitinka Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos priemonės „Parama LEADER programos vietos plėtrai (bendruomenės inicijuota vietos plėtra (BIVP))“ įgyvendinimui keliamus reikalavimus: 37,5 % valdybos narių (6 valdybos nariai) atstovauja pilietinės visuomenės sektorių; 31,25 % valdybos narių (5 valdybos nariai) atstovauja verslo sektorių ir 31,25 % valdybos narių (5 valdybos nariai) atstovauja vietos valdžios sektorių. VVG valdyboje taip pat išlaikyta lyčių pusiausvyra: 56,25 % valdybos sudaro vyrai (9 valdybos nariai) ir 43,75 % moterys (7 valdybos nariai).

Efektyvų Ukmergės rajono VVG strategijos rengimą ir valdymą užtikrina VVG nariai, valdyba, pirmininkas ir administracijos darbuotojai. Ukmergės rajono VVG valdymo

organai:

- visuotinis narių susirinkimas,
- kolegialus valdymo organas –valdyba.
- vienasmenis valdymo organas – VVG pirmininkas, kartu yra ir valdybos pirmininkas

2. pav. VVG valdymo struktūros schema

Šiuo metu Ukmergės rajono VVG dirba projektų vadovas ir finansininkas, tačiau nuo 2016 m. administraciją sudarys:

- VVG administracijos vadovas;
- VVG finansininkas;
- VVG viešųjų ryšių specialistas.

Ukmergės rajono VVG būstinė įsikūrusi adresu: Kauno g. 16 a., Ukmergė

1.2. VVG vertybės

Ukmergės rajono VVG turi daugiau nei 10ties metų VVG darbo patirtį. Įgyvendinant *LEADER+* priemonę ir *LEADER* metodą, Ukmergės rajono VVG sudėtis keitėsi, tačiau buvo išlaikytas tęstinumas ir naudojamosi jau sukauptą patirtimi, įgyta vykdant Kaimo bendruomenių partnerystės programą (2000-2003 m.), *LEADER+* priemonę (2004-2007) bei *LEADER* metodą (2007-2013).

Dar tik pradėję savo veiklą ir rengdami vietos plėtros strategiją, finansuojamą *LEADER+* priemonės lėšomis, siekdami veiklos skaidrumo ir veiklos efektyvumo, Ukmergės rajono VVG apibrėžė visiems grupės nariams priimtinas *vertybes*:

- tolerancija;
- pagarba kito nuomonei;
- savo nuomonės išsakymas „čia ir dabar“;
- pareiškimas, įsipareigojimų vykdymas;
- sąžiningumas;

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ lygiavertiškumas; ▪ patirtis; ▪ pasitikėjimas komandiniu sprendimu; ▪ idėjinis pasišventimas; ▪ kūrybiškumas; ▪ naujas požiūris; ▪ optimizmas, pozityvus požiūris; ▪ savarankiškumas, papildomumas; ▪ viešumas, atskaitomybė ir skaidrumas. <p>Veiklos sėkmė priklauso nuo to kaip garbingai ir sąžiningai mes elgiamės vienas, kaip priimame priešingas nuomones ir pažiūras, kaip gerbiame kitų tikėjimą ir įsitikinimus. Veiklos sėkmė vadovaujasi principu, kad „nebūna kvailų idėjų, būna tik neatrastų sprendimo būdų“.</p> <p>Ukmergės rajono VVG sėkmingai parengė ir įgyvendino dvi vietas plėtros strategijas, todėl visi VVG nariai vienbalsiai nutarė, kad ir naujuoju laikotarpiu vadovausis nustatytais ir iš kolegų perimtomis vertybėmis.</p>
<p>1.3.</p>	<p>VVG teritorijos vizija iki 2023 m.</p> <p>Vizija nėra apibrėžta laike, ji neturi būti pernelyg detalizuota ir tiksliai suformuluota, nes tai gali riboti organizacijos iniciatyvas. Tačiau, <i>kaip pagrindinė svarbiausia organizacijos koncepcija, vizija turi prasmę tik tada, kai atitinka jos narių ir veiklos vertybes, elgesio standartus ir kultūrą.</i></p> <p>Suformulavus viziją ir tik po to įvertinus organizacijos padėtį, galima suvokti būtinų esminių pakeitimų poreikį.</p> <p>Ukmergės rajono VVG vizija. Ukmergės rajono kaimiškos vietovės – tai darniai besivystantis kraštas, kuriame subalansuotai tenkinami materialiniai ir dvasiniai gyventojų poreikiai. Dėl geros geografinės situacijos, verslui palankios aplinkos, plėtojamos viešosios infrastruktūros bei aktyvių žmonių Ukmergės rajono kaimiškosios vietovės taps vieta, kurioje:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ žmonės gyvens gražesnėje, sveikesnėje, patogesnėje aplinkoje, kaimas taps patrauklesnis jame gyvenantiems ir atvykstantiems; ▪ didės kaimo gyventojų verslumas, augs ekonomika ir mažės nedarbas; ▪ augs kaimo žmonių išsilavinimas ir pilietiškumas, tvirtės bendruomenės, žmonės aktyviau dalyvaus kaimo plėtroje; ▪ mažės emigracijos mastai, jauni žmonės mieliau liks gyventi kaime. <p>Kontrastas tarp ateities galimybių ir dabarties pasireiškia kaip varomoji jėga, sukurianti pagrindą pasikeitimams, naujoms veiklos kryptims, ateities įvaizdžiui, prasmingam organizacijos augimui.</p>
<p>1.4.</p>	<p>VVG misija</p> <p>Plačiąja prasme tai apibrėžiama kaip organizacijos filosofijos, paskirties ir gyvavimo prasmės suvokimas.</p> <p>Organizacijos filosofija nurodo vertybes, įsitikinimus ir principus, kuriais remia savo veiklą. Misija siaurąja prasme suvokiama kaip suformuluotas apibrėžimas–kam ir kodėl egzistuoja ši organizacija. Misija suprantama kaip tvirtinimas, atskleidžiantis organizacijos egzistavimo prasmę, kurioje atsiskleidžia šios organizacijos skirtumas nuo kitų. Teisingai suformuluota misija nors ir turi bendrą filosofiją, vis dėl to turi unikalumo bruožų, išskiriančią ją iš kitų. Misija padeda sukurti vieningumą pačioje organizacijoje. Misija išryškina organizacijos nariams bendrą tikslą, jos paskirtį, todėl organizacijos nariai, suprantantys misiją, orientuoja savo veiksmus bendra kryptimi.</p>

<p>Ukmergės rajono VVG Misija. Ukmergės VVG savo veiklą grindžia partnerystės, lygių galimybių, pilietinės atsakomybės principais. Aktyvindama kaimo gyventojus ir skatindama jų verslumą Ukmergės rajono VVG siekia sukurti ir išsaugoti rajono kaimiškųjų vietovių patrauklumą bei darną, mažinti jaunų žmonių migraciją iš kaimo, didinti užimtumą ir stiprinti socialinę integraciją.</p>
----

2. VVG teritorijos socialinės, ekonominės bei aplinkos situacijos ir gyventojų poreikių analizė¹

2.1. Pagrindiniai VVG teritorijos duomenys, teritorijos išskirtinumas ir identitetas

Ukmergės rajonas įsikūręs patogioje geografinėje vietoje – centrinėje Lietuvos Respublikos dalyje. Ukmergės rajono plotas – 1.374,55 km², tai sudaro 2,1 proc. šalies ir 14,3 proc. apskrities teritorijos. Rajonas iš šiaurės į pietus tęsiasi 47 km, iš vakarų į rytus – 36 km. Ukmergės rajonas šiaurėje ribojasi su Anykščių, šiaurės vakaruose – su Panevėžio, vakaruose – su Kėdainių rajonais. Pietvakariuose yra Jonavos, pietryčiuose – Širvintų ir rytuose – Molėtų rajonai. Ukmergės rajonas pagal plotą ir gyventojų skaičių priklauso didžiausiai Lietuvoje Vilniaus apskrīčiai².

3. pav. Ukmergės rajono savivaldybės teritorija³

Ukmergės rajono VVG teritorija sutampa su Ukmergės rajono teritorija, kuri suskirstyta į 11 seniūnijų: Deltuvos, Vidiškių, Siesikų, Pivonijos, Taujėnų, Želvos, Pabaisko, Veprių, Šešuolių, Lyduokių, Žemaitkiemio. Daugumos jų centrai įsikūrę to paties pavadinimo miesteliuose, tik Šešuolių seniūnijos administracija yra Liausių gyvenvietėje, o Pivonijos seniūnijos teritoriją Ukmergės miestas dalija į dvi dalis⁴.

¹ VPS naudojami seniūnijų ir savivaldybės administracijos pateikti duomenys su Šalies ir regiono rodikliais nelyginami, nes nėra teikiami Statistikos departamento arba teikiami kita imtimi, nei naudojami VPS.

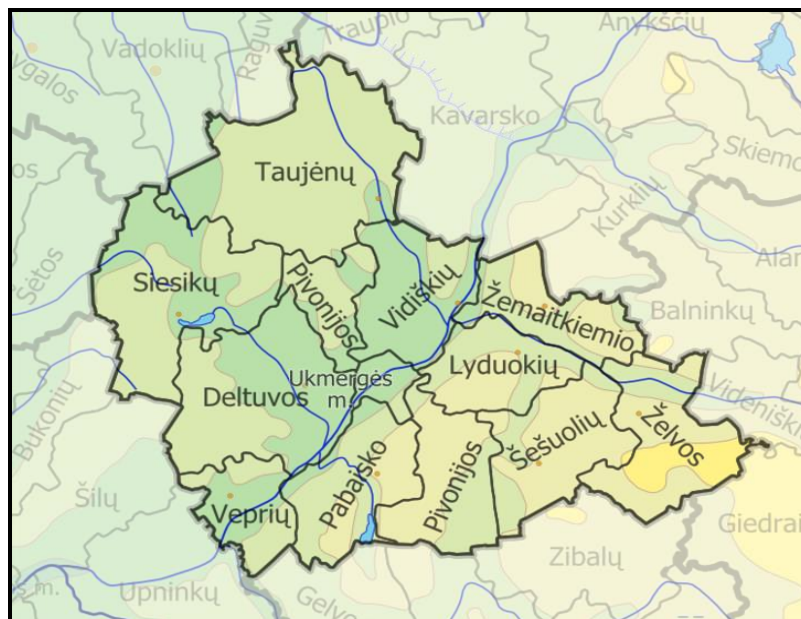
VPS vartojamos šios sąvokos: Ukmergės rajonas – tai Ukmergės rajono teritorija, neįtraukiant rajono centro – Ukmergės miesto, kuri atitinka Ukmergės VVG teritoriją, bei sąvoka Ukmergės r. sav. – tai Ukmergės rajono savivaldybės teritorija, kuri apima ir rajono centrą – Ukmergės miestą.

² Ukmergės rajono savivaldybės ilgalaikės plėtros strategija 2014-2020 m.

³ Šaltinis: Ukmergės rajono savivaldybės administracija

⁴ Ukmergės rajono savivaldybės ilgalaikės plėtros strategija 2014-2020 m

4. pav. Seniūnijų išsidėstymas Ukmergės rajone⁵

2011 m. Lietuvos gyventojų ir būstų surašymo duomenimis, rajone yra 10 miestelių: Deltuva, Lyduokiai, Pabaiskas, Siesikai, Šešuoliai, Taujėnai, Vepriai, Vidiškiai. Želva ir Žemaitkiemis; 481 kaimas ir 99 viensėdžiai⁶.

Gyventojų pasiskirstymas pagal gyvenamąsias vietas ir seniūnijas, remiantis 2011 m. gyventojų ir būstų surašymo rezultatais, matomas 2.1.1. lentelėje, parodo, kad 56,28 proc. rajono gyventojų gyvena nedidelėse, iki 200 gyventojų turinčiose, gyvenvietėse. 42,98 proc. gyventojų gyvena gyvenamosiose vietose, kurių gyventojų skaičius nuo 201 iki 1000 gyventojų. Pagal 2014 m. duomenis (žr. Priedą Nr. 16) gyvenantys gyv. vietovėse iki 200 gyventojų (išskyrus viensėdžius) ir gyvenantys gyv. vietovėse nuo 201 iki 1000 gyventojų sudarė panašią dalį visų gyventojų, atitinkamai 49,7 proc. ir 48,9 proc.

2.1.1. lentelė. Ukmergės VVG teritorijos gyventojų skaičius pagal gyvenamąsias vietas, gyv. vnt.

Seniūnija	Gyvenantys viensėdžiuose (vienkiemiuose)		Gyvenantys gyv. vietovėse iki 200 gyventojų (išskyrus viensėdžius)		Gyvenantys gyv. vietovėse nuo 201 iki 1000 gyventojų		Gyvenantys gyv. vietovėse nuo 1001 iki 2999 gyventojų		Gyvenantys gyv. vietovėse nuo 3000 iki 6000 gyventojų (išskyrus savivaldybių centrus)	
	2011* m.	2014** m.	2011 m.	2014 m.	2011 m.	2014 m.	2011 m.	2014 m.	2011 m.	2014 m.
Deltuvos	5	3	995	1 020	1 675	1 694	-	-	-	-
Lyduokių	4	3	1 000	720	-	320	-	-	-	-
Pabaisko	-	10	936	875	234	211	-	-	-	-
Pivonijos	42	38	962	1 001	450	442	-	-	-	-
Siesikų	16	117	561	551	964	860	-	-	-	-
Šešuolių	12	19	872	832	-	-	-	-	-	-
Taujėnų	-	1	1 029	334	570	1 291	-	-	-	-
Veprių	9	7	603	578	549	600	-	-	-	-
Vidiškių	12	7	922	964	1 793	1 748	-	-	-	-
Želvos	8	4	729	643	457	486	-	-	-	-

⁵ Šaltinis: http://lt.wikipedia.org/wiki/Ukmerges_rajono

⁶ Statistikos departamento informacija, <https://osp.stat.gov.lt/2011-m.-surasymas>

Žemaitkiemio	12	14	495	495	261	237	-	-	-	-
Iš viso:	120	223	9 104	8013	6 953	7889	-	-	-	-

* Duomenys pateikti remiantis 2011 metų gyventojų būstų surašymo duomenimis⁷

** Duomenys pateikti remiantis seniūnijų pateiktais duomenis už 2014 metus (žr. Priedą Nr. 16)

Išskirtinumas ir identitetas. Ukmergės rajonas – turtingą istorinę praeitį ir perspektyvią ateitį turintis Lietuvos regionas – apsuptas ežerais, miškais, jaukais kaimeliais, piliakalniais, išlikusiomis dvarų sodybomis, išsiskiriančiu gamtovaizdžiu, per kurį lyg mėlynas kaspinas teka Šventoji. Praeitį mena Ukmergės, Šinkūnų, Juodausių, Bartkūnų, Sukinių ir kiti piliakalniai, Taujėnų ir Daugailių dvarų rūmai ir parkai, Šv. apaštalo Baltramiejaus, Taujėnų Šv. Kryžiaus išaukštinimo, Deltuvos evangelikų reformatų bažnyčios, Šešuolių bažnyčios varpinė. 1435 m. prie Pabaisko įvyko mūšis tarp Žygimanto Kęstutaičio ir Švitrigailos kariuomenių. Užulėnių kaimas – pirmojo Lietuvos prezidento A. Smetonos gimtinė⁸. Ukmergės rajoną kerta intensyvaus eismo tarptautiniai keliai, jungiantys trijų Baltijos šalių sostines – Vilnių, Rygą ir Taliną. Tai viena didžiausių Lietuvos automagistralių A2 Vilnius–Panevėžys–Ryga, kuri yra tarptautinis koridorius E272, jungiantis Taliną su Minsku bei automagistralė A6 Kaunas–Utena, jungianti Varšuvą su Sankt Peterburgu. Ukmergės rajone yra 21 saugoma teritorija, iš jų 13 valstybinių ir 8 savivaldybių draustiniai. Saugomų teritorijų tinklą sudaro 10 valstybinių gamtinių (Armonos geologinis, Plaštakos hidrografinis, Šventosios ichtiologinis, Dukstynos entomologinis, Barnėnų bei Laukėnų telmologiniai, Gemeliškio, Smiltynės, Svirplinės, Adomiškio botaniniai–zoologiniai), 3 valstybiniai kompleksiniai (Siesarties, Žuvintės bei Širvintos kraštovaizdžio), 3 savivaldybių gamtiniai (Deltuvos, Vaisgėliško botaniniai bei Kryto zoologinis) bei 5 savivaldybių kompleksiniai (Antakalnio, Dubakalnio, Kopūstelių, Lyduokių, Rizgonių kraštovaizdžio) draustiniai⁹. Palyginti mažas atstumas iki didžiausių šalies miestų (iki Vilniaus – 78 km, Kauno – 69 km, Utenos – 64 km, Panevėžio – 71 km) bei geri keliai sukuria rajono gyventojams patogias susisiekimo sąlygas.

APIBENDRINIMAS:

- Rajonas įsikūręs patogioje geografinėje vietoje. Bendras VVG teritorijos plotas - 1.374,55 km² (R1);
- Rajono teritorija suskirstyta į 11 seniūnijų (R2);
- Rajone yra 10 miestelių, 481 kaimas ir 99 viensėdžiai (R3);
- 2011 m. 56,28 proc. rajono gyventojų gyvena nedidelėse, iki 200 gyventojų turinčiose, gyvenvietėse; 42,98 proc. - gyvenvenamosiose vietose, kurių gyventojų skaičius nuo 201 iki 1000 gyventojų (R4).

⁷ Statistikos departamento informacija, <https://osp.stat.gov.lt/2011-m.-surasymas>

⁸ Lietuvos regionų portretas. Ukmergės rajono savivaldybė, http://regionai.stat.gov.lt/vilniaus_apskritis/ukmerges_rajono_savivaldybe.html

⁹ Ukmergės rajono savivaldybės ilgalaikės plėtros strategija 2014-2020 m., <http://www.ukmerge.lt/index.php?636774941>

2.2. VVG teritorijos gyventojų poreikių analizė

Rajono situacijos ir gyventojų poreikių analizė – vienas iš svarbiausių vietos plėtros strategijos rengimo etapų, todėl siekdama išsiaiškinti vietos gyventojų požiūrį į rajono situaciją, sužinoti pagrindines problemas bei lūkesčius, Ukmergės rajono VVG daug dėmesio skyrė rajono gyventojų ir organizacijų poreikiams iširti.

Rajono gyventojų poreikių išsiaiškinimas ne tik aktyvina kaimo gyventojus, bet ir įtraukiant rajono žmones padeda priimti teisingus strateginius sprendimus. Šis vietos plėtros strategijos rengimo etapas yra vienas svarbiausių, kadangi gyventojų poreikių tyrimas ir tai kiek aktyviai į šį procesą bus įtraukti vietos gyventojai ir organizacijos didele dalimi nulemia vietos plėtros strategijos įgyvendinimo sėkmę.

Ukmergės rajono VVG stengėsi surinkti kuo daugiau ir platesnės informacijos apie savo rajono žmonių poreikius, identifikuoti tikslinių gyventojų grupių problemas. Tuo pačiu buvo siekiama, kad surinkta informacija galėtų atspindėti viso rajono kaimo gyventojų nuomones. Tuo tikslu 2013 m. lapkričio 11 d. Ukmergės rajono VVG valdybos susirinkime buvo aptartas ir patvirtintas vietos plėtros strategijos rengimo planas (žr. priedą Nr. 4). Rengiant Ukmergės rajono VVG vietos plėtros strategiją buvo *vykdomi įvairūs informacijos rinkimo, poreikių tyrimo metodai*:

1. Susitikimai - diskusijos;
2. Ekspertų anketinė apklausa;
3. Seniūnų ir Ukmergės rajono savivaldybės tarnautojų anketinė apklausa;
4. Vietos plėtros strategijos darbo grupės (Ukmergės rajono VVG valdybos) susirinkimai;
5. Viešai prieinamos statistinės informacijos, rajono strateginių ir kitų dokumentų analizė.

Ukmergės rajono situacijos analizė ir gyventojų poreikių tyrimas buvo atliekamas kompleksiskai ir nuosekliai, vykdant šiuos etapus:

1. Viešinimas. Informacija apie 2014-2020 m. finansavimo periodą, jo galimybes ir iššūkius skelbiama Ukmergės rajono VVG internetinėje svetainėje www.ukmergesvvg.lt

2. Susitikimai – diskusijos. 2013 m. lapkričio – 2014 m. vasario mėnesiais buvo organizuoti 25 susitikimai, kuriuose dalyvavo atstovai iš 32 Ukmergės rajono kaimiškų vietovių (bendruomenės ir kitų nevyriausybinių organizacijų atstovai, vietos verslininkai, kaimo turizmo sodybų savininkai, biudžetinių įstaigų (kultūros centrų filialų, muziejų, bibliotekų) atstovai, seniūnaičiai bei seniūnai.) Susitikimų metu buvo informuojama apie naujojo finansavimo laikotarpio kryptis ir prioritetus Europos Sąjungos, Nacionaliniu ir vietos lygmenimis. Susitikimų metu vietos gyventojai buvo kviečiami aktyviai išsakyti savo lūkesčius, identifikuoti viso rajono ir atstovaujamos teritorijos poreikius bei įvardinti krašto stiprybes ir silpnybes. Šių susitikimų metu gyventojai buvo informuoti bei išsamiai supažindinti su Ukmergės rajono VVG inicijuojama anketine situacijos ir poreikių analizės apklausa, jos svarba rengiant vietos plėtros strategiją ir kviečiami dalyvauti apklausos duomenų rinkime.

Susitikimų – diskusijų metų buvo naudotas „Smegenų šturmo – idėjų lietaus“ metodas, kuris padėjo išsiaiškinti esamą situaciją kiekvienoje seniūnijoje, galimas plėtros kryptis ir taip reikšmingai prisidėjo prie VVG strateginių sprendimų (susitikimų – diskusijų santraukos ir dalyvių sąrašai pridedami, žr. priedą Nr. 5).

3. Ekspertų anketinė apklausa. Tai metodas, kuris padėjo gauti kiekybinę informaciją ir kurio metu buvo siekiama išsiaiškinti esamas gyventojų ir organizacijų problemas bei poreikius.

Tyrimas vykdytas 2014 m. kovo – liepos mėnesiais. Apklausti 170 kaimo gyventojai – ekspertai ir 11 Ukmergės kaimiškųjų teritorijų seniūnų-ekspertų, kurių nuomonių pagal Kendall'o konkordancijos koeficientą ($W=0,67$) suderinamumas yra pakankamas, o tyrimų duomenys yra patikimi. Rezultatų analizė buvo atlikta apibendrinant gyventojų –ekspertų ir seniūnų-ekspertų

anketų duomenis bei atliekant jų palyginimą (žr. priedus Nr. 7, 8 ir 9 priedus). Visos anketos saugomos Ukmergės rajono VVG biure.

Suformuluota vizija ir atlikta rajono situacijos analizė bei poreikių tyrimas ir skirtingų ekspertų nuomonių palyginimas leido identifikuoti svarbiausius Ukmergės rajono VVG plėtros poreikius, numatyti tokius vietos plėtros strategijos (toliau – VPS) prioritetus ir priemones, kuriose numatyta ne tik įsivaizduojama kaimo vietovių ateitis, bet ir įvertintos realios jos įgyvendinimo galimybės.

Taikytas „sniego gniūžtės“ ekspertų atrankos tipas. Į tyrimą buvo įtraukti aktyvūs ir pasyvūs vietos bendruomenės nariai, seniūnai. Bendruomenės narių įtraukimas vyko per kaimo bendruomeninių organizacijų lyderius, kurie jau dalyvauja bendruomeninėje ir kitose veiklose, gerai pažįsta vietovę ir gyventojus. Jų buvo prašoma paskirstyti anketas ir apklausti aktyvius ir pasyvius vietos bendruomenės narius pagal kriterijus: ūkininkai ir verslininkai, socialinės atskirties grupių atstovai, dirbantys ir užimti asmenys, lytis. Taip kaimo bendruomenių lyderiai buvo tarpininkais, įtraukiančiais savo pažįstamus į tyrimą kuriame jau patys dalyvauja. Seniūnų anketas užpildyti buvo prašoma asmeniškai.

Taikant ekspertų apklausos ir gyventojų įsitraukimo į kaimo pokyčių valdymą metodus buvo laikomasi „iš apačios į viršų“ ir kitų LEADER (BIVP) principų. Kiekviena bendruomenė buvo skatinama išanalizuoti savo gyvenamosios vietovės išteklius, nustatyti unikalius ir apsibrėžti prioritetinius vietovės plėtros poreikius.

Ekspertų apklausos anketa (žr. priedą Nr. 6) buvo anoniminė, sudaryta iš 29 klausimų, iš kurių 9 klausimai buvo skirti bendrai informacijai apie respondentą gauti, likę klausimai buvo skirti išsiaiškinti: opiausias gyvenamosios vietovės problemas, kokioms paramos sritims gyventojai teiktų prioritetą laikotarpiui iki 2023 metų, atitinkamų paslaugų trukumą gyvenamojoje vietoje, gyventojų nuomonę apie patraukliausias ekonomines veiklas, bendruomeninį verslą bei kaimo jaunimo situaciją.

4. Susitikimas su Aleksandro Stulginskio universitetu. Organizuotas susitikimas su Aleksandro Stulginskio universiteto vadovais, fakultetų atstovais, kurie pristatė inovatyvius siūlymus, kaip Universiteto akademinė bendruomenė gali įsijungti į Ukmergės rajono VVG 2016-2023 metų vietos plėtros strategijos rengimą ir bendradarbiauti rengiant projektus, susijusius su maisto tiekimo grandinės trumpinimu, žemės ūkio produktų gamyba ir perdirbimu, ekologija bei inovacijų taikymu įvairiuose procesuose (kvietimas ir dalyvių sąrašai pridedami, žr. priedą Nr. 10).

5. Jaunimo diskusijų grupės. Siekiant išsiaiškinti jaunimo poreikius bei jų požiūrį į rajono situaciją buvo vykdyti 4 susitikimai su Ukmergės kaimiškoje teritorijose veikiančių vidurinių mokyklų ir gimnazijų mokiniais (Siesikų miestelio gimnazija, Taujėnų miestelio gimnazija, Veprių miestelio vidurinė mokykla, Želvos miestelio vidurinė mokykla). Susitikimai vyko iš anksto numatytomis temomis organizuojant atvirą diskusiją. Susitikimai buvo konspektuojami ir parengtas diskusijų rezultatų apibendrinimas (diskusijų klausimai ir apibendrinimas, dalyvių sąrašai pridedami, žr. priedą Nr. 11).

6. Susitikimai – diskusijos. 2014 m. rugpjūčio – spalio mėnesiais organizuota 11 susitikimų-diskusijų kiekvienoje kaimiškoje Ukmergės rajono seniūnijose. Susitikimų metu buvo pristatyti pirmųjų susitikimų – diskusijų, vykdytų ekspertų anketinės apklausos ir jaunimo diskusijų grupių rezultatai. Susitikimai – diskusijos vyko mažesnėse grupėse ir jų metu buvo aptartos konkrečios, galimas teritorijų plėtros kryptys ir projektinės idėjos (projektinių idėjų santrauka ir dalyvių sąrašai pridedami, žr. priedą Nr. 12).

7. Atvirų durų dienos. Kaip vienas iš apklausos būdų Ukmergės rajono VVG nusprendė organizuoti atvirų durų dienas, kurių metu žmonės galėjo ateiti ir išsakyti savo idėjas, mintis,

pasiūlymus bei naujų projektų idėjas. Apie organizuojamas atvirų durų dienas buvo skelbiama Ukmergės VVG tinklapyje ir vietinėje spaudoje (kvietimas pridedamas, žr. priedą Nr. 13).

8. Seniūnų ir Ukmergės rajono savivaldybės tarnautojų anketavimas – metodas, skirtas kiekybiniais duomenimis ir informacijai gauti (žr. priedą Nr.14). Buvo apklausta 11 kaimiškųjų Ukmergės rajono seniūnijų. Seniūnijų atstovams, seniūnams, buvo išsiųstos anketos, kuriose buvo prašoma pateikti statistinę informaciją apie seniūnijos gyventojų skaičių, gyventojų pasiskirstymą pagal amžių ir gyvenamąsias vietas, apie gyventojus patiriančius ekonominius sunkumus ar socialinę atskirtį. Seniūnijų taip pat buvo paprašyta pateikti duomenis apie gyventojų užimtumą, smulkų ir vidutinį verslą, paslaugų sektorių, žemės ūkį, gamtos išteklius, kultūrą ir NVO veikiančias jų teritorijoje bei įvairias įstaigas ir organizacijas, veikiančias seniūnijos teritorijoje.

Rajono savivaldybės Kultūros ir sporto skyriaus buvo paprašyta pateikti informaciją apie rajono teritorijoje esančius kultūros ir istorijos objektus bei vertybes, plėtojama tautinį paveldą bei organizuojamus tradicinius renginius.

Rajono savivaldybės Socialinės paramos skyriaus prašyta pateikti bendrą rajono situaciją dėl asmenų patiriančių socialinę atskirtį ir susiduriančių su ekonominiais sunkumais bei apie įstaigas susijusias su socialinių paslaugų teikimu ir jų pastatų būklę.

Rajono savivaldybės Švietimo skyriaus prašyta pateikti duomenis apie savivaldybei pavaldžias švietimo įstaigas ir organizacijas, veikiančias Ukmergės rajone. Taip pat nurodyti, jose besimokančių asmenų skaičių ir pastatų būklę.

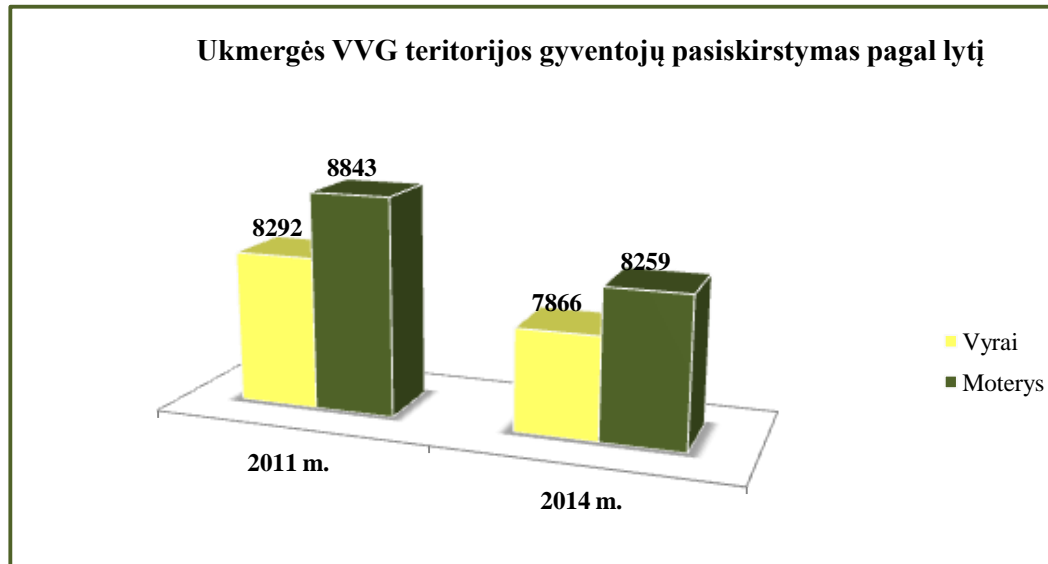
Seniūnų ir Ukmergės rajono savivaldybės tarnautojų anketavimas suteikė Ukmergės rajono VVG patikimą informaciją apie padėtį Ukmergės rajono kaimo vietovėse.

Pateikdami duomenis seniūnai ir atitinkamų Ukmergės rajono savivaldybės skyrių darbuotojai pildė Ukmergės rajono VVG parengtą duomenų rinkimo anketą ir (arba) duomenis pateikė kita forma (vidaus dokumentus, pildomas lenteles, išrašus iš duomenų bazės ir pan.). Visa informacija ir dokumentai saugomi Ukmergės rajono VVG biure popierine ir el. versija.

9. VPS rengimo darbo grupės (Ukmergės rajono VVG valdybos) susirinkimai. VPS rengimo metu buvo kaupiama įvairi kiekybinė ir kokybinė informacija. Ši informacija buvo nuolat analizuojama ir sisteminama VPS rengimo darbo grupėje (Ukmergės rajono VVG valdyboje). Šiame etape buvo organizuoti VPS rengimo darbo grupės (Ukmergės rajono VVG valdybos) susirinkimai, kurių metu teikiami įvairūs siūlymai, vertinimai ir daromos įvairios vyraujančių gyventojų poreikių įžvalgos. Atskirų susirinkimų metu buvo atlikta Ukmergės rajono stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (SSGG) analizė, vadovaujantis atlikta ekspertų anketine apklausa apibrėžti plėtros poreikiai. Taip pat panaudojant susitikimų – diskusijų metu gautą informaciją nustatyti VPS prioritetai, priemonės, veiklos krytys bei numatytas finansinis planas (darbo grupės (Ukmergės rajono VVG valdybos) susirinkimų protokolai pridedami, žr. priedą Nr. 15).

2.3. VVG teritorijos socialinė situacija

Pagal seniūnijų pateiktus duomenis iš gyventojų gyvenamosios vietos deklaravimo informacinės sistemos (žr. 5 pav.) Ukmergės VVG teritorijoje 2011 m. gyveno 17 135 gyventojai (8292 – vyrai ir 8843 - moterys), o 2014 m. šis skaičius sumažėjo iki 16 125 gyventojų (7866 – vyrai ir 8259 - moterys). Lyginant gyventojus pagal lytį pasiskirstymas buvo panašus ir 2011 m. ir 2014 m. moterys sudarė apie 51 proc., o vyrai – 49 proc. visų rajono gyventojų.

5 pav. Ukmergės VVG teritorijos gyventojų pasiskirstymas pagal lytį 2011 m. ir 2014 m., vnt.¹⁰

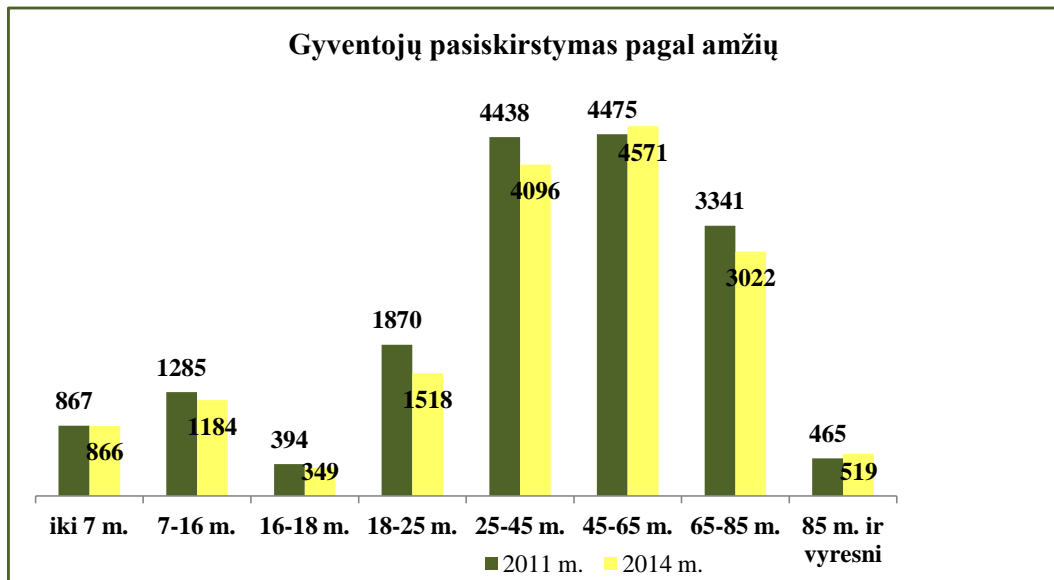
Remiantis tais pačiais duomenimis (žr. 6 pav.) didžioji dalis Ukmergės rajono gyventojų yra 25 – 65 m. amžiaus, o mažiausiai, kurių amžius 16-18 m. ir vyresni kaip 85 m. Lyginant 2011 m. ir 2014 m. gyventojų pasiskirstymą pagal amžių daugiau negu 300 gyventojų sumažėjo amžiaus grupėse nuo 18 iki 25 metų, nuo 25 iki 45 ir nuo 65 iki 85 metų. Amžiaus grupėje nuo 45 iki 65 metų gyventojų skaičius padidėjo 96 gyventojais, o vyresnių nei 85 metų – 54¹¹.

Remiantis Ukmergės rajono savivaldybės socialinių paslaugų planais, 2011 m. Ukmergės r. sav. gyveno 10 541 pensinio amžiaus gyventojas ir tai sudarė 24,5 proc. visų Ukmergės r. sav. gyventojų. 2014 m. tokių gyventojų dalis buvo 27,94 proc. arba 10 320 gyventojų¹².

¹⁰ Seniūnijų pateikti duomenys iš gyventojų gyvenamosios vietos deklaravimo informacinės sistemos, žr. Priedą Nr. 17

¹¹ Seniūnijų pateikti duomenys iš gyventojų gyvenamosios vietos deklaravimo informacinės sistemos, žr. Priedą Nr. 17

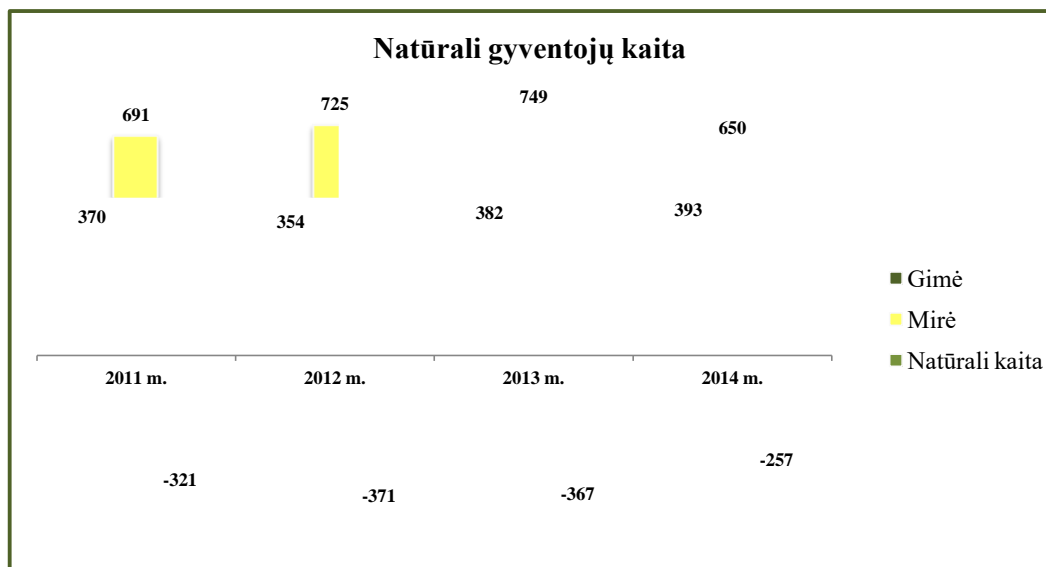
¹² Ukmergės rajono savivaldybės 2015 metų socialinių paslaugų planas ir Ukmergės rajono savivaldybės 2013 metų socialinių paslaugų planas, <http://www.ukmerge.lt/go.php/lit/Socialine-parama>.

6 pav. Ukmergės rajono gyventojų pasiskirstymas pagal amžių 2011 m. ir 2014 m., vnt.¹³

Statistikos departamento duomenimis, 2011 metais Ukmergės VVG teritorijoje gyveno 16 269 gyventojai, tai sudarė 40,4 proc. visų Ukmergės rajono savivaldybės gyventojų, dėl neigiamos natūralios gyventojų kaitos ir neigiamos neto migracijos gyventojų skaičius kasmet mažėjo ir 2013 m. rajone buvo 15 451 gyventojas, kas sudarė 40,3 proc. visų Ukmergės rajono savivaldybės gyventojų skaičiaus¹⁴.

Ukmergės rajono savivaldybės administracijos Teisės ir civilinės metrikacijos skyrius turimais duomenimis (žr. 7 pav.) Ukmergės r. sav. natūrali gyventojų kaita yra neigiama, nes rajone miršta daugiau asmenų nei gimsta.

7 pav. Natūrali gyventojų kaita Ukmergės r. sav. 2011-2014 m., vnt.¹⁵

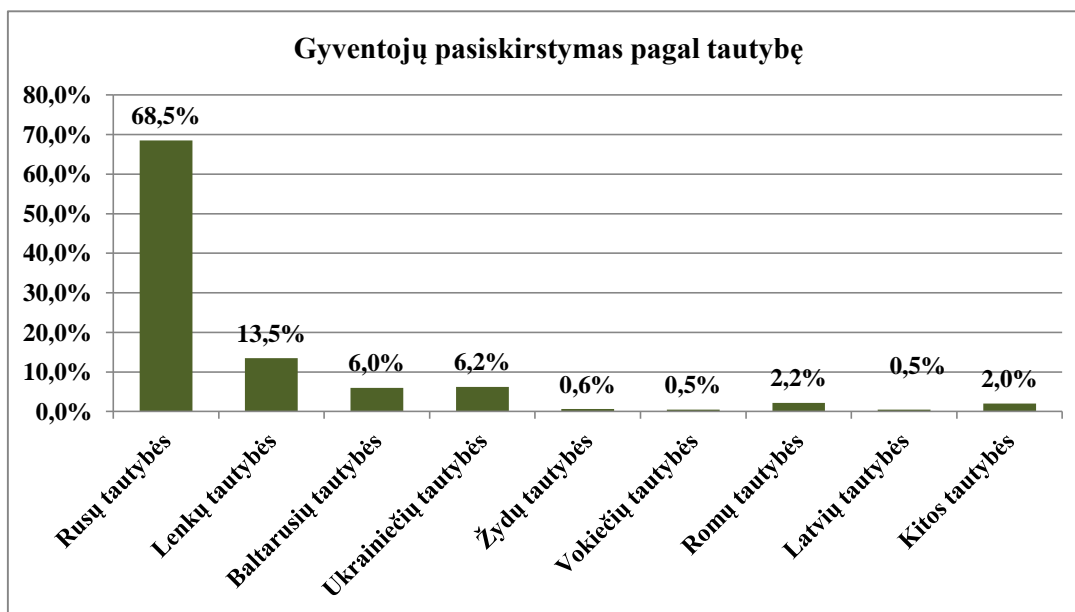
¹³ Seniūnijų pateikti duomenys iš gyventojų gyvenamosios vietos deklaravimo informacinės sistemos, žr. Priedą Nr. 17

¹⁴ Statistikos departamento duomenys apie gyventojų skaičių, <http://db1.stat.gov.lt/statbank/SelectVarVal/saveselections.asp>

¹⁵ Ukmergės rajono savivaldybės 2015 metų socialinių paslaugų planas, <http://www.ukmerge.lt/go.php/lit/Socialine-parama>.

Ukmergės rajono savivaldybės gyventojų populiacija sparčiai sensta. Statistikos departamento duomenimis 2014 m. pabaigoje Ukmergės rajone gyveno 10 320 pensinio amžiaus gyventojų, tai sudaro 27,94 proc. nuo visų rajono gyventojų. Spartūs visuomenės senėjimo procesai, ilgėjanti vidutinė gyvenimo trukmė, dėl praėjusios ekonominės krizės pablogėjusios socialinės-ekonominės sąlygos lemia augantį poreikį bendrosioms socialinėms paslaugoms (maitinimo, transporto organizavimo, sociokultūrinėms paslaugoms ir kt.), pagalbai į namus, apgyvendinimui ir socialinei globai stacionariose bei nestacionariose socialinių paslaugų įstaigose. Šios paslaugos itin reikalingos vienišiesiems senyvo amžiaus asmenims. Teikiant socialines paslaugas gerinama ne tik senyvo amžiaus asmenų, bet ir jų vaikų, globėjų, t.y. suaugusių darbingo amžiaus gyventojų, gyvenimo kokybė, pastariesiems sudarant galimybę aktyviau dalyvauti darbo rinkoje¹⁶.

Remiantis 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo duomenimis (žr. 8 pav.) Ukmergės rajono savivaldybės teritorijoje, įskaitant ir miesto gyventojus, gyveno 2 068 kitos tautybės gyventojai (tai sudarė 5,1 proc. visų Ukmergės r. sav. gyventojų, arba 0,6 proc. visų Vilniaus apskrities kitataučių gyventojų skaičiaus), iš jų: 1 415 – rusų tautybės, 280 – lenkų, 124 – baltarusiai, 129 – ukrainiečiai, 13 – žydų, 11 – vokiečių, 46 – romų, 10 – latvių, ir 40 kitos tautybės, likę tautybės arba nenurodė, arba duomenys yra konfidencialūs ir statistikos departamento neteikiami¹⁷.

8 pav. Ukmergės rajono savivaldybės gyventojų pasiskirstymas pagal tautybę, 2011 m., proc.

Ukmergės rajono (kaimo) gyventojų pasiskirstymas pagal išsilavinimą (žr. 9 pav.) buvo analizuojamas remiantis 2011 metų visuotinio gyventojų ir būstų surašymo duomenis, pagal kuriuos 4 033 gyventojai turi vidurinį išsilavinimą, 3 232 – pradinį, 3 065 – pagrindinį, 2 771 - aukštesnįjį (įskaitant specialųjį vidurinį), 1 405 – aukštąjį, o 414 gyventojai neturi išsilavinimo (nebaigę pradinės mokyklos, nelankę mokyklos, neraštingi). Pagal turimus duomenis matyti, jog didžioji dalis Ukmergės rajono gyventojų turi tik pradinį arba vidurinį išsilavinimą¹⁸.

Lyginant šiuos duomenis su Vilniaus apskrities ir Lietuvos Respublikos tais pačiais statistiniais duomenimis matyti, jog aukštąjį išsilavinimą Ukmergės rajone turi 8,6 proc. visų rajono gyventojų,

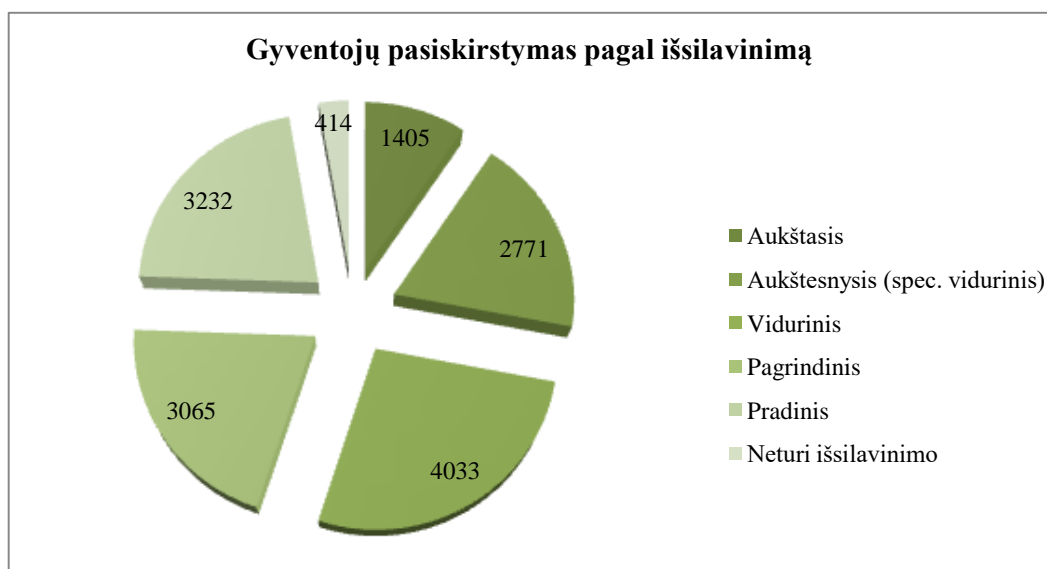
¹⁶ Ukmergės rajono savivaldybės 2015 metų socialinių paslaugų planas, <http://www.ukmerge.lt/go.php/lit/Socialine-parama>.

¹⁷ 2011 m. Gyventojų ir būstų surašymo duomenys. Internetinė prieiga: <https://osp.stat.gov.lt/2011-m.-surasymas>

¹⁸ 2011 m. Gyventojų ir būstų surašymo duomenys. Internetinė prieiga: <https://osp.stat.gov.lt/2011-m.-surasymas>

LR šis rodiklis siekia 10,6 proc., o Vilniaus apskrityje net 13,4 proc. Gyventojai, turintys aukštesnį (spec. vidurinį) išsilavinimą, Ukmergės rajone sudaro 17,0 proc., tiek Vilniaus apskrityje (12,9 proc.), tiek Šalyje (13,9 proc.) ši gyventojų dalis daug mažesnė. Didžioji dalis LR gyventojų (28,3 proc.), Vilniaus apskrities gyventojų (30,7 proc.) ir Ukmergės rajono (24,8 proc.) gyventojų turi vidurinį išsilavinimą. Pagrindinį išsilavinimą turinčių asmenų skaičius Ukmergės rajone sudaro 18,8 proc. visų gyventojų, Vilniaus apskrityje – 14,9 proc., o Šalyje – 14,9 proc. Pradinį išsilavinimą turinčių gyventojų dalis Ukmergės rajone sudaro 19,9 proc., LR – 18,1 proc., o Vilniaus apskrityje – 15,5 proc. Nebaigę pradinės mokyklos, nelankę mokyklos bei neraštingi gyventojai sudaro 2,5 proc. Ukmergės rajono gyventojų, Šalies – 2,2 proc., o Vilniaus apskrities – 2,1 proc.¹⁹

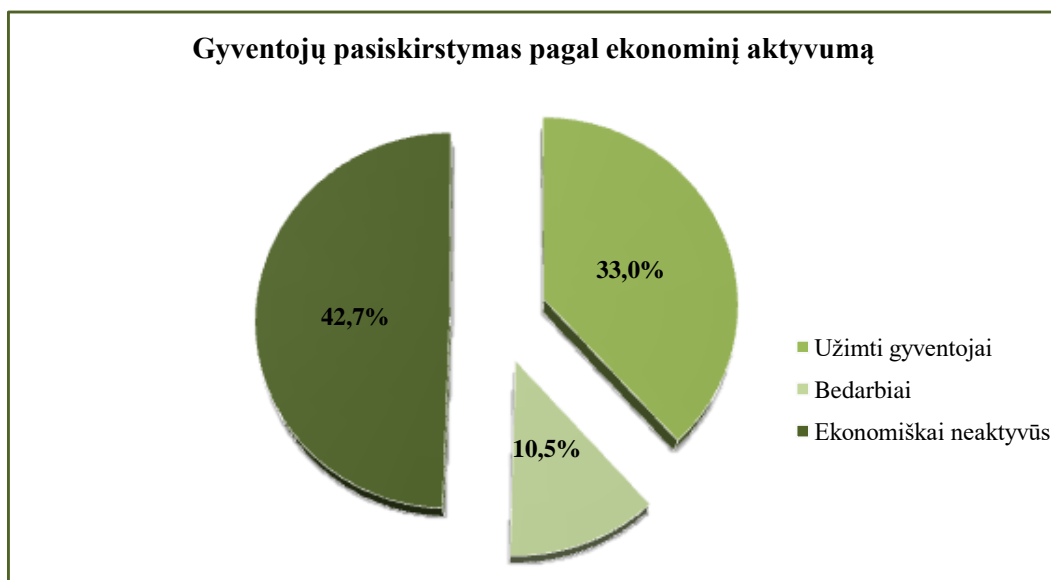

9 pav. Ukmergės rajono savivaldybės gyventojų pasiskirstymas pagal išsilavinimą, 2011 m., vnt

Remiantis 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo duomenimis Ukmergės rajone, įskaitant ir miesto gyventojus, ekonomiškai neaktyvūs gyventojai sudarė 42,7 proc. visų rajono gyventojų, 33 proc. – užimti gyventojai ir 10,5 proc. – bedarbiai (žr. 10 pav.). Lyginant su Vilniaus apskrities bei Šalies gyventojais matyti, jog užimtų Šalies gyventojų dalis sudaro 38,5 proc., Vilniaus apskrityje šis rodiklis žymiai didesnis – 44,1 proc. Ekonomiškai neaktyvūs gyventojai Vilniaus apskrityje sudaro 32,1 proc., o LR – 36,8 proc. Bedarbių dalis Vilniaus apskrityje sudaro 8,6 proc., o Šalyje – 9,6 proc.²⁰

¹⁹ 2011 m. Gyventojų ir būstų surašymo duomenys. Internetinė prieiga: <https://osp.stat.gov.lt/2011-m.-surasymas>

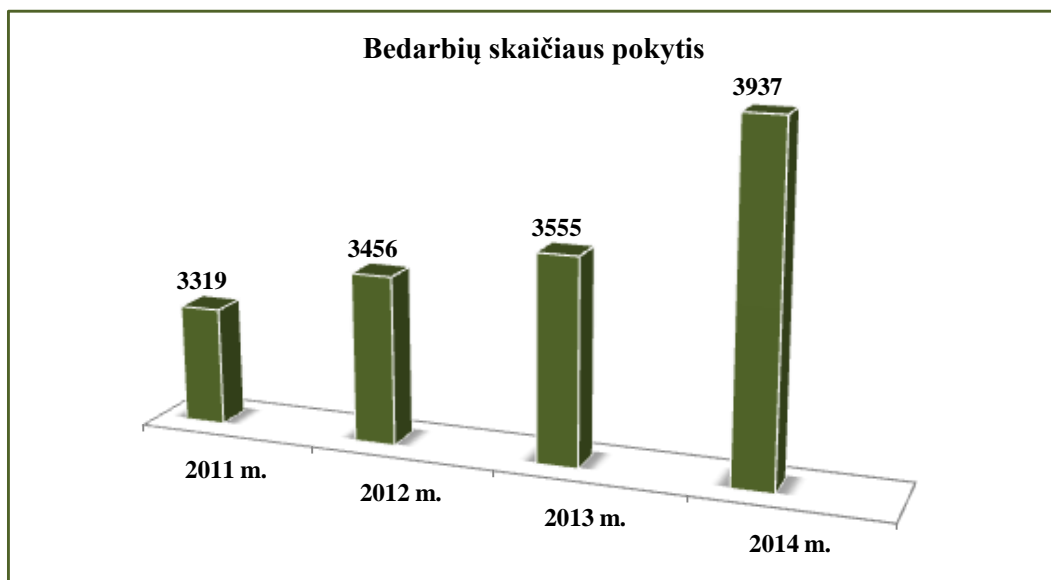
²⁰ 2011 m. Gyventojų ir būstų surašymo duomenys. Internetinė prieiga: <https://osp.stat.gov.lt/2011-m.-surasymas>

10 pav. Ukmergės rajono savivaldybės gyventojų pasiskirstymas pagal ekonominį aktyvumą, 2011 m.

Ukmergės rajono savivaldybėje, įskaitant ir miestą, bedarbių skaičius auga kasmet (Žr. 11 pav.). 2014 m. Vilniaus teritorinės darbo biržos Ukmergės skyriuje buvo įregistruoti 3 937 bedarbiai, o 2015 m. kovo 1 d. bedarbių skaičius sumažėjo iki 2 996. Bedarbių skaičiaus pokytis 2011 – 2014 m. laikotarpiu pateikiamas 11 pav.

2015 m. kovo 1 d. iš kaimo seniūnijų įregistruota 1 370 bedarbių arba 45,7 proc. nuo bendro bedarbių skaičiaus. Didžiausia problema, trukdanti bedarbiams konkuruoti ir įsitvirtinti darbo rinkoje tai žema kvalifikacija ir patirties stoka²¹.

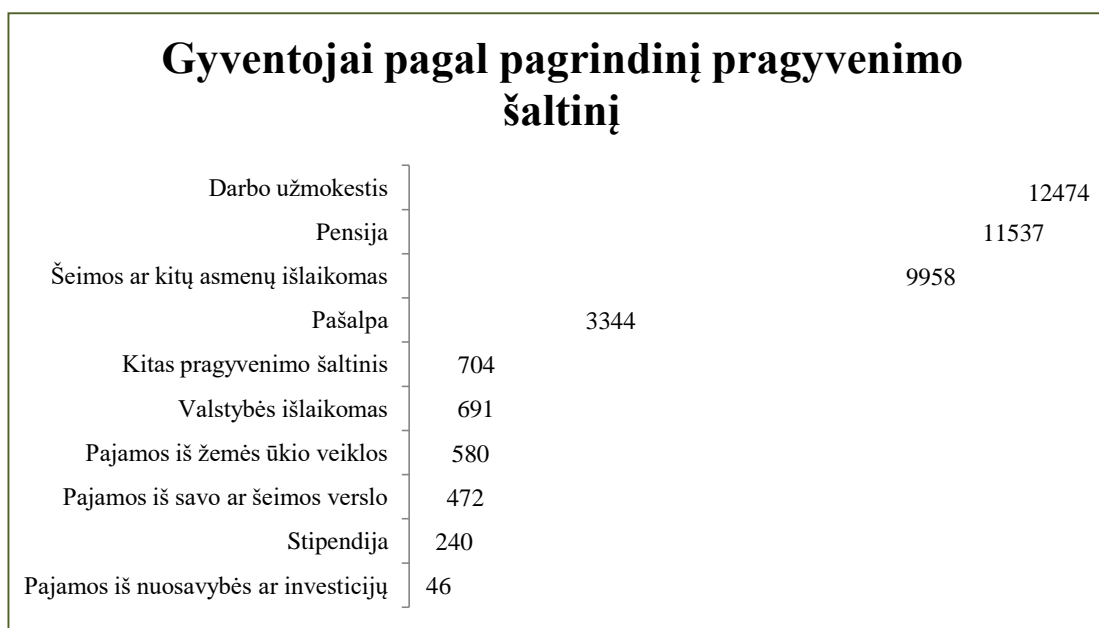

11 pav. Bedarbių skaičiaus Ukmergės rajone (įskaitant ir miestą) pokytis 2011-2014 m., vnt

Analizuojant gyventojų pasiskirstymą pagal pagrindinį pragyvenimo šaltinį buvo remtasi 2011 m. gyventojų ir būstų surašymo rezultatais (žr. 12 pav.), pagal kuriuos matyti, jog daugiau nei pusė visų Ukmergės rajono savivaldybės gyventojų (įskaitant ir miesto) kaip pagrindinį pragyvenimo

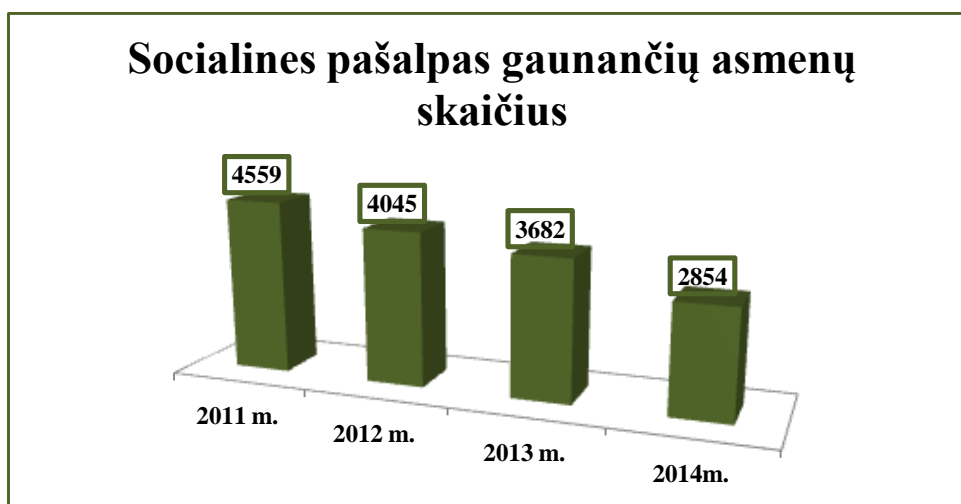
²¹ Ukmergės rajono savivaldybės 2015 metų socialinių paslaugų plano ir Lietuvos darbo biržos duomenys.

šaltinį nurodo darbo užmokestį ir pensiją arba yra šeimos ar kitų asmenų išlaikomi. Vilniaus apskrities ir Šalies rodikliai yra labai panašūs su Ukmergės rajono nurodytais rodikliais²².

12 pav. Ukmergės rajono gyventojų pasiskirstymas pagal pagrindinį pragyvenimo šaltinį, 2011 m.²³, vnt.

Ukmergės rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus turimais duomenimis socialines pašalpas gaunančių asmenų ir šeimų skaičius kasmet mažėja (žr. 13 pav.). 2011 m. tokių asmenų buvo 4 559, o 2014 m. šis skaičius sumažėjo iki 2 854. Naujausiais duomenimis (žr. Priedą Nr. 18) 2015 m. Ukmergės rajone socialinę pašalpą gavo 1 059 šeimos, dar 2 638 Ukmergės rajono gyventojų buvo remiami maisto produktais iš Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo.

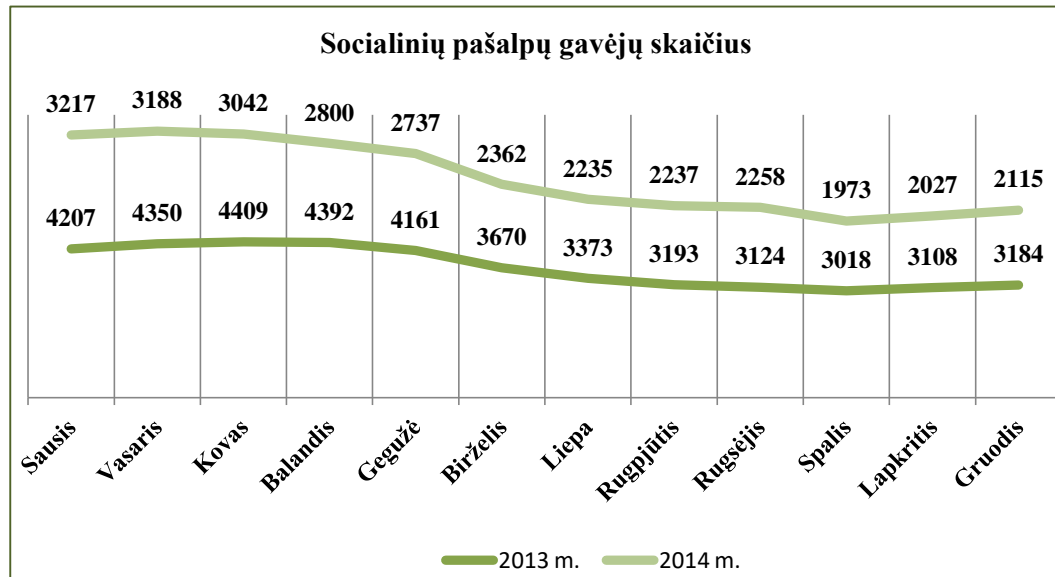

13 pav. Socialines pašalpas gaunančių asmenų skaičiaus Ukmergės rajone pokytis 2011-2014 m.²⁴, vnt

²² 2011 m. Gyventojų ir būstų surašymo duomenys. Internetinė prieiga: <https://osp.stat.gov.lt/2011-m.-surasymas>

²³ 2011 m. Gyventojų ir būstų surašymo duomenys. Internetinė prieiga: <https://osp.stat.gov.lt/2011-m.-surasymas>

Nuo 2014 m. sausio mėnesio Ukmergės rajono savivaldybei pradėjus socialinių pašalpų teikimą vykdyti kaip savarankišką funkciją sugriežtėjo socialinių pašalpų skyrimo tvarka. To pasekoje Ukmergės rajone gaunančių socialines pašalpas sumažėjo 33 proc., jeigu lygintume 2014 metų pradžią ir pabaigą. Metų pradžioje gaunančių socialinę pašalpą buvo 3217, tai metų pabaigoje - 2115 asmenų (žr. 14 pav.)²⁵.

14 pav. Socialinių pašalpų gavėjų skaičiaus pokytis Ukmergės r. sav. 2013-2014 m²⁶, vnt.

Didelę Ukmergės rajono gyventojų dalį sudaro neįgalūs asmenys ir vaikai. 2014 m. pabaigoje rajone gyveno 3 451 suaugęs asmuo su negalia ir 189 neįgalūs vaikai. Tai sudaro 9,9 proc. nuo bendro rajono gyventojų skaičiaus. Ukmergės rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus turimais duomenimis (žr. 15 pav.) šis skaičius nuolat kinta, lyginant 2011 m. ir 2012 m. neįgalių asmenų skaičius paaugo, o lyginant 2012 m. ir 2013 m. – sumažėjo.

15 pav. Neįgalių asmenų ir vaikų su negalia skaičius Ukmergės rajone, 2011-2014 m., vnt.

Vadovaujantis Ukmergės rajono kaimiškų seniūnijų vietos plėtros galimybių studijos duomenimis²⁷, 2011 m. Ukmergės rajone buvo 189 socialinės rizikos šeimos ir 373 vaikai, augantys jose.

Pagal Ukmergės rajono savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos skyrius pateiktus duomenis 2013 metais Ukmergės rajono savivaldybėje buvo 242 socialinės rizikos šeimos, o jose augo 490 vaikų, 2014 metais socialinės rizikos šeimų skaičius išaugo iki 250, o vaikų – 497. Ukmergės rajone 2015 m. pradžioje buvo užregistruoti 435 suaugę socialinės rizikos asmenys²⁸.

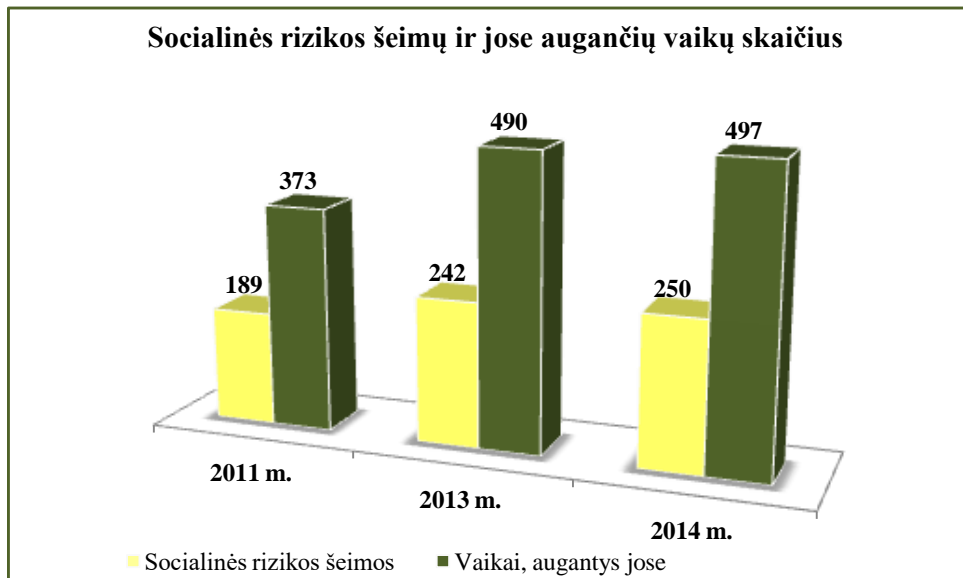
²⁴ Ukmergės rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus duomenys.

²⁵ Ukmergės rajono savivaldybės 2015 metų socialinių paslaugų planas, <http://www.ukmerge.lt/go.php/lit/Socialine-parama>.

²⁶ Ukmergės rajono savivaldybės 2015 metų socialinių paslaugų planas, <http://www.ukmerge.lt/go.php/lit/Socialine-parama>.

²⁷ Ukmergės rajono kaimiškų seniūnijų vietos plėtros galimybių studija, 2012 m.

²⁸ Ukmergės rajono savivaldybės 2015 metų socialinių paslaugų planas, <http://www.ukmerge.lt/go.php/lit/Socialine-parama>.

16 pav. Socialinės rizikos šeimų ir jose augančių vaikų skaičiaus pokytis Ukmergės rajone 2011 m., 2013-2014 m., vnt.

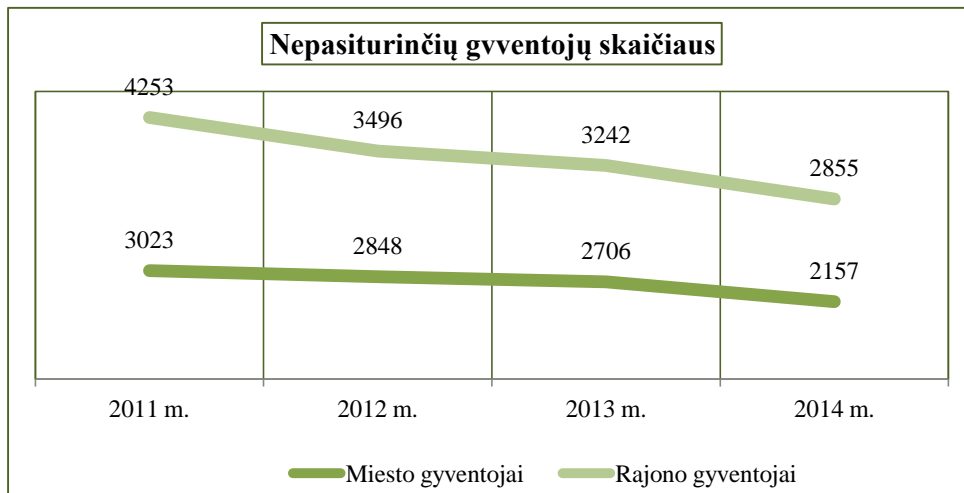
Ukmergės rajono socialinių paslaugų įstaigų tinklas nėra tolygiai išsidėstęs rajone. Daugelis šias paslaugas teikiančių įstaigų ir organizacijų yra Ukmergės mieste ar šalia jo. Didžiausias poreikis savivaldybėje išlieka bendrųjų ir socialinės priežiūros paslaugų. Ilgalaikė socialinė globa institucijose išvystyta dar nepakankamai. Nors pagal galimybes savivaldybėje socialinės paslaugos teikiamos visoms socialinėms asmenų grupėms, jų nepakanka, todėl būtina plėsti nestacionarias socialines paslaugas²⁹.

Nuo 2013 m. Ukmergės rajono savivaldybėje pradėtos teikti dienos socialinės globos paslaugos asmens namuose ir jomis naudojosi 12 asmenų, 2014 m. šis skaičius išaugo du su puse karto iki 30 asmenų. 2015 metais tokias paslaugas gavo 32 vieniši ukmergiškiai, negalintys savarankiškai pasirūpinti savimi³⁰. Remiantis tais pačiais duomenimis, pagalbos į namus paslaugas Ukmergės r. sav. 2011 m. gavo 97 asmenys, 2012 m. – 108, 2013 m. – 113, o 2014 m. – 113. 2015 m. pagalbos į namus paslaugas gauna 111 asmenų, tačiau tokio pobūdžio paslaugos nėra teikiamos kaimo seniūnijose.

Ukmergės rajono savivaldybės administracijos turimais duomenimis nepasiturinčių asmenų, besinaudojančių gaunama parama maisto produktais, skaičius rajone kasmet mažėja. 2011 metais rajone tokių buvo 4 253, o 2014 m. šis skaičius sumažėjo iki 2 855 gyventojų (žr. 17 pav.). Tačiau tendencija, kad daugiau nepasiturinčių gyventojų yra kaimuose nei mieste išlieka.

²⁹ Ukmergės rajono savivaldybės ilgalaikės plėtros strategija 2014-2020 m.

³⁰ Ukmergės rajono savivaldybės 2015 metų socialinių paslaugų plano ir Socialinės paramos skyriaus duomenys (žr. Priedą Nr. 18)

17 pav. Nepasiturinčių Ukmergės rajono savivaldybės gyventojų skaičiaus pokytis 2011-2014 m., vnt

Ukmergės rajono savivaldybės Socialinės paramos skyriaus duomenimis (žr. Priedą Nr. 18) 2015 m. Ukmergės r. sav. oficialiai buvo registruoti 145 asmenys, turintys priklausomybę nuo alkoholio, 22 – narkotikų.

APIBENDRINIMAS:

- Bendras VVG gyventojų skaičius mažėja kasmet (R5);
- Natūrali gyventojų kaita rajone yra neigiama (R6);
- Rajone kasmet mažėja darbingų (18-25 ir 25-45 metų) ir pensinio (65-85 metų) amžiaus žmonių skaičius (R7);
- 2014 m. rajone buvo tik 349 gyventojai, kurių amžius nuo 16 iki 18 metų (R8)
- Rajonui būdinga gyventojų senėjimo tendencija, pensinio amžiaus gyventojai sudaro 27,94 proc. nuo visų rajono gyventojų. (R9);
- Rajone moterys sudaro apie 51 proc., o vyrai – 49 proc. visų rajono gyventojų (R10);
- Didžioji dalis rajono gyventojų yra lietuviai, iš kitų tautybių gyventojų sudaro tik 5,1 proc. visų Ukmergės r. sav. gyventojų (R11);
- Didžioji dalis rajono gyventojų turi tik pradinį arba vidurinį išsilavinimą (R12);
- Aukštąjį išsilavinimą Ukmergės rajone turi 8,6 proc. visų rajono gyventojų (R13);
- Rajone didėja bedarbių skaičius (R14);
- Beveik pusę, 45,7 proc., rajono bedarbių skaičiaus sudaro kaimo gyventojai (R15);
- Pagrindinis darbingų rajono gyventojų pragyvenimo šaltinis – darbo užmokestis (R16);
- Asmenų, gaunančių socialines pašalpas, Ukmergės rajone skaičius kasmet sumažėja (R17);
- 9,9 proc. bendro rajono gyventojų skaičiaus sudaro neįgalūs asmenys (R18);
- Rajone auga socialinės rizikos šeimų ir vaikų, gyvenančių jose, skaičius (R19);
- Rajone išaugo asmenų, besinaudojančių dienos socialinės globos paslaugomis asmens namuose, skaičius (R20);
- Rajone mažėja nepasiturinčių gyventojų skaičius (R21);
- Sparčiai senstant rajono gyventojams pastebimas augantis poreikis bendrosioms socialinėms paslaugoms, pagalbai į namus, apgyvendinimui ir socialinei globai stacionariuose bei nestacionariuose socialinių paslaugų įstaigose (R22);

Socialinės situacijos atitiktis nustatytiems gyventojų poreikiams ir VVG teritorijos vizijai. Anketinė kaimo gyventojų apklausa (žr. Priedą Nr. 7) parodė, jog dauguma apklaustųjų mano, kad mažos

gyventojų pajamos (40,4 proc.), gyventojų skaičiaus mažėjimas (38,8 proc.) ir gyventojų senėjimas (37,6 proc.) bei nedarbas (34,7 proc.) yra opiausios rajono problemos.

Net 30,6 proc. apklaustųjų mano, kad opiausia rajono problema – paslaugų trūkumas, o 60 proc. respondentų mano, kad paslaugų (švietimo, kultūros, sporto, aplinkos tvarkymo ir pan.) gyventojams ir paslaugų socialiai pažeidžiamoms grupėms (bedarbiams, vaikams, vyresnio amžiaus žmonėms, neįgaliesiems ir pan.) (50 proc.) plėtra turėtų būti vienos iš prioritetinių krypčių teikiant ES paramą.

Dauguma, net 75,9 proc., apklaustųjų nurodė, kad trūksta vyresnio amžiaus asmenų ir sunkių ligonių priežiūros paslaugų, 68,8 proc. respondentų jaučia specialiųjų paslaugų sodyboms ir buitinių paslaugų trūkumą savo rajone. Kiek daugiau nei pusė apklaustųjų nurodė, kad rajone trūksta transporto paslaugų (61,8 proc.) ir nesudėtingų pastatų remonto paslaugas (57,1 proc.) teikiančių įmonių ar asmenų.

Daugiau negu pusė respondentų kaip svarbiausias priemones, kurios pagerintų kaimo jaunimo situaciją nurodė tai, jog turi būti finansuojamos jaunimo verslo iniciatyvos (54,7 proc.) ir didinamos laisvalaikio galimybės (52,4 proc.). Daugiau negu trečdalis apklaustųjų mano, kad bendruomenė turėtų įtraukti jaunimą į savo veiklą (37,6 proc.) bei turėtų būti sudarytos galimybės jauniems žmonėms dirbti (36,5 proc.).

Atsižvelgiant į visą turimą informaciją, gyventojų poreikius ir vietos plėtros strategijos biudžetą buvo apibrėžta VVG teritorijos vizija, kurios vienas iš aspektų, kad Ukmergės rajono kaimiškosios vietovės taptų vieta, kurioje žmonės gyventų gražesnėje, sveikesnėje, patogesnėje aplinkoje, kaimas taptų patrauklesnis jame gyvenantiems ir atvykstantiems; mažėtų emigracijos mąstai, jauni žmonės mieliau liks gyventi kaime. Siekianį užtikrinti vizijos įgyvendinimą VVG planuoja finansuoti projektus skirtus darbo vietų kūrimui, paslaugų trūkumui mažinti bei skatinčiaus jaunimo įsitraukimą bei verslo plėtojimą.

2.4. VVG teritorijos ekonominė situacija

2011 metais Statistikos departamento atlikto gyventojų ir būstų surašymo duomenimis Ukmergės rajone, įskaitant ir miestą, buvo 986 gyventojai užsiimantys žemės ūkio veikla, miškininkyste ar žuvininkyste, 3 657 – pramonė, 2 038 – prekyba ir 6 467 – paslaugų teikimu³¹. Didžioji dalis gyventojų (žr. 18 pav.) buvo užimti paslaugų sektoriuje, mažiausiai – žemės ūkio, miškininkystės bei žuvininkystės. Lyginant su Vilniaus apskrities ir Šalies rodikliais daugiausia, 28,5 proc., Vilniaus apskrities bei Šalies (22,2 proc.) gyventojų buvo užimti paslaugų sektoriuje. Prekyboje buvo užimta 7,9 proc. Vilniaus apskrities gyventojų dalis, o Šalies – 6,7 proc. Pramonėje, Vilniaus apskrityje, buvo užimti 6 proc., o Šalyje 6,8 proc. gyventojų. Gyventojai, užsiimantys žemės ūkio veikla, miškininkyste ar žuvininkyste Vilniaus apskrityje sudarė 1,3 proc., o LR – 2,3 proc.³²

18 pav. Ukmergės rajono savivaldybės gyventojų užimtumas pagal ekonominės veiklos rūšis 2011 m.³³, proc.

Lietuvos darbo biržos viešai pateikiamais statistiniais duomenimis, 2011 m. Ukmergės r. sav. nedarbo lygis buvo 14,5 proc., ir viršijo Šalies (13,1 proc.) ir Vilniaus apskrities (11,9 proc.) rodiklius. 2012 m. Ukmergės nedarbo lygis šiek tiek mažėjo ir buvo 14,2 proc., 2013 m. padidėjo iki 14,5 proc., o 2014 m. sumažėjo iki 13,3 proc. (kai tuo tarpu Šalies – 9,5 proc., o Vilniaus apskrities – 7,9 proc.). Nors nedarbo lygis rajone mažėja, bet lyginant su Šalies ir apskrities rodikliais jis visa dar išlieka didelis. 2015 m. Ukmergės r. sav. nedarbo lygis – 12,4 proc., tai lyginant su pastaraisiais metais ženkliai mažesnis, tačiau vistiek viršija Šalies (8,7 proc.) ir Vilniaus apskrities (7,6 proc.) rodiklius³⁴.

Vilniaus teritorinės darbo biržos Ukmergės skyriaus duomenimis (žr. 19 pav.) per 2013 m. užregistruoti 3 704 darbo pasiūlymai iš jų 635 pasiūlymų terminuotam darbui, lyginant su 2012 m. darbo pasiūlymų skaičius sumažėjo, tačiau lyginant su 2011 m. – padidėjo.

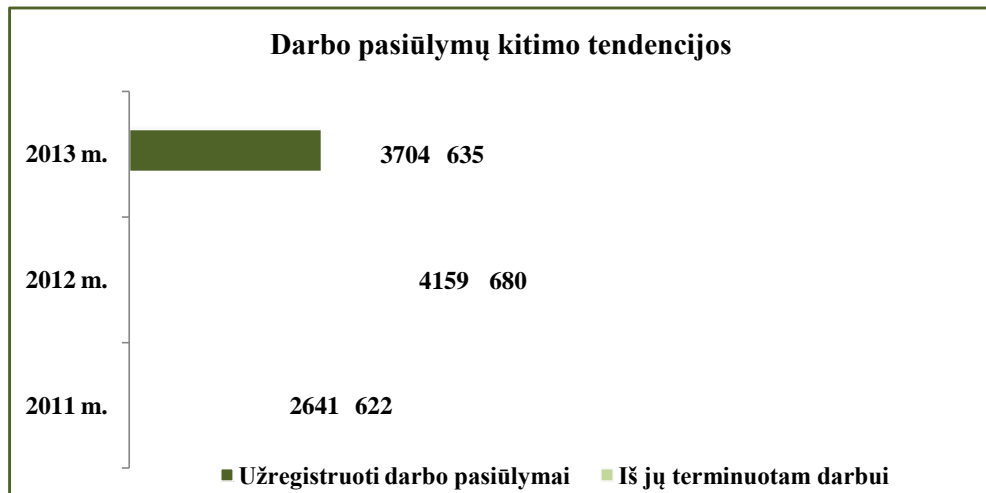
³¹ 2011 m. Gyventojų ir būstų surašymo duomenys. Internetinė prieiga: <https://osp.stat.gov.lt/2011-m.-surasymas>.

³² 2011 m. Gyventojų ir būstų surašymo duomenys. Internetinė prieiga: <https://osp.stat.gov.lt/2011-m.-surasymas>

³³ 2011 m. Gyventojų ir būstų surašymo duomenys. Internetinė prieiga: <https://osp.stat.gov.lt/2011-m.-surasymas>

³⁴ Lietuvos darbo biržos viešai prieinama statistinė informacija, prieiga: http://www.ldb.lt/Informacija/DarboRinka/Puslapiai/statistika_tab.aspx

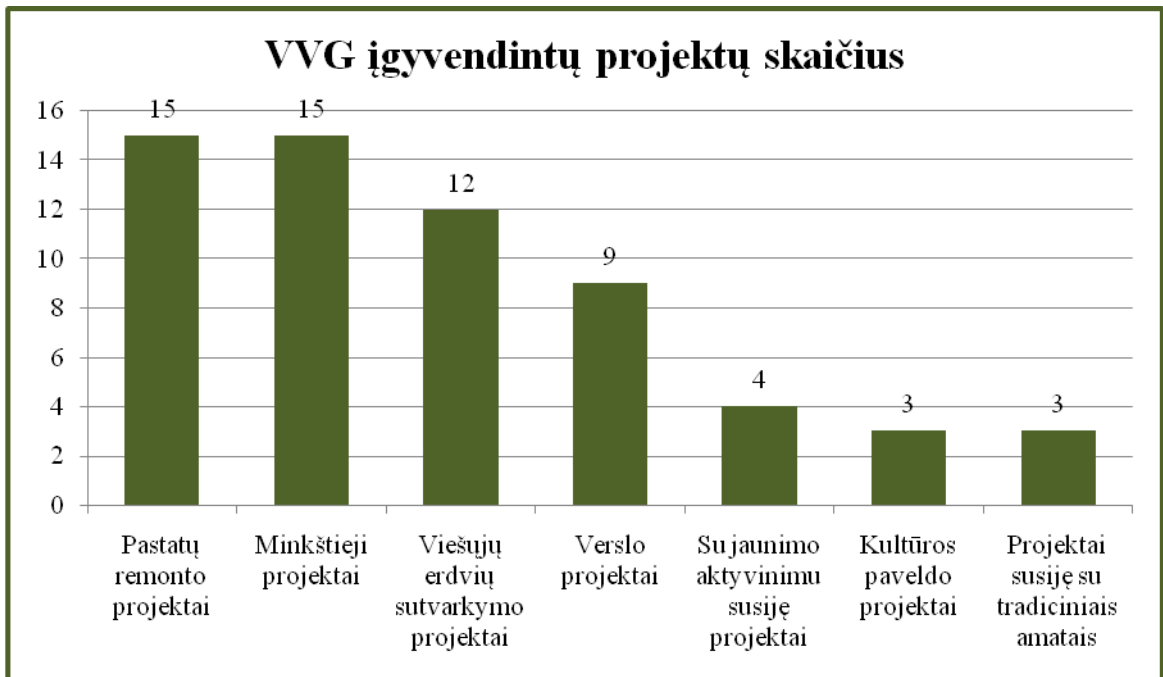

19 pav. Darbo pasiūlymų kaitos tendencijos Ukmergės rajone, 2011-2013 m., vnt.

Iš viso Ukmergės rajono savivaldybės administracijos ir VVG dėka rajoną pasiekė net 10 771 135,88 Eur (37 190 578 litų) parama. Ukmergės rajono savivaldybės administracija per 2011-2015 m. laikotarpį Ukmergės rajone įgyvendino 23 projektus, kurių bendra vertė – 8 388 989,52 Eur (28 965 503,00 Lt)³⁵. Iš kurių 10 projektų įgyvendinta kaimo plėtros programos dėka ir jų bendra vertė – 3 271 719,47 Eur (11 296 593,00 Lt); 6 projektai įgyvendinti per Sanglaudos skatinimo veiksmų programą, ir bendra jų vertė sudaro didžiąją dalį visų projektų vertės – 3 671 103,16 Eur (12 675 585,00 Lt); taip pat 7 projektai įgyvendinti per klimato kaitos specialiąją programą – 1 446 166,88 Eur (4 993 325,00 Lt).

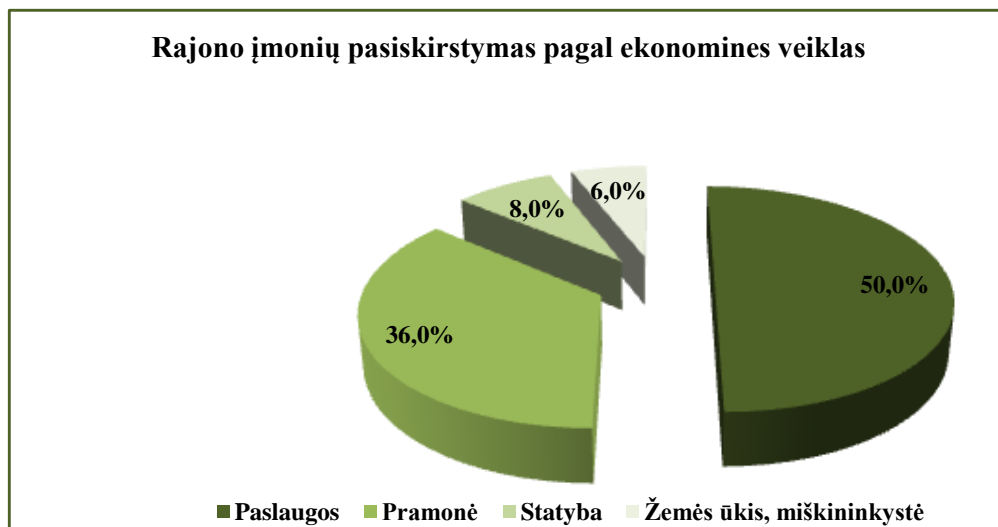
Ukmergės rajono vietos veiklos grupės dėka rajoną pasiekė 2 382 146,37 Eur (8 225 075,00 Lt) parama. Iš viso buvo įgyvendintas 61 projektas (žr. 20 pav.). Didžioji dalis projektų, po 15, buvo minkštieji (225 409,81 Eur/778 295 Lt) arba skirti pastatų remontui (1 074 953,08 Eur/3 711 598 Lt), 12 projektų – viešųjų erdvių sutvarkymui (3 588 812,70 Eur/1 039 392 Lt), 9 verslo projektai (415 962,99 Eur/1 436 237 Lt), 4 projektai susiję su jaunimo aktyvinimu (60 092,10 Eur/207 486 Lt) bei po 3 projektus kultūros paveldo objektams (165 650,49 Eur/571 958 Lt) ir amatams puoselėti (138 892,78 Eur/479 569 Lt).

³⁵ Ukmergės rajono savivaldybės administracijos duomenys, <http://www.ukmerge.lt/index.php?3526653944>

20 pav. VVG įgyvendintų projektų skaičius pagal sritis, vnt.

Pusė rajono įmonių yra paslaugas teikiančios įmonės (žr. 21 pav.). Didžioji dalis paslaugas teikiančių įmonių užsiima prekybine veikla. Pramonės įmonių tarpe didžiąją dalį sudaro medienos apdirbimo ir medienos gaminių gamybos, siuvimo bei metalų apdirbimo pramonės įmonės. Didžioji dalis visų įmonių (virš 70 proc.) yra įsikūrusios Ukmergės mieste. Kaimo vietovėms tenka vos ketvirtadalis visų veikiančių įmonių. Įmonių kaimo seniūnijose skaičius, lyginant su rajono centru, yra labai menkas. Didesne įmonių koncentracija pasižymi Deltuvos seniūnija, kurios administracinis centras yra netoli Ukmergės miesto³⁶.

21 pav. Rajono įmonių pasiskirstymas pagal ekonomines veiklas, proc.

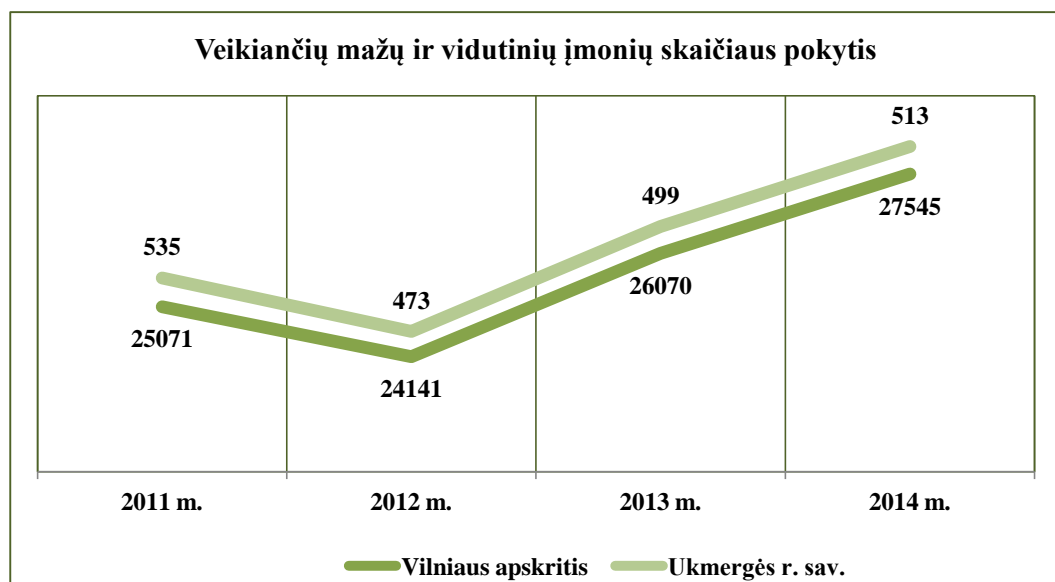
2013 m. pradžioje 499 (arba 73,1 proc.) Ukmergės rajono savivaldybėje veikusiu ūkio subjektų buvo mažos ir vidutinės įmonės. Daugumoje tai uždarnosios akcinės bendrovės ar individualios įmonės statusą turinčios įmonės, kuriose dirbo iki 4 (52,5 proc.) ir 5–9 (22,2 proc.) darbuotojų.

³⁶ X skyriaus duomenys (žr. Priedą Nr. 20)

Šalyje mažos ir vidutinės įmonės 2013 m. pradžioje sudarė 74,8 proc., apskrityje – 80,3 proc. nuo visų veikusių ūkio subjektų³⁷.

Vilniaus teritorinės darbo biržos 2013 m. pradžios duomenimis, didžiausi darbdaviai Ukmergės rajono savivaldybėje buvo: VšĮ Ukmergės ligoninė – dirbo 507 darbuotojai; AB „Umega“ (Vienybės padalinys) – dirbo 469 darbuotojai; AB „Vilkma“ – dirbo 226 darbuotojai; AB „Ukmergės keliai“ – dirbo 205 darbuotojai; UAB „Aukmergės baldai“ – dirbo 205 darbuotojai; UAB „Narbutas Furniture Company“ – dirbo 201 darbuotojas; UAB „Stansefabrikken“ – dirbo 194 darbuotojai; Ukmergės rajono vartotojų kooperatyvas – dirbo 193 darbuotojai; UAB „Ukmergės statyba“ – dirbo 189 darbuotojai; UAB „Universalūs medžio produktai“ – dirbo 179 darbuotojai; Valstybės įmonė Ukmergės miškų urėdija – dirbo 160 darbuotojų; UAB „Rokiškio pieno gamyba“ filialas Ukmergės pieninė – dirbo 154 darbuotojai; UAB „Systemair“ – dirbo 149 darbuotojai; UAB „Textilite“ – dirbo 145 darbuotojai; UAB „Ukmergės versmė“ – dirbo 138 darbuotojai; UAB „Užmojai su garantijomis“ – dirbo 135 darbuotojai³⁸. Ir tik dvi įmonės (UAB „Ukmergės versmė“ ir UAB „Užmojai su garantijomis“) savo veiklą vykdė rajone, Vidiškių sen.

Statistikos departamento duomenimis (žr. 22 pav.) Ukmergės rajono savivaldybės teritorijoje veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius per 2011-2013 m. laikotarpį nuosekliai mažėjo, o 2014 m. – didėjo. Ukmergės rajone veikiančios mažos ir vidutinės įmonės 2011 m. sudarė 2,1 proc. visų Vilniaus apskrityje veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičiaus, 2012 m. – 1,96 proc., 2013 m. – 1,91 proc., o 2014 m. – 1,86 proc.³⁹

22 pav. Veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius Vilniaus apskrityje ir Ukmergės r., 2011-2014 m⁴⁰, vnt

Ukmergės rajono savivaldybės administracijos turimais duomenimis pagrindinės Ukmergės rajono pramonės šakos yra medžio apdirbimas, medžio gaminių ir baldų gamyba, siuvimo pramonė,

³⁷ Statistikos departamento duomenys,

<http://db1.stat.gov.lt/statbank/SelectVarVal/Define.asp?Maintable=M4010213&PLanguage=0>

³⁸ Ukmergės rajono savivaldybės ilgalaikės plėtros strategija 2014-2020 m.,

<http://www.ukmerge.lt/index.php?636774941>

³⁹ <http://db1.stat.gov.lt/statbank/SelectVarVal/Define.asp?Maintable=M4010213&PLanguage=0>

⁴⁰ Statistikos departamento duomenys,

<http://db1.stat.gov.lt/statbank/SelectVarVal/Define.asp?Maintable=M4010213&PLanguage=0>

metalo apdirbimo pramonė. Iš 2.4.1. lentelėje pateiktų duomenų matyti, jog daugiausia stambių įmonių veikia medžio apdirbimo ir siuvimo pramonėje⁴¹.

2.4.1. lentelė. Ukmergės rajono įmonių pasiskirstymas pagal veiklos pobūdį

Stambiausios medžio apdirbimo įmonės (9):	UAB „Aukmergės baldai“ UAB „Narbutas Furniture Company“ UAB „Universlūs medžio produktai“ UAB „Optimata“ UAB „Rovada“ UAB „Paina ir KO“ UAB „Likmerė“ UAB „Highlife“ UAB „Stradivarijai“
Stambiausios metalo apdirbimo įmonės (7):	AB „Umega“ UAB „Stansefabrikken“ UAB „Systemair“ UAB „Normetas“ UAB „Elga“ Ukmergės fil. UAB „Stansefabrikken Automotive“ UAB „Ukmergės staklės“
Stambiausios siuvimo įmonės (9):	AB „Vilkma“ UAB „Textilite“ UAB „Grosso Moda Lithuania“ UAB „Rismus“ UAB „BVH“ UAB „Lidanava“ UAB „Teralita“ UAB „V. Blažinskas ir KO“ UAB „Roris“ ir KO
Stambiausios statybos įmonės (7):	UAB „Izobara“ AB „Ukmergės keliai“ AB „Ukmergės statyba“ AB „Ukmergės melioracija“ UAB „Ukmergės remontas“ UAB „Statybos montavimo darbai“ UAB „Baltukmės statyba“

Ukmergės rajone kaimo turizmo sodybų tinklas yra išplėtotas ir aktyviai siūlantis savo paslaugas tiek vietiniams gyventojams, tiek atvykstantiems asmenims. Ukmergės turizmo ir verslo informacijos centro duomenimis 2013 m. pradžioje savivaldybės teritorijoje veikė 13 kaimo turizmo sodybų⁴² ir šis skaičius, remiantis Statistikos departamento pateiktas duomenimis⁴³ apie kaimo turizmo sodybų skaičių Vilniaus apskrityje, sudarė beveik 12 proc. visų Vilniaus apskrityje veikiančių kaimo turizmo sodybų skaičiaus. 2015 m. birželio mėn. Ukmergės turizmo ir verslo informacijos centro internetinės svetainės duomenimis rajone veikia 16 kaimo turizmo sodybų⁴⁴.

Ukmergės VVG teritorijoje nuo 2006 metų veikia vienas bendruomeninis verslas.

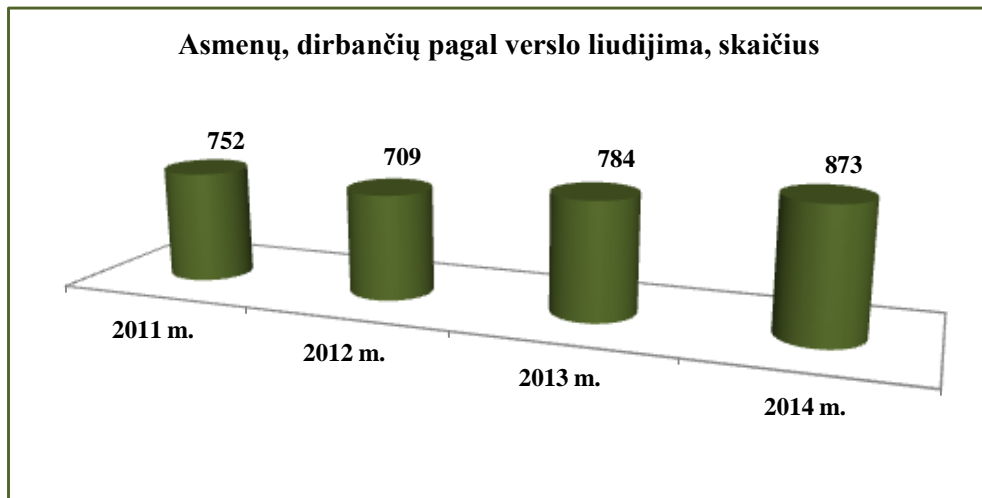
⁴¹ Ukmergės rajono savivaldybės administracijos strateginės plėtros ir investicijų skyriaus duomenys (žr. Priedą Nr. 21)

⁴² Ukmergės rajono savivaldybės ilgalaikės plėtros strategija 2014-2020 m., <http://www.ukmerge.lt/index.php?636774941>

⁴³ Statistikos departamentas, <http://db1.stat.gov.lt/statbank/SelectVarVal/saveselections.asp>

⁴⁴ Ukmergės turizmo ir verslo informacijos centro duomenys, <http://www.ukmergeinfo.lt/apgyvendinimas/>

Apžvelgiant savarankiškai dirbančius asmenis Ukmergės r. sav. matyti, kad savarankiškai, pagal verslo liudijimą, dirbančių asmenų skaičius kasmet didėja (žr. 23 pav.). 2014 metais Ukmergės rajone, įskaitant ir miestą, buvo 873 asmenys, dirbantys pagal verslo liudijimą, tai sudarė 3 proc. visų Vilniaus apskrityje pagal verslo liudijimą dirbančių asmenų skaičiaus⁴⁵.

23 pav. Asmenų, dirbančių pagal verslo liudijimą Ukmergės r. sav., skaičius 2011-2014 m., vnt.

Iš 2.4.2. lentelėje pateiktų duomenų matyti jog 2014 metais savarankiškai dirbančių asmenų, pagal individualios veiklos pažymą, skaičius auga kas mėnesį. Šie duomenys rodo, kad gyventojai yra linkę užimti savarankišką veiklą. Vidutiniškai 636 Ukmergės rajono savivaldybės gyventojai dirbo savarankiškai pagal individualios veiklos pažymą, tai sudarė 2,6 proc. visų Vilniaus apskrities gyventojų, kurie dirba savarankiškai. Lyginant šiuos duomenis su 2011 m. tų pačių mėnesių duomeinis, matyti, jog tokių asmenų skaičius išaugo beveik 40 proc.

2.4.2. lentelė. Savarankiškai dirbančių asmenų pagal individualios veiklos pažymą skaičius Ukmergės rajone (įskaitant ir miestą), Vilniaus apskrityje.⁴⁶

Metai	2014											
	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
Ukmergės r. sav.	574	584	595	625	627	624	636	656	660	673	688	687
Vilniaus apskr.	22484	22899	23332	23787	24065	24428	24782	25111	25426	25922	26466	26801
Metai	2011 m.											
Mėnuo	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
Ukmergės r. sav.	349	337	344	361	359	365	369	378	382	385	396	401

Savivaldybės kelių tinklo karkasą šiaurės–pietų kryptimi formuoja tarptautinis Tina transporto koridorius – automagistralė A2 Vilnius–Ukmergė–Panevėžys. Iš Ukmergės link Panevėžio šalia esamos automagistralės praeinantis senasis traktas – krašto kelias Nr. 174 papildoma šios krypties transporto tinklą ir laidumą. Savivaldybės kelių tinklo karkasą rytų–vakarų kryptimi formuoja praeinantis magistralinis kelias A6 Kaunas–Ukmergė–Daugpilis. Per Ukmergės rajono savivaldybės teritoriją einančių valstybinių kelių ilgis siekia 691,2 km, iš jų magistralinių kelių ilgis – 32,5 km, krašto kelių ilgis – 120,2 km, rajoninių kelių – 538,5 km. Magistralinių, krašto ir rajoninių kelių su

⁴⁵ Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenys, <https://www.vmi.lt/cms/gyventojai>

⁴⁶ Valstybinės mokesčių inspekcijos duomenys, <https://www.vmi.lt/cms/gyventojai>

asfaltbetonio danga dalis siekia 9,3 proc. (arba 64,1 km), kelių su juoda danga – 61,9 proc. (arba 428,1 km). Likusi dalis (198,9 km) savivaldybės teritorijoje esančių rajoninių kelių ruožų yra žvyro dangos (0,14 km grindinys). Savivaldybės teritorijoje esančius krašto ir rajoninius kelius prižiūri VĮ „Vilniaus regiono keliai“. Valstybinių kelių tankis Ukmergės rajono savivaldybės teritorijoje siekia 0,495 km/km² (Vilniaus apskrityje – 0,286 km/km²)⁴⁷.

Statistikos departamento duomenimis (2.4.3. lentelė) bendras vietinės reikšmės kelių ilgis 2011 m. Ukmergės rajono savivaldybėje siekė 1 527 km ir 2011–2012 m. laikotarpiu nesikeitė. Vietinės reikšmės kelių su patobulinta danga ilgis 2011 m. savivaldybėje siekė 177 km (arba 11,6 proc.), žvyro kelių – 1 131 km (arba 74,1 proc.), grunto kelių – 219 km (arba 14,3 proc.) nuo bendro vietinės reikšmės kelių ilgio⁴⁸.

2.4.3. lentelė. Vietinės reikšmės kelių ilgis, km

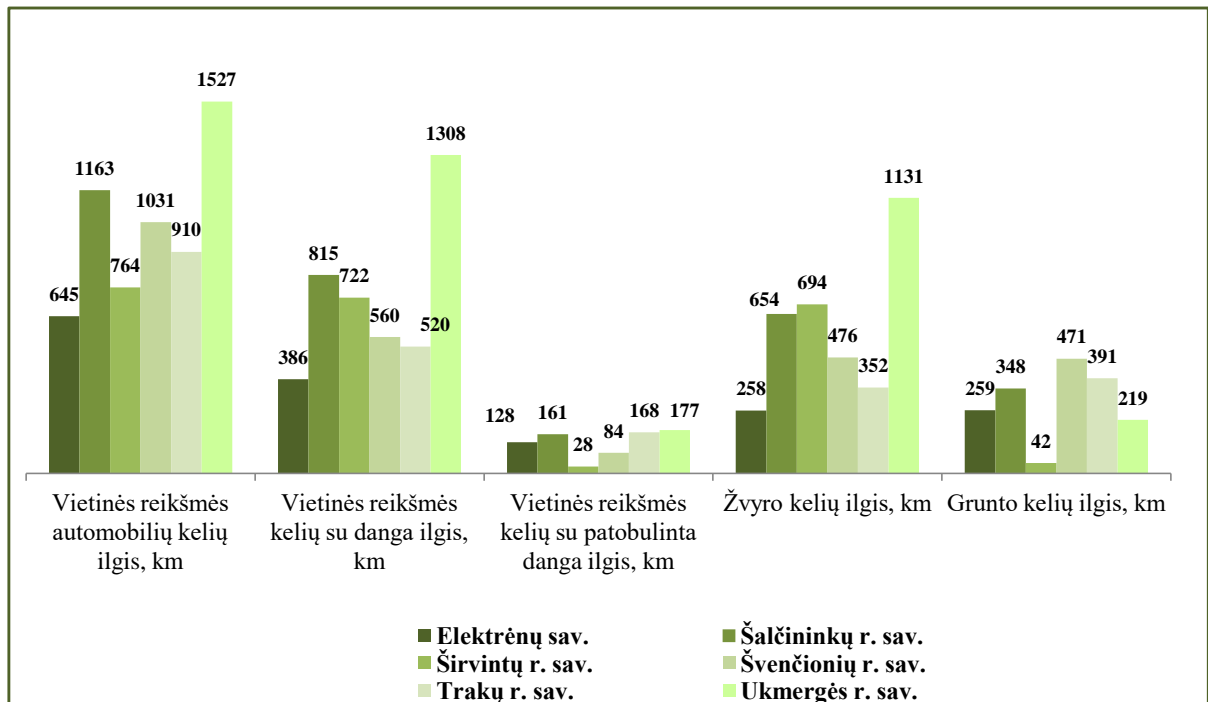
Rodiklis / Metai	Lietuvos Respublika		Vilniaus apskritis		Ukmergės r. sav.	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Vietinės reikšmės automobilių kelių ilgis, km	61 653	62 923	9 404	9 546	1 527	1 527
Vietinės reikšmės kelių su danga ilgis, km	51 064	51 055	7 461	7 615	1 308	1 308
Vietinės reikšmės kelių su patobulinta danga ilgis, km	11 062	11 175	1 939	2 085	177	177
Žvyro kelių ilgis, km	40 002	39 880	5 522	5 530	1 131	1 131
Grunto kelių ilgis, km	10 589	11 868	1 943	1 931	219	219

Lyginant 2012 metų Statistikos departamento pateiktus Vilniaus apskrities savivaldybių duomenis matyti, jog Ukmergės r. sav. vietinės reikšmės automobilių kelių ilgis yra didžiausias, atitinkamai tas pats ir su vietinės reikšmės keliais su danga. Vietinės reikšmės kelių su patobulinta danga ilgiai daugiaž vienodi visose lyginamose savivaldybių teritorijose. Ukmergės rajone žvyro kelių ilgis sudaro net 1 131 km, arba 74 proc. viso vietinės reikšmės automobilių kelių ilgio, jį lenkia tik Širvintų r. sav., kur žvyro keliai sudaro 90 proc.⁴⁹.

⁴⁷Ukmergės rajono savivaldybės ilgalaikės plėtros strategija 2014-2020 m., <http://www.ukmerge.lt/index.php?636774941>

⁴⁸ Statistikos departamento duomenys, <http://db1.stat.gov.lt/statbank/SelectTable/Omrade0.asp?SubjectCode=S7&ShowNews=OFF&PLanguage=0>

⁴⁹ Statistikos departamento duomenys, <http://db1.stat.gov.lt/statbank/SelectTable/Omrade0.asp?SubjectCode=S7&ShowNews=OFF&PLanguage=0>

24 pav. Vietinės reikšmės kelių ilgis Vilniaus apskrities savivaldybėse, 2012 m.

Keleivių vežimą autobusais vietinio (miesto ir priemiesčio) reguliaraus susisiekimo kelių transporto maršrutais Ukmergės rajone vykdo UAB „Ukmergės autobusų parkas“. 2012 m. įmonė autobusais keleivius vežė šiais maršrutais: priemiesčio (mokslo metų laikotarpiu) – 21, maršrutų ilgis į vieną pusę – 614 km, priemiesčio (atostogų laikotarpiu) – 10, maršrutų ilgis į vieną pusę – 299 km; miesto – 7, maršrutų ilgis į vieną pusę – 50,6 km⁵⁰.

Pagrindinė Ukmergės rajono teritoriją aptarnaujanti vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įmonė yra UAB „Ukmergės vandenys“. Vidiškių seniūnijoje, Jasiuliškio kaime esantis ir Jasiuliškių socialinės globos namams nuosavybės teisėmis priklausantis vandens tiekimo tinklas aptarnauja šios gyvenvietės teritoriją. 2012 m. pabaigoje Ukmergės rajone šalto geriamojo vandens tiekimo tinklų ilgis sudarė 363 km, iš jų magistralinio vandentiekio tinklų ilgis – 7 km, kitų vandentiekio tinklų (skirstomųjų tinklų ir įvadų) – 356 km. Didžioji dalis skirstomųjų vamzdinių yra susidėvėję. Centralizuotu vandentikiu Ukmergės rajone naudojasi 81,3 proc. gyventojų (įvertinus, kad UAB „Ukmergės vandenys“ teikiamomis geriamo vandens tiekimo paslaugomis 2012 m. pabaigoje naudojosi 31 182 gyventojai, o 2013 m. pradžioje Ukmergės rajone gyveno 38 355 gyventojai). Likusioji dalis naudojasi individualiais gręžiniais arba kastiniais šuliniais.

UAB „Ukmergės vandenys“ eksploatuoja ir aptarnauja 37 vandenvietes ir 31 vandens bokštą. Geriamo vandens paruošimas vyksta Želvos, Šventupės, Tolučių, Deltuvos, Siesikų, Vidiškių, Viškonių (Balelių), Lyduokių, Pabaisko, Laumėnų, Šešuolių, Žeimių, Laičių, Atkočių, Krikštėnų, Rečionių, Samantonių, Veprių (2 vnt. nepriklausomi vandens gerinimo įrenginiai), Antakalnio III, Liaušių, Valų, Petronių, Žemaitkiemio, Lėno, Tulpiakiečio, Antakalnio, Dainavos, Taujėnų ir Jasiuliškio (vandens gerinimo įrenginius eksploatuoja Jasiuliškių socialinės globos namai) gyvenvietėse⁵¹.

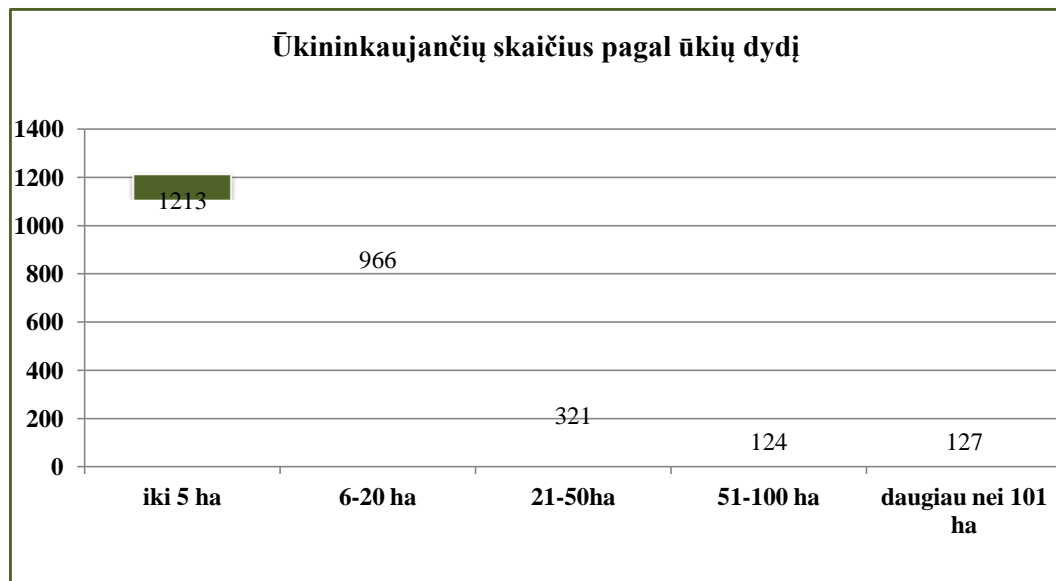
Ukmergės rajone nuotekos surenkamos iš gyventojų, komercinių, visuomeninių ir pramonės įmonių. Prie centralizuotos nuotekų sistemos prisijungę 66,5 proc. rajono gyventojų (įvertinus, kad

⁵⁰ Ukmergės rajono savivaldybės ilgalaikės plėtros strategija 2014-2020 m., <http://www.ukmerge.lt/index.php?636774941>

⁵¹ Ten pat.

UAB „Ukmergės vandenys“ teikiamomis nuotekų surinkimo paslaugomis 2012 m. pabaigoje naudojami 25 493 gyventojai, o 2013 m. pradžioje Ukmergės rajone gyveno 38 355 gyventojai)⁵². Nuo 2013 m. balandžio mėn. Ukmergės rajono savivaldybėje komunalines atliekas surenka ir tvarko UAB „Ekonovus“. Įmonė taip pat vykdo žaliųjų ir didžiųjų buityje susidarančių atliekų surinkimą, elektros ir elektroninės įrangos, buityje susidarančių statybos griovimo ir pavojingų atliekų, padangų ir kitų atliekų surinkimą ir/ar pridavimą šias atliekas tvarkančioms įmonėms. Iki 2013 m. savivaldybėje atliekų surinkimą vykdė UAB „Ukmergės versmė“ ir UAB „Ukmergės paslauga“. Ukmergės rajone yra 20 įvairaus dydžio sąvartynų ir šiukšlynų, kurie rekultivuoti ir nuo 2008 m. neeksploatuojami⁵³.

Pagal seniūnijų pateiktus duomenis (žr. 24 pav.) Ukmergės rajone šiuo metu didžioji dalis ūkininkauja ūkiuose, kurių dydis – iki 5 ha ir nuo 6 iki 20 ha. 321 ūkininkas ūkininkauja ūkiuose, kurių dydis nuo 21 iki 50 ha, o ūkininkaujančių ūkiuose nuo 51 iki 100 ha ir didesniuose nei 101 ha skaičius gan panašus, atitinkamai 124 ir 127.

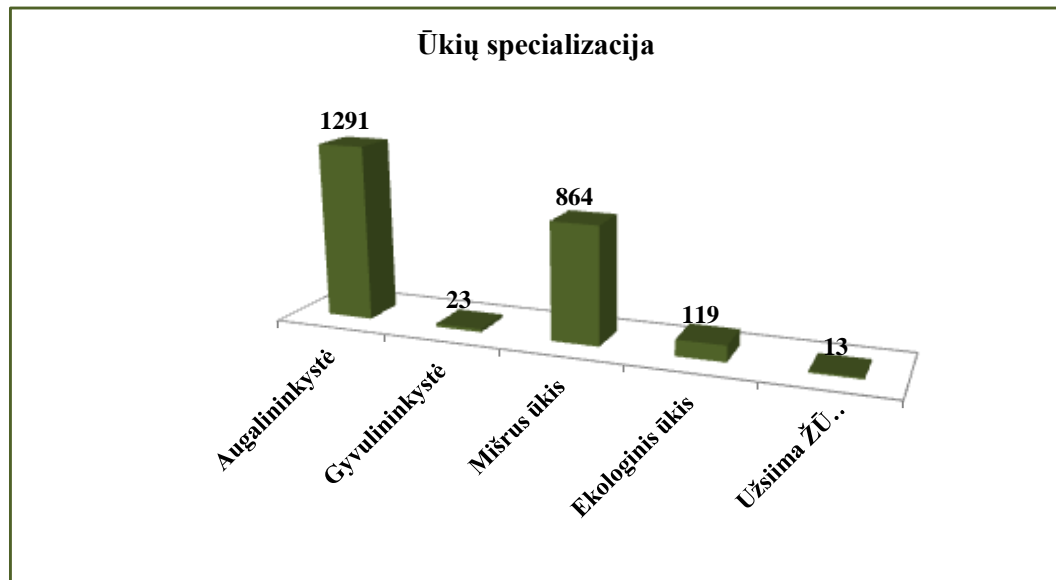
24 pav. Ūkininkaujančių skaičius pagal ūkių dydį Ukmergės rajone, 2014 m., vnt.

Remiantis tais pačiais seniūnijų pateiktais duomenimis net 1 917 ūkininkų yra vyresni kaip 55 metai, o jaunų, iki 40 metų, ūkininkų rajone yra tik 313. Didžioji dalies Ukmergės rajono ūkių (žr. 25 pav.) specializuojasi augalininkystės srityje – 1 291 ūkis, 864 ūkiai – mišrūs, 119 ūkių ekologiškai ūkininkauja, 23 užsiima gyvulininkyste, o 13 žemės ūkio produktų perdirbimu ir realizavimu.

⁵² Ten pat.

⁵³ Ten pat.

25 pav. Ūkininkaujančių skaičius pagal ūkio specializaciją, 2014 m., vnt

APIBENDRINIMAS:

- Didžioji dalis Ukmergės r. sav. gyventojų yra užimti paslaugų sektoriuje (R23);
- Rajone mažėja nedarbo lygis, bet lyginant su Šalies vidurkiu, jis vis dar išlieka 4,0 punkto didesnis (R24);
- Mažėja užregistruojamų darbo pasiūlymų skaičius (R25);
- Iš viso Ukmergės rajono savivaldybės ir VVG dėka rajoną pasiekė net 37 190 578 litų parama (R26) ir buvo įgyvendinti 84 projektai (R27);
- Pusė savivaldybės teritorijoje veikiančių įmonių yra paslaugas teikiančios įmonės (R28)
- Didžioji dalis, virš 70 proc., Ukmergės r. sav. veikiančių įmonių yra įsikūrusios mieste (R29);
- Rajone veikia tik dvi didelės įmonės, kuriose 2013 m. dirbo 273 asmenys (R30);
- Didėja veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius (R31);
- Ukmergės rajone veikia 16 kaimo turizmo sodybų (R32);
- Rajone veikia 1 bendruomeninis verslas (R33);
- Savarankiškai dirbančių asmenų (pagal verslo liudijimą ar individualios veiklos pažymą) skaičius nuolat auga (R34);
- Ukmergės rajone žvyro kelių ilgis sudaro net 74 proc. viso vietinės reikšmės automobilių kelių ilgio (R35);
- Rajono susisiekimas išvystytas tolygiai (R36);
- Centralizuotu vandentiekiu Ukmergės rajone naudojasi 81,3 proc. gyventojų (R37);
- Ukmergės rajone šiuo metu didžioji dalis ūkininkauja ūkiuose, kurių dydis – iki 5 ha ir nuo 6 iki 20 ha (R38);
- 1 917 ūkininkų yra vyresni kaip 55 metai, o jaunų, iki 40 metų, ūkininkų rajone yra tik 313 (R39);
- Didžioji dalies Ukmergės rajono ūkių specializuojasi augalininkystės srityje (R40);
- Net 119 ūkių ekologiškai ūkininkauja (R40);
- Tik 13 ūkių užsiima žemės ūkio produktų perdirbimu ir realizavimu (R41).

Remiantis anketinės VVG teritorijos gyventojų apklausos rezultatais (žr. Priedą Nr. 7), net 75,3 proc. apklaustųjų nurodė, kad svarbiausia sritis, kuriai reikia teikti paramą – darbo vietų kūrimas, tačiau daugiau negu pusė, 57,6 proc., respondentų nesimant smulkaus verslo, jei jo pradžia būtų suteikta ES parama ir tik 40,6 proc., - imtųsi. 41,8 proc. apklaustųjų mano, kad svarbu teikti paramą, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos pradėti veiklą ūkininkavimo sektoriuje. Taip pat,

anot respondentų, svarbu skirti paramą projektams, kurie skirti vietos produkcijos perdirbimui ir realizavimui (40,6 proc.) ir taip skatinti darbo vietų kūrimą.

Atsižvelgiant į tai, kad 60 proc. respondentų mano, kad paslaugų (švietimo, kultūros, sporto, aplinkos tvarkymo ir pan.) gyventojams ir paslaugų socialiai pažeidžiamoms grupėms (bedarbiams, vaikams, vyresnio amžiaus žmonėms, neįgaliesiems ir pan.) (50 proc.) plėtra turėtų būti vienos iš prioritetinių krypčių teikiant ES paramą, jų buvo paklausta, ar pirktų šias paslaugas, jeigu jos būtų pradėtos teikti jų gyvenamojoje vietovėje. Net 91,8 proc. jų nurodė, kad pirktų ir tik 7,1 proc., kad nepirktų. Respondentų buvo pasiteirauta ar jie arba jų šeimos nariai prisidėtų savanorišku darbu, jei kaimo bendruomenė arba kita kuri nors nevyriausybinė organizacija organizuotų vietos gyventojams trūkstamas paslaugas. 83,5 proc. atsakė, kad „Taip“, o 14,7 proc. – „Ne“.

Siekiant išsiaiškinti respondentų nuomonę apie bendruomeninį verslą, jų buvo paklausta ar jie būtų linkę imtis bendruomeninio verslo iniciatyvų ir įgyvendinti bendruomeninį verslą skatinančius projektus. 41,8 proc. atsakė, kad „Taip, būtų įdomu“, 24,7 proc. rinkosi atsakymą „Nežinau“, 16,5 proc. respondentų jau šiuo momentu svarsto apie tokių projektų galimybę ir 15,3 proc. respondentų tokių projektų neplanuoja.

Respondentų taip pat buvo paprašyta nurodyti, kaip mano, kokios ekonominės veiklos galėtų imtis jų kaimo bendruomenė, jei tokios veiklos pradžia būtų skirta Europos Sąjungos parama. Daugiau nei trečdalis apklaustųjų nurodė, kad tai galėtų būti amatininkų gaminių bei suvenyrų gamyba ir realizavimas (35,9 proc.), taip pat ūkininkų produkcijos realizavimas (34,1 proc.) bei kulinarinio paveldo produktų gamyba ir pardavimas (32,4 proc.). Ketvirtadalis respondentų nuomone bendruomenės galėtų imtis ekonominės veiklos susijusios su įvairių paslaugų vietos gyventojams teikimu (25,3 proc.).

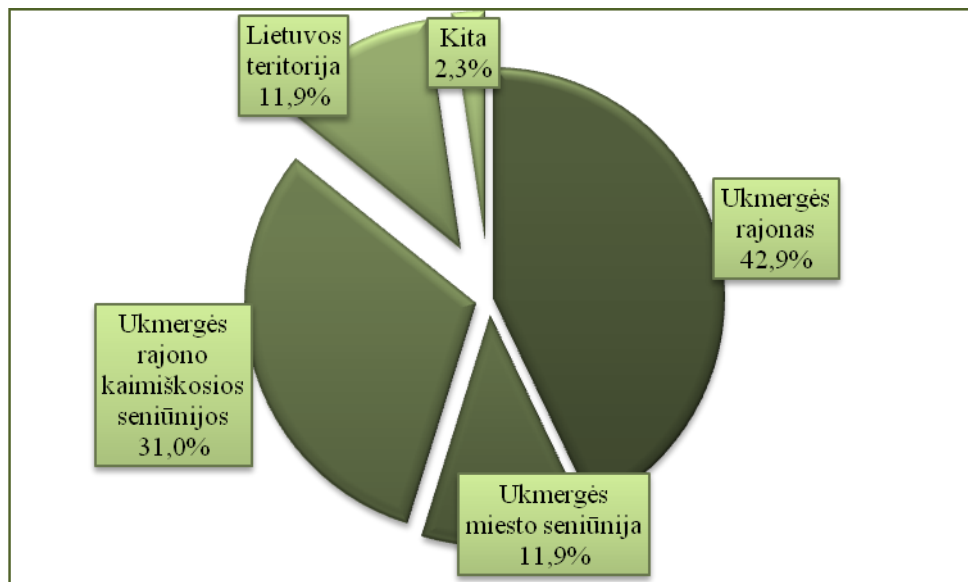
Atsižvelgiant į visą turimą informaciją, gyventojų poreikius ir vietos plėtros strategijos biudžetą buvo apibrėžta VVG teritorijos vizija, kurios vienas iš aspektų, kad Ukmergės rajono kaimiškosios vietovės taptų vieta, kurioje didės kaimo gyventojų verslumas, augs ekonomika ir mažės nedarbas.

2.5. VVG teritorijos socialinė infrastruktūra ir kultūros ištekliai

Ukmergės rajono savivaldybės administracijos Kultūros ir viešųjų ryšių skyriaus, atsakingo už duomenų apie NVO kaupimą, pateiktais duomenis 2015 m. Ukmergės rajone veikė 52 nevyriausybinės organizacijos (žr. Priedą Nr. 19). Pagal Ukmergės rajono savivaldybės administracijos parengtą Ukmergės rajono nevyriausybinių organizacijų vystymo sektorinę studiją 2015 m. Ukmergės rajone aktyviai veikė 123 NVO. Iš jų 95 organizacijų teisinė forma buvo asociacija, 7 – viešosios įstaigos, 2 – fondai, 16 – skyrių ir filialų veikiančių Ukmergės rajone (kurių pagrindinės būstinės yra kituose nei Ukmergė miestuose) ir 3 neformalios jaunimo grupės. Iš 16 Ukmergės rajone veikiančių filialų ir skyrių buvo 3 viešosios įstaigos, 12 asociacijų ir 1 labdaros ir paramos fondas⁵⁴.

Iš visų 123 NVO, 41 organizacija buvo registruota ir veiklą vykdė kaimiškose seniūnijose (33,3 proc. visų Ukmergės rajono NVO), likusios 82 (66,7 proc.) NVO, registruotos ir veiklą vykdė Ukmergės mieste. Tačiau atlikus tyrimą, buvo pastebėta, jog didelė dalis NVO veiklą vykdo ne tik vienos vietos, kurioje yra registruotos, bet veikia ir viso Ukmergės rajono mastu (žr. 26 pav.).

⁵⁴ Ukmergės rajono nevyriausybinių organizacijų vystymo sektorinė studija, 2015 m., <http://www.ukmerge.lt/go.php/lit/Studijos>

26 pav. Ukmergės rajono NVO veiklos teritorija, 2015 m⁵⁵.

43 proc. NVO veikia Ukmergės rajono teritorijoje. Daugiausiai savo veiklą jos vykdo sporto ir sveikatingumo srityje (28 proc.), socialinėje (22 proc.) ir kultūros (22 proc.) srityje. 43 proc. NVO veikiančių vienoje iš Ukmergės rajono seniūnijų savo veiklą vykdo bendruomenių srityje (45 proc.), taip pat kultūros (17 proc.), socialinėje ir sporto, sveikatingumo srityse – po 11 proc. Lyginant skirtingas Ukmergės rajono seniūnijas didžiausias NVO aktyvumas fiksuojamas Ukmergės miesto seniūnijoje (28 proc.), Deltuvos seniūnijoje (17 proc.), o mažiausias – Pabaisko, Siesikų, Veprių ir Vidiškių seniūnijose – po 6 proc. Visos Lietuvos teritorijoje veikiančios Ukmergės rajono NVO sudaro 11,9 proc., jos savo veiklą pagrindė vykdo sporto ir sveikatingumo srityje (60 proc.)⁵⁶. 2014 m. Ukmergės rajone veikia 36 kaimo bendruomenės (žr. 2.5.1. lentelė). Kiekvienoje seniūnijoje bendruomenių skaičius yra gana tolygus, daugiausiai kaimo bendruomenių veikia Pabaisko (6) ir Taujėnų (5) seniūnijose, mažiausiai – Šešuolių seniūnijoje (1). Kitose seniūnijose bendruomenių skaičius svyruoja nuo 2 iki 4 bendruomenių.

2.5.1. lentelė. Ukmergės rajonone veikiančios bendruomenės, 2014 m⁵⁷.

Seniūnija	Bendruomenės
Deltuvos (4)	Atkočių kaimo bendruomenė Dainavos kaimo bendruomenė Deltuvos miestelio bendruomenė Jakutiškių kaimo bendruomenė
Lyduokių (2)	Lyduokių kaimo bendruomenė Nuotekų kaimo bendruomenė
Pabaisko (6)	Antakalnio kaimo bendruomenė Pabaisko miestelio bendruomenė Padvarių kaimo bendruomenė Varinės kaimo bendruomenė Sukinių sodžiaus bendruomenė Pabaisko krašto bendraminčių klubas
Pivonijos (4)	III Antakalnio kaimo bendruomenė Krikštėnų kaimo bendruomenė

⁵⁵ Ukmergės rajono nevyriausybinų organizacijų vystymo sektorinė studija, 2015 m., <http://www.ukmerge.lt/go.php/lit/Studijos>

⁵⁶ Ukmergės rajono nevyriausybinų organizacijų vystymo sektorinė studija, 2015 m., <http://www.ukmerge.lt/go.php/lit/Studijos>

⁵⁷ <http://www.ukmergesvvg.lt/lt/Musu-bendruomenes>

Seniūnija	Bendruomenės
	Laičių kaimo bendruomenė Ukmergės rajono Žeimių kaimo bendruomenė
Siesikų (3)	Petronių kaimo bendruomenė Siesikų kaimo bendruomenė Tulpiakiečio kaimo bendruomenė
Šešuolių (1)	Šešuolių kaimo bendruomenė
Taujėnų (5)	Balelių kaimo bendruomenė Taujėnų miestelio bendruomenė Užugirio kaimo bendruomenė Ukmergės rajono Užupušių kaimo bendruomenė Ukmergės rajono Pamūšio kaimo bendruomenė
Vidiškių (3)	Šventupės kaimo bendruomenė Vidiškių miestelio bendruomenė VO "Rečionių bendruomenės iniciatyva"
Želvos (3)	Laumėnų kaimo bendruomenė Tolučių – Bajorų kaimo bendruomenė VO "Želvos bendruomenės iniciatyva"
Žemaitkiemio (3)	Radiškių kaimo bendruomenė Valų kaimo bendruomenė Žemaitkiemio miestelio bendruomenė
Veprių (2)	Ukmergės rajono Sližių kaimo bendruomenė Veprių kaimo bendruomenė

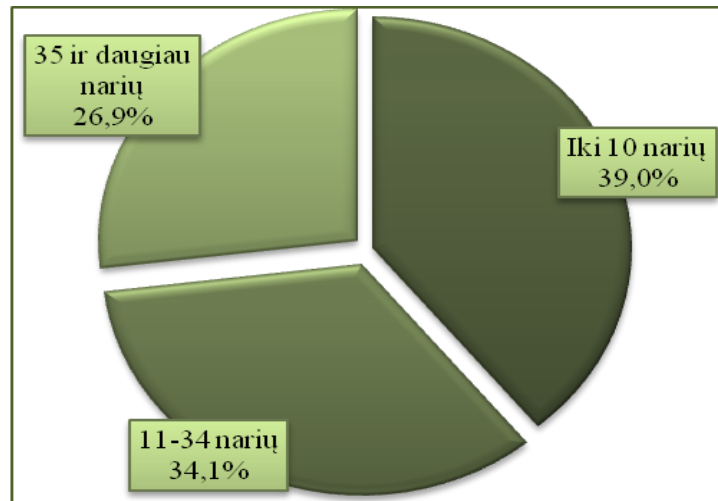
Rajone taip pat aktyviai veikia Ukmergės krašto kaimo bendruomenių sąjunga.

Ukmergės rajono nevyriausybinių organizacijų vystymo sektorinėje studijoje daroma išvada, kad pagrindinis NVO steigimosi Ukmergės rajone laikotarpis nuo 2002 iki 2014 metų, šiuo laikotarpiu įsisteigė 73,60 proc. Ukmergės rajono NVO. Taip pat pastebima, kad Ukmergės rajone yra mažai ilgamečių NVO, pradėjusių veikti dar iki Lietuvos nepriklausomybės atgavimo. Pusė (50 proc.) senųjų NVO veikia socialinės veiklos srityje, kitos sporto ir sveikatingumo (25 proc.), pilietinių iniciatyvų (15 proc.) ir kultūros (15 proc.) srityse, o jų veiklos sritis pagrįdė apima visą Ukmergės rajoną⁵⁸.

Iš Ukmergės rajono nevyriausybinių organizacijų vystymo sektorinėje studijoje atlikto tyrimo duomenų paaiškėjo, jog 2015 m. 39 proc. Ukmergės rajone veikiančių NVO vienijo iki 10 aktyvių narių (žr. 27 pav.). Šios organizacijos veikė įvairiose srityse, tačiau kiek daugiau socialinėje srityje (19 proc.). 43 proc. šių NVO veikė visame Ukmergės rajone, o 57 proc. Ukmergės rajono seniūnijose. Aktyviausiai – Ukmergės miesto, Pivonijos ir Deltuvos seniūnijose, kiek pasyviau Pabaisko ir Želvos seniūnijose, likusiose seniūnijose, NVO vienijančių iki 10 aktyvių narių, nebuvo. 34,1 proc. veikiančių NVO vienijo nuo 11 iki 34 aktyvių narių ir veikė daugiausiai kultūros (33 proc.), bendruomenių (27 proc.), sporto ir sveikatingumo (27 proc.) srityse, kiek mažiau socialinėje ir švietimo srityse – po 7 proc.. Pagrindinė šių NVO veiklos teritorija – Ukmergės rajono seniūnijos (47 proc.), aktyviausiai veikė Ukmergės miesto seniūnijoje, taip pat Siesikų, Veprių, Vidiškių, Žemaitkiemio seniūnijose. Kitos 11-34 aktyvius narius vienijančios NVO veikė Ukmergės rajono (27 proc.) ir visos Lietuvos (27 proc.) teritorijoje. 26,9 proc. Ukmergės rajone veikiančių NVO 2015 m. vienijo 35 ir daugiau aktyvių narių. Šios NVO pagrįdė veikė Ukmergės rajone (64 proc.) ir veiklą vykdė sporto ir sveikatingumo srityje (36 proc.). Seniūnijų lygmeniu tokių NVO buvo tik 12 proc. ir savo veiklą jos vykdė Deltuvos bei Želvos seniūnijose⁵⁹.

⁵⁸ Ukmergės rajono nevyriausybinių organizacijų vystymo sektorinė studija, 2015 m., <http://www.ukmerge.lt/go.php/lit/Studijos>

⁵⁹ Ukmergės rajono nevyriausybinių organizacijų vystymo sektorinė studija, 2015 m., <http://www.ukmerge.lt/go.php/lit/Studijos>

27 pav. Aktyvių narių skaičius Ukmergės rajono NVO, 2015 m.

NVO įgyvendina pavienius ES struktūrinės paramos lėšomis ir kitų fondų lėšomis finansuojamus projektus. Ukmergės rajone NVO dažniausiai teikia paraiškas savivaldybės ir ministerijų projektiniam finansavimui ir šių paraiškų kiekis kasmet didėja. Taip pat analizuojant duomenis pastebima tendencija, kad NVO teikia mažiau paraiškų ES projektiniam finansavimui bei ieško kitų finansavimo šaltinių – alternatyviems fondams teikiamų paraiškų dalis išaugo daugiau nei tris kartus (žr. 2.5.2. lentelė).

2.5.2. lentelė. Ukmergės rajono NVO teiktos paraiškos projektiniam finansavimui gauti 2012–2014 m.⁶⁰

METAİ/PARAIŠKŲ SKAIČIUS		2012 m.	2013 m.	2014 m.
ES PROJEKTINIS FINANSAVIMAS	PATEIKTŲ PARAIŠKŲ SK.	14	7	5
	PATVIRTINTŲ PARAIŠKŲ SK.	11	6	4
MINISTERIJŲ PROJEKTINIS FINANSAVIMAS	PATEIKTŲ PARAIŠKŲ SK.	11	15	16
	PATVIRTINTŲ PARAIŠKŲ SK.	8	6	6
SAVIVALDYBĖS PROJEKTINIS FINANSAVIMAS	PATEIKTŲ PARAIŠKŲ SK.	33	32	41
	PATVIRTINTŲ PARAIŠKŲ SK.	26	28	35
KITI FONDAI	PATEIKTŲ PARAIŠKŲ SK.	5	14	17
	PATVIRTINTŲ PARAIŠKŲ SK.	3	7	13
BENDRAS PATEIKTŲ IR PATVIRTINTŲ PARAIŠKŲ SKAIČIUS	PATEIKTŲ PARAIŠKŲ SK.	63	68	79
	PATVIRTINTŲ PARAIŠKŲ SK.	48	47	58

Analizuojant Ukmergės rajono savivaldybės skiriamą programinį bei projektinį finansavimą, reikia pastebėti, jog finansavimas nuo 2012–2014 m. išaugo 39,1 proc. (žr. 2.5.3. lentelė). Taip pat daugiau nei dvigubai išaugo ir paramą gaunančių NVO skaičius iš jų 3,5 karto išaugo bendruomeninių organizacijų skaičius. Vidutiniškai 2012 m. viena NVO gavo 1 011,95 Eur, 2013

⁶⁰ Ukmergės rajono nevyriausybinų organizacijų vystymo sektorinė studija, 2015 m.

m. – 728,98 Eur, 2014 m. – 671,56 Eur. Taigi, galima teigti, jog Ukmergės rajono savivaldybė gana aktyviai remia rajone veikiančias NVO, nors vidutiniškai vienai organizacijai kiekvienais metais tenka vis mažiau lėšų⁶¹.

2.5.3. lentelė. Ukmergės rajono savivaldybės skirtos lėšos (Eur) NVO veiklų finansavimui bei finansuotų NVO skaičius, 2012–2014 m.

	2012 m.	2013 m.	2014 m.	Pokytis
Lėšos skirtos NVO veiklai	42 501,74	56 861,09	59 096,96	39,1 PROC.
Finansuotų NVO skaičius	42	78	88	109,5 PROC.
Iš jų – bendruomenių organizacijų skaičius	6	16	21	250 PROC.

2011 metais Ukmergės rajone veikė 18 ikimokyklinio ar bendrojo ugdymo įstaigos, o jose mokėsi 1 292 mokiniai, 2014 m. ugdymo įstaigų skaičius sumažėjo iki 13, o mokinių – 1 093 (žr. 2.5.4. lentelė)⁶². Ukmergės rajono savivaldybės administracijos duomenimis rajone ikimokyklinis ugdymas organizuojamas 5 ikimokyklinio ugdymo skyriuose, 2 universaliuose daugiafunkciniuose centruose. 2015 metų duomenimis juose iš viso buvo 118 vaikų. Ikimokyklinio ugdymo skyriai veikia tik 5 seniūnijose iš 11.

2.5.4. lentelė. Ikimokyklinio ar bendrojo ugdymo įstaigos veikiančios Ukmergės rajone ir jų mokinių skaičiaus pokytis

Ikimokyklinio ar bendrojo ugdymo įstaigos pavadinimas (tik kaimo vietovėse esančios)	Besimokančiųjų joje skaičius 2011 m. (po rugsėjo 1 d.)	Besimokančiųjų joje skaičius 2014 m. (po rugsėjo 1 d.)
Siesikų vidurinė (nuo 2013 m. gimnazija) mokykla	239	204
Taujėnų vidurinė (nuo 2014 m. gimnazija)mokykla	199	165
Veprių vidurinė mokykla	145	129
Želvos vidurinė(nuo 2015 m. gimnazija) mokykla	209	186
Deltuvos pagrindinė mokykla	95	90
Vidiškių pagrindinė mokykla	126	108
Dainavos pagrindinė mokykla	74	59
Pabaisko pagrindinė mokykla	65	69
Žemaitkiemio pagrindinė (nuo 2013 m. progimnazijos skyrius) mokykla	25	18
Šešuolių pagrindinė (nuo 2013 m. progimnazijos skyrius)	32	20
Antakalnio pradinio ugdymo skyrius	13	10
Jakutiškių pradinio ugdymo skyrius	13	uždarytas
Kulniškių pradinio ugdymo skyrius	7	uždarytas
Laičių pradinio ugdymo skyrius	20	24
Petronių pradinio ugdymo skyrius	15	11
Sližių pradinio ugdymo skyrius	7	uždarytas
Tulpiakiečio pradinio ugdymo skyrius	8	uždarytas
Užugirio Antano Smetonos pradinio ugdymo skyrius	13	uždarytas
Iš viso:	1 292	1 093

Ukmergės rajone veikia 3 ilgalaikės socialinės globos įstaigos ir vaikų globos namai mieste: *Jasiuliškių socialinės globos namai*. Globos namai yra įsikūrę šalia Ukmergės miesto Vidiškių seniūnijos Jasiuliškių kaime. Tai yra Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pavaldumo,

⁶¹ Ten pat.

⁶² Ukmergės rajono savivaldybės administracijos Švietimo skyriaus pateikta informacija.

valstybinė, psichoneurologinio profilio įstaiga, teikianti ilgalaikės socialinės globos paslaugas suaugusiems asmenims su negalia. Šiuo metu ilgalaikės socialinės globos paslaugas šioje įstaigoje gauna 290 neįgaliųjų. Socialinės globos namų gyventojams įkurtas dienos užimtumo centras „Ažuolas“, kuriame jo gyventojams teikiamos socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo, užimtumo paslaugos; **VšĮ Deltuvos senelių globos namai** - tai Ukmergės rajono Deltuvos seniūnijos, Deltuvos miestelyje veikianči parapijos pavaldumo įstaiga, teikianti ilgalaikės socialinės globos paslaugas senyvo amžiaus žmonėms. Šiuo metu šioje įstaigoje gyvena 33 senyvo amžiaus ir su negalia asmenys; **Želvos parapijos katalikiški senelių namai**. Šiuo metu senelių namuose gyvena 11 asmenų. Ukmergės rajono Želvos seniūnijos, Želvos miestelyje veikianči parapijos pavaldumo įstaiga. Teikiamos ilgalaikės socialinės globos paslaugos. Baigti senelių namų modernizavimo darbai, todėl 2015 m. paslaugų gavėjų skaičių šioje institucijoje planuojama išplėsti iki 24 asmenų. **Ukmergės vaikų globos namai** - tai įstaiga, priklausanti savivaldybei, kurioje 2014 metais gyveno 69 vaikai. Šioje įstaigoje teikiamos ilgalaikės globos, informavimo, konsultavimo, tarpininkavimo ir atstovavimo, socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo, darbinių įgūdžių ugdymo, laisvalaikio organizavimo, asmeninės higienos ir priežiūros bei kitos socialinės paslaugos be tėvų likusiems vaikams, kuriems nustatyta laikinoji ar nuolatinė globa⁶³.

Socialinių paslaugų įstaigų tinklas Ukmergės mieste labiau išvystytas negu kaimiškose vietovėse. Todėl miesto gyventojai turi didesnes galimybes gauti daugiau ir įvairesnių socialinių paslaugų. Kaimo gyventojams dėl nepakankamo socialines paslaugas galinčių teikti institucijų ir specialistų skaičiaus socialinių paslaugų poreikis nėra iki galo patenkinamas. Šiuo metu kaimo gyventojams socialines paslaugas kiekvienoje rajono seniūnijoje teikia vidutiniškai du socialiniai darbuotojai: socialinis darbuotojas bei socialinis darbuotojas darbui su socialinės rizikos šeimomis. Seniūnijų socialiniai darbuotojai teikia informavimo ir konsultavimo; tarpininkavimo ir atstovavimo; maitinimo organizavimo; aprūpinimo būtiniaisiais drabužiais ir avalyne; socialinių įgūdžių ugdymo ir palaikymo socialinės rizikos asmenims, šeimoms ir jų vaikams paslaugas kaimo vietovėse gyvenantiems asmenims⁶⁴.

Ukmergės rajono savivaldybėje veikia Ukmergės kultūros centras su III Antakalnio, Dainavos, Deltuvos, Krikštėnų, Laumėnų, Liaušių, Lyduokių, Pabaisko, Petronių, Siesikų, Sližių, Šventupės, Taujėnų, Užugirio, Veprių, Vidiškių, Laičių, Želvos ir Žemaitkiemio filialais. Ukmergės kultūros centre ir filialuose 2013 m. dirbo 123 žmonės, iš jų kūrybinių darbuotojų – 57, būrelių vadovų – 25, techninių darbuotojų – 41. Kultūros centras savo veikla puoselėja regiono etninę kultūrą, mėgėjų, profesionalų ir kino meną, kuria menines programas, plėtoja švietėjišką (edukacinę), pramoginę veiklą, tenkina bendruomenės kultūrinius poreikius⁶⁵.

Kultūros centre ir jo filialuose 2013 m. veikė 119 meno saviraiškos kolektyvų, 42 studijos ir būreliai, kuriuose savo meninius įgūdžius ugdė bei tobulino vaikai, jaunimas bei suaugusieji. Kultūros centre meno saviraiškai pasirinkimas platus: 5 chorai ir 5 vokaliniai ansambliai, vaikų, merginų ir suaugusių tautinių šokių kolektyvai, linijinių šokių kolektyvas bei sportinių šokių būrelis, 3 teatro studijos, mados studija, dailiosios keramikos bei kino būreliai, 3 folkloro kolektyvai ir liaudiškos muzikos kapela. Ne vienas meno saviraiškos kolektyvų daugelio tarptautinių, respublikinių ir regioninių švenčių, festivalių dalyvis bei konkursų laureatas ar diplomantas⁶⁶.

⁶³ Ukmergės rajono savivaldybės 2015 metų socialinių paslaugų planas, <http://www.ukmerge.lt/go.php/lit/Socialine-parama>.

⁶⁴ Ukmergės rajono savivaldybės 2015 metų socialinių paslaugų planas, <http://www.ukmerge.lt/go.php/lit/Socialine-parama>.

⁶⁵ Ukmergės rajono savivaldybės ilgalaikės plėtros strategija 2014-2020 m., <http://www.ukmerge.lt/go.php/lit/Planavimo-dokumentai>

⁶⁶ Ukmergės rajono savivaldybės ilgalaikės plėtros strategija 2014-2020 m., <http://www.ukmerge.lt/go.php/lit/Planavimo-dokumentai>

Rajono bibliotekų tinklą sudaro Ukmergės rajono savivaldybės Vlado Šlaito viešoji biblioteka ir 29 kaimo padaliniai (iš jų 3 sujungti su mokyklų bibliotekomis) bei 2 bibliotekos paslaugų punktai. Rajono bibliotekose 2012 m. dirbo 65 darbuotojai, iš kurių 50 – profesionalūs bibliotekininkai⁶⁷.

Ukmergės rajone veiklą vykdo Ukmergės kraštotyros muziejus, įkurtas 1944 m. Muziejuje ir jo filialuose 2012 m. dirbo 23 darbuotojai, iš jų 8 muziejininkai, 16 techninių ir 5 administracijos darbuotojai. Muziejus yra Ukmergės rajono kilnojamo paveldo saugykla, sukaupti per 30 tūkst. eksponatų, kurioje saugomi Ukmergės archeologijos, gamtos, etnografijos, numizmatikos, ikonografijos, tautodailės eksponatai, atspindintys krašto istorinę ir kultūrinę praeitį nuo V a. iki XXI a. Vepriuose veikia Ukmergės kraštotyros muziejaus Veprių filialas, kuriame sukaupta per 10 tūkst. eksponatų atspindinčių Veprių krašto praeitį. Muziejaus Užugirio filialas įsikūręs Užugirio A. Smetonos pradinės mokyklos pastate⁶⁸.

2.5.5. lentelėje galima matyti Ukmergės rajono savivaldybės administracijos įsteigtų kultūros įstaigų tinklą⁶⁹. Kiekvienoje iš 12 Ukmergės rajono seniūnijų yra nuo 1 iki 3 kultūros centrų bei kai kur iki 4 viešosios bibliotekos padalinių. Tik 4 seniūnijose yra įsteigti muziejai, daugiausiai – Ukmergės mieste (Ukmergės miesto seniūnija), viso 4 muziejai. Daugiausiai kultūros įstaigų įsikūrę Taujėnų seniūnijoje: 2 kultūros centrai, 3 bibliotekos padaliniai ir 3 muziejai – viso 8 kultūros įstaigos, mažiausiai – Lyduokių seniūnijoje: 1 kultūros centras ir 1 bibliotekos padalinys – viso 2 kultūros įstaigos.

2.5.5. lentelė. Ukmergės rajono savivaldybės kultūros įstaigų tinklas, 2014 m.

Seniūnija	Kultūros centras ir filialai	Vlado Šlaito viešoji biblioteka ir padaliniai	Muziejai
Deltuvos	Dainavos filialas	Dainavos padalinys	-
	Deltuvos filialas	Deltuvos padalinys	
		Atkočių padalinys	
		Jakutiškių padalinys	
Lyduokių	Lyduokių filialas	Lyduokių padalinys	-
Pabaisko	Pabaisko filialas	Pabaisko padalinys	-
		Pavytinės padalinys	
		Varinės padalinys	
Pivonijos	III Antakalnio filialas	III Antakalnio padalinys	-
	Krikštėnų filialas	Krikštėnų padalinys	
	Laičių filialas	Laičių padalinys	
Siesikų	Petronių filialas	Petronių padalinys	-
	Siesikų filialas	Siesikų padalinys	
Šešuolių	Liausių filialas	Liausių padalinys	-
		Šešuolių padalinys	
Taujėnų	Taujėnų filialas	Taujėnų padalinys	UKM Užugirio filialas
	Užugirio filialas	Balelių padalinys	UKM A. Smetonos dvaras
		Lėno padalinys	UKM Lietuvos Prezidento A. Smetonos gimtinė
Ukmergės miesto	Ukmergės kultūros centras	Vlado Šlaito viešoji biblioteka	Ukmergės kraštotyros muziejus (UKM) Ukmergės A. Smetonos gimnazijos istorijos muziejus Ukmergės Dukstynos pagrindinės mokyklos

⁶⁷ Ukmergės rajono savivaldybės ilgalaikės plėtros strategija 2014-2020 m., <http://www.ukmerge.lt/go.php/lit/Planavimo-dokumentai>

⁶⁸ Ukmergės rajono savivaldybės ilgalaikės plėtros strategija 2014-2020 m., <http://www.ukmerge.lt/go.php/lit/Planavimo-dokumentai>

⁶⁹ Ukmergės rajono savivaldybės ilgalaikės plėtros strategija 2014-2020 m., <http://www.ukmerge.lt/go.php/lit/Planavimo-dokumentai>

Seniūnija	Kultūros centras ir filialai	Vlado Šlaito viešoji biblioteka ir padaliniai	Muziejai
			etnokultūros muziejus Ukmergės Užupio vidurinės mokyklos istorijos muziejus
Veprių	Sližių filialas	Sližių padalinys	UKM Veprių filialas
	Veprių filialas	Veprių padalinys	Veprių vidurinės mokyklos istorijos muziejus
Vidiškių	Šventupės filialas	Šventupės padalinys	-
	Vidiškių filialas	Rečionių padalinys Jasiuliškių padalinys	
Želvos	Laumėnų filialas	Laumėnų padalinys	Želvos vidurinės mokyklos istorijos muziejus
	Želvos filialas	Želvos padalinys Tolučių padalinys	
Žemaitkiemio	Žemaitkiemio filialas	Žemaitkiemio padalinys	-
		Valų padalinys	

Ukmergės rajono savivaldybėje 2013 m. pradžioje gyventojų sveikata rūpinosi 5 pirminio lygio asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiančios įstaigos: Ukmergės pirminės sveikatos priežiūros centras, Stanislavos Žižienės terapinis kabinetas, UAB „Teragyda“, UAB Laimutės šeimos gydytojo centras, UAB Vilkmergės klinika. Be to, Ukmergėje veikia 15 odontologijos kabinetų, 18 vaistinių ir 11 kitų sveikatos priežiūros įstaigų. Ukmergės rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras teikia pirminės visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas savivaldybės bendrojo lavinimo mokyklose, organizuoja gyventojų sveikatos mokymus, organizuoja gyventojams sveikatinimo priemones, teikia gyventojams konsultacijas sveikatinimo klausimais, vykdo visuomenės sveikatos stebėseną, rengia ir įgyvendina savivaldybės sveikatos programas, aktyviai dalyvauja vykdamas visuomenės sveikatos priežiūros renginius šalies mastu⁷⁰.

Ukmergės rajono seniūnijose 2011 metais veikė šios medicininės paslaugas teikiančios įstaigos⁷¹:

Seniūnija	Medicininės paslaugas teikiančios įstaigos
Deltuvos	Deltuvos seniūnijoje veikia trys medicininės įstaigos: Deltuvos ambulatorija bei med. punktai Dainavoje ir Atkočiuose. Jose dirba 8 darbuotojai, 6 iš jų- vietos gyventojai. Gyventojai paslaugomis patenkinti, yra šeimos gydytojai, atvažiuoja odontologai, visuose med. punktuose įrengtos ir veikia vaistinės.
Lyduokių	Lyduokiuose yra visuomenės sveikatos punktas, kur pusę etato dirba bendruomenės slaugytoja. Kartą per savaitę į seniūniją atvyksta šeimos gydytoja. Tad būtiniausias medicinos paslaugos gyventojams yra suteikiamos. Medicinos punkte vietos gyventojai gali įsigyti būtiniausias vaistus
Pabaisko	Seniūnijoje medicinos paslaugas teikia Antakalnio (0,75 et) ir Pabaisko (0,5 et.) bendruomenės slaugytojos. Yra žmonių poreikis, kad ne tik nebemažintų etatų, bet juos ir grąžintų, nes į seniūnijos gyvenvietes neatvyksta nei bendrosios praktikos gydytojai, nei odontologai. Visuose medicinos punktuose galima įsigyti būtiniausių medikamentų.
Pivonijos	Seniūnijoje medicinos paslaugas teikia III Antakalnio (0,75 et), Krikštėnų (0,5 et.) ir Žeimių (0,75et.) bendruomenės slaugytojos. Yra žmonių poreikis, kad ne tik nebemažintų etatų, bet juos ir grąžintų, nes į seniūnijos gyvenvietes neatvyksta nei bendrosios praktikos gydytojai, nei odontologai. Visuose medicinos punktuose galima įsigyti būtiniausių

⁷⁰ Ukmergės rajono savivaldybės ilgalaikės plėtros strategija 2014-2020 m., <http://www.ukmerge.lt/go.php/lit/Planavimo-dokumentai>

⁷¹ Ukmergės rajono kaimiškų seniūnijų vietos plėtros galimybių studija, 2012 m., <http://www.ukmerge.lt/go.php/lit/Planavimo-dokumentai>

	medikamentų.
Siesikų	Seniūnijoje medicinos paslaugos teikiamos Siesikų ambulatorijoje, Petronių ir Tulpiakiemio medicinos punktuose. Ambulatorijoje dirba 3 medicinos darbuotojai: bendrosios praktikos gydytojas, gydytojas odontologas ir bendruomenės slaugytoja. Ambulatorija dirba 5 dienas per savaitę, odontologo kabinetas – 2 dienas per savaitę. Ambulatorijoje veikia vaistinės punktas, kuriame galima įsigyti ir kompensuojamųjų vaistų. Tulpiakiemio medicinos punkte dirba bendruomenės slaugytoja 3 dienas per savaitę, Petronių medicinos punkte – 2 dienas per savaitę. Medicinos punktuose parduodami būtinausi vaistai.
Šešuolių	Šešuolių seniūnijoje veikia du medicinos punktai: Šešuolių ir Liaušių. Dirba dvi darbuotojos po pusę etato. Darbo laikas - keturios valandos per dieną netenkina gyventojų. Darbuotojomis gyventojai patenkinti. Medicinos punktuose galima nusipirkti vaistų, suteikiamos būtinausios medicinos paslaugos gyventojams, tačiau kitų medicininių paslaugų trūksta, nes darbuotojų veikla labai ribota.
Taujėnų	Gyventojų sveikatos priežiūrą vykdo Taujėnų ambulatorija ir du bendruomenės sveikatos punktai: Balelių ir Lėno. Taujėnų ambulatorijos patalpose veikia fizioterapijos ir procedūrinis kabinetas, laboratorija, odontologijos kabinetai. 2002 m. atlikta renovacija, kurią finansavo Pasaulio bankas. Ambulatorijos pastate veikia vaistinė.
Veprių	Seniūnijoje medicinos paslaugos teikiamos Veprių ambulatorijoje ir Sližių medicinos punkte. Ambulatorijoje dirba 4 medicinos darbuotojai: bendrosios praktikos gydytojas, gydytojas odontologas, dvi bendruomenės slaugytojos ir bendrosios praktikos slaugytoja. Ambulatorija dirba 5 dienas per savaitę, odontologo kabinetas – 1 dieną per savaitę. Ambulatorijoje veikia vaistinės punktas, kuriame galima įsigyti ir kompensuojamųjų vaistų. Sližių medicinos punkte dirba bendruomenės slaugytoja 5 dienas per savaitę. Medicinos punkte parduodami būtinausi vaistai.
Vidiškių	Seniūnijoje medicinos paslaugos teikiamos ambulatorijoje bei Šventupės medicinos punkte. Ambulatorijoje dirba 3 medicinos darbuotojai: bendrosios praktikos gydytojas, gydytojas odontologas ir bendruomenės slaugytoja. Ambulatorija dirba 5 dienas per savaitę. Ambulatorijoje veikia vaistinės punktas, kuriame galima įsigyti būtinausius ir receptinius vaistus. Šventupės medicinos punkte dirba bendruomenės slaugytoja 5 dienas per savaitę. Puncte parduodami būtinausi vaistai.
Želvos	Želvos seniūnijoje veikia VšĮ Ukmergės pirminės sveikatos priežiūros centro Želvos ambulatorija, kurioje pastoviai dirba šeimos gydytojas. Tam tikromis dienomis atvyksta odontologas ir kiti specialistai. Želvos ambulatorijoje vietos gyventojai gali įsigyti būtinausių vaistų. Tad būtinausios medicinos paslaugos gyventojams yra suteikiamos.
Žemaitkiemio	Seniūnijoje medicinos paslaugos teikiamos Žemaitkiemio ambulatorijoje. Ambulatorijoje dirba 3 medicinos darbuotojai: bendrosios praktikos gydytoja, 2 bendruomenės slaugytojos. Pagalbinis personalas – valytoja ir vairuotojas. Ambulatorija dirba 5 dienas per savaitę, odontologo kabinetas – vieną kartą per savaitę. Ambulatorijoje veikia vaistinės punktas, kuriame galima įsigyti ir kompensuojamųjų vaistų.

Ukmergės rajono savivaldybės administracijos teikiamais duomenimis Ukmergės rajone 2015 metais vis dar veikė 7 ambulatorijos ir 16 bendruomenės sveikatos punktų. Rajone taip pat veikia 6 ugniagesių komandos (Siesikų, Šešuolių, Taujėnų, Valų, Veprių ir Želvos), kuriuose dirba po 8 ugniagesius gelbėtojus. Visuomenės saugumu rūpinasi 6 Ukmergės rajono policijos komisariato apylinkės inspektoriai.

Ukmergės rajono savivaldybės administracijos internetiniame tinklalapyje pateikiamais duomenimis Ukmergės rajono savivaldybės administracijos teritorijoje 2014 m. veikė 25 sporto įstaigos ir nevyriausybinės sporto organizacijos, tačiau tik 5 (20 proc.) iš jų savo veiklą vykdė rajone. Iš jų 3 Vidiškių sen., 1 – Pabaisko sen., ir 1 – Deltuvos sen.

2013 m. Ukmergės rajono kultūros centrų filialuose veikė 122 kolektyvai (žr. 2.5.6. lentelė): mišrūs chorai, vokaliniai ansambliai, folkloro ansambliai, liaudiškos muzikos kapelos, linijinių šokių, tautinių šokių, sportinių-pramoginių šokių kolektyvai, šiuolaikinio šokio grupės, teatro studijos, lėlių teatras, kino-video būrelis, mados studija, rankdarbių ir keramikos būreliai.

2.5.6. lentelė. Ukmergės kultūros centro kolektyvai pagal seniūnijas ir jų dalyvių skaičius 2013 m.

Seniūnijos	Kultūros centro filialai	Kolektyvų skaičius	Dalyvių skaičius
Deltuvos	Dainavos	7	54
	Deltuvos	14	135
Lyduokių	Lyduokių	2	15
Pabaisko	Pabaisko	3	44
Pivonijos	Trečio Antakalnio	2	13
	Krikštėnų	8	58
	Laičių	3	28
Siesikų	Petronių	3	21
	Siesikų	10	70
Šešuolių	Liaušių	8	37
Taujėnų	Taujėnų	8	92
	Užgirio	5	19
Veprių	Sližių	9	83
	Veprių	11	71
Vidiškių	Šventupės	9	56
	Vidiškių	9	89
Želvos	Laumėnų	-	-
	Želvos	6	39
Žemaitkiemio	Žemaitkiemio	5	23
Iš viso:		122	947

Ukmergės kultūros centro internetiniame tinklalapyje pateikiamais duomenimis⁷² rajone gausu tradicinių, kasmetinių renginių, kuriuos organizuoja kultūros centro filialai ir juose veikiančios meno kolektyvai (žr. 2.5.7. lentelė).

2.5.7. lentelė. Tradiciniai renginiai Ukmergės rajone

Seniūnijos	Kultūros centro filialai	Tradiciniai renginiai
Deltuvos	Dainavos	Užgavėnės, Vaikų Velykėlės, Joninės, Velykinės ir Kalėdinės diskotekos, Vasario 16-osios minėjimas, Kovo 11-osios minėjimas, Koncertas mamos dienai, Vaikystės šventė, Rajoninė vaikų folkloro šventė "Čiulba ulba paukštužėliai", Intelektinis žaidimas "Protų kovos", Kalėdinė vakaronė, Kalėdinė eglutė vaikams, Adventinė popietė "Šv. Kalėdų belaukiant", Rajoninės armonikierių varžytuvės "Armoniką tik paėmiau".
	Deltuvos	Užgavėnės, Žolinė, Ukmergės rajono kaimų folkloro kolektyvų, dainininkų ir muzikantų šventė „Padainuokim susiėję“, Deltuvos kultūros almanacho „Eskizai“ naujo numerio pristatymas, Deltuvos kultūros namų atidarymas po rekonstrukcijos, parodos, Adventiniai vakarai, Kalėdinis koncertas, Kalėdinė eglutė vaikams, Žiemos šventė, Duonos šventė, Valstybinių švenčių paminėjimas, Vaikų Velykėlės, Edukacinių popiečių ciklas „Saulės ratu, mėnulio taku“, Žolinė - Deltuvos miestelio šventė.
Lyduokių	Lyduokių	Lyduokių miestelio šventė, Užgavėnės, kalėdiniai karnavalai vaikams. Minimos valstybinės šventės, Atvelykis, rengiamos įvairiausios popietės.
Pabaisko	Pabaisko	Užgavėnės, Motinos diena, Joninės, rudens šventė „Bobų vasaros voratinklis“, Kalėdų šventės.
Pivonijos	Trečio	Užgavėnės, vaikų Velykėles, Kaziuko mugė, minima tarptautinė vaikų

⁷² Ukmergės kultūros centras, <http://kc.ukmerge.lt/kulturos-centro-filialai/>

Seniūnijos	Kultūros centro filialai	Tradiciniai renginiai
	Antakalnio	gynimo diena, adventinis vaikų skaistaturgis.
	Krikštėnų	Rajoninė humoro šventė „Juokis Tu – juoksiuos ir aš“. Rudeninė šventė – „Rudens prijuostė“. Naujametinė šventė ir susitikimas su Kalėdų Seneliu. Karnavalui statomi spektakliai, kuriame vaidina suaugusiųjų kolektyvas „Subatėlė“ kartu su vaikų dramos kolektyvu „Bildukas“. Naujametinėse vakaronėse suaugusiems susirenka šeimos, norinčios palydėti senus ir kartu sutikti Naujuosius metus. Užgavėnių šventė. Tradicinis koncertas „Tau mamyte“.
	Laičių	Teatralizuota Užgavėnių šventė „ Žiema, žiema- bėk iš kiemo“, Motinos diena „Aš atnešiu tau saulę“, Tarptautinė Vaikų gynimo diena, Joninių šventė „Paparčio žiedas tankmėj atsimerkia“, Velykų šventė „ Tas margučių gražumėlis“, Vakaronė „Rudens gėrybės ant vaisių stalo“, Advernto vakarai, Naujametinis šokių vakaras, Popietė „Sveikai gyvensi-ilgai nepasensi“, Popietė vaikams „Sudie gražuole vasara“, Poilsio vakaras „Dar širdyje ne sutema“.
Siesikų	Petronių	Sausio 13-oji, Vasario 16-oji, Kovo 11-oji, Joninės, Mindaugo karūnavimo diena, Advento vakaronė.
	Siesikų	Rajoninė kaimo dainininkų šventė „O tu dainuok“. Švenčiamos Užgavėnių, Šv. Velykų, Atvelykio, Joninių, Kalėdų, Naujųjų metų šventės, Žiemos šventė ant Siesikų ežero, Tarptautinė vaikų gynimo diena, Motinos diena. (Vyksta vakaronės, diskotekos jaunimui). Kultūros namų kolektyvai dalyvauja miesto šventėse, miesto mugėse, mėgėjų teatrų šventėje „Klėtėlė“, liaudiškos muzikos šventėje „Grok armonika“, folkloro kolektyvų ir dainininkų šventėje „Padainuosim susiję“, vaikų dainininkų, muzikantų ir šokėjų šventėje „Tau Mama“
Šešuolių	Liaušių	Rajoninė vaikų ir jaunimo teatrų šventė „Vėjo malūnėlis“, organizuojamos valstybinės šventės, kalėdiniai renginiai, populiariosios muzikos koncertai, įvairios šventės ir vakaronės.
Taujėnų	Taujėnų	Tarptautinis mėgėjų teatrų festivalis „Prie dvaro“ Teatralizuota šventė „Turiu pasakų pilį dar aukštą“ Kraštiečių susitikimai „Maži kaimeliai – didelė dvasia“ Rudens kermošiai „Pilna pintinė – dainų virtinė“, Kūrybinės stovyklos „Iš senolių skrynių“, Užgavėnių šventė, Teatralizuoti kalėdiniai renginiai, Poezijos ir muzikos vakarus „Išdainuok sniego ilgesį mėlyną“
	Užugirio	Respublikinė pramogų ir sporto „Antaninių“ šventė, „Smetoninės“, Senųjų amatų palydos bendruomenės nariams, Joninės, Atvelykio šventė, Moters dienos minėjimas, Motinos dienos minėjimas, Vasario 16-osios minėjimas, Kovo 11-osios minėjimas, Bažnytinių giesmių koncertai katalikiškų švenčių progomis.
Veprių	Sližių	Filiale tradiciškai minimos valstybinės (Laisvės gynėjų, Vasario 16 – osios) šventės. Organizuojamos persirengėlių eitynės per Tris Karalius ir Užgavėnes. Rengiamos Atvelykio, Rudens ir Kalėdinės vakaronės, minima Motinos diena. Gražia tradicija tapo kartu su Sližių bendruomene rengiama Rasų šventė prie Gavėnių tvenkinio. Folklorinio ansamblio dėka iki aušros skamba savo krašto liaudies dainos, rateliai, žaidimai. Kasmet organizuojama respublikinė poezijos šventė – konkursas „Žydinčios vyšnios šakelė“.
	Veprių	Koncertas „Gimtinės spalvos“, skirtas Lietuvos valstybės atkūrimo dienai, monografijos „Vepriai“ pristatymas, ugnies misterija „Buvome, esame, būsimė“, skirta Lietuvos nepriklausomybės atkūrimui, Atvelykio šventė, rajoninė jaunųjų dainininkų, muzikantų ir šokėjų šventė „Tau, mamyte“, Poezijos pavasarėlio šventė, Sekminės, Joninių šventė, teatro šventė „Rudens mirazai“, vakaronė „Po rudens darbų“, Kalėdinė šventė vaikams, vakaronė „Su Šv. Kalėdom“, Naujųjų sutikimas prie šventinio laužo.

Seniūnijos	Kultūros centro filialai	Tradiciniai renginiai
Vidiškių	Šventupės	Poezijos šventė „Ant Šventosios upės kranto“ ir Valstybės dienos paminėjimas – himno giedojimas. Šventupės filiale švenčiamos valstybinės ir tautinės šventės, renginiai vaikams ir jaunimui, vyksta bendruomenės susibūrimai. Koncertuoja kvietiniai saviveikliniai kolektyvai, Lietuvos estrados atlikėjai.
	Vidiškių	Vasario 16-oji, Kovo 11-oji, Joninės, Mindaugo karūnavimo diena, Šv. Baltramiejaus atlaidų šventė, Poezijos ir romansų vakarai, Koncertai skirti mamai ir tėčiui, Etnokultūriniai renginiai moksleiviams, Išvykos į kaimyninius kultūros namus, bendruomenės, rajonines šventes.
Želvos	Laumėnų	Kultūros namuose vyksta vakaronės, popietės, viktorinos, parodos, minimos valstybinės šventės. Švenčiamos Užgavėnės, Velykos, Joninės, Motinos diena, Naujieji metai, taip pat švenčiamos vestuvės, krikštynos, jubiliejai.
	Želvos	Filialas rengia įvairius renginius, koncertus kitų atlikėjų, mini valstybines ir tautines šventes, rengia popietes ir viktorinas. Taip pat rengiami šokių vakarai (diskotekos) jaunimui.
Žemaitkiemio	Žemaitkiemio	Rudens vakaronė „Po darbų“, Vasario 16 – oji, Užgavėnės, Joninės, Koncertinių programų, naujų spektaklių premjeros, Mindaugo karūnavimo šventė ant Berzgainių piliakalnio, Vasaros palydos.

Rajono nekilnojamąjį kultūros paveldą sudaro archeologinės kultūros paveldo vertybės (piliakalniai su gyvenvietėmis, pilkapiai, kapinynai, buvusios dvarų sodybos, piliavietės), mitologinės vietos, architektūros paminklai (bažnyčios, koplyčios, sodybos, įvairūs pastatai, statinių kompleksai, ansambliai ir pan.), istorijos paminklai (kapinės, pavieniai kapai, susiję su svarbiais visuomenės, kultūros ir valstybės istorijos įvykiais ar asmenybėmis), dailės paminklai (koplytėlės, koplytstulpiai, skulptūros, altoriai, altorėliai, kryžiai ir pan.)⁷³.

Ukmergės rajone yra 54 kultūros paveldo objektai pripažinti saugomais valstybės. Valstybės saugomų archeologinių vietų Ukmergės rajone yra 38. Iš jų – 13 piliakalnių, 15 pilkapynų, 3 kapinynai, 4 dvarvietės, 1 senojo miesto vieta. Įvykių vietų, kurios yra įtrauktos į nekilnojamų kultūros vertybių registrą, rajone yra 3, iš jų: 1 – mūšio vieta, 2 – sodybų vietos. Mitologinių objektų rajone yra 6, iš jų: 3 – kalnai, 2 – akmenys ir 1 laukas. Monumentų rajone yra tik 1 objektas – Baro konfederacijos koplytėlė, esanti Veprių mstl. Iš laidojimo vietų rajone valstybės saugomi yra tik sukilėlių kapai, esantys Deltuvos sen. Urbanistikos objektų, saugomų valstybės, rajone yra 1 – Ukmergės senamiestis. Iš statinių yra 4 objektai: sinagoga (Vilkmergėlės g. Ukmergės m.), buv. geležinkelio pastatas (Kauno g. 37, Ukmergės m.), sargybinė (Bertoniškių k., Deltuvos sen.) ir smuklė (Laibiškių k., Deltuvos sen.). Statinių kompleksų rajone yra 4: 1 pašto stoties statinių kompleksas (Kauno g. 80, Ukmergės m.) ir 3 dvarų sodybos – Taujėnų, Siesikų ir Užugirio⁷⁴.

Ukmergės rajone yra 24 sertifikuoti tautinio paveldo produktų amatininkai⁷⁵: drožybos meną puoselėjantys Rimantas Zinkevičius, Valentas Butkus, stalystės amato puoselėtojas Rimantas Kadelskas, dailidystės amato puoselėtojas Eimutis Ružinskas, vėlimo, verpimo ir vilnos karšimo amata puoselėja UAB „Litwool“ ir Giedrė Pupšienė, žaislininkystės bei puodininkystės amatininkė Vita Vaitkevičienė; kepimo ir maisto ruošimo amato puoselėtojas, sertifikuotas tradicinių amatų meistras – Mindaugas Kriaučiūnas, kepimo amato puoselėtojas Nerijus Kriaučiūnas, kepimo amato puoselėtojas Saulius Galvonas, duonos, pyrago ir kitus konditerinius gaminius yra sertifikavę UAB „Ukmergės duona“; pieno apdirbimo, apdorojimo ir perdirbimo amata puoselėja Mindaugas Kazlauskas, Audronė Loreta Kazlauskienė, Angelė Maskoliūnienė, Asta Račkauskienė, Alvyda

⁷³ Ukmergės rajono savivaldybės ilgalaikės plėtros strategija 2014-2020 m., <http://www.ukmerge.lt/go.php/lit/Planavimo-dokumentai>

⁷⁴ Ukmergės rajono savivaldybės ilgalaikės plėtros strategija 2014-2020 m., <http://www.ukmerge.lt/go.php/lit/Planavimo-dokumentai>

⁷⁵ Ukmergės rajono savivaldybės administracijos pateikiama informacija, <http://www.ukmerge.lt/go.php/lit/Turizmas/1>

Talalienė, Angelė Astikienė, Dalius Kudla ir Dana Kudlienė, Emilija Zvicevičienė, Andrius Zvicevičius, Gražina Kazlauskienė bei Vilius Burokas; senojo maisto ruošimo amato puoselėtojas Mindaugas Sakalauskas.

Ukmergės krašto bendruomenių sąjungos duomenimis, Ukmergės rajone taip pat gausu, nesertifikuotų, bet tradicinius amatus puoselėjančių gyventojų (žr. 2.5.8. lentelė). Vykdomos lino kelio, pieno kelio ir kultūrinės dvaro pažinimo edukacinės programos.

2.5.8. lentelė. Ukmergės rajono gyventojų puoselėjami tradiciniai amatai

Seniūnija	Gyventojų puoselėjami amatai
Deltuvos	Putpelių ir įvairių dekoratyvinių paukščių auginimas, rankdarbiai (papuošalai, floristika, dirbiniai iš šiaudų), uogų, vaisių auginimas ir perdirbimas, dirbiniai iš kailių, medžio drožėjas, stalius, žvakių liejimas, nėrimas, mezgimas, gėlininkystė, pieno produktai, gaminiai iš molio, papuošalų gamyba, gaminiai iš šiaudų, siuvinėjimas.
Lyduokių	Tautodailininkas-medžio drožėjas, konditerija, medinių lauko ir vidaus baldų gamyba.
Pabaisko	Siūvimas, siuvinėjimas, papuošalų gamyba, vilnonė patalynė, stiklo papuošalų gamyba, mezgimas, bitininkystė.
Pivonijos	Mezgimas, nėrimas, papuošalų gamyba, medžio drožyba, skulptūros iš akmens, tapyba, grafika, pintinės juostos,
Siesikų	Nėrimas, skiautiniai, papuošalų gamyba, sūriai, siuvinėjimas, veltinis, floristika, tapyba, mezginiai, verbos.
Šešuolių	Keramika, kalvystė.
Taujėnų	Žirnių košė, duona, šakočiai, tapyba ant šilko, keramika, medis,
Veprių	Naminė duona, šakočiai, papuošalai, dekupažas, floristika, verpimas, mezgimas, nėrimas, siuvinėjimas, šiaudiniai sodai, žolininkystė, karpiniai, medinių žaislų gamyba, skulptūros iš akmens, juostų pynimas.
Vidiškių	Mezgimas, nėrimas, papuošalų gamyba.
Želvos	Naminė duona-ragaišis, gira, pynimas iš vytelių, nėrimas, papuošalai, floristika, medžio gaminiai.
Žemaitkiemio	Gaminiai iš medžio, mezgimas, maisto ruošimas, bitininkystė, verpimas, nėrimas.

APIBENDRINIMAS:

- Ukmergės rajone aktyviai veikia 123 NVO (R42);
- 43 proc. NVO veikia Ukmergės rajono teritorijoje (R43);
- Ukmergės rajone veikia 36 kaimo bendruomenės (R44);
- 2015 m. 39 proc. Ukmergės rajone veikiančių NVO vienijo iki 10 aktyvių narių (R45);
- Kasmet didėja NVO teiktų paraiškų projektiniam finansavimui gauti skaičius (R46);
- Rajone mažėja ugdymo įstaigų ir besimokančių jose skaičius (R47);
- Ukmergės rajone veikia 3 ilgalaikės socialinės globos įstaigos (R48);
- Socialinių paslaugų įstaigų tinklas Ukmergės mieste labiau išvystytas negu kaimiškose vietovėse (R49);
- Kiekvienoje iš 12 Ukmergės rajono seniūnijų yra nuo 1 iki 3 kultūros centrų bei kai kur iki 4 viešosios bibliotekos padalinių (R50);
- Ukmergės rajono kultūros centrų filialai vienija virš 120 meno kolektyvų ir aktyviai prisideda puoselėjant tradicijas bei organizuojant įvairius renginius (R51)
- Ukmergės rajone veikia 7 ambulatorijos ir 16 bendruomenės sveikatos punktų, 6 ugniagesių komandos, o visuomenės saugumu rūpinasi 6 Ukmergės rajono policijos komisariato apylinkės inspektoriai (R52);

- 20 proc. sporto organizacijų savo veiklą vykdo rajone (R53);
- Ukmergės rajone yra 54 kultūros paveldo objektai pripažinti saugomais valstybės ir 38 valstybės saugomos archeologinės vietos (R54);
- Ukmergės rajone yra 24 sertifikuoti tautinio paveldo produktų amatininkai, rajone taip pat gausu, nesertifikuotų, bet tradicinius amatus puoselėjančių gyventojų (R55);
- Rajone ikimokyklinio ugdymo skyriai veikia tik 5 seniūnijose iš 11 (R56);

Gyventojų poreikių tyrimas (žr. Priedą Nr. 7), parodė, kad kaimo žmonėms šalia ekonominių problemų sprendimo taip pat aktuali socialinė, kultūrinė aplinka. 47,1 proc. kaip pirmosios svarbos kaimo plėtros sritį įvardino sveikatinimo priemonių aktyvinimo kryptis (dviračiai, aktyvus sportas, sveika mityba), 31,2 proc. svarbios bendruomeniškumą skatinančios iniciatyvos, o 24,7 proc. savanorystę skatinančios veiklos. Tai sietina su bendruomenės narių nepakankamo aktyvumo problemos sprendimo aktualumu. Šią problemą 25,3 proc. apklaustų kaimo gyventojų vertino kaip vieną iš svarbiausių.

Dar viena ne mažiau opi rajono problema – bloga rajono infrastruktūra, kurią įvardijo 23,5 proc. respondentų, to pasekoje net 47,1 proc. jų mano, kad viešosios infrastruktūros (viešieji pastatai, viešosios erdvės, transporto infrastruktūra, vandentvarka ir pan.) plėtra turėtų būti prioritetas skiriant ES paramą. Respondentai taip pat kaip opiausias problemas išskyrė socialines problemas (nesveiki įpročiai, socialinė atskirtis) – 14,1 proc., bei kaimo mokyklų, med. punktų, pašto, bibliotekų uždarymą – 4,7 proc.

Atsižvelgiant į tai, kad būtina pradėti teikti įvairias paslaugas rajone, buvo siekiama išsiaiškinti problemas, kurios gali trukdyti bendruomenei organizuoti savo verslą ir/arba teikti savo nariams būtinausias paslaugas. Daugiau negu pusė respondentų, 60,6 proc., kaip pagrindinę problemą išskyrė tai, jog bendruomenė neturi kapitalo ūkinei veiklai vykdyti. 37,1 proc. respondentų mano, kad bendruomenėje daugelis nenori rizikuoti ir vengia atsakomybės, net 32,9 proc. apklaustųjų mano, kad trūksta gerų idėjų, o 30 proc. kaip problemą nurodo tai, jog bendruomeninė organizacija yra per silpna organizaciniu požiūriu, kad galėtų sėkmingai imtis ūkinės veiklos. Ketvirtadalis, 25,9 proc., respondentų nurodo, kad trūksta palaikymo iš šalies, niekas iš valdžios atstovų su bendruomenėmis apie tai nešneka.

Atsižvelgiant į visą turimą informaciją, gyventojų poreikius ir vietos plėtros strategijos biudžetą buvo apibrėžta VVG teritorijos vizija, kurios vienas iš aspektų, kad Ukmergės rajono kaimiškosios vietovės taptų vieta, kurioje žmonės gyvens gražesnėje, sveikesnėje, patogesnėje aplinkoje, kaimas taps patrauklesnis jame gyvenantiems ir atvykstantiems; augs kaimo žmonių išsilavinimas ir pilietiškumas, tvirtės bendruomenės, žmonės aktyviau dalyvaus kaimo plėtroje.

2.6. VVG teritorijos gamtos išteklių analizė

Pagal Nacionalinės žemės tarnybos pateiktus duomenis 2011 metais Ukmergės rajono savivaldybės plotas buvo 139 528,50 ha, iš jų žemės ūkio naudmenos sudarė 75 572,81 ha (arba 54,2 proc. viso rajono ploto), kurių 65 618,96 ha – ariamoji žemė, 1 545,45 ha – sodai ir 8 408,40 ha pievos ir natūralios ganyklos. Bendras miškų plotas rajone sudaro 31,8 proc. (44 379,79 ha) viso rajono ploto. Keliai rajone užima 2,2 proc. (3 017,15 ha) viso rajono ploto, užstatytos teritorijos plotas – 2,4 proc. (3 343,14 ha). Ukmergės rajono teritorijoje vandenys užima 2,6 proc. (3 639,95 ha) viso teritorijos ploto. Kita žemė sudaro 9 575,66 ha arba 6,8 proc. (žr. 28 pav.).

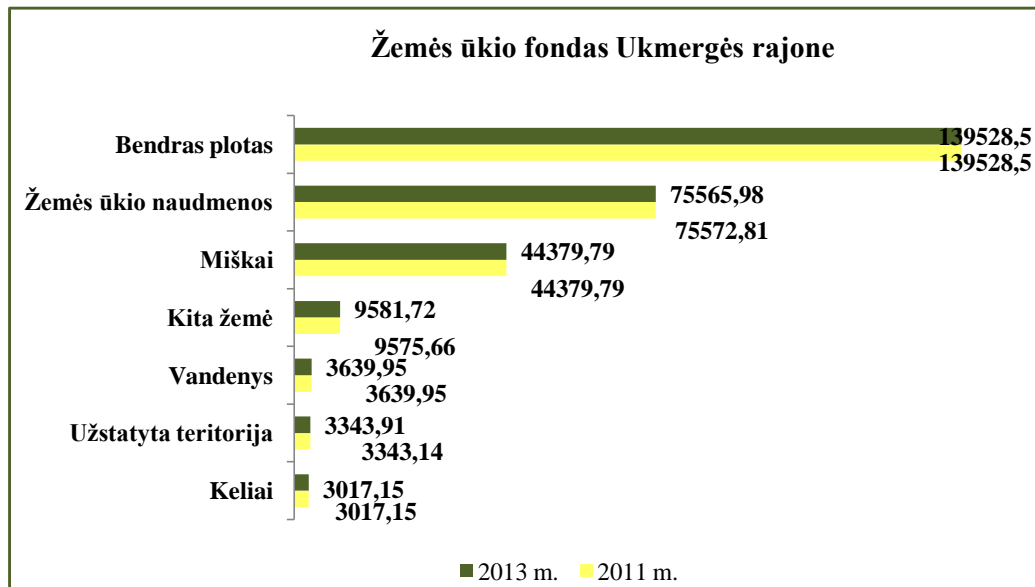
Lyginant su 2013 metais nežymiai pakito žemės ūkio naudmenų plotas, kuris sudaro 54,1 proc. (75 565,98 ha) viso rajono ploto, kurį sudaro ariamoji žemė – 67 398,93 ha, sodai – 1 262,92 ha bei pievos ir ganyklos – 6 904,13 ha. Miškų ir kelių plotas nekito. Padidėjo užstatytos teritorijos plotas iki 3 343,91 ha bei kitos žemės plotas – 9 581,72 ha⁷⁶.

⁷⁶ Nacionalinės žemės tarnybos teikiami statistiniai duomenys, <http://www.nzt.lt/go.php/lit/Lietuvos-Respublikos-zemes-fondas>

Pagal 2013 metų Nacionalinės žemės tarnybos pateiktus duomenis Ukmergės rajonas sudaro 14,3 proc. visos Vilniaus apskrities teritorijos. Žemės ūkio naudmenys – 18,3 proc. visos apskrities teritorijos. Miškai Ukmergės rajone užima 10,8 proc. visos Vilniaus apskrities teritorijos, o vandenys – 12,1 proc.

Rajone 23,6 proc. žemės ūkio naudmenų yra priskiriamos prie mažo našumo žemių, todėl Ukmergės rajonas yra priskiriamas prie mažiau palankių ūkininkauti vietovių⁷⁷.

2015 m. Ukmergės rajono savivaldybės administracijos Žemės ūkio ir infrastruktūros skyriaus (žr. Priedą Nr. 18) pateiktais duomenimis, 2015 m. Ukmergės rajone ekologiškai ūkininkaujama buvo 103 ūkiuose, kurių bendras plotas – 10 129,15 ha.

28 pav. Žemės ūkio fondo Ukmergės rajone 2011 ir 2013 m. palyginimas

Remiantis Lietuvos Respublikos bendroju planu Ukmergės rajono savivaldybė priskiriama prie labai didelio ir didelio potencialo rekreacinio arealo, kurį sudaro Anykščiai–Ukmergė. Ukmergės rajonas įvardinamas regioninės svarbos turizmo objektu⁷⁸. Ukmergės rajono savivaldybę galima priskirti prie turizmui palankių vietovių. Rajoną kerta Šventoji, abipus krantų suformavusi aukštas terasas su išpūdingais vaizdais į jos slėnį. Poilsiautojų ir žvejų mėgstami Kadrėnų tvenkinys ir Žirnųjų ežeras. Gausu ežerų prie Žemaitkiemio miestelio. Šalia didžiausio rajone Lėno (265,5 ha) ežero yra pirmojo Lietuvos Prezidento Antano Smetonos gimtinė – Užulėnis. Lėno ir Veprių ežeruose gausu įvairių vandens paukščių. Šventosios upė ir jos pakrantės yra ichtiologinis draustinis, įkurtas saugant lašišinių žuvų ir žiobrių nerštavietes. Šventoji, Siesarties ir Širvintos upės, tekančios ir Ukmergės rajono teritorija, yra vaizdingos, įdomios bei mėgstamos vandens turistų⁷⁹.

Ukmergės rajone itin mėgstamas pažintinis turizmas, kviečiantis pažinti gausų dvarų, sakralinių objektų palikimą, susipažinti su piliakalniais ir kitais archeologiniais paminklais, pamatyti gamtos sukurtus ir dabar žmonių saugomus gamtos stebuklus. Ukmergė garsėja ir kaip aktyvaus laisvalaikio, vandens turizmo miestas – dėl per miestą tekančios upės Šventosios ir vandens turizmui pritaikytos infrastruktūros (prieplauka, poilsiavietės), čia dažnai užsuka baidarių, kanojų sporto mylėtojai. Ukmergė patraukli ir tarp „tamsiojo turizmo“ entuziastų – rajone išlikusios

⁷⁷ <http://www.infolex.lt/ta/48393>

⁷⁸ Verslo aplinkos gerinimo Ukmergės rajone sektorinė studija 2014, <http://www.ukmerge.lt/go.php/lit/Studijos>

⁷⁹ Ukmergės rajono savivaldybės ilgalaikės plėtros strategija 2014–2020 m.

Sovietinės karinės bazės vilioja savo paslaptinga aura bei istorine praeitimi. Kulinarinio turizmo mėgėjai nelieka abejingi pagal senąsias tradicijas pagamintiems aukštaitiškiems patiekalams ir gėrimams⁸⁰.

Ukmergės rajono teritorijos miškingumas 2011 m. (32,4 proc.) buvo mažesnis nei šalyje (33,3 proc.) ir apskrityje (44,0 proc.). Medienos išteklių savivaldybėje (8.570 tūkst. m³) sudarė 1,9 proc. šalies ir 8,8 proc. apskrities išteklių.

Viena didžiausių šalyje yra VI „Ukmergės miškų urėdija“, kuri valdo 36.830 ha valstybinių miškų. Urėdijos miškai, tvarkomi 15 girininkijų, driekiasi per 5 rajonus: Ukmergės, Širvintų, Vilniaus, Molėtų ir Anykščių. Čia daugiausia beržynų, kurie sudaro 27 proc. visų medynų, eglynų ir pušynų plotai panašūs – maždaug po 20 proc., uosynų – 6 proc., ąžuolynų – 3 proc. Likusią dalį (23 proc.) sudaro minkštieji lapuočiai – drebulynai, baltalksnynai. Medelynų produktyvumas Ukmergės rajono savivaldybėje 2011 m. siekė 201 m³/1 ha ir buvo vienas mažiausių apskrityje (viršijo tik Širvintų rajono rodiklį). Miškų urėdijos daigyne-medelyne kasmet išauginama apie 1 mln. spygliuočių ir apie 120 tūkst. lapuočių medžių sodmenų. Jais želdomi miškai, dalis sodmenų parduodama įmonėms, organizacijoms, privačių miškų savininkams. Nemažai auginama ir dekoratyvinių augalų, iš kurių paklausiausios tujos, gudobelės, ligustrai, lanksvos, dygiosios eglės, kalninės pušys. Miškų urėdijos administruojamoje teritorijoje yra 4 kraštovaizdžio draustiniai, 6 telmologiniai (pelkių) draustiniai, entomologinis, geologinis, hidrografinis, ichtiologinis, istorinis draustiniai bei Kernavės kultūrinis rezervatas⁸¹.

Rajone yra 10 073,7 ha vandens telkinių. Poilsiautojų ir žvejų labiausia mėgstami: Kadrėnų tvenkinys (vadinamas Mūšios užtvanka), užimantis 92,8 ha plotą, esantis prie Ukmergės-Utenos kelio; Kurėnų ežeras (89 ha), esantis prie Ukmergės-Panevėžio automagistralės; Žirnųjų ežeras (192,4 ha), tyvuliuojantis 2 km už Pabaisko miestelio. Gausu ežerų prie Žemaitkiemio miestelio: Žemaitkiemio pirmasis (15,7 ha) ir Žemaitkiemio antrasis yra prie pat miestelio, Klepšių (34,7 ha) – 2,5 km už Žemaitkiemio. Šalia didžiausio rajone Lėno (265,5 ha) ežero yra pirmojo Lietuvos Prezidento Antano Smetonos gimtinė – Užuolėnis. Lėno ir Veprių (37,4 ha) ežeruose gausu įvairių vandens paukščių. Šventosios upė ir jos pakrantės yra ichtiologinis draustinis, įkurtas saugant lašišinių žuvų ir žiobrių nerštavietes. Šventoji, Siesarties ir Širvintos upės, tekančios ir Ukmergės rajono teritorija, yra vaizdingos, įdomios bei mėgstamos vandens turistų⁸².

Laumėnų miške auga reta žiedė miglė, miškinės dirsės, statieji atgiriai, peri mažieji ereliai rėksniai, skraido retas drugys – baltajuostis juodsprindis. Petrašiūnų miško pakraštyje veši ištisi sąžalynai mažųjų gegužraibių, o ąžuolynuose peri juodieji gandrai, gervės. Plačialapiuose Užuolėnio ir Gružų miškuose auga meškiniai česnakai, baltijinės gegūnės. Viliukų miške aptikta reta kerpė – plačioji platūžė. Siesarties slėnyje, Vaizgeliškių pievose yra vienintelė Lietuvoje gauruotųjų viksvų radimvietė. Išskirtinės yra Padvilikių kaimo pievos prie Klykūnų miško. Čia veši mažosios gegužraibės, baltijinės ir raudonosios gegūnės, skraido reti drugiai: mažosios, tamsiosios ir auksuotosios šaškytės, didieji auksinukai, rudmargės hasperijos.

UAB „Ukmergės vandenys“ viešai pateikiamais duomenimis vartotojams vanduo tiekiamas iš požeminių šaltinių. Daugumoje vandenviečių įrengti ir veikia vandens gerinimo įrenginiai, šalinantys geležį ir amonį. Vanduo yra saugus naudoti: viešai tiekiamame vandenyje nėra mikrobinės taršos, cheminiai toksiniai rodikliai neviršija leistinų ribinių verčių. Kiekvienu konkrečiu atveju vartotojo čiaupe vandens kokybei gali turėti įtakos vidaus tinklų būklė, vandens vartojimo intensyvumas, vandens temperatūra⁸³.

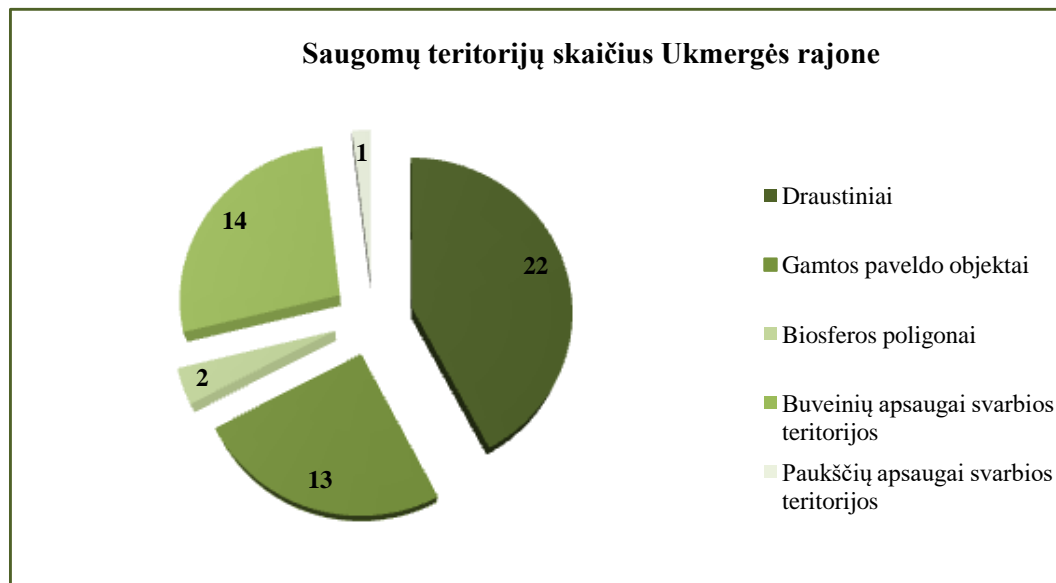
⁸⁰ Ten pat.

⁸¹ Ukmergės rajono savivaldybės ilgalaikės plėtros strategija 2014-2020 m

⁸² Informacinis-reprezentacinis leidinys „Ukmergė“, http://www.ukmergeinfo.lt/wp-content/uploads/2013/01/knyga_ukmerge.pdf

⁸³ UAB „Ukmergės vandenys“ duomenys, <http://www.ukvand.lt/Vandens-kokybe.html>

Saugomų teritorijų valstybės kadastro teikiamais statistiniais duomenimis Ukmergės rajone yra 52 saugomos teritorijos⁸⁴ (žr. 29 pav.)

29 pav. Saugomų teritorijų skaičius Ukmergės rajono savivaldybės teritorijoje⁸⁵ 2015 m.

Ukmergės rajone šiuo metu veikia dvi hidroelektrinės, kurios gamina elektros energiją ir parduoda į bendrą elektros tinklą. Daugiau elektros generavimo įrenginių, kurie dirbtų naudojant atsinaujinančius energijos išteklius bei būtų pajungti prie bendros elektros tinklo, nėra. Vėjo jėgainių naudojimas yra efektyvesnis vakarinėje Lietuvos dalyje, nes ten vyrauja didesni vėjo greičiai. Tolstant nuo Baltijos jūros rytų kryptimi, vidutinis vėjo greitis mažėja ir Ukmergės rajone jėgainių efektyvumas gali būti ties efektyvaus naudojimo riba. Kaip žinoma, efektyviam vėjo energijos panaudojimui, vidutinis vėjo greitis turi būti didesnis kaip 5-6 m/s. Kada greitis mažesnis, o tai būdinga Ukmergės rajonui, vėjo jėgainės statyti gali neapsimokėti⁸⁶. Ukmergės rajone veikia 51 saulės energijos elektrinė⁸⁷.

APIBENDRINIMAS:

- 54,1 proc. rajono ploto sudaro žemės ūkio naudmenos (R57);
- Ukmergės rajonas - regioninės svarbos turizmo objektas (R58);
- Išvystytas vandens turizmas (R59);
- Rajono miškingumas mažesnis už apskrities ir šalies (R60);
- Gausu retų augalų ir gyvūnų (R61);
- Rajone yra 52 saugomos teritorijos (R62);
- Rajone veikia 2 hidroelektrinės ir 51 saulės energijos elektrinė (R63);
- Ukmergės rajonas yra priskiriamas prie mažiau palankių ūkininkauti vietovių (R64).

Rajono gyventojams taip pat svarbios jų gyvenamosios vietovės aplinkosauginės ir ekologinės problemos, 25,3 proc. respondentų nurodė (žr. Priedą Nr. 7), kad turėtų būti remiamas atsinaujinančiųjų energijos išteklių, šalutinių produktų, atliekų, liekanų ir kitų nemaistinių žaliavų

⁸⁴ Saugomų teritorijų valstybės kadastro duomenys,

<http://stk.vstt.lt/stk/ataskaitos.jsp?lang=lt&jsessionId=2A02723CB20D8CA43A61B667AA627B65>

⁸⁵ Saugomų teritorijų valstybės kadastro duomenys,

<http://stk.vstt.lt/stk/ataskaitos.jsp?lang=lt&jsessionId=2A02723CB20D8CA43A61B667AA627B65>

⁸⁶ Atsinaujinančių energijos rūšių panaudojimo studija, <http://www.ukmerge.lt/go.php/lit/Studijos>

⁸⁷ Atsinaujinantieji energijos ištekliai Lietuvoje, <http://www.avei.lt/lt/component/energy/?task=map>

tiekimu ir naudojimo palengvinimas bioekonomikos tikslais. Beveik ketvirtadalis, 24,7 proc., respondentų nurodė, kad pagrindinės paramos sritys turėtų būti susijusios su didelės gamtinės vertės ūkininkavimu ir kraštovaizdžiu būkle. 22,4 proc. apklaustųjų mano, kad taip pat turėtų būti remiama turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtra. Ne ką mažiau svarbu remti ir biologinės įvairovės atkūrimą, išsaugojimą ir didinimą – 20,6 proc.

Atsižvelgiant į visą turimą informaciją, gyventojų poreikius ir vietos plėtros strategijos biudžetą buvo apibrėžta VVG teritorijos vizija, kurios vienas iš aspektų, kad Ukmergės rajonas taptų vieta, kurioje žmonės gyvens gražesnėje, sveikesnėje, patogesnėje aplinkoje, kaimas taps patrauklesnis jame gyvenantiems ir atvykstantiems.

3. VVG teritorijos SSGG		
3.1.	Stiprybės	Stiprybę pagrindžiančio rodiklio Nr.
3.1.1.	Rajonas dėl savo strategiškai patogios padėties, saugomų teritorijų ir vertybių gausos - palankus turizmui vystyti ir plėtoti	R1, R2, R3, R32, R36, R54, R58, R59, R61, R62
3.1.2.	Rajonas perspektyvus ekonomikos plėtrai	R16, R17, R21, R31, R34, R63
3.1.3.	Didėjantį rajono gyventojų gebėjimai rengti ir įgyvendinti projektus dėl sėkmingo 2007-2013 m. finansinio laikotarpio įgyvendinimo	R26, R27
3.1.4.	Aktyviai vystomas žemės ūkio sektorius	R38, R40, R41, R57
3.1.5.	Rajone gausu aktyvių ir patirties projektų įgyvendinime turinčių kaimo bendruomenių ir kitų nevyriausybinių organizacijų, kurios vienija nedidelę, bet aktyvią grupelę žmonių ir kurios galėtų plėtoti bendruomeninį ir (arba) socialinį verslą	R33, R42, R43, R44, R45, R46
3.1.6.	Rajone tolygiai pasiskirstę kultūros centro ir bibliotekos filialai, gausu aktyviai veikiančių meno kolektyvų, kurie puoselėja tradicijas ir organizuoja įvairius renginius, aktyviai puoselėjami amatai	R50, R51, R55
3.2.	Silpnybės	Silpnybę pagrindžiančio rodiklio Nr.
3.2.1.	Bloga rajono demografinė situacija	R5, R6, R7, R8, R9, R12, R13, R47, R56
3.2.2.	Mažas darbo pasiūlymų skaičiaus didinta rajono nedarbo lygį	R14, R25
3.2.3.	Rajone nėra išvystytas paslaugų tinklas, nes didžioji dalis įmonių veikia mieste. Kaimo vietovėse trūksta įvairių paslaugų: kirpyklų, avalynės taisyklų, pirčių, aplinkos tvarkymo ir kt.	R23, R29, R30, R28
3.2.4.	Neišvystyta kelių infrastruktūra, žvyro kelių dalis viena didžiausių apskrityje	R35
3.2.5.	Neišvystytas žemės ūkio produktų perdirbimas ir realizavimas, dauguma ūkininkų – vyresnio amžiaus	R39, R41
3.2.6.	Rajone nėra patenkinamas bendrųjų ir specialiųjų socialinių paslaugų poreikis, auga asmenų, besinaudojančių dienos socialinės globos paslaugomis, skaičius lyginant su stacionarios socialinės paslaugos poreikiu,	R19, R20, R22, R48, R49
3.2.7.	Trūksta paslaugų jaunimo užimtumui	R53
3.3.	Galimybės	
3.3.1.	Siekiant sumažinti emigraciją iš rajono būtina sudaryti palankias sąlygas mokytis, dirbti ir gyventi jame	
3.3.2.	Nedarbą mažinančių priemonių įgyvendinimas, didėjanti parama smulkaus ir vidutinio verslo plėtrai, palankus valstybės požiūris į verslo paramos ir plėtros infrastruktūrą	
3.3.3.	Aktyvių nevyriausybinių ir kitų organizacijų potencialo išnaudojimas vykdant nestacionarių socialinių paslaugų plėtrą ir jų prieinamumo užtikrinimą rajono gyventojams, socialinės rizikos šeimoms ir jų vaikams, asmenims patyrusiems socialinę	

	riziką, taip pat vykdant ilgalaikės socialinės globos seniems ir neįgaliems asmenims paslaugų plėtra
3.3.4.	Ekologinės produkcijos paklausos didėjimas dėl augančio gyventojų susidomėjimo sveika mityba bei sveikata
3.3.5.	Sąlygų kokybiškam gyventojų kultūriniam tobulėjimui sudarymas, kuriant bei modernizuojant kultūros infrastruktūrą ir įstaigas. Bendruomenės narių sveikos gyvensenos skatinimo programų kūrimas ir įgyvendinimas
3.3.6.	ES finansuojamų projektų rengimas, LEADER metodo įgyvendinimas siekiant pagerinti gyvenamąją aplinką ir gyvenimo sąlygas kaimiškose vietovėse
3.3.7.	Didesnių turistinių srautų pritraukimas racionaliai panaudojant turimus rekreacinius ir kultūrinius resursus
3.4.	Grėsmės
3.4.1.	Dėl migracijos, mažo gimstamumo, darbo sąlygų ir užimtumo mažės gyventojų skaičius
3.4.2.	Nepakankamai mažėjantis nedarbo lygis bei auganti neaktyvių darbingo amžiaus gyventojų dalis lėtins rajono ekonomikos stiprėjimą
3.4.3.	Dėl mažo fizinio aktyvumo ir nepakankamo dėmesio sveikai gyvensenai bei profilaktikai blogės rajono gyventojų fizinė sveikata
3.4.4.	Socialinės apsaugos poreikio ir išlaidų didėjimas dėl senstančios visuomenės ir augančio paramos gavėjų skaičiaus, nepatenkinamas gyventojų ilgalaikės socialinės globos poreikis
3.4.5.	Žemės ūkio produkcijos gamintojų konkurencingumo mažėjimas nesugebant prisitaikyti prie besikeičiančių rinkos sąlygų, bei žemės ūkio sektoriuje dirbančių gyventojų senėjimas skatins technologinį atsilikimą tradicinėje veikloje

4. VVG teritorijos plėtros poreikių nustatymas prioritetine tvarka

Eil. Nr.	VVG teritorijos plėtros poreikių nustatymas (prioritetine tvarka)	Poreikį pagrindžiantys VVG teritorijos SSGG teiginiai (Nr.)	Sąsaja su KPP 2014–2020 m. nustatytais nacionaliniais kaimo plėtros poreikiais	Poreikio tenkinimas / netenkinimas iš VPS lėšų
4.1.	Smulkių verslų kaimo vietovėse kūrimas ir nedarbo mažinimas, įskaitant jaunimo ir jaunų asmenų verslo iniciatyvų skatinimas, siekiant sumažinti migraciją iš kaimo	3.1.1., 3.1.2., 3.1.4., 3.2.2.; 3.2.3.; 3.2.7., 3.3.2., 3.3.6., 3.4.2.	1. mažinti skurdo riziką kaimo vietovėse, didinant užimtumo galimybes (nacionalinio poreikio Nr. 9) 2. remti darbo vietų, ypač reikalaujančių kvalifikuotos darbo jėgos, išlaikymą ir kūrimą kaimo vietovėse, ypač ne žemės ūkyje (nacionalinio poreikio Nr. 10) 3. sudaryti palankias sąlygas jaunimui įsikurti, kurti verslą ir skatinti užimtumą kaimo vietovėse (nacionalinio poreikio Nr. 8)	Tenkinamas
4.2.	Turiningo laisvalaikio, aktyvaus poilsio ir sveikam gyvenimo būdai palankios aplinkos kūrimas ir turizmo infrastruktūros ir paslaugų plėtra	3.1.1., 3.1.5., 3.1.6., 3.2.3., 3.2.6., 3.2.7., 3.3.1., 3.3.3., 3.3.5., 3.4.3.	1. sudaryti galimybes NVO projektams skatinti verslumą ir užimtumą kaime ir užtikrinti vietos iniciatyvos tęstinumą (nacionalinio poreikio Nr. 18) 2. panaudoti rekreaciniu požiūriu vertingas teritorijas, kultūros paveldo objektus, didinti miškų rekreacinį potencialą (nacionalinio poreikio Nr. 16) 3. remti viešosios infrastruktūros kūrimą ir tvarkymą, skatinti ekonominę, socialinę, kultūrinę veiklą sutvarkytuose pastatuose (nacionalinio poreikio Nr. 19) 4. sudaryti palankias sąlygas jaunimui įsikurti, kurti verslą ir skatinti užimtumą kaimo vietovėse (nacionalinio poreikio Nr. 8)	Tenkinamas
4.3.	Paslaugų, teikiamų kaimo gyventojams, plėtra <i>(švietimo, kultūros, sporto, aplinkos tvarkymo: vejų pjovimas, vaismedžių genėjimas, šiukšlių išvežimas ir pan., namų priežiūros paslaugos, smulkių žemės sklypų įdirbimas, buitinių paslaugų: kirpykla, skalbykla, siuvyklą, batų taisyklą ir pan.)</i>	3.1.2., 3.1.5., 3.2.1., 3.2.3., 3.2.7., 3.3.1., 3.3.2.	1. sudaryti galimybes NVO projektams skatinti verslumą ir užimtumą kaime ir užtikrinti vietos iniciatyvos tęstinumą (nacionalinio poreikio Nr. 18) 2. sudaryti palankias sąlygas jaunimui įsikurti, kurti verslą ir skatinti užimtumą kaimo vietovėse (nacionalinio poreikio Nr. 8) 3. mažinti skurdo riziką kaimo vietovėse, didinant užimtumo galimybes (nacionalinio poreikio Nr. 9) 4. vykdyti mokymą, patirties sklaidą ir konsultavimą kaimo vietovėse (nacionalinio poreikio Nr. 21) 5. remti viešosios infrastruktūros kūrimą ir tvarkymą, skatinti ekonominę, socialinę, kultūrinę veiklą sutvarkytuose pastatuose (nacionalinio poreikio Nr. 19)	Tenkinamas
4.4.	Socialinės pagalbos paslaugų kaime kūrimas ir plėtojimas, jų prieinamumo gerinimas	3.1.2., 3.1.5., 3.2.1., 3.2.6. 3.3.3., 3.4.4.	1. sudaryti galimybes NVO projektams skatinti verslumą ir užimtumą kaime ir užtikrinti vietos iniciatyvos tęstinumą (nacionalinio poreikio Nr. 18)	Tenkinamas

	<i>(socialinės rizikos šeimoms, vienišioms ir senyviems žmonėms, daugiavaikėms šeimoms, vaikams, jauniems tėvams ir pan.)</i>		2. mažinti skurdo riziką kaimo vietovėse, didinant užimtumo galimybes (nacionalinio poreikio Nr. 9) 3. remti viešosios infrastruktūros kūrimą ir tvarkymą, skatinti ekonominę, socialinę, kultūrinę veiklą sutvarkytuose pastatuose (nacionalinio poreikio Nr. 19)	
4.5.	Viešosios infrastruktūros plėtra <i>(viešieji pastatai, viešosios erdvės, transporto infrastruktūra, vandentvarka ir pan.)</i>	3.1.1., 3.1.3., 3.1.6., 3.2.4.; 3.3.1., 3.3.5.	1. remti viešosios infrastruktūros kūrimą ir tvarkymą, skatinti ekonominę, socialinę, kultūrinę veiklą sutvarkytuose pastatuose (nacionalinio poreikio Nr. 19) 2. panaudoti rekreaciniu požiūriu vertingas teritorijas, kultūros paveldo objektus, didinti miškų rekreacinį potencialą (nacionalinio poreikio Nr. 16)	Tenkinamas
4.6.	Tinkamų sąlygų vietos produkcijos perdirbimui ir realizavimui sudarymas	3.1.2., 3.1.4., 3.2.5., 3.3.2., 3.3.4., 3.4.5.	1. sudaryti galimybes NVO projektais skatinti verslumą ir užimtumą kaime ir užtikrinti vietos iniciatyvos tęstinumą (nacionalinio poreikio Nr. 18) 2. skatinti vietinės maisto produktų rinkos vystymąsi, stiprinant ryšius tarp vartotojų ir gamintojų bei diegiant inovacijas (nacionalinio poreikio Nr. 11)	Tenkinamas
4.7.	Naujovių skatinimas ir diegimas kaimo vietovėse	3.1.6., 3.2.1., 3.2.2., 3.3.1.	1. vykdyti mokymą, patirties sklaidą ir konsultavimą kaimo vietovėse (nacionalinio poreikio Nr. 21) 2. sudaryti palankias sąlygas jaunimui įsikurti, kurti verslą ir skatinti užimtumą kaimo vietovėse (nacionalinio poreikio Nr. 8)	Tenkinamas
4.8.	Bendruomeniškumą skatinančių iniciatyvų ir veiklų kūrimas, jų veiklos materialinių sąlygų gerinimas, kaimo lyderių ugdymas ir jaunimo bei jaunų asmenų išvykimo iš kaimo mažinimas, didinant laisvalaikio praleidimo galimybes	3.1.3., 3.1.5., 3.1.6., 3.2.1., 3.2.7., 3.3.1., 3.3.5., 3.3.6., 3.4.3.	1. remti viešosios infrastruktūros kūrimą ir tvarkymą, skatinti ekonominę, socialinę, kultūrinę veiklą sutvarkytuose pastatuose (nacionalinio poreikio Nr. 19) 2. vykdyti mokymą, patirties sklaidą ir konsultavimą kaimo vietovėse (nacionalinio poreikio Nr. 21)	Tenkinamas
4.9.	Savanorystę skatinančių veiklų ir neformalaus švietimo plėtra	3.1.5., 3.1.6., 3.2.1., 3.3.1., 3.3.3., 3.3.5.	1. mažinti skurdo riziką kaimo vietovėse, didinant užimtumo galimybes (nacionalinio poreikio Nr. 9) 2. vykdyti mokymą, patirties sklaidą ir konsultavimą kaimo vietovėse (nacionalinio poreikio Nr. 21)	Tenkinamas

II DALIS. KOKIE MŪSŲ PRIORITETAI IR TIKSLAI?

5. VPS prioritetai, priemonės ir veiklos sritys			
5.1.	VPS prioritetai, priemonės ir jų veiklos sritys (jei veiklos sritys numatytos):	Sąsaja su VVG teritorijos poreikiais	
5.1.1.	I prioritetas: Ekonominio gyvybingumo kaimo vietovėse skatinimas		
		Kodai:	Eil. Nr.
5.1.1.1.	Priemonė: Ūkio ir verslo plėtra	LEADER-19.2.	
5.1.1.1.1.	- <i>veiklos sritys:</i> parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse pradėti	LEADER-19.2-6.2.	Eil. nr. 4.1. Eil. nr. 4.2. Eil. nr. 4.3.
5.1.1.1.2.	- <i>veiklos sritys:</i> parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti	LEADER-19.2-6.4.	Eil. nr. 4.1. Eil. nr. 4.2. Eil. nr. 4.7.
5.1.1.2.	Priemonė: Investicijos į materialųjį turtą	LEADER-19.2-4.	
5.1.1.2.1.	- <i>veiklos sritys:</i> parama žemės ūkio produktų perdirbimui ir rinkodarai	LEADER-19.2-4.2.	Eil. nr. 4.6. Eil. nr. 4.7.
5.1.1.3.	Priemonė: NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra	LEADER-19.2-SAVA-1	Eil. nr. 4.4. Eil. nr. 4.9.
5.1.1.4.	Priemonė: Smulkių bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslų kūrimas ir plėtra, įskaitant žemės ūkio produktų gamybą, perdirbimą ir rinkodarą	LEADER-19.2-SAVA-5	Eil. nr. 4.2. Eil. nr. 4.3. Eil. nr. 4.6.
5.1.2.	II prioritetas: Gyvenimo kokybės kaimo vietovėse gerinimas, gyventojų socialinio, kultūrinio aktyvumo ir jaunimo užimtumo skatinimas, kompetencijų didinimas		
		Kodai:	Eil. nr.
5.1.2.1.	Priemonė: Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas	LEADER-19.2-SAVA-3	Eil. nr. 4.1. Eil. nr. 4.3. Eil. nr. 4.4. Eil. nr. 4.6. Eil. nr. 4.7. Eil. nr. 4.8. Eil. nr. 4.9.
5.1.2.2.	Priemonė: Parama kaimo gyventojų aktyvumo ir pilietiškumo skatinimui, bendrų iniciatyvų rėmimui	LEADER-19.2-SAVA-6	Eil. nr. 4.2. Eil. nr. 4.8.
5.1.2.3.	Priemonė: Parama investicijoms į kaimo gyventojams svarbius viešuosius objektus ir kraštovaizdžio gerinimą	<i>LEADER-19.2-SAVA-7</i>	Eil. nr. 4.2. Eil. nr. 4.3. Eil. nr. 4.4. Eil. nr. 4.5. Eil. nr. 4.8.

7. VPS sąsaja su VVG teritorijos strateginiais dokumentais ir ESBJRS

Strateginio dokumento pavadinimas	VPS sąsajos pagrindimas				
7.1. VVG teritorijos savivaldybės plėtros strateginis planas	<p>Ukmergės rajono savivaldybė visuomet didelį dėmesį skyrė Ukmergės rajono vietos veiklos grupės ir nevyriausybinų organizacijų ir Ukmergėje veikiančių verslininkų veiklai. Ukmergės VVG 2016-2023 vietos plėtros strategija bus pradėta įgyvendinti 2016 metais, dėl šios priežasties bus nagrinėjama sąsaja su Ukmergės rajono savivaldybės ilgalaikės plėtros strategija 2014-2020 m.</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center; width: 50%;">UKMERGĖS RAJONO VIETOS VEIKLOS GRUPĖS 2016-2023 VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA</th> <th style="text-align: center; width: 50%;">UKMERGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ILGALAIKĖS PLĖTROS STRATEGIJA 2014-2020 METAMS</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="vertical-align: top;"> <p><i>I prioritetas:</i> „Ekonominio gyvybingumo kaimo vietovėse skatinimas“</p> <p><i>Priemonė:</i> „Ūkio ir verslo plėtra“</p> <p><i>Priemonė:</i> „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“</p> </td> <td style="vertical-align: top;"> <p><i>I prioritetas:</i> „Konkurencingumo didinimas ir palankios verslui aplinkos kūrimas“:</p> <p><i>Priemonė:</i> „Kurti patrauklią aplinką verslo plėtra ir investicijų pritraukimui“;</p> <p><i>Priemonė:</i> „Efektyviai išnaudoti rajono turistinių potencialą“;</p> <p><i>Priemonė:</i> „Gerinti gyvenimo ir ekonominės veiklos sąlygas kaimo vietovėse“.</p> <p><i>I prioritetas:</i> „Konkurencingumo didinimas ir palankios verslui aplinkos kūrimas“:</p> <p><i>Priemonė:</i> „Kurti patrauklią aplinką verslo plėtra ir investicijų pritraukimui“;</p> <p><i>Priemonė:</i> „Gerinti gyvenimo ir ekonominės veiklos sąlygas kaimo vietovėse“.</p> <p><i>II prioritetas:</i> „Visuomenės gerovės kūrimas ir paslaugų kokybės gerinimas“:</p> <p><i>Priemonė:</i> „Teikti kokybiškas ir prieinamas sveikatos priežiūros ir socialines paslaugas“.</p> </td> </tr> </tbody> </table>	UKMERGĖS RAJONO VIETOS VEIKLOS GRUPĖS 2016-2023 VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA	UKMERGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ILGALAIKĖS PLĖTROS STRATEGIJA 2014-2020 METAMS	<p><i>I prioritetas:</i> „Ekonominio gyvybingumo kaimo vietovėse skatinimas“</p> <p><i>Priemonė:</i> „Ūkio ir verslo plėtra“</p> <p><i>Priemonė:</i> „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“</p>	<p><i>I prioritetas:</i> „Konkurencingumo didinimas ir palankios verslui aplinkos kūrimas“:</p> <p><i>Priemonė:</i> „Kurti patrauklią aplinką verslo plėtra ir investicijų pritraukimui“;</p> <p><i>Priemonė:</i> „Efektyviai išnaudoti rajono turistinių potencialą“;</p> <p><i>Priemonė:</i> „Gerinti gyvenimo ir ekonominės veiklos sąlygas kaimo vietovėse“.</p> <p><i>I prioritetas:</i> „Konkurencingumo didinimas ir palankios verslui aplinkos kūrimas“:</p> <p><i>Priemonė:</i> „Kurti patrauklią aplinką verslo plėtra ir investicijų pritraukimui“;</p> <p><i>Priemonė:</i> „Gerinti gyvenimo ir ekonominės veiklos sąlygas kaimo vietovėse“.</p> <p><i>II prioritetas:</i> „Visuomenės gerovės kūrimas ir paslaugų kokybės gerinimas“:</p> <p><i>Priemonė:</i> „Teikti kokybiškas ir prieinamas sveikatos priežiūros ir socialines paslaugas“.</p>
UKMERGĖS RAJONO VIETOS VEIKLOS GRUPĖS 2016-2023 VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA	UKMERGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ILGALAIKĖS PLĖTROS STRATEGIJA 2014-2020 METAMS				
<p><i>I prioritetas:</i> „Ekonominio gyvybingumo kaimo vietovėse skatinimas“</p> <p><i>Priemonė:</i> „Ūkio ir verslo plėtra“</p> <p><i>Priemonė:</i> „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“</p>	<p><i>I prioritetas:</i> „Konkurencingumo didinimas ir palankios verslui aplinkos kūrimas“:</p> <p><i>Priemonė:</i> „Kurti patrauklią aplinką verslo plėtra ir investicijų pritraukimui“;</p> <p><i>Priemonė:</i> „Efektyviai išnaudoti rajono turistinių potencialą“;</p> <p><i>Priemonė:</i> „Gerinti gyvenimo ir ekonominės veiklos sąlygas kaimo vietovėse“.</p> <p><i>I prioritetas:</i> „Konkurencingumo didinimas ir palankios verslui aplinkos kūrimas“:</p> <p><i>Priemonė:</i> „Kurti patrauklią aplinką verslo plėtra ir investicijų pritraukimui“;</p> <p><i>Priemonė:</i> „Gerinti gyvenimo ir ekonominės veiklos sąlygas kaimo vietovėse“.</p> <p><i>II prioritetas:</i> „Visuomenės gerovės kūrimas ir paslaugų kokybės gerinimas“:</p> <p><i>Priemonė:</i> „Teikti kokybiškas ir prieinamas sveikatos priežiūros ir socialines paslaugas“.</p>				

		<p>Priemonė: „Smulkių bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslų kūrimas ir plėtra, įskaitant žemės ūkio produktų gamybą, perdirbimą ir rinkodarą“</p>	<p>I prioritetas: „Konkurencingumo didinimas ir palankios verslui aplinkos kūrimas“: Priemonė: „Kurti patrauklią aplinką verslo plėtra ir investicijų pritraukimui“; Priemonė: „Efektyviai išnaudoti rajono turistinį potencialą“; Priemonė: „Gerinti gyvenimo ir ekonominės veiklos sąlygas kaimo vietovėse“.</p>
		<p>II prioritetas: „Kaimo gyventojų socialinio ir kultūrinio aktyvumo ir jaunimo užimtumo skatinimas, kompetencijų didinimas“;</p>	<p>II prioritetas: „Visuomenės gerovės kūrimas ir paslaugų kokybės gerinimas“: Priemonė: „Didinti švietimo sistemos efektyvumą, vaikų ir jaunimo užimtumą“; Priemonė: „Plėtoti kultūros ir sporto paslaugas, skatinti gyventojų aktyvumą“.</p>
		<p>Priemonė: „Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas“;</p>	<p>II prioritetas: „Visuomenės gerovės kūrimas ir paslaugų kokybės gerinimas“: Priemonė: „Didinti švietimo sistemos efektyvumą, vaikų ir jaunimo užimtumą“.</p>
		<p>Priemonė: „Parama kaimo gyventojų aktyvumo ir pilietiškumo skatinimui, bendrų iniciatyvų rėmimui“;</p>	<p>II prioritetas: „Visuomenės gerovės kūrimas ir paslaugų kokybės gerinimas“: Priemonė: „Didinti švietimo sistemos efektyvumą, vaikų ir jaunimo užimtumą“; Priemonė: „Plėtoti kultūros ir sporto paslaugas, skatinti gyventojų aktyvumą“.</p>

		<p>Priemonė: „Parama investicijoms į kaimo gyventojams svarbius viešuosius objektus ir kraštovaizdžio gerinimą“.</p>	<p>II prioritetas: „Visuomenės gerovės kūrimas ir paslaugų kokybės gerinimas“: Priemonė: „Didinti švietimo sistemos efektyvumą, vaikų ir jaunimo užimtumą“; Priemonė: „Plėtoti kultūros ir sporto paslaugas, skatinti gyventojų aktyvumą“. III prioritetas: „Darni teritorijų ir infrastruktūros plėtra“: Priemonės: „Užtikrinti darnią gyvenamąją aplinką ir teritorinę plėtrą“.</p>
7.2.	VVG teritorijoje patvirtintas regiono plėtros planas	<p>Ukmergės rajono savivaldybės ilgalaikės plėtros strategijos 2014-2020 m. prioritetai ir priemonės siejasi su Ukmergės VVG 2016-2023 m. vietos plėtros strategijos prioritetais ir priemonėmis. Ukmergės rajono savivaldybės pagrindiniai tikslai yra gerinti verslo ir investicinę aplinką, skatinti viešojo ir privataus sektorių partnerystę, kurti patrauklias gyvenimo sąlygas kaimo vietovėse, gerinti kultūrinę aplinką, didinti kultūros paslaugų kokybę, gerinti sporto ir aktyvaus laisvalaikio infrastruktūrą, kurti patrauklią ir patogią gyvenamąją aplinką, kaip ir Ukmergės VVG įgyvendinant 2016-2023 metų vietos plėtros strategiją siekia tokių tikslų.</p> <p>Šiuo metu Regioninės plėtros departamento prie Vidaus reikalų ministerijos Vilniaus apskrities skyrius rengia 2014–2020 metų Vilniaus regiono plėtros planą (toliau – Planas). Dokumentas rengiamas vadovaujantis Regioninės plėtros įstatymo 8 straipsniu ir Vidaus reikalų ministro 2011 m. rugsėjo 23 d. įsakymu Nr. 1V-706 patvirtinta Regionų plėtros planų rengimo metodika. Plano struktūrą sudarys 5 dalys:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Įvadas; ▪ Regiono socialinės ir ekonominės būklės analizės pagrindiniai duomenys; ▪ Strategija; ▪ Priemonių planas. <p>Ukmergės rajono vietos plėtros strategija Regioninės plėtros departamento prie Vidaus reikalų ministerijos Vilniaus regiono plėtros tarybai buvo išsiųsta raštu (2015-09-30 raštas Nr. S-15-70 „Dėl Ukmergės rajono vietos veiklos grupės 2016-2023 metų vietos plėtros strategijos derinimo), atsakymas į Mūsų prašymą, nebuvo gautas.“</p>	
7.3.	Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono	ES Baltijos jūros regiono strategija yra pirmasis vidaus dokumentas Europos Sąjungoje. Strategija	

	strategija (ESBJRS)	<p>įgyvendinama aštuoniose Europos Sąjungos šalių teritorijose aplink Baltijos jūrą, kur gyvena 85 milijonai žmonių. Švedija, Danija, Estija, Suomija, Vokietija, Latvija, Lietuva ir Lenkija tai aštuonios valstybės turinčios daug bendrų požymių ir iššūkių. Nei viena valstybė negali įveikti regioninių iššūkių savaime, dėl šios priežasties šalys stengiasi suvienyti savo energiją ir dirbti kartu, kad pasiektų svarbiausių tikslų - išsaugoti jūrą, suvienyti regioną ir puoselėti žmonių gerovę.</p> <p>Lietuva kartu su kitomis šalimis įgyvendina veiksmų planą <i>trijose prioritetinėse srityse</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Siekiant stiprinti tvarų žemės ūkį, miškininkystę ir žuvininkystę (koordinuotą su Suomija ir Švedija, Lietuva yra atsakinga už bendradarbiavimą bei veiksmų plano sudarymą stiprinant bendrą kaimo plėtros procesą; ▪ Siekiant pagerinti vidaus ir išorės transporto sąsajas (suderintas su Švedija); ▪ Siekiant sumažinti tarpvalstybinį nusikalstamumą ir jo daromą žalą (suderintą su Suomija). <p>Ukmergės rajono vietos plėtros strategija taip pat siekiama stiprinti tvarų žemės ūkį ir užtikrinti tolygų kaimo plėtros procesą. Ukmergės rajono vietos plėtros strategijoje numatyti prioritetai, priemonės bei jų įgyvendinimo būdai visiškai atitinka Iją veiksmų plano prioritetinę sritį, kadangi pagrindinis vietos plėtros strategijos tikslas - skatinti socialinę įtrauktį, skurdo mažinimą ir ekonominę plėtrą kaimo vietovėse, taip užtikrinant tvarią kaimo plėtrą.</p>
7.4.	Viensektorės žuvininkystės VVG VPS (taikoma, kai tokia VPS yra patvirtinta VVG teritorijoje)	Ukmergės rajono vietos veiklos grupės teritorijoje nėra patvirtintos žuvininkystės vietos plėtros strategijos, skirtos 2014–2020 m. finansavimo laikotarpiui.

III DALIS. KAIP PASIEKSIME UŽSIBRĖŽTUS TIKSLUS?

8. LEADER metodo principų bei horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimas

LEADER metodo principai

8.1.	Teritorinis principas:
8.1.1.	<p>Remiantis į vietovę orientuotu (teritoriniu) metodu 2016 – 2023 metų vietos plėtros strategijos formavimo procese rėmėmės samprata, kad tikslinė šio principo įgyvendinimo sritis yra nedidelė, vienybė, socialiai nesusiskaldžiusi teritorija, dažnai siejama bendrų tradicijų, vietos ypatumų, kurioje vyrauja gyventojus siejantis bendrumo jausmas ar bendri poreikiai bei lūkesčiai.</p> <p>Ukmergės rajono gyventojus sieja bendrumo jausmas, bendri poreikiai ir lūkesčiai. Ukmergės rajono VVG atstovaujama teritorija yra vientisa geografinė, ekonomine ir socialine prasmėmis:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ VVG atstovaujama teritorija sutampa su Ukmergės rajono (išskyrus miestą) teritorija; ▪ bendra rajono infrastruktūra; ▪ socialinės ir ekonominės paslaugos yra teikiamos rajono lygmenyje. <p>Ukmergės rajono socialinį vientisumą lemia vietos gyventojų gyvenimo būdo ypatybės, kurioms turi įtakos istoriškai susiformavusi rajono socialinė ir demografinė būklė, gyventojų laisvalaikio ir vartojimo įpročiai.</p> <p>Atliekant teritorijos situacijos analizę nustatytų elementų ir esminių ypatybių tyrimas suteikė galimybę apibrėžti galimas vietos plėtros kryptis. Teritorijos analizavimas paskatino vietos subjektus susikurti trumpalaikių veiksmų planą ir ilgalaikę vietovės įvaizdžio viziją, tačiau svarbu, kad pasirinktas būdas sulauktų visuomenės pritarimo.</p> <p>Principo laikymasis rengiant VPS:</p> <p>Rengiant Ukmergės rajono VVG 2016-2023 metų vietos plėtros strategiją buvo laikomasi teritorinio principo ir atliekama <i>teritorijos išteklių analizė</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ siekiant atskleisti Ukmergės rajono kraštovaizdžio, gamtos ir kultūros paveldo bei turizmo sektoriaus, taip pat rajono kaimiškųjų teritorijų socialinės, ekonominės, kultūrinės bei švietimo padėties ypatumus Savivaldybės specialistų, 11 rajono kaimiškųjų seniūnijų buvo prašyta pateikti informaciją apie rajono išskirtinius bruožus, identitetą, saugomas teritorijas, kultūros paveldo objektus bei socialinę, ekonominę, kultūros ir švietimo situaciją ir jos atitikimą gyventojų poreikiams. Taip pat analizuojami parengti rajono strateginiai, investiciniai ir kiti dokumentai. ▪ siekiant iširti Ukmergės rajono kaimo vietovių gyventojų poreikius, jų gebėjimus įgyvendinti veiksmus, susijusius su Ukmergės rajono plėtra, organizavome 32 susitikimus su bendruomenių ir kitų nevyriausybinėmis organizacijomis atstovais, vietos verslininkais, kaimo turizmo sodybų savininkais, biudžetinių įstaigų (kultūros centrų filialų, muziejų, bibliotekų) atstovais, seniūnaičiais bei seniūnais. Susitikimų metu buvo informuojama apie naujojo finansavimo laikotarpio kryptis ir prioritetus Europos Sąjungos, Nacionaliniu ir vietos lygmenimis. Susitikimų metu vietos gyventojai buvo kviečiami aktyviai išsakyti savo lūkesčius, identifikuoti viso rajono ir atstovaujamos teritorijos poreikius bei įvardinti krašto stiprybes ir silpnybes. Siekiant į vietos plėtros strategijos rengimą įtraukti jaunimą buvo organizuotos 4 diskusijų grupės su Ukmergės rajono kaimiškose teritorijose veikiančių vidurinių mokyklų ir gimnazijų mokiniais. Taip pat organizuota 11 susitikimų-diskusijų kiekvienoje kaimiškoje Ukmergės rajono seniūnijose. Susitikimų metu buvo pristatyti pirmųjų susitikimų – diskusijų, vykdytų ekspertų anketinių apklausų ir jaunimo diskusijų grupių rezultatai. Susitikimų metu buvo atliekama smulkesnių teritorinių vienetų poreikių analizė, taip pat aptariamos projektų idėjos, galinčios integruoti smulkiųjų teritorinių vienetų projektus į bendrąjį Ukmergės rajono kaimo vietovių plėtros vaizdinį. Atsižvelgiant į viešumo principą, taip pat buvo organizuoti diskusiniai renginiai su

	<p>anksčiau minėtomis įstaigomis, kurių metu buvo aptartos galimos projektų idėjos ir jų nauda rajono plėtrai bei pritaikomumo vietos gyventojams bei atvykstantiems svečiams.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ siekiant įgyvendinti teritorinį principą ir ištirti viso rajono plėtros poreikius, taip pat buvo išdalintos apklausos anketos 2 tikslinėm grupėms: visoms Ukmergės rajono kaimo vietovių bendruomenėms ir seniūnijoms. Apklausų duomenys atspindi Ukmergės rajono VVG teritorijos situaciją. ▪ siekiant, kad vietos plėtros strategijos rengimas būtų viešas ir pritrauktų kuo daugiau suinteresuotų žmonių bei organizacijų buvo organizuotos atvirų durų dienos, kurių metu 2 dienas visi norintys išsakyti savo mintis ir lūkesčius galėjo atvykti į Ukmergės rajono VVG būstinę.
8.1.2.	<p>Principo laikymasis įgyvendinant VPS:</p> <p>Įgyvendinant vietos plėtros strategiją taip pat bus laikomasi teritorinio principo. Teritorinio principo įgyvendinimą užtikrins Ukmergės rajono VVG administracijos darbuotojai (viešųjų ryšių specialistas, projektų vadovas, finansininkas) ir VVG valdybos nariai.</p> <p>Planuojam vykdyti sekančias veiklas:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ukmergės rajono vietos plėtros strategijos prioritetų ir priemonių plano pristatymas ir išaiškinimas potencialiems vietos projektų vykdytojams - bus organizuojamas kiekvienoje Ukmergės rajono kaimo vietovių seniūnijoje. Numatomų renginių sklaida, sudarys sąlygas užtikrinti žinomumą apie vietos plėtros strategiją ir numatomus įgyvendinimo veiksmus bei galimybes visiems galimiems kaimo plėtros dalyviams prisidėti įgyvendinant vietos plėtros strategijos tikslus. Tokiu būdu, siekiama užtikrinti Ukmergės rajono VVG vietos plėtros strategijos lėšas panaudojimo tolygumą bei racionalumą, priartėti prie vietos gyventojų poreikių ir galimybių juos įgyvendinti. ▪ Informaciniai, idėjų generavimo seminarai vietos bendruomenėms, kitoms nevyriausybinėms organizacijoms, paviniams gyventojams, ūkininkams ir vietos verslininkams, kurių metu bus „išgrynintos“ vietos projektų idėjos ir aptartos jų įgyvendinimo galimybės – bus organizuojami kiekvienoje bendruomenėje. Seminarų metu daugiausiai dėmesio bus skiriama skirtingų sektorių partnerystei bei pasikeitimui skirtinga patirtimi, tokio pobūdžio seminarai gali turėti įtakos bendroms projektų idėjoms bei bendradarbiavimui tarp sektorių ateityje. Bendros daugiasektorės partnerių idėjos, sudarys sąlygas gimti projekto idėjoms, įtakosiančioms veiksmus, orientuotus į Ukmergės rajono kaimo vietovių identiteto puoselėjimą, išskirtinumą bei inovatyvumą. ▪ Vietos organizacijų, gyventojų ir vietos verslininkų apklausa apie jiems aktualias mokymų ir informacinių renginių temas – bus organizuojama kuo platesniam teritorijoje veikiančių organizacijų, įmonių ir vietos gyventojų ratui. Apklausa, apimanti visą Ukmergės rajono VVG teritoriją, leis ištirti, kokių žinių ir kompetencijų trūksta, kad galimi projektų vykdytojai jaustųsi tvirti, o jų inicijuoti vietos projektai būtų įgyvendinami sklandžiai bei teiktų didesnę naudą ir kurtų pridėtinę vertę. Planuojama, kad apklausos apie aktualias mokymų ir informacinių renginių temas bus vykdomos kiekvienais vietos plėtros strategijos įgyvendinimo metais.
8.2.	<p>„Iš apačios į viršų“ principas:</p>
8.2.1.	<p>Metodas „Iš apačios į viršų“ reiškia, kad vietos subjektai dalyvauja priimant sprendimus dėl strategijos ir prioritetų, kuriais bus vadovaujama jų vietovėje. Šis metodas neturėtų būti laikomas alternatyviu ir priešingu nacionalinių ir (arba) regioninių valdžios institucijų metodams „Iš viršaus į apačią“, jis turėtų derėti ir sąveikauti, kad galutiniai rezultatai būtų geresni.</p> <p>Iš septynių „Leader“ elementų išskirtiniausias metodas yra „Iš apačios į viršų“. Šiuo metodu grindžiama kaimo politika turėtų būti rengiama ir vykdoma taip, kad geriausiai atitiktų bendruomenių, kurioms ji yra skirta, poreikius. Vienas būdas tai užtikrinti ir</p>

pakviesti vietines suinteresuotąsias grupes vadovauti ir dalyvauti. Dalyvaujantys vietos subjektai – tai plačioji visuomenės, ekonominių ir socialinių interesų grupės bei atstovaujamosios valstybinės ir privačios institucijos. Pajėgumų kūrimas yra viena esminių metodo „Iš apačios į viršų“ sudėtinių dalių:

- vietos gyventojų informavimas, mokymas, dalyvavimas ir telkimas siekiant nustatyti vietovės privalumus ir trūkumus (analizė);
- įvairių interesų grupių dalyvavimas rengiant vietos plėtros strategiją;
- aiškių ir tinkamų veiksmų (projektų) atrankos vietos lygmeniu kriterijų nustatymas kuriant ir įgyvendinant vietos plėtros strategiją.

Vietos subjektai turi dalyvauti visuose strategijos kūrimo ir įgyvendinimo etapuose, jie turi padėti vykdyti pasirinktus projektus ir apžvelgti atliktus darbus bei kaupti patirtį ateičiai.

Principo laikymasis rengiant VPS:

Rengiant Ukmergės rajono VVG 2016-2023 metų vietos plėtros strategiją buvo atliekama VVG teritorijos socialinės, ekonominės bei aplinkos situacijos ir gyventojų poreikių analizė, formuojama teritorijos SSSG analizė, nustatomi teritorijos plėtros poreikiai. Siekiant į atskirus VPS rengimo procesus įtraukti bendruomenines organizacijas, kitas NVO ir atskirus pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovus ir buvo naudojami skirtingi, VPS 2.2. skyriuje aprašyti tyrimai ir darbo metodai, įtraukiant įvairių interesų grupes:

- susitikimai - diskusijos;
- ekspertų anketinė apklausa;
- seniūnų ir Ukmergės rajono savivaldybės tarnautojų anketinė apklausa;
- vietos plėtros strategijos darbo grupės (Ukmergės rajono VVG valdybos)

susirinkimai;

- viešai prieinamos statistinės informacijos, rajono strateginių ir kitų dokumentų analizė.

Siekiant tinkamai pasirinkti VPS priemones, veiklos sritis ir finansinį planą, taip pat atsakingai ir savalaikiai suplanuoti VPS įgyvendinimo etapus atliekant Ukmergės rajono VVG teritorijos situacijos ir gyventojų poreikių analizę buvo remtasi „Bendruomenės inicijuotos vietos plėtros“ koncepcija ir principais. Todėl į rajono teritorijos situacijos ir gyventojų poreikių identifikavimo procesą stengtasi įtraukti kuo daugiau Ukmergės rajono gyventojų, nevyriausybinių organizacijų, jaunimo, taip pat vietos verslo ir valdžios atstovų. Skirtingus sektorius atstovaujantys asmenys buvo kviečiami aktyviai prisidėti ir dalyvauti visuose Ukmergės rajono vietos veiklos grupės 2016 - 2023 m. vietos plėtros strategijos rengimo veiklos etapuose.

Kad būtų gauti patikimi ir pačių bendruomenių išgryninti duomenys ir projektinės idėjos Ukmergės rajono situacijos analizė ir gyventojų poreikių tyrimas buvo atliekamas kompleksiskai ir nuosekliai.

Ukmergės rajono VVG vietos plėtros strategija buvo pradėta rengti beveik prieš 2 metus, kadangi 2014-2020 metų kaimo plėtros tendencijos kito, buvo siekiama, kad strategijos rengime dalyvaujančios organizacijos, įstaigos, privatūs juridiniai asmenys, jų nariai ir kiti galimi projektų vykdytojai gautu savilaikę ir naujausią informaciją, kad būtų aiškūs visi strategijos kūrimo ir įgyvendinimo etapai, tuo tarpu Ukmergės rajono VVG – naujausią informaciją apie vietos situaciją ir poreikius. Susitikimų - diskusijų metu dalyvaudavo skirtingų organizacijų atstovai, VVG administracijos ir vietos valdžios atstovai, verslininkai, todėl buvo diskutuojama ir apie galimybes panaudoti jau turimus rajono išteklius, apie partnerystės, kooperacijos galimybes.

Kiekvieną susitikimą moderavo VVG administracijos darbuotojai, mintis ir idėjas užrašydami ant lapų, vėliau parengė galutinį idėjų sąrašą, kuris leido lengviau apibrėžti

	vietos plėtros strategijos prioritetus, priemones, veiklos kryptis ir finansinį planą.
8.2.2.	<p>Principo laikymasis įgyvendinant VPS:</p> <p>Ukmergės rajono VVG, taikydama principą „Iš apačios į viršų“ VPS įgyvendinimo etape, aktyviai bendradarbiaus su plačiąja visuomene, ekonominiais ir socialiniais partneriais. Siekiant į atskirus VPS įgyvendinimo etapus įtraukti bendruomenines organizacijas, kitas NVO ir atskirus pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovus įgyvendinsime du įtraukimo į aktyvią gyventojų veiklą <i>metodus</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ aktyvusis skatinimas – aktyvinimas; ▪ suinteresuotų grupių, potencialių vietos projektų vykdytojų mokymai. <p>Aktyvus bendradarbiavimas bus vykdomas visuose VPS įgyvendinimo etapuose:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ rengiant kvietimų teikti vietos projektų dokumentaciją ir kviečiant teikti vietos projektų paraiškas <p>Siekiant efektyviai planuoti vietos plėtros strategijos lėšų panaudojimą, planuojama prieš kiekvieną kvietimą teikti vietos projektų paraiškas “rinkti” projektinius pasiūlymus ir atsižvelgiant į gautą informaciją planuoti kokioms vietos plėtros priemonėms ir kokia apimtimi bus skelbiami kvietimai teikti vietos projektų paraiškas. Tęstinės vietos projektų teikimo procedūros bus derinamos atsižvelgiant į visų Ukmergės rajono VVG socialinių-ekonominių partnerių poreikius, tuo pačiu nenukrypstant nuo vietos plėtros strategijos įgyvendinimo plano.</p> <p>Skelbimai apie planuojamus kvietimus teikti vietos projektų paraiškas bus publikuojami vietos spaudoje, Ukmergės rajono VVG internetinėje svetainėje www.ukmergesvvg.lt bei NMA tinklalapyje www.nma.lt.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ tvirtinant vietos projektus <p>Ukmergės rajono VVG valdyba sudaryta iš visų trijų sektorių: NVO ir kiti pilietinės visuomenės atstovai, verslo ir vietos valdžios atstovai, todėl tvirtinant vietos projektus visų trijų sektorių atstovai lygiaverčiai bus įtraukti į vietos projektų tvirtinimo procesą.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ siekiant suaktyvinti VVG teritorijos gyventojus teikti vietos projektų paraiškas ir pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus ir vykdant stebėseną <p>Dokumentai, vietos projektų paraiškų reikalavimai ir VPS įgyvendinimo rezultatai bus pristatomi vykdant VVG teritorijos aktyvinimo veiklas: mokymus, konsultacijas, informacinius renginius. 2016-2023 m. vietos plėtros strategijos įgyvendinimo rezultatai bus pristatomi konferencijose, aptariami per susitikimus.</p> <p>Ukmergės rajono VVG valdyba ir administracija bus atsakingos už tai, kad vietos subjektams būtų suteikta pagalba rengiant ir įgyvendinant suplanuotas veiklas. Ukmergės rajono VVG valdyba ir administracija sieks, kad laikotarpis, skirtas teikti vietos projektų paraiškas, būtų racionalus, laiko pakaktų konsultacijoms, iškilusioms problemoms spręsti ir parengti kokybiškas vietos projektų paraiškas. Kvietimams teikti vietos projektų paraiškas dokumentai bus parengti Ukmergės rajono VVG administracijos darbuotojų ir svarstomi bei tvirtinami kolegialiaame valdymo organe – valdyboje.</p> <p>Detalesnės veiklos pateikiamos VPS 10 dalyje “VPS įgyvendinimo veiksmų planas”.</p>
8.3.	Partnerystės principas:
8.3.1.	<p>Vietos partnerystės grupės, t.y. vietos veiklos grupės yra originalus ir svarbus „Leader“ metodo elementas. VVG užduotis yra nustatyti ir įgyvendinti vietinę plėtros strategiją, priimti sprendimus dėl savų finansinių išteklių skirstymo ir tuos išteklius valdyti. VVG gali veiksmingai skatinti tvarų vystymąsi, nes jos:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ sutelkia ir sujungia esamus valstybinio, privačiojo, pilietinio ir savanoriško sektorių žmogiškuosius ir finansinius išteklius;

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ suburia vietinius subjektus į kolektyvinius projektus ir daugiasektorinę veiklą, kad būtų pasinaudota bendradarbiavimu, bendrąja nuosavybe ir pasiekta kritinė masė, reikalinga vietovės ekonominiam konkurencingumui pagerinti; ▪ pagerina įvairių kaimo subjektų, neretai turinčių nedaug bendro darbo patirties, dialogą ir bendradarbiavimą, sumažindama galimų konfliktų tikimybę ir konsultacijomis bei diskusijomis palengvindamos derybas dėl sprendimų; ▪ dėl skirtingų partnerių sąveikos palengvina prisitaikymo ir pokyčių žemės ūkio sektoriuje procesus (pvz., aukštos kokybės produktai, maisto grandinės), aplinkos klausimų įtraukimą, kaimo ekonomikos diversifikavimą ir gyvenimo kokybės gerinimą. <p>VVG turi suburti valstybinius ir privačiuosius partnerius, būti subalansuota, jose turi būti esamų vietinių suinteresuotų grupių atstovų iš įvairių vietovės socialinių ir ekonominių sektorių. Sprendimo priėmimo lygmeniu privatieji partneriai ir asociacijos turi sudaryti ne mažiau kaip 50 % vietinės partnerystės. VVG priima sprendimus dėl vietinės kaimo plėtros strategijos krypties ir turinio bei dėl įvairių finansuotinių projektų.</p> <p>Principo laikymasis rengiant VPS:</p> <p>Ukmergės rajono VVG rengdama VPS bei priimdama sprendimus dėl jos priemonių, veiklos sričių ir finansinio plano didelį dėmesį skyrė partnerystės principo laikymuisi. Asociacija yra atvira naujiems nariams, t.y. užtikrina lanksčią, atvirą ir nediskriminuojančią naujų narių priėmimo tvarką. Ukmergės rajono VVG veikia partnerystės, grindžiamos trijų sektorių – pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios, principu. Ukmergės rajono VVG šiuo metu sudaro 39 nariai, atstovaujantys Ukmergės rajone veikiančius privačius juridinius ir fizinius asmenis, kaimo bendruomenes ir kitas nevyriausybinės organizacijas, vietos valdžios atstovus.</p> <p>Ukmergės rajono VVG valdyba susideda iš 16 narių renkamų visuotiniame narių susirinkime pagal skaidrią ir demokratinę procedūrą, nepažeidžiant partnerystės principo ir atstovauja skirtingiems sektoriams (partneriams):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ pilietinei visuomenei – 6 nariai; ▪ verslui – 5 nariai; ▪ vietos valdžiai (savivaldybei) – 5 nariai. <p>Taigi vadovaujantis aukščiau pateikta informacija aiškiai matyti, kad Ukmergės rajono VVG, jos visuotinis narių susirinkimas ir valdyba atitinka visus aukščiau vardintus partnerystės principo ypatumus.</p>
8.3.2.	<p>principo laikymasis įgyvendinant VPS:</p> <p>Įgyvendinant vietos plėtros strategiją bus laikomasi tokios pat Ukmergės rajono VVG ir sprendimo priėmimo organų struktūros. Būtina VVG valdybos narių rotacija vyks kas 3 metai, keičiantis ne mažiau kaip 1/3 valdybos narių, taip užtikrinant lanksčią, atvirą ir nediskriminuojančią VVG veiklą.</p> <p>Taip pat, siekiant sumažinti konfliktų tikimybę ir palengvinti sprendimų priėmimą, dėl projektų finansavimo VVG administracija ir valdybos nariai, vykdantys funkcijas numatytas tiesioginiuose pareiginiuose nuostatuose ar Ukmergės rajono VVG steigimo dokumentuose, organizuos susitikimus su potencialiais projektų teikėjais ir vykdytojais, vietos verslininkais ir ūkininkais. Susitikimų metu bus aptariamasi projektų idėjos, ieškoma bendrų plėtros krypties ir galimybių pasinaudoti jau turimais išteklių, bei infrastruktūra. Dar vienas svarbus šių susitikimų uždavinys – įgyvendinant partnerystės principą, kartu įgyvendinti ir teritorinį, t.y. siekti, kad vietos plėtros strategijos lėšos bendru sutarimu būtų paskirstytos tolygiai ir tikslingai visoje VVG teritorijoje.</p>
8.4.	<p>Inovacijų principas:</p>

8.4.1.	<p>„Leader“ gali atlikti svarbų vaidmenį, skatindamas taikyti naujus ir novatoriškus kaimo vietovių plėtros metodus. Toks novatoriškumas skatinamas suteikiant VVG plačią veiksmų laisvę ir lankstumo atsargą priimant sprendimus dėl veiklos, kurią VVG remia. Naujovių diegimą reikia suprasti plačiąja prasme. Tai gali būti naujo produkto, proceso pristatymas, naujos organizacijos ar rinkos sukūrimas.</p> <p>Principo laikymasis rengiant VPS:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ukmergės rajono VVG, kaip ir visų Lietuvoje veikiančių VVG, valdymo ir sprendimų priėmimų struktūra yra novatoriška lyginant su kitomis Lietuvoje veikiančiomis Asociacijomis. Rengiant vietos plėtros strategiją Ukmergės rajono VVG sudarė tik „Leader“ programą įgyvendinančioms Asociacijoms būdingą valdymo struktūrą bei į vietos plėtros strategijos rengimą įtraukė įvairių socialinių grupių partnerius, kartu įgyvendinama novatorišką „Iš apačios į viršų“ principą. Naujovėms kaimo vietovėse diegti gali prireikti perkelti ir pritaikyti kitur sukurtas naujoves, modernizuoti tradicinių formų žinias arba rasti naujus ilgalaikių kaimo problemų sprendimus, kai tinkamo ar ilgalaikio tų problemų nebuvo rasta kitokiomis strateginio poveikio priemonėmis. Vadovaudamasi šia nuostata ir siekdama inovatyviai įgyvendinti viena iš EŽŪFKP prioritetų „Skatinti socialinę įtrauktį, skurdo mažinimą ir ekonominę plėtrą kaimo vietovėse“, <i>Ukmergės VVG ėmėsi sekančių veiksmų:</i> <ul style="list-style-type: none"> ▪ įgyvendindama kitus Ukmergės rajono VVG projektus (tarpreregioninį projektą kartu su Molėtų, Švenčionių ir Širvintų vietos veiklos grupėmis; Tarptautinį projektą kartu su Estijos ir Latvijos vietos veiklos grupėmis) potencialiems projektų rengėjams bei vykdytojams buvo organizuoti inovatyvūs mokymai, susiję su bendruomenių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslumu, socialiniu verslu, bendradarbiavimu. ▪ organizavo susitikimus - diskusijas, su kaimo bendruomenių ir kitų įstaigų bei organizacijų atstovais, jaunimo ir verslo atstovais, seniūnais, VVG valdybos nariais, administracijos darbuotojais, kurios buvo orientuotos į verslumo įkaitinimą, projektinių idėjų, susijusių su pajamų generavimu išgryninimu. ▪ bendradarbiaujant su Švedijos Nacionaliniu kaimo tinklu Ukmergės rajone buvo organizuota Švedų įgyvendinto projekto „Tvari kaimo plėtra“, kuriame dalyvavo 5 Pabaltijo šalys (Švedija, Suomija, Lenkija, Latvija ir Lietuva), baigiamoji konferencija. Joje skaityti pranešimai, vykdytos praktinės diskusijos temomis: „Jaunimo verslumo skatinimas kaimo vietovėse – metodai ir būdai“; „Inovacijų plėtra jaunimo veikloje“. Konferencijoje dalyvavo ir žinių pasisėmė Ukmergės rajono kaimo bendruomenių, kitų nevyriausybinių organizacijų nariai http://www.leaderlietuva.lt/news/437/81/Baigiamasis-seminaras-dedikuotas-jaunimui.html. ▪ VPS numatytos inovatyvios priemonės: „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“; „Smulkių bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslų kūrimas ir plėtra, įskaitant žemės ūkio produktų gamybą, perdirbimą ir rinkodarą“. ▪ Inovacijų diegimą numatyta įgyvendinti per VPS priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritį „Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti“ ir VPS priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos sritį „Parama žemės ūkio produktų perdirbimui ir rinkodarai“.
8.4.2.	<p>Principo laikymasis įgyvendinant VPS:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ inovacijų diegimas bus skatinamas bendradarbiaujant, gilinant suinteresuotų šalių žinias pačios inovacijos ir jos supratimo plačiąja prasme srityje. Planuojama organizuoti bendrus mokymus, užsiėmimus su Ukmergės rajone veikiančiu verslu, pelno nesiekiančiomis organizacijomis, ypatingą dėmesį skiriant jaunimui. Tikslinės grupės bus skatinamos kurti tinklus ir panaudojant skirtingą patirtį ir praktiką kurti inovacijas. Taip pat VPS įgyvendinimo metu sieksime organizuoti kuo daugiau praktinių susitikimų su

	<p>inovacijas jau įgyvendinusiems projektų rengėjais.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ prieš skelbiant kvietimą teikti vietos projektų paraiškas ir atrenkant projektus bus organizuojamos diskusijos, praktinės darbo grupės, mokymai dėl inovacijų taikymo vietos projektuose. ▪ atrenkant vietos projektus, pagal tam tikras priemones, naudojant balų atrankos kriterijus pirmumas bus taikomas tiems projektams, kurie <i>projekto veiklomis (rezultatais) kuria inovacijas teritorijos (kaimo, seniūnijos) ir (arba) viso Ukmergės rajono (įskaitant miestą) lygmeniu:</i> <p>Priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritis: „Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti“.</p> <p>Priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos sritis: „Parama žemės ūkio produktų perdirbimui ir rinkodarai“.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Įgyvendinant VPS novatoriškos bendradarbiavimo formos bus užtikrinamos pasitelkiant novatoriškus „Iš apačios į viršų“ ir „Partnerytės“ principus. ▪ VPS įgyvendinimo metu organizuosime renginius, susijusius su inovatyvių vietos projektų įgyvendinimu, sieksime „parodyti“ įgyvendintų inovatyvių projektų sėkmingas ir problemines sritis.
8.5.	Integruoto požiūrio principas:
8.5.1.	<p>„Leader“ nėra sektorinės plėtros programa, todėl VPS turi turėti daugiasektorinį pagrindą, apimančią kelis veiklos sektorius. VPS numatyta veikla ir projektai turėtų būti susieti į visumą ir suderinti. Gali būti integruojama vieno sektoriaus veikla, visa programos veikla ar tam tikrų grupių veikla arba, svarbiausia, įvairių atitinkamų ekonomikos, socialinių, kultūros ir aplinkos subjektų ir sektorių ryšiai.</p> <p>Principo laikymasis rengiant VPS:</p> <p>Šis „Leader“ principas yra neatsiejama teritorinio ir „iš apačios į viršų“ principo dalis. Kaip matyti iš kartu su VPS pateikiamais dokumentais, rengiant VPS buvo organizuoti susitikimai-diskusijos su įvairių sektorių atstovais, vykdoma anketinė kaimo gyventojų apklausa. Siekiant ištirti atskirų socialinių, ekonominių ir aplinkosauginių sektorių situaciją apklausėme skirtingų sektorių atstovus: seniūnus, Ukmergės rajono savivaldybės kultūros ir sporto, socialinės paramos, švietimo bei strateginio planavimo ir investicijų skyrių darbuotojus.</p> <p>Atsižvelgiant į gautą informaciją ir siekiant daugiasektorinio pagrindo buvo suformuotos VPS priemonės, kurios skirtos įvairių interesų grupių projektams remti (žr. 9 lentelę „VPS priemonių ir veiklos sričių aprašymas“).</p> <p>Siekiant, kad vietos plėtros strategijoje numatyta veikla ir projektai būtų susieti į visumą visos VVG teritorijos ir regiono atžvilgiu, buvo atliktas vietos plėtros strategijos priemonių palyginimas su Ukmergės rajono savivaldybės ilgalaikės plėtros strategijos 2014 – 2020 metams prioritetams, priemonėms ir uždaviniais.</p>
8.5.2.	<p>Principo laikymasis įgyvendinant VPS:</p> <p>Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo metu bus vykdoma nuolatinė stebėseną, už kurią bus atsakinga VVG administracija ir VVG valdybos nariai (žr. 13 lentelę „VPS įgyvendinimo vidaus valdymas ir stebėseną“).</p> <p>Įgyvendinant VPS planuojama skelbti V kvietimus teikti vietos projektų paraiškas:</p> <p>I kvietimas – 2016 m. IV kv., planuojama 28,36 proc. VPS įgyvendinimui skirtų lėšų.</p> <p>II kvietimas – 2017 m. IV kv., planuojama 31,36 proc. VPS įgyvendinimui skirtų lėšų.</p> <p>III kvietimas – 2018 m. IV kv., planuojama 15,54 proc. VPS įgyvendinimui skirtų lėšų.</p> <p>IV kvietimas – 2020 m. II-III kv., planuojama 24,49 proc. VPS įgyvendinimui skirtų lėšų.</p> <p>V (rezervinis) kvietimas – 2022 m. I kv.</p> <p>Kvietimai teikti vietos projektų paraiškas bus skelbiami skirtingoms priemonėms. Siekiant</p>

	<p>tikslingai panaudoti vietos plėtros strategijos lėšas, išvengti klaidų bei atliekant nuolatinę vietos plėtros strategijos įgyvendinimo stebėseną ir VVG teritorijos gyventojų aktyvinimą, kvietimai bus skelbiami pagal atskiras priemones, vietos plėtros strategijos priemonių lėšas panaudojant kelių skirtingų kvietimų metu (žr. 10 lentelę „VPS įgyvendinimo veiksmų planas“).</p>
8.6.	Tinklaveikos ir bendradarbiavimo principas:
8.6.1.	<p>Darbas tinkle – tai „Leader“ grupių, kaimo vietovių administravimo institucijų ir organizacijų, dalyvaujančių ES kaimo plėtroje, neatsižvelgiant į tai, ar jos yra tiesioginės „Leader“ naudos gavėjos, keitimasis rezultatais, patirtimi ir žiniomis. Darbas tinkle – tai dalijimasis gerąja patirtimi, naujovių platinimas ir patirties, įgytos vykdant vietinę kaimo plėtrą, taikymas. Darbas tinkle susieja žmones, projektus ir kaimo vietas ir padeda įveikti kai kurių kaimo regionų izoliuotumą. Susiedamas „Leader“ grupes jis gali paskatinti imtis bendradarbiavimo projektų.</p> <p>Principo laikymasis rengiant VPS:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dalyvavimas VVG tinkle: Ukmergės rajono VVG reguliariai dalyvauja VVG tinklo valdybos, visuotiniuose susirinkimuose bei kituose posėdžiuose su Žemės ūkio ministerijos, Nacionalinės mokėjimo agentūros, LR seimo Kaimo reikalų komiteto atstovais. Aktyviai dalyvaujama VVG tinklo elektroninėje erdvėje, aptariant su LEADER metodo priemonių įgyvendinimu susijusius klausimus, vietos veiklos grupių bei jų tinklo problemas, veiklos planus. Ukmergės rajono VVG aktyviai dalyvauja Lietuvos ir užsienio šalių organizuojamose mugėse, konferencijose, gerosios patirties kelionėse: <ul style="list-style-type: none"> ▪ 2013 metais dalyvavome tarptautinėje vietos veiklos grupių mugėje, kurios tikslas stiprinti ir plėsti ne tik tarptautinius, bet ir regioninius VVG bendradarbiavimo ryšius ir iniciatyvas, suteikti galimybių keistis gerąja patirtimi. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Suomijos vietos veiklos grupės (LAG Paijanne) organizuotoje tarptautinėje konferencijoje „Tvari kaimo plėtra Baltijos šalyse“. ▪ Latvijos (Cesis) organizuotose bendruomenių olimpinėse žaidynėse. ▪ Dalykinėje kelionėje – seminare Graikijoje. ▪ Programos LEADER ir žemdirbių mokymo metodikos centro organizuotoje konferencijoje „Tieskime tarptautinio bendradarbiavimo tiltus“. ▪ Tarptautiniame seminare Čekijoje „Leader Fest 2011. Europos LEADER ir kaimų atnaujinimo bei plėtros priemonių įgyvendinimo patirtis“. ▪ Tarptautinėje konferencijoje Estijoje „Leader – donoras ar tvario plėtros vykdytojas“. ▪ Kasmetinėje PREPARE Gathering konferencijoje Makedonijoje. ▪ Parodoje Sprendimų ratas. ▪ Tarptautinėje konferencijoje Austrijoje „Kaimų atnaujinimas ir plėtros priemonių įgyvendinimo Vengrijoje ir Austrijoje patirtis“. ▪ Bendradarbiavimas su kitomis Lietuvos VVG (Ukmergės VVG buvo projekto iniciatorė ir koordinatorė): Ukmergės VVG buvo tarpregioninio projekto „Molėtų, Širvintų, Švenčionių, Ukmergės, Vilniaus rajonų dviračių maršrutas – galimybė kaimo ekonominės veiklos skatinimui“ finansuotų Lietuvos kaimo plėtros 2007-2013 metų programos lėšomis koordinatorė. <p>Projektas „Molėtų, Širvintų, Švenčionių, Ukmergės, Vilniaus rajonų dviračių maršrutas – galimybė kaimo ekonominės veiklos įvairinimui“ yra skirtas kaimo gyventojų verslumui bei paslaugų plėtrai skatinti, didinti ne žemės ūkio veiklą įvairovę kaimo vietovėse.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Bendradarbiavimas su užsienio VVG (Ukmergės VVG buvo projekto iniciatorė ir koordinatore):</i> <p>Ukmergės rajono VVG kartu su Cesio (Latvija) ir Polvamaa (Estija) vietos veiklos grupėmis įgyvendino tarptautinio bendradarbiavimo projektą „Jaunimas jaunimui“.</p> <p>Projektas „Jaunimas jaunimui“ yra skirtas parodyti ir atkreipti kaimo jaunimo dėmesį į vietos rajonų užimtumo galimybes kultūros, ekonomikos srityse bei skatinti jaunimą, po studijų, grįžti ir kurtis gyvenimui kaimo regionuose.</p>
8.6.2.	<p>Principo laikymasis įgyvendinant VPS:</p> <p>Tolimesnis šio principo taikymas priklausys nuo turimų Ukmergės rajono VVG lėšų ir galimybių teikti teritorinio ir tarptautinio bendradarbiavimo projektus. Bendradarbiavimo projektų tęstinumo ir naujų projektų idėjų sieksime ateityje, numatydami tolimesnius kaimo plėtros veiksmus ir organizuodami sekančias veiklas:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Dalyvaujant VVG tinkle ir bendradarbiaujant su kitomis Lietuvos VVG</i> <p>Kaip ir buvusiame periode, inicijuosime bendrus projektus su kitomis VVG, kitų VVG nariai bus kviečiami semtis gerosios patirties iš Ukmergės rajono VVG narių bei atvirakščiai. Inicijuos ne mažiau kaip vieną teritorinio bendradarbiavimo projektą. Bus stengiamasi aktyviai dalyvauti VVG tinklo veikloje. Tai užtikrins VVG administracijos darbuotojai, kurie visas naujienas perduos VVG nariams. VVG aktyviai dalyvaus Tinklo valdybos darbe, teiks pasiūlymus dėl teisės aktų pakeitimų, inicijuos du bendrus renginius, dalinsis gerąja patirtimi verslumo skatinimo srityje.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Bendradarbiaujant su kitomis užsienio VVG</i> <p>Ukmergės rajono VVG palaiko artimus ir aktyvius ryšius su Latvijos Cesio ir Estijos Poolvamaa vietos veiklos grupėmis, su kuriomis jau nuo 2011 metų turi pasirašiusios tarptautinio bendradarbiavimo partnerystės sutartis, taip pat stengsimės užmegzti naujų bendradarbiavimo galimybių. VPS įgyvendinimo metu inicijuosime bent vieną tarptautinio bendradarbiavimo projektus.</p> <p>Kiek leis Ukmergės rajono VVG finansinės galimybės stengsimės ir toliau dalyvauti Lietuvos Leader centro, PREPARE bei ELARD organizuojamuose renginiuose, gerosios patirties sklaidos konferencijose, mokymuose ir pan.</p>
8.7.	<p>Vietos finansavimo ir valdymo principas:</p>
8.7.1.	<p>principo laikymasis rengiant VPS:</p> <p>Apibrėžiant finansavimo ir valdymo principo laikymąsi rengiant VPS atsižvelgėme į VPS instrukcijoje pateiktą pavyzdžių aprašymus. Žemiau pateikiama informacija apie tai, kaip VPS rengimo procese buvo laikomasi vietos finansavimo ir valdymo principo, mažinančio vietos iniciatyvų finansavimo pasiūlos ir paklausos neatitiktį. Pateikiant informaciją vadovavomės principu, kad pavyzdyje pateikta informacija tai nėra klausimai ir aprašėme individualią patirtį.</p> <p>Ukmergės rajono VVG strategijos rengimo ir įgyvendinimo eigoje didelis dėmesys skiriamas gerai veiklos struktūrai, sėkmingai derinant valdymo, finansavimo ir administravimo priemones.</p> <p>Rengiant vietos plėtros strategiją Ukmergės VVG didelį dėmesį skyrė vietos gyventojų, kaimo bendruomenių, verslo ir viešojo sektoriaus įsitraukimui. Ukmergės rajono VVG akcentuoja bendradarbiavimą visais lygiais, todėl į viešuosius susitikimus, informacinius renginius susipažinti su 2016-2023 m. strategijos finansavimo galimybėmis buvo kviečiami visi suinteresuotieji asmenys.</p> <p>Siekiant surinkti kuo tikslesnę informaciją apie Ukmergės rajono esamą situaciją,</p>

	<p>gyventojų poreikius ir lūkesčius vietos plėtros strategija rengti buvo pradėta dar 2013 metais, reguliariai organizuojant darbo grupes skirtingomis temomis. Nujojo 2014-2020 finansavimo galimybės buvo plačiai viešinamos visame Ukmergės rajone, informacija apie organizuojamas darbo grupes ir kitus viešus renginius buvo platinama bendruomenių pirmininkų, seniūnų, jaunimo organizacijų lygmeniu. 2013 m. lapkričio – 2014 m. vasario mėnesiais buvo organizuoti 25 susitikimai, kuriuose dalyvavo 32 Ukmergės rajono kaimiškų vietovių bendruomenių ir kitų nevyriausybinų organizacijų atstovai, vietos verslininkai, kaimo turizmo sodybų savininkai, biudžetinių įstaigų (kultūros centrų filialų, muziejų, bibliotekų) atstovai, seniūnaičiai bei seniūnai.</p> <p>Siekiant surinkti kuo tikslesnę informaciją apie Ukmergės rajono esamą situaciją, gyventojų poreikius ir lūkesčius vietos plėtros strategija rengti buvo pradėta dar 2013 m., reguliariai organizuojant susitikimus su tikslinėmis grupėmis. Geriausias naujovių viešinimo būdas „iš lūpas“ pasiteisino, kadangi į darbo grupes atvykdavo naujų žmonių, turinčių naujų idėjų ir iniciatyvų. Siekiant neišskirti bendruomenių ar kitų organizacijų lyderių iš kitų narių į susitikimus visuomet buvo kviečiama daugiau nei po vieną žmogų, todėl buvo generuojamos remiantis ne vieno žmogaus nuomone.</p> <p>Siekiant skatinti partnerystę į darbo grupes buvo kviečiami skirtingų sektorių atstovai. Organizuojant darbo grupes Ukmergės rajone VVG turėjo tikslą – siekiant ekonominės Ukmergės rajono plėtros sujungti patirtį, žinias ir darbštumą, t.y. paskatinti smulkaus vietos verslo ir bendruomenių partnerystę vykdant ekonomines veiklas, todėl į susitikimus buvo kviečiami įvairius sektorius atstovaujantys vietos plėtros veikėjai.</p>
8.7.2.	<p>principo laikymasis įgyvendinant VPS:</p> <p>VPS įgyvendinimo metu bus vykdomi viešųjų ryšių veiksmai tam, kad vietos projektų rezultatai būtų žinomi visos Ukmergės rajono teritorijos gyventojams ir teiktų naudą gyventojams.</p> <p>Šiame procese ketinama ypač aktyviai bendradarbiauti su vietine Ukmergės rajono spauda, reguliariai atnaujinti Ukmergės rajono VVG tinklapį www.ukmergesvvg.lt. Taip pat viešinant Ukmergės rajono vietos veiklos grupės 2016-2023 metų vietos plėtros strategiją aktyviai bendradarbiauti su Ukmergės rajono bendruomenių sąjunga.</p> <p>Kvietimų teikti vietos projektų paraiškas metu Ukmergės rajono VVG sudarys vienodas sąlygas vietos projektų paraiškų teikėjams, taip siekdama, kad vietos projektai geriausiai atitiktų VPS tikslus ir prioritetus. Viešai skelbiamuose priemonių aprašymuose detalizuoti tinkami projektų teikėjai, finansavimo galimybės, atrankos kriterijai projektų vertinimui.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vietos finansavimo mechanizmų paiešką ir kūrimą <p>VPS įgyvendinimo plane numatyti įvairūs vietos projektų finansavimo mechanizmai. Vienas iš finansavimo būdų taikomas privataus verslo projektams, šiuo atveju paramos lyginamoji dalis sudaro iki 50 proc.tinkamų finansuoti išlaidų, prie kurių įgyvendinimo pareiškėjai turi prisidėti nuosavu piniginiu įnašu. Kitas mechanizmas naudojamas ne pelno projektams, kurių paramos intensyvumas gali siekti iki 80 proc.tinkamų finansuoti išlaidų ir sudaryta galimybė prie vietos projekto įgyvendinimo prisidėti ne tik piniginiu įnašu bet ir savanorišku darbu.</p> <p>Siekdama ieškoti vietos finansavimo mechanizmų Ukmergės rajono VVG organizuos bendrus susitikimus su Kredito unijos darbuotojais, taip siekiant papildomo vietos projektų finansavimo ir (arba) nuosavo įnašo į projektą padengimo. Taip pat, vietos projektų idėjos bus pristatomos Ukmergės rajono savivaldybės tarybai, taip siekiant rajono biudžete numatyti lėšų projektų koofinansavimui.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Galimybę suvienyti partnerių išteklius <p>Siekiant užtikrinti bendruomenių ir kitų organizacijų lyderių ir naudos gavėjų bendradarbiavimą Ukmergės rajono VVG pelno nesiekiančiuose projektuose (projektus, kuriuos teikia NVO, VšĮ, savivaldybė ir jos biudžetinės įstaigos) kaip vienus iš svarbiausių atrankos kriterijų apibrėžė:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>projekto tikslinės grupės, potencialių naudos gavėjų, įtraukimas į projekto rengimą (apklausos, tyrimai, analizės, susirinkimai ir pan.);</i> ▪ <i>didesnis projekto naudos gavėjų skaičius, t.y. sukurtomis paslaugomis besinaudojančių asmenų skaičius;</i> ▪ <i>projektas įgyvendinamas partnerystėje su kitais subjektais dalyvaujančiais projekto veiklose ir besinaudojančiais projekto rezultatai;</i> ▪ <i>rengiant projektą buvo iširta rinka ir (arba) atlikta panašias paslaugas ar gaminius į rinką tiekiančių konkurentų analizė ir (arba) pasirašytos sutartys su galimais prekių ar paslaugų pirkėjais;</i> ▪ <i>Bendravimo užsibrėžtų vietos plėtros uždavinių sprendimą</i> <p>Siekiant vietos plėtros strategijos įgyvendinimą suderinti su aktualiais vietos gyventojų, organizacijų, verslininkų poreikiais, prieš kvietimus teikti vietos projektų paraiškas planuojama surinkti projektines idėjas ir taip tinkamai suplanuoti skelbiamų kvietimų priemones bei biudžetą.</p>
Horizontalieji principai ir prioritetai:	
8.8.	Jaunimas:
8.8.1.	<p>VVG veiksmai, susiję su principo laikymusi rengiant VPS:</p> <p>Remiantis LR Finansų Ministerijos 2014 metų kovo 10 d publikuotomis metodinėmis gairėmis institucijoms, pareiškėjams ir projektų vykdytojams „Lyčių lygybės ir nediskriminavimo prioriteto įgyvendinimas ES struktūrinės paramos investicijose“ jaunimas įvardijamas kaip tikslinė grupė, patirianti diskriminaciją. Todėl Ukmergės rajono VVG buvo nutarta VPS rengimo metu ypatingą dėmesį skirti šios tikslinės grupės įtraukimui į bendrus strategijos kūrimo veiksmus.</p> <p>Siekdami įtraukti Ukmergės jaunimą ir jaunos asmenis atliekant rajono socialinės, ekonominės ir aplinkos situacijos analizę ir formuojant SSGG teiginius ir plėtros poreikius organizavome skirtingus darbo metodus:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ukmergės rajono VVG jaunimo iki 29 metų amžiaus įtraukimui į strategijos rengimą organizavo diskusijas 4 kaimiškose mokyklose (2 gimnazijos ir 2 vidurinės mokyklos) su jaunimo atstovais, kurių metu buvo pristatytas diskusijų klausimynas – anketa, skirta jaunimo poreikiams išsiaiškinti. Renginio metu jaunimui buvo aiškinama, kam skirta ši anketa, išdiskutuotas kiekvienas klausimas. Diskusijas moderavo Ukmergės rajono VVG administracijos darbuotoja ir valdybos narys. Visa diskusija buvo konspektuojama ir vėliau parengtas pristatymas Ukmergės rajono VVG valdybai (žr. priedą Nr. 11). <p>Diskusijų klausimyną sudarė 9 atviri klausimai susiję su:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ laisvalaikiu ir erdvėmis, skirtomis užimtumui; ▪ sportu ir sveika gyvensena; ▪ sąlygomis realizuoti pomėgius, išskirtinius poreikius; ▪ renginiais jaunimui; ▪ jaunimo dalyvavimu bendruomeninėje veikloje; ▪ partneryste ir ryšiais su kitomis bendruomenėmis, organizacijomis; ▪ mokymuisi, savišvieta; ▪ darbine veikla, materialine gerove; ▪ paskutinį sakinį jaunimas turėjo užbaigti pats: „Aš pasilikčiau gyventi kaime jei.....“. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ukmergės rajone gyvenantys jauni asmenys iki 40 metų dalyvavo darbo grupėse, kartu su kitais asmenimis (matyti registracijos lapuose), taip pat ši amžiaus grupė dalyvavo ekspertų apklausos, t.y. pildė situacijos ir poreikių tyrimo anketas. Pagal anketų rezultatų apibendrinimą matyti, kad apklausoje dalyvavo jaunimas nuo 18 iki 29 metų (13 respondentai) ir asmenys nuo 30 iki 45 metų (49 asmenys). <p>Atsižvelgdami į jaunimo ir jaunų žmonių situacijos analizę ir poreikius nustatėme VVG</p>

	<p>teritorijos plėtros poreikius prioritetine tvarka, taip pat numatėme vietos plėtros strategijos priemonės ir veiklos sritis, skirtas šiai tikslinei grupei:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritis „Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse pradėti“. <p>Planuojant lėšas buvo vadovautasi Vietos plėtros strategijų atrankos taisyklių nuostatomis, taip pat, įvertinant galimybes įgyvendinti projektus pagal numatytas priemones, buvo atliktas natūralus planavimas ir panaudota praeito finansavimo laikotarpio patirtis. Numatyta konkrečiai projektams skiriamų lėšų procentinė dalis. Tokiu būdu užtikriname, kad vietos plėtros strategijos įgyvendinimo laikotarpiu numatytos ir planuojamos jaunimo, jaunų žmonių iniciatyvos bus išgirstos ir įgyvendintos.</p> <p>Norime pažymėti, kad buvo pasirinktos kitos amžiaus grupės nei nurodyta VPS rengimo instrukcijoje, kadangi pasiekti tikslinę grupę nuo 14 iki 29 metų yra sudėtinga ir duomenys gali neatitikti tikrovės.</p> <p>Siekiant gauti patikimus duomenis organizavome susitikimus su Ukmergės rajone veikiančiomis gimnazijomis, o mokyklą bagausius jaunimo atstovus ir jaunus asmenis apklausėme anketiniu būdu. Dėl šių priežasčių amžiaus „lūžis“ yra skirtingas nei pateikiama VPS rengimo instrukcijoje.</p>
8.8.2.	<p>VVG veiksmai, susiję su principo laikymusi įgyvendinant VPS:</p> <p>Siekdami laikytis šio principo visuose VPS įgyvendinimo etapuose, esame numatę visą eilę veiksmų, <i>kurių imsimės:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Organizuojant VVG valdymo organo darbą. Ukmergės rajono VVG valdyboje išrinkti 7 asmenys iki 40 metų amžiaus, t.y. 43,75 proc. visų valdybos narių. Šį skaičių sieksime išlaikyti visą VPS įgyvendinimo laikotarpį. ▪ Kviečiant teikti vietos projektų paraiškas. Prieš skelbiant kvietimus teikti vietos projektų paraiškas organizuosime Ukmergės rajono vietos plėtros strategijos prioritetų ir priemonių pristatymo renginius, kurių metu akcentuosime atrankos kriterijus, skirtus jaunimui, kurie suteikia pranašumą prieš kitus pareiškėjus. <p>Priemonėje „Parama kaimo gyventojų aktyvumo ir pilietiškumo skatinimui, bendrų iniciatyvų rėmimui“ kaip viena iš galimų finansuoti projekto veiklų numatyta: <i>parama įvairių jaunimo iniciatyvų kūrimuisi ir motyvacijos gyventi kaime didinimas.</i></p> <p>Taip pat jaunimo ir jaunų asmenų verslo iniciatyvų skatinimui skirta atskira priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritis „Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse pradėti“, kurioje pareiškėjais gali būti tik fiziniai asmenys ne vyresni nei 40 metų amžiaus.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Atrenkant vietos projektus. Tam tikrose VPS priemonėse Jaunimo ir jaunų asmenų įtrauktį numatėme kaip vieną iš projektų <i>atrankos kriterijų:</i> <p>Priemonė „Smulkių bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslų kūrimas ir plėtra, įskaitant žemės ūkio produktų gamybą, perdirbimą ir rinkodarą“ <i>ne mažiau kaip 50 proc. darbo vietų sukurta asmenims iki 40 metų</i> .</p> <p>Priemonės „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos sritis „Parama žemės ūkio produktų perdirbimui ir rinkodarai“ atrankos kriterijus <i>“ paraišką teikia ūkininkas (fizinis asmuo) jaunesnis kaip 40 metų arba privatus juridinis asmuo, kurio darbuotojų amžiaus vidurkis (ne mažiau kaip 12 mėn. prieš paraiškos teikimą) yra mažesnis kaip 40 metų (vertinama paraiškos pateikimo metu) ”.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus, vykdant VPS įgyvendinimo stebėseną ir vykdant VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo skatinimo veiklas. <p>Vykdant veiklas, susijusias su vietos gyventojų aktyvinimu į planuojamus organizuoti informacinius, konsultacinius renginius įtrauksime ir jaunimą iki 29 metų, ir jaunus asmenis iki 40 metų. Jaunimą taip pat įtrauksime ir į apklausas dėl mokymų poreikio ir</p>

	<p>atsižvelgiant į išsakytą poreikį organizuosime mokymus atskiroms amžiaus grupėms aktualiais klausimais.</p> <p>Taip pat jaunimą ir jaunus asmenis kviesime į visus Ukmergės rajono VVG organizuojamus renginius, konferencijas, sieksime, kad organizuojant gerosios patirties ar kitas su vietos plėtros strategijos priemonių įgyvendinimu susijusias keliones būtų įtraukta ne mažiau kaip 20 proc. jaunų žmonių.</p>
8.9.	Kultūra:
8.9.1.	<p>VVG veiksmai, susiję su prioriteto laikymusi rengiant VPS</p> <p>Įvairiapusiai veiksniai, lemiantys artimesnius tarpsektorinius ryšius Ukmergės rajono VVG teritorijoje, siejami su kultūros tęstinumo užtikrinimu, jos nuolatinio formavimusi.</p> <p>Kaip vieną iš tikslinių sričių rengiant VPS Ukmergės rajono VVG nagrinėjo kultūros situaciją rajone.</p> <p>Ukmergės rajono kultūros ir meno srities atstovai, rajono savivaldybės kultūros skyrius, seniūnai bei bendruomenės aktyviai dalyvavo rengiant Ukmergės rajono 2016-2023 metų vietos plėtros strategiją, analizuojant kultūros situaciją rajone ir numatant kultūros plėtros priemones. Kultūros tema buvo diskutuojama darbo grupių metu, buvo aptariama, kaip plėtoti partnerystę tarp kultūros filialų ir bendruomenių, kaip organizuoti bendras veiklas, kadangi tiek kultūros centrų filialų, tiek bendruomenių veiklose dalyvauja tie patys žmonės. Buvo aptarti bendrų projektų galimybės.</p> <p>Atliekant rajono situacijos analizę taip pat buvo nagrinėjama kultūros situacija rajone: veikiantys kolektyvai, tradicinės šventės, veikiančios nevyriausybinės organizacijos, veikiančios kultūros įstaigos. Išanalizavus viešai prieinamą ir seniūnų, rajono savivaldybės skyrių arba bendruomenių pateiktą informaciją buvo apibrėžti 3 teiginiai, nusakantys rajono stiprybes (R50, R51, R55). Kaip vieną iš plėtros poreikių ekspertų apklausoje dalyvavę asmenys nurodė „Bendruomeniškumą skatinančių iniciatyvų ir veiklų kūrimas, jų veiklos materialinių sąlygų gerinimas, kaimo lyderių ugdymas“. Atsižvelgiant į visą tai Ukmergės rajono VVG numatė <i>priemonės</i> „Kaimo gyventojų socialinio ir kultūrinio aktyvumo ir jaunimo užimtumo skatinimas, kompetencijų didinimas“ <i>veiklos sritį</i> „Parama kaimo gyventojų aktyvumo ir pilietiškumo skatinimui, bendrų iniciatyvų rėmimui“, kurios tikslas – vienyti įvairių amžiaus ir socialinių grupių kaimo žmones ir organizacijas, skatinti jų bendravimą ir bendradarbiavimą, ugdyti savitarpio pagalbos įpročius ir tuo pačiu sukurti gyvenimui ir poilsiui patrauklią aplinką Ukmergės rajone.</p>
8.9.2.	<p>VVG veiksmai, susiję su prioriteto laikymusi įgyvendinant VPS:</p> <p>Vykdamas veiklas, susijusias su vietos gyventojų aktyvinimu į planuojamus organizuoti informacinius, konsultacinius renginius įtrauksime ir rajono kultūros centro filialų, bibliotekų darbuotojus, kitus menininkus, ar su kultūra susijusius asmenis.</p> <p>Kultūros atstovus taip pat įtrauksime ir į apklausas dėl mokymų poreikio ir atsižvelgiant į išsakytą poreikį organizuosime mokymus temomis, susijusiomis su kultūros plėtra.</p> <p>Taip pat kultūros atstovus kviesime į visus Ukmergės rajono VVG organizuojamus renginius, konferencijas, sieksime, kad organizuojant gerosios patirties ar kitas su vietos plėtros strategijos priemonių įgyvendinimu susijusias keliones būtų įtraukti kultūros sritį atstovaujantys asmenys.</p> <p>Pagal VPS numatytą <i>priemonės</i> „Kaimo gyventojų socialinio ir kultūrinio aktyvumo ir jaunimo užimtumo skatinimas, kompetencijų didinimas“ <i>veiklos sritį</i> „Parama kaimo gyventojų aktyvumo ir pilietiškumo skatinimui, bendrų iniciatyvų rėmimui“ numatytos remti veiklos, susijusios bendruomenių kultūrinės tapatybės, kūrybingumo, bendruomeniškumo ir pilietiškumo puoselėjimu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ parama kaimo gyventojų aktyvumo ir pilietiškumo skatinimui; ▪ parama kaimo gyventojų bendrų iniciatyvų rėmimui; ▪ parama kultūrinių, socialinių iniciatyvų kūrimuisi ir veiklų vykdymui.

8.10.	Darnus vystymasis (įskaitant aplinkosaugą ir klimato kaitos švelninimo veiksmus):
8.10.1.	<p>Darnusis vystymasis – tai vystymasis, kurio metu yra derinami ekonominiai, socialiniai ir aplinkos aspektai siekiant patenkinti dabarties kartos poreikius, kartu nepabloginant gyvenimo sąlygų ateities kartoms.</p> <p>VVG veiksmi, susiję su principo laikymusi rengiant VPS: Rengiant vietos plėtros strategiją buvo atliekami įvairūs gyventojų poreikių bei esamos situacijos tyrimai ir apklausos. Apibendrinus visus gautus rezultatus buvo įvertinta esama rajono situacija ir nustatyti strategijos prioriteti ir priemonės.</p> <p>Kokiais būdais tyrėte aplinkos situaciją VVG teritorijoje. Atskiro aplinkos situacijos tyrimo VVG teritorijoje neatlikome. Rengdami Ukmergės rajono VVG vietos plėtros strategiją vadovavomės Ukmergės rajono savivaldybės parengtais dokumentais (http://www.ukmerge.lt/go.php/lit/Aplinkos-apsauga/1).</p> <p>Kokie VPS prioriteti ir priemonės, veiklos sritys turės teigiamos įtakos VVG teritorijos darniam vystymuisi. Darnus vystymasis – tai ekonominio planavimo požiūris, kuriuo skatinamas ekonominis augimas ir plėtra, tačiau taip pat saugant aplinkos kokybę ateinančioms kartoms.</p> <p>Atsižvelgiant į šią darnaus vystymosi sampratą numatėme sekančias VPS priemones ir veiklos sritis, kurios turės teigiamos įtakos darniam vystymuisi: Priemonė „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“; Priemonė „Ūkio ir verslo plėtra“; Priemonė „Smulkių bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslų kūrimas ir plėtra, įskaitant žemės ūkio produktų gamybą, perdirbimą ir rinkodarą“;</p> <p>Projektams keliamų reikalavimų formulavime bus nurodoma, kad vykdomos veiklos neturėtų daryti neigiamų pasekmių aplinkai. Jeigu projektas gali turėti įtakos aplinkos apsaugai tokiu atveju turėtų būti atliekamas projekto poveikio aplinkai vertinimas (jei pagal teisės aktus privalomas). Jeigu vietos projekto veiklos daro neigiamą poveikį aplinkai tokiu atveju būtina vietos projektuose numatyti priemones, kuriomis bus vykdoma neigiamo poveikio aplinkai prevencija.</p> <p>Atsižvelgiant į šią darnaus vystymosi sampratą numatėme sekančias VPS priemones ir veiklos sritis, kurios yra neutralios darniam vystymuisi: Priemonė „Parama investicijoms į kaimo gyventojams svarbius viešuosius objektus ir kraštovaizdžio gerinimą“; Priemonė „Kaimo gyventojų socialinio ir kultūrinio aktyvumo ir jaunimo užimtumo skatinimas, kompetencijų didinimas“.</p> <p>VPS priemonių, jų veiklos sričių pagal poveikį VVG teritorijos darniam vystymuisi, kurios turėtų tiesioginės neigiamos įtakos darniam vystymuisi nėra.</p>
8.10.2.	<p>VVG veiksmi, susiję su principo laikymusi įgyvendinant VPS: Visuose VPS įgyvendinimo etapuose ypatingas dėmesys bus skiriamas tam, kad įgyvendinami projektai neturėtų neigiamos įtakos Ukmergės rajono VVG teritorijos darniam vystymuisi ir jos aplinkos būklei, kad į projektų atrankos procesus būtų kuo aktyviau įtraukiami asmenys, turintys gebėjimų darnaus vystymosi ir aplinkos apsaugos srityje, kad projekto diegėjams būtų teikiama metodinė pagalba šiais klausimais. Šis principas bus viešinamas jau kvietimų teikti paraiškas metu, t.y. projektų įgyvendinimo taisyklėse ir (arba) jų prieduose bus pateikti klausimai, susiję su projektų atiktimi darnaus vystymosi principui.</p> <p>Teikiant vietos projektų paraiškas vietos projektų pareiškėjų bus prašoma aprašyti vietos</p>

	<p>projekto atitiktą darnaus vystymosi principui ir atsakant į sekančius klausimus:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ar projekto veiklose nenumatyti veiksmai, kurie turėtų neigiamą poveikį darnaus vystymosi principų įgyvendinimui; ▪ ar projekto veiklose numatyti veiksmai ir priemonės, kuriomis bus vykdoma neigiamo poveikio aplinkai prevencija; ▪ ar projektas ir planuojamos vykdyti veiklos iš esmės neprieštarauja Europos Bendrijos bei Nacionalinės darnaus vystymosi strategijos nuostatomis; ▪ ar projekto veiklos nepažeidžia aplinkos apsaugos reikalavimų ir jose nėra numatytos investicijos, kurios galėtų turėti kokią nors įtaką aplinkosaugai; ▪ ar projekto veiklose planuojami veiksmai ir investicijos nedarą neigiamos įtakos sprendžiant socialines bei ekonomines problemas; ▪ ar projekto veiklomis siekiama aktyvinti projekto dalyvius ieškant galimų socialinių bei ekonominių problemų sprendimų konkrečiose kaimo vietovėse prisidedant prie nedarbo, skurdo arba socialinės atskirties mažinimo; ▪ ar projektas neprieštarauja darnaus vystymosi nuostatomis regionų plėtros srityje, vadovaujantis Lietuvos regioninės politikos iki 2013 metų strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. gegužės 23 d. nutarimu Nr. 575 (Žin., 2005, Nr. 66-2370). <p>Kvietimų teikti paraiškas etape ypatingai akcentuosime tai, jog įgyvendinamų projektų veiklos, turinčios aiškios neigiamos įtakos – nepriimtinos Ukmergės rajono VVG teritorijos darniam vystymuisi ir aplinkos kokybei. Šis principas bus viešinamas jau kvietimų teikti paraiškas informacijoje.</p> <p>VPS rezultatų sklaidos ir VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo metu bus akcentuojama būtinybė laikytis darnaus vystymosi principo ne tik rengiant vietos projektus, juos įgyvendinant, bet ir užtikrinant jų priežiūrą. Projektų vykdytojams ir potencialiems pareiškėjams bus akcentuojama būtinybė, jog projektų veiklos padėtų spręsti socialines ir ekonomines problemas, prisidėtų prie nedarbo, skurdo ir socialinės atskirties mažinimo.</p>
8.11.	Moterų ir vyrų lygios galimybės ir nediskriminavimo skatinimas
8.11.1.	<p>Lietuvoje pasiekta pažanga įtvirtinant moterų ir vyrų lygias galimybes. Tačiau daugelis darbo rinkos rodiklių (nedarbo, skurdo lygis, darbo rinkos susiskaidymas į „vyrškas“ ir „moteriškas“ ar rasubes profesijas, gaunamas atlygis už darbą ir kt.) rodo, kad praktikoje vyrų ir moterų padėtis skiriasi. Lygios galimybės yra viena iš EB horizontaliųjų sričių, todėl į ją privaloma atsižvelgti taip pat visais ES struktūrinės paramos etapais – užtikrinti moterų ir vyrų lygybę ir lyčių lygybės principo įgyvendinimą visose srityse ir nediskriminavimą dėl lyties, rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos gaunant paramą ir (arba) naudojantis jos rezultatais. Naujuoju 2014-2020 m. programavimo laikotarpiu lyčių lygybės ir nediskriminavimo principai išlieka tarp svarbiausių ES struktūrinių ir investicinių fondų panaudojimo horizontaliųjų prioritetų. Horizontalumas reiškia, kad lyčių lygybės ir nediskriminavimo prioritetą gali ir turi būti įgyvendinami visose srityse pagal ES struktūrinės paramos panaudojimo strategiją vykdomuose projektuose nuo švietimo iki turizmo⁸⁸.</p> <p>VVG veiksmai, susiję su principo laikymusi rengiant VPS Vertinant lyčių lygybės ir diskriminavimo aspektus, pripažįstama, kad vyrai ir moterys</p>

⁸⁸Lyčių lygybės ir nediskriminavimo prioriteto įgyvendinimas ES struktūrinės paramos investicijose. Metodinės gairės institucijoms, pareiškėjams ir projektų vykdytojams, LR Finansų ministerija, 2014

	<p>neturi vienodų sąlygų naudotis visuomenės ištekliais ir galimybėmis. Todėl naujoje VPS strategijoje numatėme priemones, leidžiančias integruoti lyčių lygybės ir nediskriminavimo aspektus. Rengiant VPS, Ukmergės rajono VVG iniciavo tų grupių, kurios šiame procese turėjo galimybę būti silpniau išgirstos, įtraukimą. Vykdytoje ekspertų anketinėje apklausoje, darbo grupių susitikimuose buvo sudarytos galimybės dalyvauti visiems rajono gyventojams, nepriklausomai nuo tautinės kilmės, religinių įsitikinimų, negalios, šeimyninės padėties ar lytinės orientacijos, kviečiant atvirai išsakyti savo ar atstovaujamos grupės nuomonę, poreikius, siūlymus, pastabas.</p> <p>VPS rengimo metu lyčių lygybės ir nediskriminavimo (išskyrus jaunų žmonių pozityviąją diskriminaciją) horizontalųjį prioritetą įgyvendinome strategijoje nustatytuose prioritetuose ir priemonėse, išlaikydami atvirumo ir lygiateisiškumo principus, užtikrinančius galimybę dalyvauti ir diskriminavimą patiriančių grupių atstovams.</p> <p>Formuojant Ukmergės rajono kolegialų valdymo organą (valdybą) taip pat buvo išlaikyta lyčių lygybė, valdybos darbe dalyvauja 7 moterys, t.y. 43,75 proc., ir 9 vyrai, t.y. 56,25 proc.</p>
8.11.2.	<p>VVG veiksmai, susiję su principo laikymusi įgyvendinant VPS:</p> <p>VPS įgyvendinimo etape ypač didelį dėmesį esame numatę skirti teigiamo poveikio šio principo įgyvendinimo planavime..</p> <p>Lygybę ir nediskriminavimo principą numatoma taikyti kiekviename vietos plėtros strategijos įgyvendinimo etape:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ organizuojant Ukmergės rajono VVG administracijos darbą; ✓ organizuojant Ukmergės rajono VVGvaldymo organo darbą; ✓ kviečiant teikti vietos projektų paraiškas; ✓ vertinant ir tvirtinant tvirtinant vietos projektus; ✓ pristatant vietos plėtros strategijos įgyvendinimo rezultatus; ✓ vykdamt vietos plėtros strategijos teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo veiklas. <p>Vertinant vietos projekto atitiktį lygių galimybių sričiai numatoma atsižvelgti į tai:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ar vietos projekte numatytos veiklos ir veiksmai nedaro neigiamos įtakos lyčių lygybės principo įgyvendinimui; ▪ ar vietos projekte numatytos veiklos ir veiksmai nedaro neigiamos įtakos nediskriminavimo dėl lyties, rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, amžiaus, negalios, seksualinės orientacijos principo įgyvendinimui; ▪ ar planuojamos vykdyti vietos projekto veiklos nepažeidžia Lietuvos Respublikos lygių galimybių bei Lietuvos Respublikos vyrų ir moterų lygių galimybių įstatymo ir jose nenumatyti veiksmai prieštaraujantys šių įstatymų nuostatoms; ▪ ar neribojamos vienodos galimybės vyrams ir moterims dalyvauti vietos projekto veiklose ir naudotis projekto rezultatais; ▪ ar neribojamos vienodos galimybės bet kokios rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, amžiaus, negalios, seksualinės orientacijos atstovams dalyvauti vietos projekto veiklose ir naudotis projekto rezultatais; ▪ ar vietos projekte ir planuojamose vykdyti jo veiklose nenumatyti apribojimai, kurie gali arba galėtų būti siejami su lygiomis galimybėmis; ▪ ar planuojamos vykdyti projekto veiklos padės arba gali padėti spręsti su lyčių lygybe ir nediskriminavimu susijusias problemas, ar neprisidės prie šių problemų aštravimo; ▪ ar rengiant vietos projektą arba planuojant jį įgyvendinti ketinama imtis kokių papildomų veiksmų padėsiančių socialiai atskirtoms grupėms naudotis projekto veiklų rezultatais (pvz. informacija apie projektą bus pateikiama neįgaliesiems prieinama forma,

projekto komandai bus suorganizuotas trumpas seminaras-paskaita apie lyčių lygybės ir nediskriminavimo klausimus ir pan.).

▪ **Organizuojant Ukmergės rajono VVG administracijos darbą** darbuotojai nebus diskriminuojami dėl rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos;

▪ **Organizuojant Ukmergės rajono VVG valdymo organo darbą** bus užtikrinamas lyčių lygybės principas bei valdymo organo narių nediskriminavimas dėl rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos ir jis atitiks „Leader“ metodo keliamus lyčių lygybės keliamus reikalavimus 40:60 bet kurios lyties atstovų;

▪ **Kviečiant teikti vietos projektų paraišką** bus užtikrinamas lyčių lygybės principas bei pareiškėjų nediskriminavimas dėl rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos;

▪ **Vertinant ir tvirtinant vietos projektus** bus užtikrinamas pareiškėjų nediskriminavimas dėl lyties, rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos;

▪ **Pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus** bus užtikrinamas nediskriminavimas dėl lyties, rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos, visi suinteresuoti asmenys turės galimybę dalyvauti pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus;

▪ **Vykdam VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo veiklas** bus užtikrinamas nediskriminavimas dėl lyties, rasės arba etninės kilmės, religijos arba tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos, visi suinteresuoti asmenys turės galimybę jose dalyvauti

9. VPS priemonių ir veiklos sričių aprašymas		
9.1. VPS priemonės, neturinčios veiklos sričių		
9.1.1. VPS prioritetas Nr. I. Ekonominio gyvybingumo kaimo vietovėse skatinimas		
9.1.1.1. VPS priemonė. NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra		
<i>LEADER-19.2-SAVA-1</i>		
9.1.1.1.1.	VPS priemonės tikslas: Mažinti skurdo riziką skatinant nevyriausybinių sektoriaus ekonominę veiklą, kuria siekiama socialinės naudos ir bendradarbiavimo skatinimo Ukmergės kaimiškose vietovėse	
9.1.1.1.2.	Priemonės apibūdinimas	<p>Priemonė yra skirta skatinti ekonominę veiklą, kuria siekiama socialinės naudos ir atskirties mažinimo, bendradarbiavimo skatinimo Ukmergės rajono kaimiškose teritorijose. Šiuo metu susiduriame su visuomenės senėjimo, bedarbystės, mažas pajamas gaunančių asmenų bei įvairiomis socialinėmis problemomis, todėl būtina ieškoti naujų ir inovatyvių būdų kurti veiklas, kurios tiek padėtų spręsti bendruomenines, Ukmergės rajonui aktualias, problemas, tiek būtų finansiškai tvarios. Remiami viešieji, pajamas generuojantys vietos projektai.</p> <p>Remiamos veiklos:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Paslaugų socialiai pažeidžiamoms grupėms (socialinės rizikos šeimoms, vienišiams ir senyviems žmonėms, daugiavaikėms šeimoms, bedarbiams, vaikams, mažamečius vaikus auginančios šeimos, neįgaliesiems ir pan.) kūrimas; ▪ Sąlygų socialiai pažeidžiamoms grupėms (socialinės rizikos šeimoms, vienišiams ir senyviems žmonėms, daugiavaikėms šeimoms, bedarbiams, vaikams, mažamečius vaikus auginančios šeimos, neįgaliesiems ir pan.) įsidarbinti sudarymas; <p>Priemonė skirta darbo vietoms kurti. Planuojama, kad pagal šią priemonę bus įgyvendinti 4 vietos projektai ir sukurtos 6 darbo vietos.</p>
9.1.1.1.2.	Pagal priemonę remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.1.1.1.2.1.	<i>pelno</i>	☒
9.1.1.1.2.2.	<i>ne pelno</i>	☐
9.1.1.1.3.	Tinkami paramos gavėjai	<p>Pareiškėjais gali būti Ukmergės rajone, įskaitant Ukmergės miestą registruoti ir įprastinę veiklą vykdančios viešieji pelno nesiekiantys juridiniai asmenys, įregistruoti pagal Lietuvos Respublikos Nevyriausybinių organizacijų plėtros, arba Asociacijų arba Viešųjų įstaigų, arba Labdaros ir paramos fondų įstatymus.</p> <p>Tinkami paramos gavėjai:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ukmergės rajone, įskaitant Ukmergės miestą registruotos ir įprastinę veiklą vykdančios kaimo bendruomenės ir kitos nevyriausybines (jaunimo, sporto, kultūros ir kt.) organizacijos; ▪ Ukmergės rajone, įskaitant Ukmergės miestą

		registruotos ir įprastinę veiklą vykdančios viešosios įstaigos, įsteigtos pagal nevyriausybinių organizacijų įstatymą.
9.1.1.1.4.	Priemonės tikslinė grupė	<p>Priemonės tikslinės grupės:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ socialiai pažeidžiamos grupės (socialinės rizikos šeimos, vieniši ir senyvi žmonės, daugiavaikės šeimos, bedarbiai, vaikai, mažamečius vaikus auginančios šeimos, neįgalieji ir pan.); ▪ skurdo riziką patiriantys asmenys ir šeimos; ▪ Ukmergės rajone, įskaitant Ukmergės miestą registruotos ir įprastinę veiklą vykdančios kaimo bendruomenės ir kitos nevyriausybines (jaunimo, sporto, kultūros ir kt.) organizacijos; ▪ Ukmergės rajone, įskaitant Ukmergės miestą registruotos ir įprastinę veiklą vykdančios viešosios įstaigos, įsteigtos pagal nevyriausybinių organizacijų įstatymą.
9.1.1.1.5.	Tinkamumo sąlygos	<p>Vietos projektai teikiami pagal priemonę „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“ turi atitikti numatytą priemonės tikslą ir remiamas priemonės veiklas. Pagrindinės tinkamumo sąlygos pareiškėjams numatytos Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos 8.1.2. punkte.</p> <p>Specialieji reikalavimai taikomi pareiškėjams:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ vietos projekto veiklos vykdomos Ukmergės rajono VVG teritorijoje, t.y. Ukmergės kaimiškose vietovėse išskyrus Ukmergės miestą; ▪ vietos projektas kuria naujas darbo vietas; ▪ pareiškėjo steigimo dokumentuose numatyti veiklos tikslai susiję su projekte numatyta vykdyti veikla (-omis) (vertinama pagal pareiškėjo steigimo dokumentų duomenis); ▪ pareiškėjas turi administracinių gebėjimų įgyvendinti vietos projektą, t.y. pareiškėjo vadovas arba kitas už projekto įgyvendinimą atsakingas asmuo įgyvendino (buvo paskirtas projekto vadovu, administratoriumi, finansininku) bent 1 projektą ir (arba) projekto įgyvendinimo metu yra perkamos konsultavimo paslaugos ir (arba) paskirtas projekto vadovas turi aukštesnįjį, aukštąjį arba universitetinį išsilavinimą vadybos, ekonomikos, finansų valdymo, administravimo srityse (vertinama pagal projekto paraiškos informaciją ir kartu pateikiamus dokumentus (gyvenimo aprašymus, rekomendacijos ir pan.); ▪ paraiškos pateikimo metu pareiškėjas aiškiai pagrindžia, kad organizacija turi žmogiškųjų išteklių, kurie planuoja dirbti sukurtose darbo vietose t.y. asmenų, kurie yra kompetentingi projekto veiklų vykdyme po projekto įgyvendinimo ir (arba) planuoja samdyti specialistus, (vertinama pagal projekto paraiškos informaciją ir kartu pateikiamus dokumentus

		(gyvenimo aprašymus, sutartis ir (arba) susitarimus su atitinkamais specialistais).
9.1.1.1.6.	Vietos projektų atrankos kriterijai	<p>Siekiant atrinkti ir finansuoti geriausius vietos projektus, numatoma naudoti balų sistemą ir atrankos kriterijus:</p> <p><i>1. ne mažiau kaip 50 proc. darbo vietų sukurta socialiai pažeidžiamos grupės žmonėms;</i></p> <p><i>2. projektas įgyvendinamas partnerystėje su kitomis organizacijomis (pateikiama laisvos formos partnerystės sutartis).</i></p>
9.1.1.1.7.	Didžiausia paramos suma vietos projektui (Eur)	<p>Didžiausia paramos vietos projektui suma priklauso nuo sekančių rodiklių:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ sukurta ne mažiau kaip 1 nuolatinė darbo vieta - didžiausia paramos suma negali būti didesnė kaip 35 000.00 Eur Planuojama įgyvendinti 2 projektus. ▪ sukurta ne mažiau kaip 2 nuolatinės darbo vietos - didžiausia paramos suma negali būti didesnė kaip 114 577.00 Eur Planuojama įgyvendinti 2 projektus. <p>Planuojamas krepšelis priemonei – 299 154.00 Eur</p>
9.1.1.1.8.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	Didžiausia paramos lėšų vietos projektui įgyvendinti lyginamoji dalis gali sudaryti iki 80 proc. visų tinkamų finansuoti vietos projekto išlaidų.
<p>9.1.1.2. VPS priemonė. Smulkių bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslų kūrimas ir plėtra, įskaitant žemės ūkio produktų gamybą, perdirbimą ir rinkodarą <i>LEADER-19.2-SAVA-5</i></p>		
9.1.1.2.1.	VPS priemonės tikslas:	Stiprinti Ukmergės rajono VVG teritorijoje veikiančių organizacijų verslumą ir ekonominį konkurencingumą, didinant vietos produktų ir paslaugų plėtrą ir kokybę, taip užtikrinant pridėtinės vertės kūrimą.
9.1.1.2.2.	Priemonės apibūdinimas	<p>Priemonė yra skirta bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslumo skatinimui, didesnę dėmesį skiriant jaunų asmenų iki 40 metų įtraukimui, darbo vietų šiai tikslinei grupei kūrimui.</p> <p>Pastaruoju metu pastebėta, kad naudojant paramą kaimo plėtrai, nesukuriamas produktas, kuris atvertų galimybes tęstinumui, darbo vietų kūrimui ir (arba) ar jaunų žmonių iki 40 metų įtraukimui į veiklas, projekto įgyvendinimo metu neišnaudojamos esamos patalpos. Problema tame, kad dažnai įgyvendinant vietos projektus nesukuriamas pridėtinė vertė didinanti teritorijos ekonominį konkurencingumą.</p> <p>Remiamos veiklos:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ paslaugų, teikiamų kaimo gyventojams kūrimas ir plėtra (<i>švietimo, kultūros, sporto, aplinkos tvarkymo: vejų pjovimo, vaismedžių genėjimo, šiukšlių išvežimo ir pan., namų priežiūros paslaugos, smulkių žemės</i>

		<p><i>sklypų įdirbimas, buitinių paslaugų: kirpykla, skalbykla, siuvyklą, batų taisyklą ir pan; veiklų ir paslaugų, susijusių su turiningo laisvalaikio ir aktyvaus poilsio, kūrimu ir plėtra; turizmą skatinančių veiklų kūrimas ir plėtra, įskaitant edukacinių programų vykdymą, kulinarinio paveldo ir tradicijų puoselėjimą.);</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ parama žemės ūkio produktų gamybai, įskaitant žemės ūkio produktų perdirbimą ir (arba) rinkodarą. <p><i>Žemės ūkio produktų perdirbimas</i> – veikla, kurios metu pakeičiama žemės ūkio produktų pirminė fizinė ir (ar) cheminė sudėtis.</p> <p><i>Žemės ūkio produktų rinkodara</i> – žemės ūkio produktų supirkimas, surinkimas, paruošimas realizacijai, sandėliavimas, etikečių klijavimas, apdirbimas, rūšiavimas, pakavimas ir pardavimas.</p> <p>Priemonė skirta skirta darbo vietoms kurti. Planuojama, kad pagal šią veiklos sritį bus įgyvendinti 8 vietos projektus ir sukurti 10 darbo vietų.</p>
9.1.1.2.3.	Pagal priemonę remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.1.1.2.3.1.	<i>pelno</i>	☒
9.1.1.2.3.2.	<i>ne pelno</i>	☐
9.1.1.2.4.	Tinkami paramos gavėjai	<p>Pareiškėjais gali būti Ukmergės rajone, įskaitant Ukmergės miestą registruoti ir įprastinę veiklą vykdančios viešieji pelno nesiekiantys juridiniai asmenys, įregistruoti pagal Lietuvos Respublikos Nevyriausybinų organizacijų plėtros, arba Asociacijų arba Viešųjų įstaigų, arba Labdaros ir paramos fondų įstatymus.</p> <p><i>Tinkami paramos gavėjai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ukmergės rajone, įskaitant Ukmergės miestą registruotos ir įprastinę veiklą vykdančios kaimo bendruomenės ir kitos nevyriausybinės (jaunimo, sporto, kultūros ir kt.) organizacijos; ▪ Ukmergės rajone registruotos ir įprastinę veiklą vykdančios viešosios įstaigos, įsteigtos pagal nevyriausybinių organizacijų įstatymą.
9.1.1.2.5.	Priemonės tikslinė grupė	<p><i>Priemonės tikslinės grupės:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ukmergės rajone, įskaitant Ukmergės miestą registruotos ir įprastinę veiklą vykdančios kaimo bendruomenės ir kitos nevyriausybinės (jaunimo, sporto, kultūros ir kt.) organizacijos; ▪ Ukmergės rajone registruotos ir įprastinę veiklą vykdančios viešosios įstaigos; ▪ bedarbiai, ypač darbo neturintys jauni žmonės; ▪ kaimo bendruomenių ir kitų organizacijų nariai; ▪ projekto vykdymo teritorijos gyventojai; ▪ turistai ir Ukmergės rajono svečiai.
9.1.1.2.6.	Tinkamumo sąlygos	Vietos projektai teikiami pagal priemonę „ <i>Smulkių bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų</i>

		<p><i>verslų kūrimas ir plėtra, įskaitant žemės ūkio produktų gamybą, perdirbimą ir rinkodara“ turi atitikti numatytą priemonės tikslą ir remiamas priemonės veiklas.</i></p> <p>Pagrindinės tinkamumo sąlygos pareiškėjams numatytos Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos 8.1.2. punkte.</p> <p>Specialieji reikalavimai taikomi pareiškėjams:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ vietos projekto veiklos vykdomos Ukmergės rajono VVG teritorijoje, t.y. Ukmergės kaimiškose vietovėse išskyrus Ukmergės miestą; ▪ vietos projektas kuria naujas darbo vietas; ▪ pareiškėjo steigimo dokumentuose numatyti veiklos tikslai susiję su projekte numatyta vykdyti veikla (-omis) (vertinama pagal pareiškėjo steigimo dokumentų duomenis); ▪ pareiškėjas turi administracinių gebėjimų įgyvendinti vietos projektą, t.y. pareiškėjo vadovas arba kitas už projekto įgyvendinimą atsakingas asmuo įgyvendino (buvo paskirtas projekto vadovu, administratoriumi, finansininku) bent 1 projektą ir (arba) projekto įgyvendinimo metu yra perkamos konsultavimo paslaugos ir (arba) paskirtas projekto vadovas turi aukštesnįjį, aukštąjį arba universitetinį išsilavinimą vadybos, ekonomikos, finansų valdymo, administravimo srityse (vertinama pagal projekto paraiškos informaciją ir kartu pateikiamus dokumentus (gyvenimo aprašymus, rekomendacijos ir pan.); ▪ paraiškos pateikimo metu pareiškėjas aiškiai pagrindžia, kad organizacija turi žmogiškųjų išteklių, kurie planuoja dirbti sukurtose darbo vietose t.y. asmenų, kurie yra kompetentingi projekto veiklų vykdyme po projekto įgyvendinimo ir (arba) planuoja samdyti specialistus, (vertinama pagal projekto paraiškos informaciją ir kartu pateikiamus dokumentus (gyvenimo aprašymus, sutartis ir (arba) susitarimus su atitinkamais specialistais).
9.1.1.2.7.	Vietos projektų atrankos kriterijai	<p>Siekiant atrinkti ir finansuoti geriausius vietos projektus, numatoma naudoti balų sistemą ir atrankos kriterijus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ne mažiau kaip 50 proc. darbo vietų sukurta asmenims iki 40 metų; 2. projektas įgyvendinamas partnerystėje su kitomis organizacijomis (pateikiama laisvos formos partnerystės sutartis).
9.1.1.2.8.	Didžiausia paramos suma vietos projektui (Eur)	<p>Didžiausia paramos vietos projektui suma priklauso nuo sekančių rodiklių:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ sukurta ne mažiau kaip 1 nuolatinė darbo vieta – didžiausia paramos suma negali būti didesnė kaip 48 786.00 Eur

		<p>Planuojama įgyvendinti 6 projektus.</p> <ul style="list-style-type: none"> sukurta 2 ir daugiau nuolatinių darbo vietų – didžiausia paramos suma negali būti didesnė kaip 114 577.50 Eur <p>Planuojama įgyvendinti 2 projektus.</p> <p>Planuojamas krepšelis priemonei – 521 871.00 Eur</p>
9.1.1.2.9.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	Didžiausia paramos lėšų vietos projektui įgyvendinti lyginamoji dalis gali sudaryti iki 80 proc. visų tinkamų finansuoti vietos projekto išlaidų.
<p>9.1.2. VPS prioritetas Nr. II. Gyvenimo kokybės kaimo vietovėse gerinimas, gyventojų socialinio, kultūrinio aktyvumo ir jaunimo užimtumo skatinimas, kompetencijų didinimas</p>		
<p>9.1.2.1.VPS priemonė Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas <i>LEADER-19.2-SAVA-3</i></p>		
9.1.2.1.1.	VPS priemonės tikslas: Stiprinti Ukmergės rajono bendruomenių, nevyriausybinių ir kitų organizacijų narių ir kitų kaimo gyventojų kompetencijas ir skatinti mokymąsi visą gyvenimą.	
9.1.2.1.2.	Priemonės apibūdinimas	<p>Priemonė yra skirta vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymui, įgūdžių įgijimui, kurie tiesiogiai susiję su parengtos VPS priemonių sėkmingu įgyvendinimu. Priemonės įgyvendinimu siekiama skatinti ir didinti projektų vykdytojų aktyvumą, stiprinti bendradarbiavimą, gilinti žinias kitose VPS priemonėse numatytų finansuoti veiklų srityse. Priemonė skirta mokymuisi visą gyvenimą, todėl įgyvendinant ją bus organizuojamos plataus profilio šviečiamosios veiklos socialinio verslo, bendruomeninio verslumo, trumpos maisto tiekimo grandinės, inovacijų taikymo, bendradarbiavimo ir kitose projektų pareiškėjams ir vykdytojams naujose srityse.</p> <p>Naujojo 2014-2020 finansavimo periodo prioritetai smarkiai skiriasi nuo 2007-2013 metų finansavimo periodu remtinių veiklų, todėl būtina įgyvendinti neformalaus švietimo veiklas ne techniniais vietos projektų rengimo ir įgyvendinimo klausimais, ką atliks VVG administracijos darbuotojas (viešųjų ryšių specialistas), bet pasitelkiant profesionalus, taip pat pasinaudojant gerąja Lietuvos ir užsienio partnerių patirtimi paskatinti projektų pareiškėjus įgyvendinti naujas, kitose VPS priemonėse aprašytas veiklas.</p> <p>Remiamos veiklos:</p> <ul style="list-style-type: none"> mokymų (verslumo, socialinio verslumo, inovacijų taikymo kaimo plėtros procesuose, lyderystės, kooperacijos, trumpos maisto tiekimo grandinės organizavimo, perdirbimo ir kitomis temomis, susijusiomis su vietos plėtros strategijoje numatytų

		priemonių įgyvendinimu) organizavimas; Priemonė nekurianti darbo vietų . Planuojama įgyvendinti 2 vietos projektus.
9.1.2.1.3.	Pagal priemonę remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.1.2.1.3.1.	<i>pelno</i>	☐
9.1.2.1.3.2.	<i>ne pelno</i>	☒
9.1.2.1.4.	Tinkami paramos gavėjai	<p>Pareiškėjais gali būti Ukmergės rajone, įskaitant Ukmergės miestą registruoti ir įprastinę veiklą vykdančios viešieji pelno nesiekiantys juridiniai asmenys, įregistruoti pagal Lietuvos Respublikos Nevyriausybių organizacijų plėtros, arba Asociacijų arba Viešųjų įstaigų įstatymus.</p> <p>Tinkami paramos gavėjai:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ukmergės rajone, įskaitant Ukmergės miestą registruotos ir įprastinę veiklą vykdančios kaimo bendruomenės ir kitos nevyriausybinės (organizacijos); ▪ Ukmergės rajone registruotos ir įprastinę veiklą vykdančios viešosios įstaigos, įsteigtos pagal nevyriausybinių organizacijų įstatymą.
9.1.2.1.5.	Priemonės tikslinė grupė	<p>Priemonės tikslinės grupės:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ukmergės rajono kaimo bendruomenės ir jų atstovai (vietos projektų pareiškėjai ir (arba) vykdytojai); ▪ kitos nevyriausybinės organizacijos (vietos projektų pareiškėjai ir (arba) vykdytojai); ▪ vietos verslininkai, įskaitant kaimo turizmo sodybų savininkus, kurie pateikė vietos projektų paraiškas ir (arba) įgyvendina vietos projektus; ▪ savivaldybės ir jos biudžetinių įstaigų darbuotojai, kurie kuruoja pateiktas paraiškas ir (arba) projektų įgyvendinimą; ▪ viešosios įstaigos ir jų atstovai, darbuotojai (projektų pareiškėjai ir (arba) vykdytojai); ▪ kt. vietos projektų pareiškėjai ir vykdytojai.
9.1.2.1.6.	Tinkamumo sąlygos	<p>Vietos projektai teikiami pagal priemonę „<i>Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas</i>“ turi atitikti numatytą priemonės tikslą ir remiamas priemonės veiklas.</p> <p>Pagrindinės tinkamumo sąlygos pareiškėjams numatytos Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos 8.1.2. punkte.</p> <p>Specialieji reikalavimai taikomi pareiškėjams:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ vietos projekto veiklos vykdomos Ukmergės rajono VVG teritorijoje, t.y. Ukmergės kaimiškose vietovėse išskyrus Ukmergės miestą; ▪ pareiškėjo steigimo dokumentuose numatyti veiklos tikslai susiję su projekte numatyta vykdyti veikla (-omis) (vertinama pagal pareiškėjo steigimo dokumentų duomenis);

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ pareiškėjas turi administracinių gebėjimų įgyvendinti vietos projektą, t.y. pareiškėjo vadovas arba kitas už projekto įgyvendinimą atsakingas asmuo įgyvendino (buvo paskirtas projekto vadovu, administratoriumi, finansininku) bent 1 projektą ir (arba) projekto įgyvendinimo metu yra perkamos konsultavimo paslaugos ir (arba) paskirtas projekto vadovas turi aukštesnįjį, aukštąjį arba universitetinį išsilavinimą vadybos, ekonomikos, finansų valdymo, administravimo srityse (vertinama pagal projekto paraiškos informaciją ir kartu pateikiamus dokumentus (gyvenimo aprašymus, rekomendacijos ir pan.); ▪ projektas parengtas įtraukiant tikslinę grupę, t.y. atliktos apklausos, tyrimai, analizės ir pan. įrodančios projekto poreikį.
9.1.2.1.7.	Vietos projektų atrankos kriterijai	<p>Siekiant atrinkti ir finansuoti geriausius vietos projektus, numatoma naudoti balų sistemą ir atrankos kriterijus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. didesnis pareiškėjo narių skaičius; 2. į projekto veiklas įtraukta bent po 1 fizinį ir (arba) juridinį asmenį iš kiekvienos Ukmergės rajono kaimiškos seniūnijos (pateikiamas fizinio ir (arba) juridinio asmens raštiškas sutikimas dalyvauti projekto veiklose).
9.1.2.1.8.	Didžiausia paramos suma vietos projektui (Eur)	<p>Didžiausia paramos vietos projektui suma negali būti didesnė kaip 14 688.00 Eur</p> <p>Planuojamas krepšelis priemonei – 29 376.00 Eur</p>
9.1.2.1.9.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	Didžiausia paramos lėšų vietos projektui įgyvendinti lyginamoji dalis gali sudaryti iki 80 proc. visų tinkamų finansuoti vietos projekto išlaidų.
9.1.2.2. VPS priemonė Parama kaimo gyventojų aktyvumo ir pilietiškumo skatinimui, bendrų iniciatyvų rėmimui <i>LEADER-19.2-SAVA-6</i>		
9.1.2.2.1.	VPS priemonės tikslas:	Vienyti įvairių amžiaus ir socialinių grupių kaimo žmones ir organizacijas, skatinti jų bendravimą ir bendradarbiavimą, ugdyti savitarpio pagalbos įpročius ir tuo pačiu sukurti gyvenimui ir poilsiui patrauklią aplinką Ukmergės rajone.
9.1.2.2.2.	Priemonės apibūdinimas	<p>Priemonė skirta didinti socialinį, kultūrinį, sveikos gyvensenos ir aktyvaus poilsio potencialą. Vadovaujantis kompleksiniu požiūriu, kaimo gyventojų aktyvinimas efektyvus tik tada, kai jis apima visas žmogiškosios raiškos sferas, nes stiprėjant žmonių kultūrinės, socialinės, aktyvios ir turiningos veiklos įgūdžiams sukuriama prielaidos aktyvesnei socialinei pozicijai rasti.</p> <p>Priemone taip pat siekiama paskatinti kaimo jaunimą ir jaunus asmenis imtis bendrų iniciatyvų, skatinti jaunimo ir jaunų asmenų socialinę, kultūrinę, turiningo laisvalaikio, pažintinę, švietėjišką veiklą, taip mažinant</p>

		<p>žalingų įpročių paplitimą ir didinant jaunimo ir jaunų asmenų motyvaciją likti kaime. Veiklos sritimi bus įgyvendinamos veiklos, kurios padės integruoti įvairaus amžiaus ir socialinių grupių kaimo žmones į bendruomenės gyvenimą ir sukurs įvairiapusę saviraišką užtikrinančias sąlygas.</p> <p>Ukmergės rajono VVG nusprendė, kad itin aktualu paremti kaimo organizacijų inicijuojamą visai bendruomenei svarbią kultūrinę ir socialinę veiklą, atitinkančią daugumos interesus bei poreikius. Tikimasi, kad sėkmingos kultūrinės, socialinės iniciatyvos vienas kaimo žmonių, ugdys jų bendradarbiavimo, savitarpio pagalbos įpročius ir tuo pačiu sukurs patrauklią gyvenimui ir poilsui aplinką.</p> <p>Remiamos veiklos:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ parama kaimo gyventojų aktyvumo ir pilietiškumo skatinimui; <ul style="list-style-type: none"> • parama kaimo gyventojų bendrų iniciatyvų rėmimui; ▪ parama sveikos gyvensenos ir aktyvaus poilsio propagavimui; <ul style="list-style-type: none"> ▪ parama kultūrinių, socialinių iniciatyvų kūrimuisi ir veiklų vykdymui; ▪ parama įvairių jaunimo iniciatyvų kūrimuisi ir motyvacijos gyventi kaime didinimui. <p>Priemonė nekurianti darbo vietų. Planuojama, kad pagal šią priemonę bus įgyvendinti 12 vietos projektų.</p>
9.1.2.2.3.	Pagal priemonę remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.1.2.2.3.1.	<i>pelno</i>	☐
9.1.2.2.3.2.	<i>ne pelno</i>	☒
9.1.2.2.4.	Tinkami paramos gavėjai	<p>Pareiškėjais gali būti Ukmergės rajone, įskaitant Ukmergės miestą registruoti ir įprastinę veiklą vykdančios viešieji pelno nesiekiantys juridiniai asmenys, įregistruoti pagal Lietuvos Respublikos Nevyriausybinų organizacijų plėtros, arba Asociacijų, arba Viešųjų įstaigų, arba biudžetinių įstaigų įstatymus.</p> <p>Tinkami paramos gavėjai:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ukmergės rajone, įskaitant Ukmergės miestą registruotos ir įprastinę veiklą vykdančios kaimo bendruomenės ir kitos nevyriausybines (jaunimo, sporto, kultūros ir kt.) organizacijos; ▪ Ukmergės rajone registruotos ir įprastinę veiklą vykdančios viešosios įstaigos, įsteigtos pagal nevyriausybinių organizacijų įstatymą; ▪ Ukmergės rajono savivaldybės biudžetinės įstaigos.
9.1.2.2.5.	Priemonės tikslinė grupė	<p>Priemonės tikslinės grupės:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ jaunimas iki 29 metų;

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ jauni žmonės iki 40 metų; ▪ socialiai pažeidžiama grupė (socialinės rizikos šeimos, vieniši ir senyvo amžiaus žmonės, daugiavaikės šeimos, bedarbiai, vaikai, mažamečius vaikus auginančios šeimos, neįgalieji ir pan.); ▪ kaimo bendruomenių ir kitų organizacijų nariai; ▪ projekto vykdymo teritorijos gyventojai.
9.1.2.2.6.	Tinkamumo sąlygos	<p>Vietos projektai teikiami pagal priemonę „<i>Parama kaimo gyventojų aktyvumo ir pilietiškumo skatinimui, bendrų iniciatyvų rėmimui</i>“ turi atitikti numatytą priemonės tikslą ir remiamas priemonės veiklas.</p> <p>Pagrindinės tinkamumo sąlygos pareiškėjams numatytos Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos 8.1.2. punkte.</p> <p>Specialieji reikalavimai taikomi pareiškėjams:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ vietos projekto veiklos vykdomos Ukmergės rajono VVG teritorijoje, t.y. Ukmergės kaimiškose vietovėse išskyrus Ukmergės miestą; ▪ pareiškėjo steigimo dokumentuose numatyti veiklos tikslai susiję su projekte numatyta vykdyti veikla (-omis) (vertinama pagal pareiškėjo steigimo dokumentų duomenis – išlyga taikoma pareiškėjui Ukmergės rajono savivaldybės administracijai ir jos biudžetinėms įstaigoms, kurių veiklos tikslai apima visą Ukmergės rajoną plačiąja prasme); ▪ pareiškėjas turi administracinių gebėjimų įgyvendinti vietos projektą, t.y. pareiškėjo vadovas arba kitas už projekto įgyvendinimą atsakingas asmuo įgyvendino (buvo paskirtas projekto vadovu, administratoriumi, finansininku) bent 1 projektą ir (arba) projekto įgyvendinimo metu yra perkamos konsultavimo paslaugos ir (arba) paskirtas projekto vadovas turi aukštesnįjį, aukštąjį arba universitetinį išsilavinimą vadybos, ekonomikos, finansų valdymo, administravimo srityse (vertinama pagal projekto paraiškos informaciją ir kartu pateikiamus dokumentus (gyvenimo aprašymus, rekomendacijos ir pan.); ▪ projekto idėja išvystyta ir aptarta pareiškėjo visuotiniame narių susirinkime (pateikiamas pareiškėjo visuotinio narių susirinkimo protokolas, kuriame svarstyta projekto idėja ir galimos veiklos) ir (arba) įvykdyta teritorijos (-ų), kurioje bus įgyvendinamas projektas (kaimo (-ų), seniūnijos (-ų)), gyventojų apklausa; ▪ jei projektas įgyvendinamas pagal galimą veiklą „Parama įvairių jaunimo iniciatyvų kūrimuisi ir motyvacijos gyventi kaime didinimui“ ne mažiau kaip 80 proc. projekto veiklų dalyvių ir (arba) projekto naudos gavėjų turi būti asmenys iki 29 metų amžiaus (vertinama paraiškoje pateikta informacija ir kartu pateikti dokumentai bei kartu su kiekvienu mokėjimo

		<i>prašymu ir projekto įgyvendinimo ataskaita pateikiami veiklų dalyvių sąrašai, kuriuose nurodytas veiklų dalyvių amžius).</i>
9.1.2.2.7.	Vietos projektų atrankos kriterijai	Siekiant atrinkti ir finansuoti geriausius vietos projektus, numatoma naudoti balų sistemą ir atrankos kriterijus : <i>1. projekto veiklos įgyvendinamos Ukmergės rajono vietos veiklos grupės 2007-2013 metų vietos plėtros strategijos lėšomis sutvarkytose patalpose ir (arba) viešosiose erdvėse, o paramos prašoma materialinės bazės įsigijimui ir (arba) atnaujinimui ir kitoms su projekto veiklomis susijusioms paslaugoms įsigyti;</i> <i>2. projektas įgyvendinamas partnerystėje su keliais subjektais dalyvaujančiais projekto veiklose ir besinaudojančiais projekto rezultatais.</i>
9.1.2.2.8.	Didžiausia paramos suma vietos projektui (Eur)	Didžiausia paramos vietos projektui suma negali būti didesnė kaip 11 715.33 Eur Planuojamas krepšelis priemonei – 140 583,96.00 Eur
9.1.2.2.9.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	Didžiausia paramos lėšų vietos projektui įgyvendinti lyginamoji dalis gali sudaryti iki 80 proc. visų tinkamų finansuoti vietos projekto išlaidų.
9.1.2.3. VPS priemonė Parama investicijoms į kaimo gyventojams svarbius viešuosius objektus ir kraštovaizdžio gerinimą <i>LEADER-19.2-SAVA-7</i>		
9.1.2.3.1.	VPS priemonės tikslas: Gerinti gyvenimo kokybę Ukmergės rajono kaimiškose teritorijose, kurti gyvenimui ir laisvalaikiui patrauklią ir patogią aplinką	
9.1.2.3.2.	Priemonės apibūdinimas	Priemonė yra investicinio pobūdžio, skirta viešųjų erdvių ir pastatų, kuriuose vykdoma laisvalaikio, poilsio, sporto, kultūrinė, socialinė ir kt. veikla kaime, atnaujinimui ir įrengimui. Priemonė skirta gerinti gyvenamąją aplinką siekiant mažinti socialinę atskirtį ir ekonominį atotrūkį, skatinant vietos gyventojų aktyvumą, bendrų iniciatyvų kūrimąsi ir bendrų veiklų vykdymą Ukmergės rajone. Parama taip pat skiriama investicijoms, susijusioms su gamtos paveldo išlaikymu, atkūrimu ir atnaujinimu, taip pat vertingiems gamtos objektams išsaugoti. Remiamos investicijos, skirtoms kultūros paveldui (kaimų ir kaimo kraštovaizdžio kultūros identitetui) išlaikyti, atkurti ir modernizuoti. Remiamos veiklos: <ul style="list-style-type: none"> ▪ viešosios aplinkos tvarkymas ir kūrimas (sveikatingumo trasų, pėsčiųjų ir (ar) dviračių takų įrengimas, vaikų žaidimų aikštelių, sporto aikštynų ir prekyviečių įrengimas, parkų, paplūdimių ir kt. bendruomenės rekreacinių zonų įrengimas, vandens

		<p>telkinių tvarkymas ir kt., kraštovaizdžio komponentų išsaugojimas ir atnaujinimas, transporto priemonėms privažiuoti ir (ar) pastatyti skirtos infrastruktūros sutvarkymas, sukūrimas);</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ patalpų bendruomenės reikmėms atnaujinimas ir įrengimas (kaimo vietovei svarbių statinių statyba, ir atnaujinimas: bendruomenės namų, mokyklų, darželių, kultūros centrų, sporto salių, laisvalaikio centrų, dienos centrų, buitės paslaugų centrų ir kt.); ▪ tradicinių amatų centrų plėtra (amatų mokymo patalpų įrengimas, amatų technologinių linijų sukūrimas, sąlygų amatų reprezentavimui ir prekybai amatų gaminiiais sudarymas, įskaitant tradicinių amatų prekyviečių įrengimą); ▪ Kultūros paveldo objektų išsaugojimas, įskaitant kultūrinio kraštovaizdžio objektus. <p>Priemonė nekurianti darbo vietų. Planuojama, kad pagal šią priemonę bus įgyvendinti 4 vietos projektai.</p>
9.1.2.3.3.	Pagal priemonę remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.1.2.3.3.1.	<i>pelno</i>	☐
9.1.2.3.3.2.	<i>ne pelno</i>	☒
9.1.2.3.4.	Tinkami paramos gavėjai	<p>Pareiškėjais gali būti Ukmergės rajone, įskaitant Ukmergės miestą registruoti ir įprastinę veiklą vykdančios viešieji pelno nesiekiantys juridiniai asmenys, įregistruoti pagal Lietuvos Respublikos Nevyriausybinų organizacijų plėtros, arba Asociacijų, arba Viešųjų įstaigų, arba biudžetinių įstaigų įstatymus.</p> <p><i>Tinkami paramos gavėjai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ukmergės rajone, įskaitant Ukmergės miestą registruotos ir įprastinę veiklą vykdančios kaimo bendruomenės ir kitos nevyriausybinės (jaunimo, sporto, kultūros ir kt.) organizacijos; ▪ Ukmergės rajone registruotos ir įprastinę veiklą vykdančios viešosios įstaigos, įsteigtos pagal nevyriausybinų organizacijų įstatymą; ▪ Ukmergės rajono savivaldybės administracija ir jos biudžetinės įstaigos.
9.1.2.3.5.	Priemonės tikslinė grupė	<p><i>Priemonės tikslinės grupės:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ukmergės rajono kaimiškųjų seniūnijų gyventojai; ▪ Ukmergės rajono lankytojai.
9.1.2.3.6.	Tinkamumo sąlygos	<p>Vietos projektai teikiami pagal priemonę „<i>Parama investicijoms į kaimo gyventojams svarbius viešuosius objektus ir kraštovaizdžio gerinimą</i>“ turi atitikti numatytą priemonės tikslą ir remiamas priemonės veiklas.</p> <p>Pagrindinės tinkamumo sąlygos pareiškėjams numatytos Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos 8.1.2. punkte.</p>

		<p>Specialieji reikalavimai taikomi pareiškėjams:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ vietos projekto veiklos vykdomos Ukmergės rajono VVG teritorijoje, t.y. Ukmergės kaimiškose vietovėse išskyrus Ukmergės miestą; ▪ pareiškėjas turi administracinių gebėjimų įgyvendinti vietos projektą, t.y. pareiškėjo vadovas arba kitas už projekto įgyvendinimą atsakingas asmuo įgyvendino (buvo paskirtas projekto vadovu, administratoriumi, finansininku) bent 1 projektą ir (arba) projekto įgyvendinimo metu yra perkamos konsultavimo paslaugos ir (arba) paskirtas projekto vadovas turi aukštesnįjį, aukštąjį arba universitetinį išsilavinimą vadybos, ekonomikos, finansų valdymo, administravimo srityse (vertinama pagal projekto paraiškos informaciją ir kartu pateikiamus dokumentus (gyvenimo aprašymus, rekomendacijos ir pan.); ▪ projekto poreikis suderintas su rajono savivaldybe (projekto idėjai pritarė savivaldybės administracija ir (arba) savivaldybės taryba) (taikoma kai tai reikalauja teisės aktai).
9.1.2.3.7.	Vietos projektų atrankos kriterijai	<p>Siekiant atrinkti ir finansuoti geriausius vietos projektus, numatoma naudoti balų sistemą ir atrankos kriterijus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. projekto metu atliekamos investicijos į nuosavybes teise priklausantį nekilnojamąjį turtą; 2. projektas įgyvendinamas partnerystėje su kitais subjektais dalyvaujančiais projekto veiklose ir besinaudojančiais projekto rezultatais.
9.1.2.3.8.	Didžiausia paramos suma vietos projektui (Eur)	<p>Didžiausia paramos vietos projektui suma negali būti didesnė kaip 48 785.00 Eur</p> <p>Planuojamas krepšelis priemonei – 195 140.00 Eur</p>
9.1.2.3.9.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	<p>Didžiausia paramos lėšų vietos projektui įgyvendinti lyginamoji dalis gali sudaryti iki 80 proc. visų tinkamų finansuoti vietos projekto išlaidų.</p>
9.2. VPS priemonės, turinčios veiklos sritis		
9.2.1. VPS prioritetą Nr. I. Ekonominio gyvybingumo kaimo vietovėse skatinimas		
9.2.1.1. VPS priemonė. Ūkio ir verslo plėtra LEADER-19.2.-6		
9.2.1.1.1.	VPS priemonės tikslas: Stiprinti Ukmergės rajono kaimiškųjų vietovių ekonominį kapitalą, skatinant pradėti arba plėtoti smulkų verslą kaimuose	
9.2.1.1.2.	I veiklos sritis	Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse pradėti LEADER-19.2-6.2.
9.2.1.1.3.	Veiklos srities apibūdinimas	<p>Veiklos sritis skirta ekonominės veiklos kaimo vietovėse kūrimui, konkurencingumo ir užimtumo didinimui. Pagal priemonę parama skiriama jaunų žmonių ekonominės veiklos, apimančios įvairius ne žemės ūkio verslus, pradžiai.</p> <p>Parama ekonominės veiklos pradžiai kaime didina galimybes dalyvauti darbo rinkoje nedirbančiam</p>

		<p>jaunimui ir jauniems asmenims, skatina veiklos įvairinimą, padeda mažinti subjektų sezoninį užimtumo svyravimą ir prisideda prie demografinės padėties kaime stabilizavimo ir emigracijos iš kaimo mažinimo.</p> <p>Remiama veikla:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ parama fizinių asmenų ekonominės veiklos pradžiai kaimo vietovėse, apimančiai įvairius ne žemės ūkio verslus, produktų gamybą, apdorojimą, perdirbimą, jų pardavimą, įvairių paslaugų teikimą, įskaitant paslaugas žemės ūkiui; ▪ parama aktyvaus poilsio ir turizmo paslaugų kūrimui; ▪ paslaugų, teikiamų kaimo gyventojams kūrimas ir plėtra (<i>aplinkos tvarkymo: vejų pjovimas, vaismedžių genėjimas, šiukšlių išvežimas ir pan., namų priežiūros paslaugos, smulkių žemės sklypų įdirbimas, buitinių paslaugų: kirpykla, skalbykla, siuvykla, batų taisykla ir pan.</i>). <p>Veiklos sritis skirta darbo vietoms kurti. Planuojama, kad pagal šią veiklos sritį bus įgyvendinti 3 vietos projektai ir sukurtos 3 darbo vietos.</p>
9.2.1.1.4.	Pagal veiklos sritį remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.2.1.1.4.1.	<i>pelno</i>	☒
9.2.1.1.4.2.	<i>ne pelno</i>	☐
9.2.1.1.5.	Tinkami paramos gavėjai	<p>Pareiškėjais gali būti Ukmergės rajone (išskyrus miestą) registruoti fiziniai asmenys.</p> <p>Tinkami paramos gavėjai:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ukmergės rajone (išskyrus miestą) registruoti fiziniai, ne jaunesni nei 18 metų ir ne vyresni nei 40 metų asmenys.
9.2.1.1.6.	Priemonės veiklos srities tikslinė grupė	Priemonės tikslinė grupė – Ukmergės rajone (išskyrus miestą) registruoti fiziniai asmenys nuo 18 iki 40 metų amžiaus.
9.2.1.1.7.	Tinkamumo sąlygos	<p>Vietos projektai teikiami pagal priemonės „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritį „Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse pradėti“ turi atitikti numatytą priemonės tikslą ir remiamą veiklą.</p> <p>Pagrindinės tinkamumo sąlygos pareiškėjams numatytos Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos 8.1.2. punkte.</p> <p>Specialieji reikalavimai taikomi pareiškėjams:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ vietos projekto veiklos vykdomos Ukmergės rajono VVG teritorijoje, t.y. Ukmergės kaimiškose vietovėse išskyrus Ukmergės miestą; ▪ paraiškos teikimo metu pareiškėjas yra ne vyresnis nei 40 metų amžiaus; ▪ ne vėliau kaip su paskutiniu mokėjimo prašymu pateikiama nuolatinio Lietuvos gyventojo individualios veiklos pažyma ir (arba) verslo liudijimas ir (arba) naujai įsteigto privataus juridinio asmens dokumentai.

9.2.1.1.8.	Vietos projektų atrankos kriterijai	Siekiant atrinkti ir finansuoti geriausius vietos projektus, numatoma naudoti balų sistemą ir atrankos kriterijus : <i>1. projektu sukuriama darbo vieta ne tik projekto vykdytojui, t.y. daugiau nei 1 darbo vieta;</i> <i>2. projekto paraišką teikia asmuo iki 29 metų amžiaus;</i> <i>3. projektą teikia asmuo ne anksčiau nei prieš 1 metus grįžęs iš emigracijos.</i>
9.2.1.1.9.	Didžiausia paramos suma vietos projektui (Eur)	Didžiausia paramos vietos projektui suma negali būti didesnė kaip 41 665,66 Eur Planuojamas krepšelis priemonei – 124 996.98 Eur
9.2.1.1.10.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	Didžiausia paramos lėšų vietos projektui įgyvendinti lyginamoji dalis gali sudaryti iki 70 proc. visų tinkamų finansuoti vietos projekto išlaidų.
9.2.1.1.11.	2 veiklos sritis	Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti LEADER-19.2-6.4.
9.2.1.1.12.	Veiklos srities apibūdinimas	Veiklos sritis skirta smulkių kaimo verslo įmonių ir verslų užsiimančių fizinių asmenų ekonominio aktyvumo didinimui ir veiklos plėtrai. Priemone siekiama didinti smulkių verslų kaime konkurencingumą ir ekonominę gyvybingumą, įskaitant inovatyvių verslų plėtrą, mažinti atotrūkį nuo miesto ir kaimo, kurti naujas ir išlaikyti esamas darbo vietas kaimuose. Remiama veikla: <ul style="list-style-type: none"> ▪ parama smulkiam verslui, nesusijusiam su žemės ūkio veikla, kaime plėtoti, apimančiam įvairius ne žemės ūkio verslus, produktų gamybą, apdorojimą, perdirbimą, jų pardavimą, įvairių paslaugų teikimą, įskaitant paslaugas žemės ūkiui; ▪ parama aktyvaus poilsio ir turizmo paslaugų plėtrai. Veiklos sritis skirta darbo vietoms kurti . Planuojama, kad pagal šią veiklos sritį bus įgyvendinti 3 vietos projektai ir sukurtos 3 darbo vietos.
9.2.1.1.13.	Pagal veiklos sritį remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.2.1.1.13.1.	<i>pelno</i>	☒
9.2.1.1.13.2.	<i>ne pelno</i>	☐
9.2.1.1.14.	Tinkami paramos gavėjai	Pareiškėjais gali būti Ukmergės rajone (išskyrus miestą) registruoti fiziniai ir privatūs juridiniai asmenys. Tinkami paramos gavėjai: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ukmergės rajone (išskyrus miestą) naujai registruoti privatūs juridiniai asmenys; ▪ Ukmergės rajone (išskyrus miestą) registruoti ir veiklą vykdančios privatūs juridiniai asmenys; ▪ Ukmergės rajone (išskyrus miestą) registruoti ir

		veiklą vykdančias fiziniai asmenys.
9.2.1.1.15.	Priemonės veiklos srities tikslinė grupė	<p>Priemonės tikslinė grupė:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ukmergės rajone (išskyrus miestą) registruoti nauji ir veiklą vykdančias privatūs juridiniai asmenys; ▪ Ukmergės rajone (išskyrus miestą) veiklą vykdančias fiziniai asmenys;
9.2.1.1.16.	Tinkamumo sąlygos	<p>Vietos projektai teikiami pagal priemonės „<i>Ūkio ir verslo plėtra</i>“ veiklos sritį „<i>Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti</i>“ turi atitikti numatytą priemonės tikslą ir remiamą veiklą.</p> <p>Pagrindinės tinkamumo sąlygos pareiškėjams numatytos Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos 8.1.2. punkte.</p> <p>Specialieji reikalavimai taikomi pareiškėjams:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ pareiškėjas juridinis asmuo yra registruotas ir veikiantis Ukmergės rajono kaimo vietovėje: pareiškėjo buveinė, biuras, kuriame saugomi apskaitos ir kt. dokumentai, gamybinės patalpos, technikos, įrangos laikymo patalpos, sandėliai ir pan. turi būti kaimo vietovėje; ▪ pareiškėjas fizinis asmuo nuolatinę gyvenamąją vietą deklaruoja ir veiklą vykdo Ukmergės rajono kaimo vietovėje; ▪ asmenų, dirbančių pas pareiškėją fizinį asmenį ūkininką, arba privataus juridinio asmens darbuotojų skaičius paraiškos teikimo metu negali viršyti 10 darbuotojų (vertinama pagal kartu su paramos paraiška pateikta smulkaus ir vidutinio verslo deklaraciją); ▪ paraiškos pateikimo metu ne mažiau kaip 50 proc. pareiškėjo darbuotojų yra kaimo gyventojai.
9.2.1.1.17.	Vietos projektų atrankos kriterijai	<p>Siekiant atrinkti ir finansuoti geriausius vietos projektus, numatoma naudoti balų sistemą ir atrankos kriterijus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>didesnis sukurtų naujų darbo vietų skaičius;</i> 2. <i>projekto veiklomis (rezultatais) kuriamos inovacijos teritorijos (kaimo, seniūnijos) ir (arba) viso Ukmergės rajono (įskaitant miestą) lygmeniu.</i> <p>Inovacijos:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ naujų paslaugų, gamybos būdų, produktų ir pan. teritorijoje (iki naujosios strategijos neįgyvendintų mūsų rajone) kryptis; ▪ naujų aplinkosauginių ir technologinių sprendimų įgyvendinimo kryptis; ▪ socialinių inovacijų kryptis.
9.2.1.1.18.	Didžiausia paramos suma projektui (Eur)	Didžiausia paramos vietos projektui suma negali būti didesnė kaip 31 274.33 Eur

		Planuojamas krepšelis priemonei – 93 822.99 Eur
9.2.1.1.19.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	Didžiausia paramos lėšų vietos projektui įgyvendinti lyginamoji dalis gali sudaryti iki 70 proc. visų tinkamų finansuoti vietos projekto išlaidų.
9.2.1.2.VPS priemonė. Investicijos į materialųjį turtą LEADER-19.2.-4.		
9.2.1.2.1.	VPS priemonės tikslas:	Skatinti Ukmergės rajono kaimiškujų vietovių ekonominę plėtrą remiant smulkių ūkių plėtrą, žemės ūkio produktų perdirbimą ir rinkodarą
9.2.1.2.2.	I veiklos sritis	Parama žemės ūkio produktų perdirbimui ir rinkodarai LEADER-19.2-4.2.
9.2.1.2.3.	Veiklos srities apibūdinimas	<p>Veiklos sritis skirta didinti žemės ūkio subjektų gyvybingumą ir konkurencingumą, skatinti inovacijų diegimą, skatinti maisto tiekimo grandinės organizavimą, įskaitant žemės ūkio produktų perdirbimą ir tiekimą rinkai, kartu skatinant partnerystę ir bendradarbiavimą.</p> <p>Atsižvelgiant į gyventojų senėjimą kaimuose, jaunų žmonių emigraciją iš kaimo, didesnis dėmesys bus skiriamas jauniems ūkininkams, kurie yra verslesni, labiau linkę diegti inovacijas.</p> <p>Remiama veikla:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ parama žemės ūkio produktų (vaisių, uogų, daržovių, grybų, augalininkystės ir gyvulininkystės produktų) perdirbimui ir (arba) inovacijų, naujų technologijų bei procesų diegimui, siekiant sukurti naujus ir (arba) aukštesnės pridėtinės vertės, geresnės kokybės produktus; ▪ žemės ūkio produktų (vaisių, uogų, daržovių, grybų, augalininkystės ir gyvulininkystės produktų) rinkodara; ▪ žemės ūkio produktų (vaisių, uogų, daržovių, grybų, augalininkystės ir gyvulininkystės produktų) rinkodara, susijusi su naujomis rinkomis, trumpomis tiekimo grandinėmis ir (arba) plėtra; ▪ kitų Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo I priede išvardytų produktų perdirbimas ir (arba) rinkodara. <p><i>Žemės ūkio produktų perdirbimas</i> – veikla, kurios metu pakeičiama žemės ūkio produktų pirminė fizinė ir (ar) cheminė sudėtis.</p> <p><i>Žemės ūkio produktų rinkodara</i> – žemės ūkio produktų supirkimas, surinkimas, paruošimas realizacijai, sandėliavimas, etikečių klijavimas, apdirbimas, rūšiavimas, pakavimas ir pardavimas.</p> <p>Veiklos sritis skirta darbo vietoms kurti. Planuojama, kad pagal šią veiklos sritį bus įgyvendinti 3 vietos projektai ir sukurtos 3 darbo vietos.</p>
9.2.1.2.4.	Pagal veiklos sritį remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.2.1.2.4.1.	<i>pelno</i>	☒
9.2.1.2.4.2.	<i>ne pelno</i>	☐

9.2.1.2.5.	Tinkami paramos gavėjai	<p>Pareiškėjais gali būti Ukmergės rajone (išskyrus miestą) registruoti privatūs juridiniai ir fiziniai asmenys.</p> <p>Tinkami paramos gavėjai:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ukmergės rajone (išskyrus miestą) veiklą vykdomas ūkininkas; ▪ Ukmergės rajone (išskyrus miestą) naujai įregistruoti arba veikiantys juridiniai asmenys, užsiimantys žemės ūkio produktų perdirbimu ir (arba) rinkodara.
9.2.1.2.6.	Priemonės veiklos srities tikslinė grupė	<p>Priemonės tikslinė grupė:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ukmergės rajone (išskyrus miestą) veiklą vykdomas ūkininkas; ▪ Ukmergės rajone (išskyrus miestą) naujai įregistruoti arba veikiantys juridiniai asmenys, užsiimantys žemės ūkio produktų perdirbimu ir (arba) rinkodara.
9.2.1.2.7.	Tinkamumo sąlygos	<p>Vietos projektai teikiami pagal priemonės „<i>Investicijos į materialųjį turtą</i>“ veiklos sritį „<i>Parama žemės ūkio produktų perdirbimui ir rinkodarai</i>“ turi atitikti numatytą priemonės tikslą ir remiamą veiklą.</p> <p>Pagrindinės tinkamumo sąlygos pareiškėjams numatytos Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos 8.1.2. punkte.</p> <p>Specialieji reikalavimai taikomi pareiškėjams:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ pareiškėjas juridinis asmuo yra registruotas ir veikiantis Ukmergės rajono kaimo vietovėje: pareiškėjo buveinė, biuras, kuriame saugomi apskaitos ir kt. dokumentai, gamybinės patalpos, technikos, įrangos laikymo patalpos, sandėliai ir pan. turi būti kaimo vietovėje; ▪ pareiškėjas ūkininkas (fizinis asmuo) nuolatinę gyvenamąją vietą deklaruoja ir veiklą vykdo Ukmergės rajono kaimo vietovėje; ▪ paraiškos pateikimo metu (jei pareiškėjas turi darbuotojų) ne mažiau kaip 50 proc. pareiškėjo darbuotojų yra kaimo gyventojai; ▪ paraiškos pateikimo metu pareiškėjas ūkininkas (fizinis asmuo) įregistravęs žemės ūkio valdą ir ūkį savo vardu); ▪ asmenų, dirbančių pas pareiškėją fizinį asmenį – ūkininką, arba privataus juridinio asmens darbuotojų skaičius paraiškos teikimo metu negali viršyti 10 darbuotojų (vertinama pagal kartu su paramos paraiška pateiktą smulkaus ir vidutinio verslo deklaraciją).
9.2.1.2.8.	Vietos projektų atrankos kriterijai	<p>Siekiant atrinkti ir finansuoti geriausius vietos projektus, numatoma naudoti balų sistemą ir atrankos kriterijus:</p> <p><i>1. paraišką teikia ūkininkas (fizinis asmuo) jaunesnis kaip 40 metų arba privatus juridinis asmuo, kurio darbuotojų amžiaus vidurkis (ne mažiau kaip 12 mėn.</i></p>

		<p>prieš paraiškos teikimą) yra mažesnis kaip 40 metų (vertinama paraiškos pateikimo metu);</p> <p>2. didesnis sukurtų naujų darbo vietų skaičius;</p> <p>3. projekto veiklomis (rezultatais) kuriamos inovacijos teritorijos (kaimo, seniūnijos) ir (arba) viso Ukmergės rajono (įskaitant miestą) lygmeniu;</p> <p>4.) projektą pagal partnerystės sutartį teikia keli subjektai (bendradarbiavimas);</p> <p>Inovacijos:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ naujų paslaugų, gamybos būdų, produktų ir pan. teritorijoje (iki naujosios strategijos neįgyvendintų mūsų rajone) kryptis; ▪ naujų aplinkosauginių ir technologinių sprendimų įgyvendinimo kryptis; ▪ socialinių inovacijų kryptis.
9.2.1.2.9.	Didžiausia paramos suma vietos projektui (Eur)	<p>Didžiausia paramos vietos projektui suma negali būti didesnė kaip 31 274.33 Eur</p> <p>Planuojamas krepšelis priemonei – 93 822.99 Eur</p>
9.2.1.2.10.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	Didžiausia paramos lėšų vietos projektui įgyvendinti lyginamoji dalis gali sudaryti iki 70 proc. visų tinkamų finansuoti vietos projekto išlaidų.

10. VPS įgyvendinimo veiksmų planas		
	Planuojami veiksmai	Sąsaja su VPS ir priemonėmis
10.1.	2015 m.	
10.1.1.	Susiję su VPS įgyvendinimu:	VPS vertinimas
10.1.2.	Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:	VPS vertinimas
10.2.	2016 m.	
10.2.1.	<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p> <p><i>I kvietimas teikti vietos projektų paraiškas :</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ kvietimo teikti vietos projektus dokumentacijos rengimas; ▪ vietos projektų paraiškų rinkimas; ▪ gautų vietos projektų vertinimas; ▪ vietos projektų vertinimo ataskaitų rengimas; ▪ paramos sutarčių sudarymas. <p>Visi veiksmai atliekami vadovaujantis Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos administravimo taisyklėse, Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu administravimo ir Vietos projektų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu taisyklių reikalavimais.</p> <p><i>Su VPS administravimu susijusių dokumentų tvarkymas:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ avansinio mokėjimo prašymo teikimas; ▪ viešųjų pirkimų vykdymas; ▪ kasmetinės VPS įgyvendinimo ataskaitos rengimas; ▪ finansinių dokumentų, susijusių su Ukmergės rajono VVG veikla tvarkymas; ▪ Ukmergės rajono VVG valdybos posėdžių organizavimas; ▪ Ukmergės rajono VVG visuotinių narių susirinkimų organizavimas. 	<p style="text-align: center;">Kvietimą planuojama skelbti sekančioms VPS priemonėms:</p> <p><i>Priemonės LAEDER-19.2.</i> „Ūkio ir verslo plėtra“ veiklos sritis LAEDER-19.2.-6.2. „Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse pradėti“</p> <p><i>Priemonės LEADER-19.2.-4</i> „Investicijos į materialųjį turta“ veiklos sritis LAEDER-19.2.-4.2. „Parama žemės ūkio produktų perdirbimui ir rinkodarai“</p> <p><i>Priemonės LAEDER-19.2.-SAVA-5</i> „Smulkių bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslų kūrimas ir plėtra, įskaitant žemės ūkio produktų gamybą, perdirbimą ir rinkodarą“</p> <p><i>Priemonės LAEDER-19.2.-SAVA-3</i> „Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas“</p> <p><i>Priemonės LAEDER-19.2.-SAVA-6</i> „Parama kaimo gyventojų aktyvumo ir pilietiškumo skatinimui bendrų iniciatyvų rėmimui“</p>
10.2.2.	Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:	1-3 veiklos susiję su I-ojo kvietimo metu planuojamomis finansuoti VPS priemonėmis ir veiklos sritimis.

	<p>1. Ukmergės rajono vietos plėtros strategijos prioritetų ir priemonių pristatymas ir detalus išaiškinimas potencialiems vietos projektų vykdytojams.</p> <p>2. Siekiant sudominti vietos organizacijas, gyventojus ir vietos verslininkus bus surengti informaciniai „Smegenų šturmo“ seminarai, kurių metu bus „išgrynintos“ vietos projektų idėjos ir aptartos jų įgyvendinimo galimybės.</p> <p>3. Siekiant, kad vietos projektų paraiškos būtų parengtos kokybiškai, bus organizuojami praktiniai mokymai, susiję su paraiškos pildymu, pridedamų dokumentų būtinumu ir jų rengimo eiga. Informaciniai renginiai, susiję su Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos reikalavimais, Statybos techninio reglamento ir kitų dokumentų reikalavimais, susijusiais su vietos projekto rengimo veiklomis.</p> <p>4. Bus atliekama vietos organizacijų, gyventojų ir vietos verslininkų apklausa apie jiems aktualias mokymų ir informacinių renginių temas. Atsižvelgiant į apklausos rezultatus bus organizuojami mokymai ir informaciniai renginiai aktualūs potencialiems vietos projektų vykdytojams.</p> <p>5. Visuomenės informavimas apie VPS įgyvendinimą: informacija nuolatos papildoma VVG interneto svetainėje; Kvietimai teikti vietos projektus bus viešinami rajoninėje spaudoje; VPS įgyvendinimo eiga (straipsniai apie finansuotus projektus) bus publikuojami rajoninėje spaudoje.</p>	4-5 veiklos susijusios su visomis VPS priemonėmis, siekiant tolygaus planavimo ir sėkmingo VPS įgyvendinimo.
10.3.	2017 m.	
10.3.1.	<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p> <p>2016m. gautų vietos projektų įgyvendinimas ir priežiūra, administravimas:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ projekto įgyvendinimo dokumentų vertinimas (mokėjimo prašymai, ataskaitos, viešieji pirkimai); ▪ vietos projektų patikros vietoje; <p>II kvietimas teikti vietos projektų paraiškas :</p>	<p>Vietos projektų įgyvendinimas ir priežiūra susiję su I-ojo ir II-ojo kvietimo priemonėmis ir veiklos sritimis.</p> <p>Kvietimą planuojama skelbti sekančioms VPS priemonėms:</p> <p>Priemonės LAEDER-19.2. „Ūkio ir verslo plėtra“: veiklos sritis LAEDER-19.2.-6.4. „Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti“;</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kvietimo teikti vietos projektus dokumentacijos rengimas; ▪ vietos projektų paraiškų rinkimas; ▪ gautų vietos projektų vertinimas; ▪ vietos projektų vertinimo ataskaitų rengimas; ▪ paramos sutarčių sudarymas. <p>Visi veiksmai atliekami vadovaujantis Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos administravimo taisyklėse, Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu administravimo ir Vietos projektų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu taisyklių reikalavimais.</p> <p><i>Su VPS administravimu susijusių dokumentų tvarkymas:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ mokėjimo prašymo teikimas; ▪ viešųjų pirkimų vykdymas; ▪ kasmetinės VPS įgyvendinimo ataskaitos rengimas; ▪ finansinių dokumentų, susijusių su Ukmergės rajono VVG veikla tvarkymas; ▪ Ukmergės rajono VVG valdybos posėdžių organizavimas; ▪ Ukmergės rajono VVG visuotinių narių susirinkimų organizavimas. 	<p><i>Priemonės LAEDER-19.2.-SAVA-1</i> „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“.</p> <p><i>Priemonės LAEDER-19.2.-SAVA-5</i> „Smulkių bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslų kūrimas ir plėtra, įskaitant žemės ūkio produktų gamybą, perdirbimą ir rinkodarą“.</p> <p><i>Priemonės LAEDER-19.2.-SAVA-6</i> „Parama kaimo gyventojų aktyvumo ir pilietiškumo skatinimui bendrų iniciatyvų rėmimui“.</p> <p><i>Priemonės LEADER-19.2.-SAVA-7</i> „Parama investicijoms į kaimo gyventojams svarbius viešuosius objektus ir kraštovaizdžio gerinimą“</p>
10.3.2.	<p>Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu</p> <p>1. Ukmergės rajono vietos plėtros strategijos prioritetų ir priemonių pristatymas ir detalus išaiškinimas potencialiems vietos projektų vykdytojams.</p> <p>2. Siekiant sudominti vietos organizacijas, gyventojus ir vietos verslininkus bus surengti informaciniai „Smegenų šturmo“ seminarai, kurių metu bus „išgrynintos“ vietos projektų idėjos ir aptartos jų įgyvendinimo galimybės.</p> <p>3. Siekiant, kad vietos projektų paraiškos būtų parengtos</p>	<p>1-3 veiklos susiję su II-ojo kvietimo metu planuojamomis finansuoti VPS priemonėmis ir veiklos sritimis.</p> <p>4-5-6-7 veiklos susijusios su visomis VPS priemonėmis, siekiant tolygaus planavimo ir sėkmingo VPS įgyvendinimo.</p>

	<p>kokybiškai, bus organizuojami praktiniai mokymai, susiję su paraiškos pildymu, pridedamų dokumentų būtinumu ir jų rengimo eiga. Informaciniai renginiai, susiję su Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos reikalavimais, Statybos techninio reglamento ir kitų dokumentų reikalavimais, susijusiais su vietos projekto rengimo veiklomis.</p> <p>4. Siekiant, kad vietos projektai būtų įgyvendinami kokybiškai ir be klaidų, bus organizuojami mokymai, susiję viešųjų pirkimų vykdymu, mokėjimo prašymų ir ataskaitų rengimu. Informaciniai renginiai, susiję su Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos reikalavimais, Statybos techninio reglamento ir kitų dokumentų reikalavimais, susijusiais su vietos projekte numatytų veiklų įgyvendinimo užbaigimu.</p> <p>5. Siekiant parengti kokybišką tarpinę VPS vertinimo ataskaitą bus organizuojami informaciniai renginiai susiję su vietos projektų kiekybinių ir kokybinių rezultatų skaičiavimu ir aprašymu, vykdytų vietos projektų veiklų aprašymu ir pagrindimu.</p> <p>6. Bus atliekama vietos organizacijų, gyventojų ir vietos verslininkų apklausa apie jiems aktualias mokymų ir informacinių renginių temas. Atsižvelgiant į apklausos rezultatus bus organizuojami mokymai ir informaciniai renginiai aktualūs potencialiems vietos projektų vykdytojams.</p> <p>7. Visuomenės informavimas apie VPS įgyvendinimą: informacija nuolatos papildoma VVG interneto svetainėje; Kvietimai teikti vietos projektus bus viešinami rajoninėje spaudoje; VPS įgyvendinimo eiga (straipsniai apie finansuotus projektus) bus publikuojami rajoninėje spaudoje.</p>	
10.4.	2018 m.	
10.4.1.	<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p> <p><i>2016 m. ir 2017 m. gautų vietos projektų įgyvendinimas, priežiūra ir administravimas:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ projekto įgyvendinimo dokumentų vertinimas 	<p>Vietos projektų įgyvendinimas ir priežiūra susiję su I-ojo, II-ojo ir III-ojo kvietimo priemonėmis ir veiklos sritimis.</p> <p>Kvietimą planuojama skelbti sekančioms VPS priemonėms:</p>

	<p>(mokėjimo prašymai, ataskaitos, viešieji pirkimai);</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ vietos projektų patikros vietoje; ▪ vietos projektų priežiūra po projektų įgyvendinimo. <p>III kvietimas teikti vietos projektų paraiškas</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ kvietimo teikti vietos projektus dokumentacijos rengimas; ▪ vietos projektų paraiškų rinkimas; ▪ gautų vietos projektų vertinimas; ▪ vietos projektų vertinimo ataskaitų rengimas; ▪ paramos sutarčių sudarymas. <p>Visi veiksmai atliekami vadovaujantis Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos administravimo taisyklėse, Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuojamos vietos plėtros būdu administravimo ir Vietos projektų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuojamos vietos plėtros būdu taisyklių reikalavimais.</p> <p>Su VPS administravimu susijusių dokumentų tvarkymas:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ mokėjimo prašymo teikimas; ▪ viešųjų pirkimų vykdymas; ▪ kasmetinės VPS įgyvendinimo ataskaitos rengimas; ▪ finansinių dokumentų, susijusių su Ukmergės rajono VVG veikla tvarkymas; ▪ Ukmergės rajono VVG valdybos posėdžių organizavimas; ▪ Ukmergės rajono VVG visuotinių narių susirinkimų organizavimas. 	<p>Priemonės LEADER-19.2.-4 „Investicijos į materialųjį turtą“ veiklos sritis LAEDER-19.2.-4.2. „Parama žemės ūkio produktų perdirbimui ir rinkodarai“.</p> <p>Priemonės LAEDER-19.2.-SAVA-5 „Smulkių bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslų kūrimas ir plėtra, įskaitant žemės ūkio produktų gamybą, perdirbimą ir rinkodarą“.</p> <p>Priemonės LAEDER-19.2.-SAVA-3 „Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas“</p> <p>Priemonės LAEDER-19.2.-SAVA-6 „Parama kaimo gyventojų aktyvumo ir pilietiškumo skatinimui bendrų iniciatyvų rėmimui“.</p>
10.4.2.	<p>Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <p>1. Ukmergės rajono vietos plėtros strategijos prioritetų ir priemonių pristatymas ir detalus išaiškinimas potencialiems vietos projektų vykdytojams.</p>	<p>1-3 veiklos susiję su III-ojo kvietimo metu planuojamomis finansuoti VPS priemonėmis ir veiklos sritimis.</p> <p>4-5-6-7 veiklos su visomis VPS priemonėmis, siekiant tolygaus planavimo ir</p>

<p>2. Siekiant sudominti vietos organizacijas, gyventojus ir vietos verslininkus bus surengti informaciniai „Smegenų šturmo“ seminarai, kurių metu bus „išgrynintos“ vietos projektų idėjos ir aptartos jų įgyvendinimo galimybės. Numatoma organizuoti 10 informacinių renginių kiekvienoje Ukmergės rajono kaimiškoje seniūnijoje.</p> <p>3. Siekiant, kad vietos projektų paraiškos būtų parengtos kokybiškai, bus organizuojami praktiniai mokymai, susiję su paraiškos pildymu, pridedamų dokumentų būtinumu ir jų rengimo eiga. Informaciniai renginiai, susiję su Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos reikalavimais, Statybos techninio reglamento ir kitų dokumentų reikalavimais, susijusiais su vietos projekto rengimo veiklomis.</p> <p>4. Siekiant, kad vietos projektai būtų įgyvendinami kokybiškai ir be klaidų, bus organizuojami mokymai, susiję viešųjų pirkimų vykdymu, mokėjimo prašymų ir ataskaitų rengimu. Informaciniai renginiai, susiję su Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos reikalavimais, Statybos techninio reglamento ir kitų dokumentų reikalavimais, susijusiais su vietos projekte numatytų veiklų įgyvendinimo užbaigimu.</p> <p>5. Siekiant parenti kokybišką tarpinę VPS vertinimo ataskaitą bus organizuojami informaciniai renginiai susiję su vietos projektų kiekybinių ir kokybinių rezultatų skaičiavimu ir aprašymu, vykdytų vietos projektų veiklų aprašymu ir pagrindimu.</p> <p>6. Bus atliekama vietos organizacijų, gyventojų ir vietos verslininkų apklausa apie jiems aktualias mokymų ir informacinių renginių temas. Atsižvelgiant į apklausos rezultatus bus organizuojami mokymai ir informaciniai renginiai aktualūs potencialiems vietos projektų vykdytojams.</p> <p>7. Visuomenės informavimas apie VPS įgyvendinimą: informacija nuolatos papildoma VVG interneto svetainėje; Kvietimai teikti vietos projektus bus viešinami rajoninėje</p>	<p>sėkmingo VPS įgyvendinimo.</p>
--	-----------------------------------

	spauodoje; VPS įgyvendinimo eiga (straipsniai apie finansuotus projektus) bus publikuojami rajoninėje spaudoje.	
10.5.	2019 m.	
10.5.1.	<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p> <p><i>2016., 2017m., 2018m. gautų vietos projektų įgyvendinimas, priežiūra ir administravimas:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ projekto įgyvendinimo dokumentų vertinimas (mokėjimo prašymai, ataskaitos, viešieji pirkimai); ▪ vietos projektų patikros vietoje; ▪ vietos projektų priežiūra po projektų įgyvendinimo. <p>Visi veiksmai atliekami vadovaujantis Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos administravimo taisyklėse, Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu administravimo ir Vietos projektų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu taisyklių reikalavimais.</p> <p><i>Su VPS administravimu susijusių dokumentų tvarkymas:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ mokėjimo prašymo teikimas; ▪ viešųjų pirkimų vykdymas; ▪ kasmetinės VPS įgyvendinimo ataskaitos rengimas; ▪ finansinių dokumentų, susijusių su Ukmergės rajono VVG veikla tvarkymas; ▪ Ukmergės rajono VVG valdybos posėdžių organizavimas; ▪ Ukmergės rajono VVG visuotinių narių susirinkimų organizavimas. ▪ tarpinis VPS vertinimas, ataskaitos rengimas. 	<p><i>2019 metais bus atliekamas tarpinis strategijų vertinimas.</i></p> <p>I-ojo, II-ojo ir III-ojo kvietimo teikti vietos projektų paraiškas metu paraiškos buvo renkamos pagal visas vietos plėtros strategijoje numatytas priemonės:</p> <p><i>Priemonės LAEDER-19.2.-6 „Ūkio ir verslo plėtra“:</i> veiklos sritis LAEDER-19.2.-6.2. „Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse pradėti“;</p> <p><i>Priemonės LAEDER-19.2.-SAVA-1 „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“.</i></p> <p><i>Priemonės LAEDER-19.2.-SAVA-6 „Parama kaimo gyventojų aktyvumo ir pilietiškumo skatinimui bendrų iniciatyvų rėmimui“.</i></p> <p><i>Priemonės LEADER-19.2.-SAVA-7 „Parama investicijoms į kaimo gyventojams svarbius viešuosius objektus ir kraštovaizdžio gerinimą“</i></p>
10.5.2.	Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:	1-2-3-4 veiklos susijusios su visomis VPS priemonėmis, siekiant tolygaus planavimo ir sėkmingo VPS įgyvendinimo.

	<p>1. Siekiant, kad vietos projektai būtų įgyvendinami kokybiškai ir be klaidų, bus organizuojami mokymai, susiję viešųjų pirkimų vykdymu, mokėjimo prašymų ir ataskaitų rengimu. Informaciniai renginiai, susiję su Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos reikalavimais, Statybos techninio reglamento ir kitų dokumentų reikalavimais, susijusiais su vietos projekte numatytų veiklų įgyvendinimo užbaigimu.</p> <p>2. Siekiant parenti kokybišką galutinę VPS vertinimo ataskaita bus organizuojami informaciniai renginiai susiję su vietos projektų kiekybinių ir kokybinių rezultatų skaičiavimu ir aprašymu, vykdytų vietos projektų veiklų aprašymu ir pagrindimu.</p> <p>3. Bus atliekama vietos organizacijų, gyventojų ir vietos verslininkų apklausa apie jiems aktualias mokymų ir informacinių renginių temas. Atsižvelgiant į apklausos rezultatus bus organizuojami mokymai ir informaciniai renginiai aktualūs potencialiems vietos projektų vykdytojams.</p> <p>4. Visuomenės informavimas apie VPS įgyvendinimą: informacija nuolatos papildoma VVG interneto svetainėje; VPS įgyvendinimo eiga (straipsniai apie finansuotus projektus) bus publikuojami rajoninėje spaudoje.</p>	
10.6.	2020 m.	
10.6.1.	<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p> <p><i>2016m., 2017m. ir 2018m. gautų vietos projektų įgyvendinimas, priežiūra ir administravimas:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ projekto įgyvendinimo dokumentų vertinimas (mokėjimo prašymai, ataskaitos, viešieji pirkimai); ▪ vietos projektų patikros vietoje; ▪ vietos projektų priežiūra po projektų įgyvendinimo. <p><i>IV kvietimas teikti vietos projektų paraiškias</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ kvietimo teikti vietos projektus dokumentacijos rengimas; 	<p>Vietos projektų įgyvendinimas ir priežiūra susiję su I-ojo, II-ojo, III-ojo ir IV-ojo kvietimo priemonėmis ir veiklos sritimis.</p> <p>Kvietimą planuojama skelbti sekančioms VPS priemonėms:</p> <p><i>Priemonės LAEDER-19.2.</i> „Ūkio ir verslo plėtra“:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ veiklos sritis LAEDER-19.2.-6.2. „Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse pradėti“; <p><i>Priemonės LAEDER-19.2.-SAVA-1</i> „NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra“.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vietos projektų paraiškų rinkimas; ▪ gautų vietos projektų vertinimas; ▪ vietos projektų vertinimo ataskaitų rengimas; ▪ paramos sutarčių sudarymas. <p>Visi veiksmai atliekami vadovaujantis Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos administravimo taisyklėse, Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu administravimo ir Vietos projektų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu taisyklių reikalavimais.</p> <p><i>Su VPS administravimu susijusių dokumentų tvarkymas:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ mokėjimo prašymo teikimas; ▪ viešųjų pirkimų vykdymas; ▪ kasmetinės VPS įgyvendinimo ataskaitos rengimas; ▪ finansinių dokumentų, susijusių su Ukmergės rajono VVG veikla tvarkymas; ▪ Ukmergės rajono VVG valdybos posėdžių organizavimas; ▪ Ukmergės rajono VVG visuotinių narių susirinkimų organizavimas. 	<p><i>Priemonės LAEDER-19.2.-SAVA-6</i> „Parama kaimo gyventojų aktyvumo ir pilietiškumo skatinimui bendrų iniciatyvų rėmimui“.</p> <p><i>Priemonės LEADER-19.2.-SAVA-7</i> „Parama investicijoms į kaimo gyventojams svarbius viešuosius objektus ir kraštovaizdžio gerinimą“</p>
10.6.2.	<p>Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ukmergės rajono vietos plėtros strategijos prioritetų ir priemonių pristatymas ir detalus išaiškinimas potencialiems vietos projektų vykdytojams. 2. Siekiant sudominti vietos organizacijas, gyventojus ir vietos verslininkus bus surengti informaciniai „Smegenų šturmo“ seminarai, kurių metu bus „išgrynintos“ vietos projektų idėjos ir aptartos jų įgyvendinimo galimybės. 3. Siekiant, kad vietos projektų paraiškos būtų parengtos kokybiškai, bus organizuojami praktiniai mokymai, susiję su 	<p>1-3 veiklos susiję su IV-ojo kvietimo metu planuojamomis finansuoti VPS priemonėmis ir veiklos sritimis.</p> <p>4-5-6-7 veiklos susijusios su visomis VPS priemonėmis, siekiant tolygaus planavimo ir sėkmingo VPS įgyvendinimo.</p>

	<p>paraiškos pildymu, pridedamų dokumentų būtinumu ir jų rengimo eiga. Informaciniai renginiai, susiję su Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos reikalavimais, Statybos techninio reglamento ir kitų dokumentų reikalavimais, susijusiais su vietos projekto rengimo veiklomis.</p> <p>4. Siekiant, kad vietos projektai būtų įgyvendinami kokybiškai ir be klaidų, bus organizuojami mokymai, susiję viešųjų pirkimų vykdymu, mokėjimo prašymų ir ataskaitų rengimu. Informaciniai renginiai, susiję su Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos reikalavimais, Statybos techninio reglamento ir kitų dokumentų reikalavimais, susijusiais su vietos projekte numatytų veiklų įgyvendinimo užbaigimu.</p> <p>5. Siekiant parenti kokybišką galutinę VPS vertinimo ataskaitą bus organizuojami informaciniai renginiai susiję su vietos projektų kiekybinių ir kokybinių rezultatų skaičiavimu ir aprašymu, vykdytų vietos projektų veiklų aprašymu ir pagrindimu.</p> <p>6. Bus atliekama vietos organizacijų, gyventojų ir vietos verslininkų apklausa apie jiems aktualias mokymų ir informacinių renginių temas. Atsižvelgiant į apklausos rezultatus bus organizuojami mokymai ir informaciniai renginiai aktualūs potencialiems vietos projektų vykdytojams.</p> <p>7. Visuomenės informavimas apie VPS įgyvendinimą: informacija nuolatos papildoma VVG interneto svetainėje; Kvietimai teikti vietos projektus bus viešinami rajoninėje spaudoje; VPS įgyvendinimo eiga (straipsniai apie finansuotus projektus) bus publikuojami rajoninėje spaudoje.</p>	
10.7.	2021 m.	
10.7.1.	<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p> <p><i>2016m., 2017m., 2018m. ir 2020 metais gautų vietos projektų įgyvendinimas, priežiūra ir administravimas:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ projekto įgyvendinimo dokumentų vertinimas (mokėjimo prašymai, ataskaitos, viešieji pirkimai); 	<p>Vietos projektų įgyvendinimas ir priežiūra susiję su I-ojo, II-ojo, III-ojo ir IV-ojo kvietimo priemonėmis ir veiklos sritimis.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vietos projektų patikros vietoje; ▪ vietos projektų priežiūra po projektų įgyvendinimo. <p>Visi veiksmai atliekami vadovaujantis Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos administravimo taisyklėse, Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu administravimo ir Vietos projektų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu taisyklių reikalavimais.</p> <p><i>Su VPS administravimu susijusių dokumentų tvarkymas:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ mokėjimo prašymo teikimas; ▪ viešųjų pirkimų vykdymas; ▪ kasmetinės VPS įgyvendinimo ataskaitos rengimas; ▪ finansinių dokumentų, susijusių su Ukmergės rajono VVG veikla tvarkymas; ▪ Ukmergės rajono VVG valdybos posėdžių organizavimas; ▪ Ukmergės rajono VVG visuotinių narių susirinkimų organizavimas. 	
10.7.2.	<p>Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <p>1. Siekiant, kad vietos projektai būtų įgyvendinami kokybiškai ir be klaidų, bus organizuojami mokymai, susiję viešųjų pirkimų vykdymu, mokėjimo prašymų ir ataskaitų rengimu. Informaciniai renginiai, susiję su Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos reikalavimais, Statybos techninio reglamento ir kitų dokumentų reikalavimais, susijusiais su vietos projekte numatytų veiklų įgyvendinimo užbaigimu.</p> <p>2. Siekiant parenti kokybišką galutinę VPS vertinimo ataskaita bus organizuojami informaciniai renginiai susiję su vietos projektų kiekybinių ir kokybinių rezultatų skaičiavimu ir aprašymu, vykdytų vietos projektų veiklų aprašymu ir pagrindimu.</p>	<p>1-2 veiklos susijusios su I-ojo, II-ojo, III-ojo ir IV-ojo kvietimo metu gautų vietos projektų įgyvendinimu.</p> <p>3-4 veiklos susijusios su visomis VPS priemonėmis, siekiant tolygaus planavimo ir sėkmingo VPS įgyvendinimo.</p>

	<p>3. Bus atliekama vietos organizacijų, gyventojų ir vietos verslininkų apklausa apie jiems aktualias mokymų ir informacinių renginių temas. Atsižvelgiant į apklausos rezultatus bus organizuojami mokymai ir informaciniai renginiai aktualūs potencialiems vietos projektų vykdytojams.</p> <p>4. Visuomenės informavimas apie VPS įgyvendinimą: informacija nuolatos papildoma VVG interneto svetainėje; VPS įgyvendinimo eiga (straipsniai apie finansuotus projektus) bus publikuojami rajoninėje spaudoje.</p>	
10.8.	2022 m.	
10.8.1.	<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p> <p><i>2016m., 2017m. ir 2018m. ir 2020 metais gautų vietos projektų įgyvendinimas ir priežiūra ir administravimas:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ projekto įgyvendinimo dokumentų vertinimas (mokėjimo prašymai, ataskaitos, viešieji pirkimai); ▪ vietos projektų patikros vietoje; ▪ vietos projektų priežiūra po projektų įgyvendinimo. <p><i>Planuojamas V (rezervinis) kvietimas teikti vietos projektų paraišką (I kv):</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ kvietimo teikti vietos projektus dokumentacijos rengimas; ▪ vietos projektų paraiškų rinkimas; ▪ gautų vietos projektų vertinimas; ▪ vietos projektų vertinimo ataskaitų rengimas; ▪ paramos sutarčių sudarymas. <p>Visi veiksmai atliekami vadovaujantis Lietuvos kaimo plėtros 2014-2020 metų programos administravimo taisyklėse, Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotose vietos plėtros būdu administravimo ir Vietos projektų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotose vietos plėtros būdu taisyklių reikalavimais.</p>	<p>Vietos projektų įgyvendinimas ir priežiūra susiję su I-ojo, II-ojo, III-ojo ir IV-ojo kvietimo priemonėmis ir veiklos sritimis.</p> <p>V-asis (rezervinis) kvietimas teikti vietos projektų paraišką, susijęs su visomis VPS priemonėmis ir veiklos sritimis. Kvietimas bus skelbiamas atsižvelgiant į sutaupytas VPS lėšas.</p>

	<p><i>Su VPS administravimu susijusių dokumentų tvarkymas:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ mokėjimo prašymo teikimas; ▪ kasmetinės VPS įgyvendinimo ataskaitos rengimas; ▪ finansinių dokumentų, susijusių su Ukmergės rajono VVG veikla tvarkymas; ▪ Ukmergės rajono VVG valdybos posėdžių organizavimas; ▪ Ukmergės rajono VVG visuotinių narių susirinkimų organizavimas. 	
10.8.2.	<p>Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <p>1. Ukmergės rajono vietos plėtros strategijos prioritetų ir priemonių, <i>kuriose buvo sutauptos lėšos</i>, pristatymas ir detalus išaiškinimas potencialiems vietos projektų vykdytojams.</p> <p>2. Siekiant sudominti vietos organizacijas, gyventojus ir vietos verslininkus bus surengti informaciniai „Smegenų šturmo“ seminarai, kurių metu bus „išgrynintos“ vietos projektų idėjos ir aptartos jų įgyvendinimo galimybės.</p> <p>3. Siekiant, kad vietos projektų paraiškos būtų parengtos kokybiškai, bus organizuojami praktiniai mokymai, susiję su paraiškos pildymu, pridedamų dokumentų būtinumu ir jų rengimo eiga. Informaciniai renginiai, susiję su Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos reikalavimais, Statybos techninio reglamento ir kitų dokumentų reikalavimais, susijusiais su vietos projekto rengimo veiklomis</p> <p>4. Siekiant, kad vietos projektai būtų įgyvendinami kokybiškai ir be klaidų, bus organizuojami mokymai, susiję viešųjų pirkimų vykdymu, mokėjimo prašymų ir ataskaitų rengimu. Informaciniai renginiai, susiję su Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos reikalavimais, Statybos techninio reglamento ir kitų dokumentų reikalavimais, susijusiais su vietos projekte numatytų veiklų įgyvendinimo užbaigimu.</p>	<p>1-3 veiklos susiję su V-ojo (rezervinio) kvietimo metu planuojamomis finansuoti VPS priemonėmis ir veiklos sritimis.</p> <p>4-5-6 veiklos susijusios su visomis VPS priemonėmis, siekiant tolygaus planavimo ir sėkmingo VPS įgyvendinimo.</p>

	5. Siekiant parenti kokybišką galutinę VPS vertinimo ataskaita bus organizuojami informaciniai renginiai susiję su vietos projektų kiekybinių ir kokybinių rezultatų skaičiavimu ir aprašymu, vykdytų vietos projektų veiklų aprašymu ir pagrindimu.				
	6. Visuomenės informavimas apie VPS įgyvendinimą: informacija nuolatos papildoma VVG interneto svetainėje; Kvietimai teikti vietos projektus bus viešinami rajoninėje spaudoje; VPS įgyvendinimo eiga (straipsniai apie finansuotus projektus) bus publikuojami rajoninėje spaudoje.				
10.9.	2023 m.				
10.9.1.	Susiję su VPS įgyvendinimu:		VPS <i>planuojama</i> baigti įgyvendinti 2022 m.		
10.9.2.	Susiję su VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:		VPS <i>planuojama</i> baigti įgyvendinti 2022 m.		
11. VPS finansinis planas					
VPS finansinis planas pagal prioritetus:					
11.1.	Prioriteto Nr.	VPS prioriteto pavadinimas	Planuojama paramos lėšų suma (Eur)	Planuojama lėšų (proc.)	
11.1.1.	I	Ekonominio gyvybingumo kaimo vietovėse skatinimas	1 133 668,00	75,64 proc.	
11.1.2.	II	Gyvenimo kokybės kaimo vietovėse gerinimas, gyventojų socialinio, kultūrinio aktyvumo ir jaunimo užimtumo skatinimas, kompetencijų didinimas	365 100,00	24,36 proc.	
			Iš viso:	Iš viso: 100	
VPS finansinis planas pagal priemones:					
11.2.	VPS priemonės pavadinimas	VPS prioriteto Nr., kuriam priskiriama priemonė	VPS priemonės kodas	Planuojama lėšų suma (Eur)	Planuojama lėšų (proc.)
11.2.1.	Priemonė: Ūkio ir verslo plėtra	I	LEADER-19.2.-6	218 820,00	14.60 proc.

11.2.1.1.	Veiklos sritis: parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse pradėti	I	LEADER-19.2.-6.2.	124 997,00	8.34 proc.
11.2.1.2.	Veiklos sritis: parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse plėtoti	I	LEADER-19.2.-6.4.	93 823,00	6.26 proc.
11.2.2.	Priemonė: Investicijos į materialųjį turtą	I	LEADER-19.2.-4	93 823,00	6.26 proc.
11.2.2.1.	Veiklos sritis: parama žemės ūkio produktų perdirbimui ir rinkodarai	I	LEADER-19.2.-4.2.	93 823,00	6.26 proc.
11.2.3.	Priemonė: NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra	I	LEADER-19.2-SAVA-1	299 154,00	19.96 proc.
11.2.4.	Priemonė: Smulkių bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslų kūrimas ir plėtra, įskaitant žemės ūkio produktų gamybą, perdirbimą ir rinkodarą	I	LEADER-19.2-SAVA-5	521 871,00	34.82 proc.
11.2.5.	Priemonė: Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas	II	LEADER-19.2-SAVA-3	29 376,00	1.96 proc.
11.2.6.	Priemonė: Parama kaimo gyventojų aktyvumo ir pilietiškumo skatinimui, bendrų iniciatyvų rėmimui	II	LEADER-19.2-SAVA-6	140 584,00	9.38 proc.
11.2.7.	Priemonė: Parama investicijoms į kaimo	II	LEADER-19.2-SAVA-7	195 140,00	13.02 proc.

	gyventojams svarbius viešuosius objektus ir kraštovaizdžio gerinimą											
Iš Viso: 1 498 768,00										Iš viso: 100 (nuo vietos projektams įgyvendinti planuojamos sumos)		
11.3.	VPS administravimo išlaidų finansinis planas:											
	VPS administravimo išlaidų (KPP kodas 19.4) kategorijos	Planuojama lėšų (Eur)					Planuojama lėšų (proc.)					
11.3.1.	VVG veiklos išlaidos	281 019,00					75					
11.3.2.	VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo išlaidos	93 673,00					25					
11.3.3.	Iš viso:	-					20 (visos VPS įgyvendinti skirtos paramos sumos)					
11.4.	Indikatyvus VPS lėšų poreikis pagal metus:	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Iš viso:	
11.4.1.	Planuojamas lėšų poreikis vietos projektams pagal VPS finansuoti pagal metus (proc. nuo vietos projektams numatytos sumos)	-	14,34	14,66	15,19	14,32	14,80	14,69	12,00	-	100 proc.	
11.4.2.	Planuojamas lėšų poreikis VPS administravimo išlaidoms pagal metus (proc. nuo VPS administravimui numatytos sumos)	-	26	13	13	12	12	12	12	-	100 proc.	
11.5.	Planuojami papildomi VPS finansavimo šaltiniai	Pagrindimas										
11.5.1.	UKMERGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS LĖŠOS	Kiekvienais metais Ukmergės rajono savivaldybės tarybos sprendimu skiriama 30 000,00 Lt VVG veiklos koofinansavimui. Sekantiems laikotarpiams planuojama kreiptis dėl 10 000,00 Eur dydžio kofinansavimo.										

12. VPS įgyvendinimo rodikliai												
12.1. VPS pasiekimų produkto (anglų k. „output“) rodikliai												
Eil. Nr.	VPS įgyvendinimo rodiklių pavadinimas	ESIF teminiai tikslai									Iš viso:	
		1	10	3	3	5-6	4	8	9	2		
		EŽŪFKP prioritetai ir tikslinės sritys										
		1A	1C	2B	3A	4A	5C	6A	6B	6C		
12.1.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.):											
12.1.1.1.	Paremtų vietos projektų, kuriuos pateikė NVO, skaičius (vnt.)		2						26		28	
12.1.1.2.	Paremtų vietos projektų, kuriuos pateikė vietos valdžios institucija (savivaldybė) arba valstybės institucija/ organizacija, skaičius (vnt.)								2		2	
12.1.1.3.	Paremtų vietos projektų, kuriuos pateikė MVĮ, skaičius (vnt.)				1			3			4	
12.1.1.4.	Paremtų vietos projektų, kuriuos pateikė fiziniai asmenys, skaičius (vnt.):				2			3			5	
12.1.1.4.1.	<i>iš jų iki 40 m.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	iš viso: 3 moterų: 1 vyrų: 2	
12.1.1.4.2.	<i>iš jų daugiau kaip 40 m.</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	iš viso: 2 moterų: 1 vyrų: 1	
12.1.1.5.	Paremtų vietos projektų, kuriuos pateikė 12.1.1.1–12.1.1.5 papunkčiuose neišvardyti asmenys, skaičius (vnt.)											
12.1.2.	Priemonės veiklos srities kodas: LEADER-19.2-4.2 (Priemonė. Parama žemės ūkio produktų perdirbimui ir rinkodarai)											
12.1.2.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	-	-	-	3	-	-	-	-	-	3	
12.1.3.	Priemonės veiklos srities kodas: LEADER-19.2-6.2 (Priemonė. Parama ne žemės ūkio verslui kaimo vietovėse pradėti)											
12.1.3.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	-	-	-	-	-		3	-	-	3	
12.1.4.	Priemonės veiklos srities kodas: LEADER-19.2-6.4											

12.1.13.	Priemonės kodas: LEADER-19.2-SAVA-4 (savarankiška VPS priemonė)										
12.1.13.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)										
12.1.14.	Priemonės kodas: LEADER-19.2-SAVA-5 (Priemonė. Smulkių bendruomeninių ir kitų pelno nesiekiančių organizacijų verslų kūrimas ir plėtra, įskaitant žemės ūkio produktų gamybą, perdirbimą ir rinkodarą)										
12.1.14.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)								8		8
12.1.15.	Priemonės kodas: LEADER-19.2-SAVA-6 (Priemonė. Parama kaimo gyventojų aktyvumo ir pilietiškumo skatinimui, bendrų iniciatyvų rėmimui)										
12.1.15.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)								12		12
12.2. VPS pasiekimų tikslo rodikliai (anglų k. „target“) rodikliai											
12.2.1. Vietos projektų įgyvendinimas											
12.2.1.1.	Sukurtų naujų darbo vietų (naujų etatų) skaičius įgyvendinus vietos projektus (vnt.)				3			6	16		25
12.2.2.2.	Išlaikytų darbo vietų (etatų) skaičius įgyvendinus vietos projektus (vnt.)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12.2.2. VPS administravimas											
12.2.2.1.	Sukurtų naujų darbo vietų skaičius VVG administracijoje, vykdančios VPS administravimo veiklą (vnt.)	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
12.2.2.2.	Išlaikytų darbo vietų skaičius VVG administracijoje, vykdančios VPS administravimo veiklą (vnt.)	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2
13. VPS įgyvendinimo vidaus valdymas ir stebėseną											
13.1.	VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos funkcijos pagal subjektus										
13.1.1.	VVG nariai	<ul style="list-style-type: none"> ▪ tvirtina parengtą VPS; ▪ vertina ir tvirtina kasmetinę VPS įgyvendinimo stebėsenos ataskaitą; ▪ vykdo VVG darbo skaidrumo, viešumo, tinkamo finansų panaudojimo užtikrinimą ir priežiūrą; ▪ tvirtina VPS pakeitimus; ▪ įgyvendina kitas steigimo dokumentuose nustatytas pareigas. 									
13.1.2.	VVG valdymo organo nariai	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vadovauja VVG veiklai laikotarpiuose tarp visuotinių narių susirinkimų; ▪ priima sprendimus dėl dalyvavimo kitoje projektinėje veikloje; ▪ priima ir atleidžia VPS administracijos vadovą, finansininką (-us), administratorių (-ius), viešųjų ryšių specialistą (-us); 									

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ tvirtina kvietimų teikti vietos projektus dokumentus; ▪ priima sprendimus dėl vietos projektų finansavimo; ▪ priima sprendimus dėl dalyvavimo VVG tinklo veikloje; ▪ atlieka projektų lankymą vykdymo vietose ir rekomendacinio pobūdžio vertinimą (bent vieną kartą per projekto priežiūros laikotarpį); <p>įgyvendina kitas steigimo dokumentuose nustatytas pareigas.</p>
13.1.3.	VPS administravimo vadovas	<ul style="list-style-type: none"> ▪ atlieka VPS įgyvendinimo stebėseną ir teikia kasmetines ataskaitas visuotiniam narių susirinkimui; ▪ rengia ir VVG valdymo organui tvirtinti teikia kvietimų teikti vietos projektus dokumentus; ▪ kontroliuoja VVG veiklos dokumentų (siunčiamų ir gaunamų raštų, įsakymų, sutarčių) registrą; ▪ rengia VVG viešųjų pirkimų dokumentus ir atlieka pirkimus; ▪ vykdo pateiktų vietos projektų registravimą ir vertinimą; ▪ administruoja VPS: <i>pildo VPS įgyvendinimo ataskaitas ir kartu su papildomais dokumentais pateikia juos Nacionalinei mokėjimo agentūrai;</i> ▪ administruoja vietos projektus: <i>vertina vietos projektų vykdytojų viešuosius pirkimus</i> ▪ atlieka vietos projektų bylų formavimą (vedimą); ▪ organizuoja vietos projektų atrankos posėdžius; ▪ atstovauja VVG interesus nacionalinių ir tarptautinių tinklų veikloje; ▪ dalyvauja „Leader“ metodo įgyvendinimo darbo grupių ir priežiūros komitetų veikloje.
13.1.4.	VPS finansininkas ir (arba) buhalteris	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vykdo VVG apskaitos politiką; ▪ organizuoja finansinę ir buhalterinę apskaitą ir kontroliuoja, kad ataskaitinių metų duomenys būtų teisingai ir savalaikiai pateikti finansų bei statistikos organams; ▪ vykdo VVG finansinių dokumentų registrą; ▪ vykdo pateiktų vietos projektų vertinimą; ▪ administruoja VPS: <i>pildo VPS mokėjimo prašymus ir kartu su papildomais dokumentais pateikia juos Nacionalinei mokėjimo agentūrai;</i> ▪ administruoja vietos projektus: <i>priima ir tikrina vietos projektų vykdytojų mokėjimo prašymus;rengia vietos projektų vykdymo sutartis ir atlieka jų pakeitimus;atlieka vietos projektų patikras vietoje, vykdo</i>
13.1.5.	kiti VVG administracijos darbuotojai:	
13.1.5.1.	VPS administratorius (-iai)	
13.1.5.2.	VPS viešųjų ryšių specialistas (-ai)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ vykdo nuolatinį VVG teritorijos gyventojų, organizacijų, verslo subjektų informavimą apie parengtą VPS, jos tikslus, prioritetus bei priemones; ▪ vykdo VVG teritorijos gyventojų, organizacijų, verslo subjektų konsultavimą projektinių idėjų atitikimo VPS klausimais;

		<ul style="list-style-type: none"> ▪ vykdo potencialių vietos projektų vykdytojų mokymą paraiškų pildymo, mokėjimo prašymų ir ataskaitų pildymo ir su jais susijusių papildomų dokumentų rengimo klausimais; ▪ vykdo viešųjų ryšių kampanijas, vykdo bendravimą su vietos žiniasklaida, rengia straipsnius; ▪ organizuoja mokymus VVG nariams ir potencialiems projektų vykdytojams; ▪ kviečia VVG narius į visuotinius ir valdybos posėdžius, rengia posėdžių protokolus; ▪ organizuoja susitikimus su potencialiais projektų vykdytojais ir vykdo reguliarius VPS įgyvendinimo pristatymus, užtikrina, kad įgyvendinant VPS būtų laikomasi visų LEADER metodo bei horizontaliųjų principų; ▪ internetinės svetainės ir socialinių tinklų administravimas; ▪ administruoja vietos projektus: <i>atlieka projektų vykdytojų pateiktų veiklų grafikų priežiūrą bei pakeitimų derinimą; vertina savanoriškų darbų apskaitos lenteles ir jose pateiktą informaciją; atlieka nemokamų savanoriškų darbų patikras vietoje; priima ir tikrina vietos projektų ataskaitas ir papildomus dokumentus projekto įgyvendinimo ir priežiūros laikotarpiu.</i>
13.2.	VVG darbuotojų gebėjimai įgyvendinti VPS	
13.2.1.	VPS administravimo vadovas	VPS administravimo vadovas turi turėti aukštąjį universitetinį išsilavinimą ir ne mažesnę nei 3 m. darbo patirtį projektų valdymo srityje arba ne mažesnę negu 5 m. darbo patirtį VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje.
13.2.2.	VPS finansininkas ir (arba) buhalteris	VPS finansininkas turi turėti aukštąjį išsilavinimą buhalterinės apskaitos tvarkymo srityje ir ne mažesnę nei 3 m. darbo patirtį buhalterinės apskaitos tvarkymo ir (arba) finansų valdymo srityje arba turėti ne mažesnę negu 5 m. darbo patirtį buhalterinės apskaitos tvarkymo ir (arba) finansų valdymo srityje įgyvendinant VPS.
13.2.3.	<i>kiti VVG administracijos darbuotojai:</i>	
13.2.3.1.	VPS administratorius	<i>Administratoriaus etatas neplanuojamas</i>
13.2.3.2.	VPS viešųjų ryšių specialistas	VPS viešųjų ryšių specialistas turi turėti aukštąjį išsilavinimą, taip pat turėti žinių LEADER metodo įgyvendinimo ir kitose kaimo plėtros politikos srityse arba turėti ne mažesnę negu 1 m. darbo patirtį VPS administravimo ir įgyvendinimo srityje;
13.3.	VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus sistemos apibūdinimas	
13.3.1.	<p>VVG valdymo organo narių, VPS administravimo vadovo, VPS finansininko ir atskirų darbuotojų, susijusių su VPS administravimu, <u>vaidmuo</u> VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus sistemoje aprašomas 13.1. punkte „VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos funkcijos pagal subjektus“.</p> <p>Informacijos apie VPS įgyvendinimo eigą teikimo tvarka įgyvendinant VPS dalyvaujantiems VVG subjektams (VVG nariams, VVG valdymo organo nariams, VPS administravimo vadovui, VPS finansininkui ir atskiriems darbuotojams, susijusiems su VPS administravimu) pateikiama 13.1. punkte „VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos funkcijos pagal subjektus“.</p> <p>VPS įgyvendinimo laikotarpiu, Ukmergės rajono VVG nariai vadovaujasi nustatytais Ukmergės rajono vertybėmis ir įstatais.</p> <p>VVG siekdama sklandžiai ir efektyviai organizuoti savo darbą bei VPS įgyvendinimo valdymą ir stebėseną priėmė bendras darbo taisykles:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ kiekvienų metų pabaigoje VPS administravimo vadovas teikia kasmetines VPS įgyvendinimo stebėsenos ataskaitas 	

visuotiniam narių susirinkimui.

- VVG valdyba į susirinkimus renkasi ne rečiau nei 1 kartą į ketvirtį. Susirinkimai protokoluojami, protokolas sutvarkomas per 3 darbo dienas ir pateikiamas saugoti VVG biure.
- VVG valdybos nariai nedalyvavę susirinkime supažindinami su priimtais sprendimais, tačiau jie negali reikalauti pakeisti priimtus sprendimus.
- VVG valdybos susirinkimų metu yra taikomi komandinio darbo principai – vykdomas darbas grupėse, išklausoma kiekvieno nuomonė, sprendimus stengiamasi priimami konsensuso būdu išdiskutavus visus pasiūlymus.
- siekiant išvengti interesų konflikto kiekvienas VVG valdybos narys ir administracijos darbuotojas deklaruoja viešus ir privačius interesus.
- siekiant užtikrinti sprendimų skaidrumą tvirtinant vietos projektus, VVG valdybos nariai, kurių interesai galimai susiję su interesais projekte, nuo vietos projekto svarstymo nusišalina.
- siekiant išvengti klaidų, kylančių įgyvendinant vietos projektą ir užtikrinant jo tęstinumą, VVG valdybos nariai atlieka projektų lankymą vykdymo vietose ir rekomendacinio pobūdžio vertinimą (bent vieną kartą per projekto priežiūros laikotarpį).

Administracijos darbuotojai tiesiogiai yra atskaitingi administravimo vadovui ir jam teikia visą informaciją apie vietos projektus gautą iš vietos projektų vykdytojų ir savo darbo rezultatų ataskaitas.

Vietos projektų vykdytojai teikia informaciją apie projektų įgyvendinimo eigą VPS administracijos darbuotojams, sudaro sąlygas atliekamai vietos projektų kontrolei ir priežiūrai.

Visą atsakomybės ir atskaitomybės sistema taikoma vadovaujantis Ukmergės rajono VVG įstatais ir asociacijų įstatymu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Seimo 2014 m. sausio 22 d. priimtu įstatymu Nr. IX-1969. Ukmergės rajono VVG darbuotojų atskaitomybės sistema bus numatyta pareiginiuose nuostatuose, kurių rengimą reglamentuoja **VPS administravimo Taisyklės** (Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų, bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, administravimo Taisyklių XI skyriaus „VPS įgyvendinimo valdymas“, XII „VPS įgyvendinimo stebėseną“ bei XII skyriumi „VPS įgyvendinimo vertinimas“.).

Atsakomybės sistemą, tarp atskirų įgyvendinant VPS dalyvaujančių VVG subjektų (VVG narių, VVG valdymo organo narių, VPS administravimo vadovo, VPS finansininko ir atskirų darbuotojų, susijusių su VPS administravimu), taikomą įgyvendinant VPS, įgyvendinama subordinacijos principu vadovaujantis Ukmergės rajono VVG įstatais.

VPS įgyvendinimo eigą, kaip tai aprašyta 13.1. punkte prižiūri administracijos vadovas. Pastebėjus, kad atsiliekiama nuo veiksmų plano, nustatomi tam tikri darbuotojų piktnaudžiavimo (neteisėto veikimo arba neveikimo) atvejai ir pan. administracijos vadovas kreipiasi į Asociacijos pirmininką, kuris inicijuoja valdybos susirinkimą dėl darbuotojų vertinimo atsakingų už atitinkamų veiksmų plano įgyvendinimą.